

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

000001

plk dypl. Henryk KITKOWSKI

**ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI ORGANÓW
I SIĘ UKŁADU TERYTORIALNEGO**

Podręcznik

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZCZEPKOW
KATEDRA
im. gen. broni

036544

WARSZAWA

STYCZEŃ

1970

stron: 236

1122
123

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

~~XXXXXXXXXX~~
600001

płk dypl. Henryk KITKOWSKI

**ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI ORGANÓW
I SIŁ UKŁADU TERYTORIALNEGO**
Podręcznik

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KATEDRY
im. gen. broni

036544

WARSZAWA

STYCZEŃ

1970

stron: 236

1122
423

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerozewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

Imiel. prot. 12677

~~UŻYTKU
SLUŻBOWEGO~~

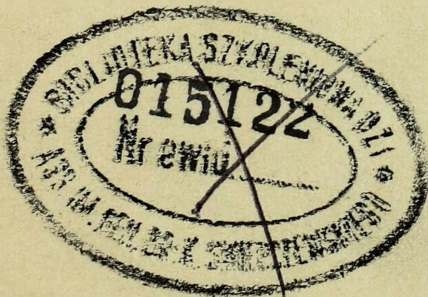
~~INFORMACJE~~

Egz. nr. 00001

płk dypl. Henryk KITKOWSKI

ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI ORGANÓW I SIŁ UKŁADU
TERYTORIALNEGO

Podręcznik

WARSZAWA

STYCZEŃ

1970 r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOŁENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerozewskiego

Nr. 36544

2

Warszawa, dnia 20.12.69r.

Zatwierdzam i wprowadzam do użytku wewnętrznego Akade -
mii podręcznik „Organizacja łączności organów i sił układu te-
rytorialnego”.

KOMENDANT
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K.Świerczewskiego

/-/ gen. dyw. Adam CZAPLEWSKI

Od autora

Niniejszy podręcznik ma na celu zaznajomienie słuchaczy Akademii Sztabu Generalnego i innych czytelników z zasadami wykorzystania sił i środków łączności oraz sposobami zapewnienia łączności dla potrzeb układu terytorialnego. Do opracowania treści podręcznika posłużyły wnioski wyciągnięte z przeprowadzonych dotychczas ćwiczeń przez terytorialne sztaby wojskowe, analiza materiałów omawiających zasady organizacji i kierowania działalnością obronną na obszarze województwa, jak również doświadczenia byłej terenowej obrony przeciwlotniczej w naszym kraju oraz obrony cywilnej i terytorialnej w innych państwach. Przedstawione w podręczniku rozwiązania w zakresie łączności układu terytorialnego stanowią teoretyczne uogólnienie różnych poglądów oraz propozycje wynikające z konkretnych potrzeb i aktualnych możliwości w tej dziedzinie.

Treść podręcznika nie ujmuje systemu łączności na obszarze konkretnego województwa, lecz podaje ogólne zasady i rozwiązania, które mogą mieć zastosowanie w każdym województwie przy uwzględnieniu miejscowych warunków, potrzeb i możliwości w tym zakresie.

Z uwagi na to, że organizacja łączności układu terytorialnego opiera się na jak najszerszym wykorzystaniu systemu telekomunikacyjnego kraju, ogólną charakterystykę tego systemu podaje się w pierwszym rozdziale podręcznika.

Brak doświadczeń w dziedzinie łączności obrony terytorium kraju, jak również szczupłe informacje na ten temat innych państw, nie pozwoliły na wnikliwe skonfrontowanie poglądów w tym zakresie i stwierdzenie na ile są słuszne proponowane w podręczniku zasady i rozwiązania organizacji łączności. Należy także podkreślić, że niektóre zagadnienia dotyczące działalności operacyjno-obronnej na obszarze województwa nie są definitywnie sprecyzowane i z konieczności musiało się oprzeć na krystalizujących się poglądach w poszczególnych dziedzinach.

4

Dlatego w miarę zmian poglądów i koncepcji w proble -
matyce obrony terytorium kraju oraz przeprowadzania ćwiczeń
praktycznych, mogą ulec zmianie niektóre twierdzenia i roz -
wiązania zawarte w podręczniku. Zresztą zawarte w podręczni -
ku zasady nie mogą być traktowane jako rzecz niezmienna i
nie mogą hamować szerokiej i twórczej inicjatywy ze strony
ogółu osób zajmujących się tą problematyką. Niemniej jednak,
znajomość aktualnych poglądów na ten temat zawartych w pod -
ręczniku, ułatwi dalsze teoretyczne i praktyczne rozwiązywa -
nie problemów łączności dla potrzeb układu terytorialnego.

Przypisek autora

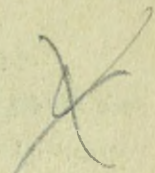
W ostatnim okresie zaszkły zmiany w organizacji i prze -
znaczeniu punktów kierowania na szczeblu wojewódzkiego i
powiatowego komitetu obrony, które ze względów technicznych
nie mogły być uwzględnione w treści podręcznika.

Obecnie na szczeblu wojewódzkiego komitetu obrony
przyjmuje się dwa stanowiska kierowania /nr 1 i 2/. Jedno
z nich /nr 1/ rozmieszcza się w obrębie miasta wojewódzkie -
go, a drugie /nr 2/ w odpowiednio wybranym rejonie obszaru
województwa. Za główne stanowisko kierowania uważa się to
stanowisko, z którego realizuje się kierowanie obroną obsza -
ru województwa, natomiast drugie stanowisko kierowania speł -
nia rolę zapasowego. W związku z tym omówiona w podręczniku
organizacja łączności wojewódzkiego komitetu obrony z głów -
nego polowego stanowiska kierowania będzie dotyczyła stano -
wiska kierowania nr 1 lub nr 2 w zależności od tego, z któ -
rego realizuje się kierowanie obroną obszaru województwa.

W powiatach z zasady organizuje się jedno stanowisko
kierowania PKO, rozmieszczone w obrębie miasta powiatowego.
W powiatach zagrożonych uderzeniami jądrowymi ze strony nie -
przyjaciela mogą być organizowane dwa stanowiska kierowania
/nr 1 i 2/, których przeznaczenie jest analogiczne jak na
szczeblu wojewódzkiego komitetu obrony.

ROZDZIAŁ I

CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU TELEKOMUNIKACYJNEGO PAŃSTWA

Podstawą organizacji łączności organów i sił układu terytorialnego na okres wojny jest system telekomunikacyjny państwa istniejący w okresie pokoju.

W rozdziale tym omawia się ogólną charakterystykę tego systemu w zakresie niezbędnym do lepszego zrozumienia problemów łączności organów i sił układu terytorialnego.

1. System łączności Ministerstwa Łączności

System Ministerstwa Łączności służy dla wszystkich instytucji państwowych i społecznych, jak również dla ogółu obywateli /osób prywatnych/. Ministerstwo Łączności dysponuje przewodową siecią telekomunikacyjną, nadawczymi stacjami radiofonicznymi i telewizyjnymi, siecią radiofonii przewodowej oraz urządzeniami i środkami radiokomunikacyjnymi.

Przewodowa sieć telekomunikacyjna resortu łączności jest podstawową /ogólnokrajową/ siecią telekomunikacyjną państwa. Pod względem zasięgu działania, sieć tę można podzielić na międzymiastową /dalekosięzną/ i miejscową sieć telekomunikacyjną.

Międzymiastowa sieć telekomunikacyjna oparta jest na napowietrznych liniach stałych i doziemnych liniach kablowych /dalekosiężnych i okręgowych/. Istniejące kablowe linie w zasadzie zbudowane są w relacjach pomiędzy miastami wojewódzkimi i dużymi miastami powiatowymi, zapewniając jednocześnie łączność z innymi miejscowościami leżącymi wzdłuż tras tych linii. Wszystkie linie zbudowane są w układzie gwiazdowym w stosunku do większych ośrodków administracyjno-gospodarczych, to znaczy, że zbiegają się one w określonych miejscowościach. Układ taki sprawia, że sieć linii kablowych jest szeroko rozwinięta w rejonie miast wojewódzkich i bardzo słabo na obrzeżach obszarów województw.

6

Sieć międzymiastowych linii napowietrznych dzieli się na dwie klasy. Do pierwszej klasy należą wszystkie linie łączące miasta wojewódzkie, do drugiej zaś linie łączące centralę wojewódzką z centralami powiatowymi.

W latach 50-tych rozpoczęto budowę sieci linii radiowych dla potrzeb telewizji i radiofonii oraz telefonii i telegrafii, co znacznie usprawnia działanie systemu telekomunikacyjnego państwa.

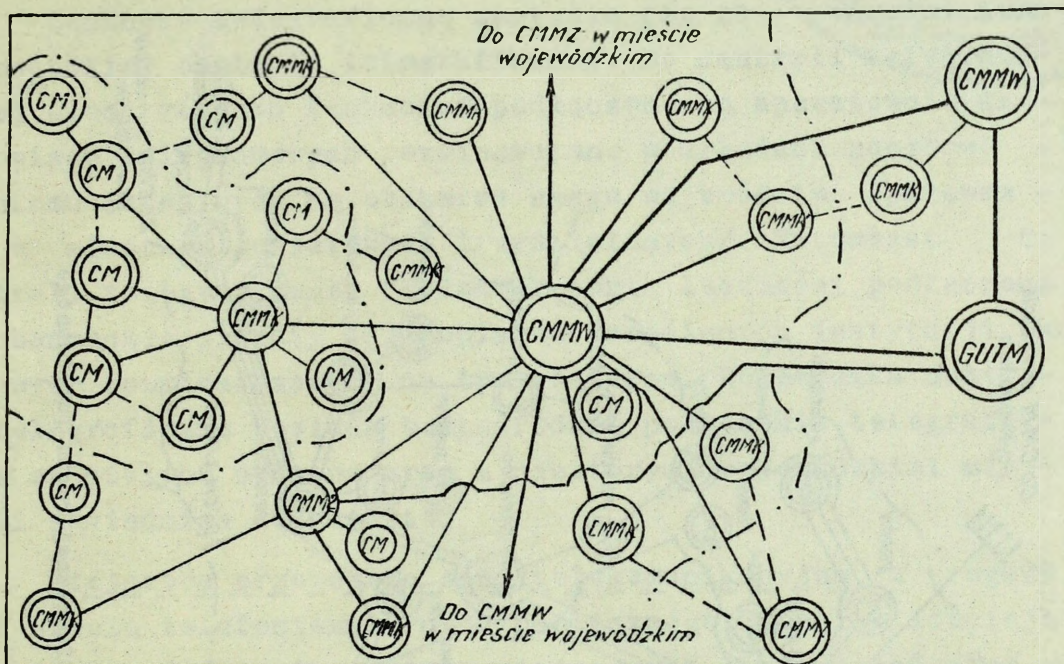
Na liniach telekomunikacyjnych, szczególnie kablowych, stosuje się urządzenia telefonii i telegrafii wielokrotnej.

W celu uzyskania dowolnych zasięgów telefonowania i telegrafowania, na dalekosiężnych liniach kablowych stosuje się stacje wzmacniakowe. Długość odcinków wzmacniakowych przeciętnie wynosi:

- dla telefonii akustycznej	70-80	km
- dla telefonii nośnej 12-krotnej	38	km
- dla telefonii nośnej 24-krotnej	29	km

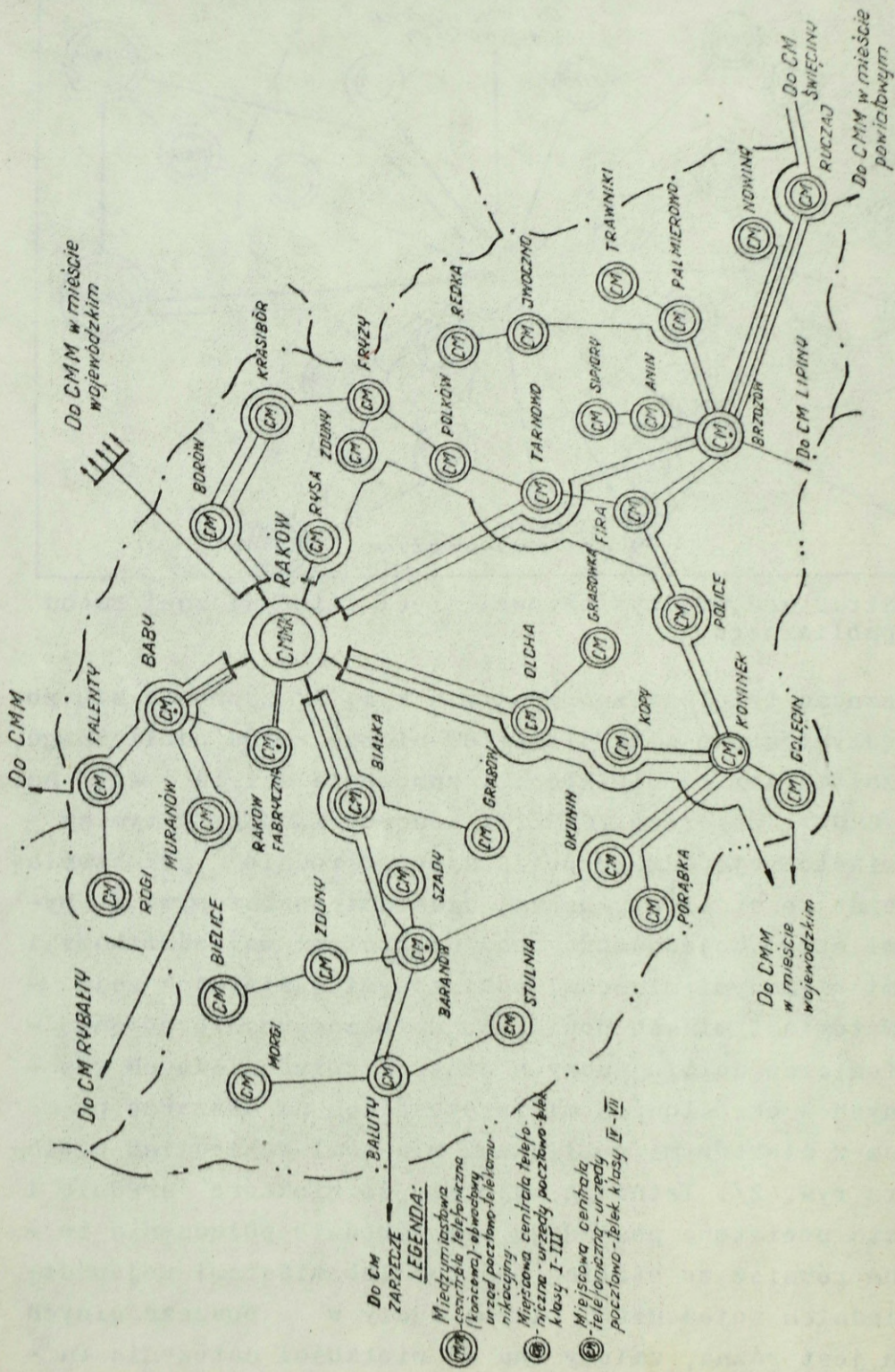
Wykorzystanie międzymiastowych przewodowych linii telekomunikacyjnych odbywa się w ten sposób, że część łączy lub torów wydzielą się do wyłącznego użytkowania określonym instytucjom państwowym /w tym siłom zbrojnym/, za pomocą których instytucje te utrzymują łączność bez pośrednictwa central resortu łączności /ruchu publicznego/. Natomiast pozostałą część łączy lub torów doprowadza się do międzymiastowych central resortu łączności. Tworzą one tak zwaną sieć telekomunikacyjną ruchu publicznego, w ramach której każda instytucja lub osoba prywatna może każdorazowo uzyskać krótkotrwałe połączenie w określonej relacji /za pośrednictwem miejscowej centrali ruchu publicznego/ względnie przekazać telegram.

W ramach międzymiastowej przewodowej sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego zapewnia się łączność telefoniczną i telegraficzną.

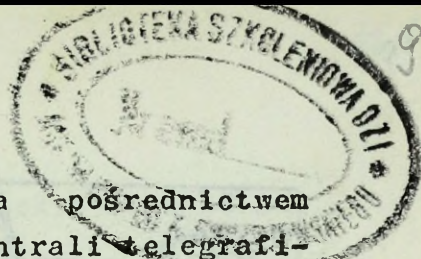

Rys. 1. Struktura międzymiastowej sieci telefonicznej ruchu publicznego

Łączność telefoniczną /patrz - rys. 1/ zapewnia się poprzez międzymiastowe centrale telefoniczne ruchu publicznego, które w zależności od wielkości i znaczenia dzielą się na: węzłowe /CMMW/, zbiorcze /CMMZ/ i końcowe /CMMK/. W tym systemie, miasto wojewódzkie posiada bezpośrednie połączenia telefoniczne ze stolicą państwa, miastami powiatowymi i wydzielonymi swego województwa oraz niektórymi województwami i pobliskimi większymi miastami powiatowymi sąsiednich województw. Natomiast miasto powiatowe ma bezpośrednie połączenia telefoniczne do miejscowych central telefonicznych rozmieszczonych w określonych miejscowościach na obszarze powiatu oraz z niektórymi pobliskimi miastami sąsiednich powiatów /patrz rys. 2/. Istnieją wyjątki, że niektóre średnie i duże miasta powiatowe posiadają bezpośrednie połączenia telefoniczne również ze stolicą państwa lub miastami wojewódzkimi sąsiednich województw. Liczba łączy w poszczególnych relacjach jest różna, zależy ona od wielkości natężenia ruchu telefonicznego.

Rys. 2. Organizacja przewodowej sieci telefonicznej ruchu publicznego na obszarze powiatu /przykład/

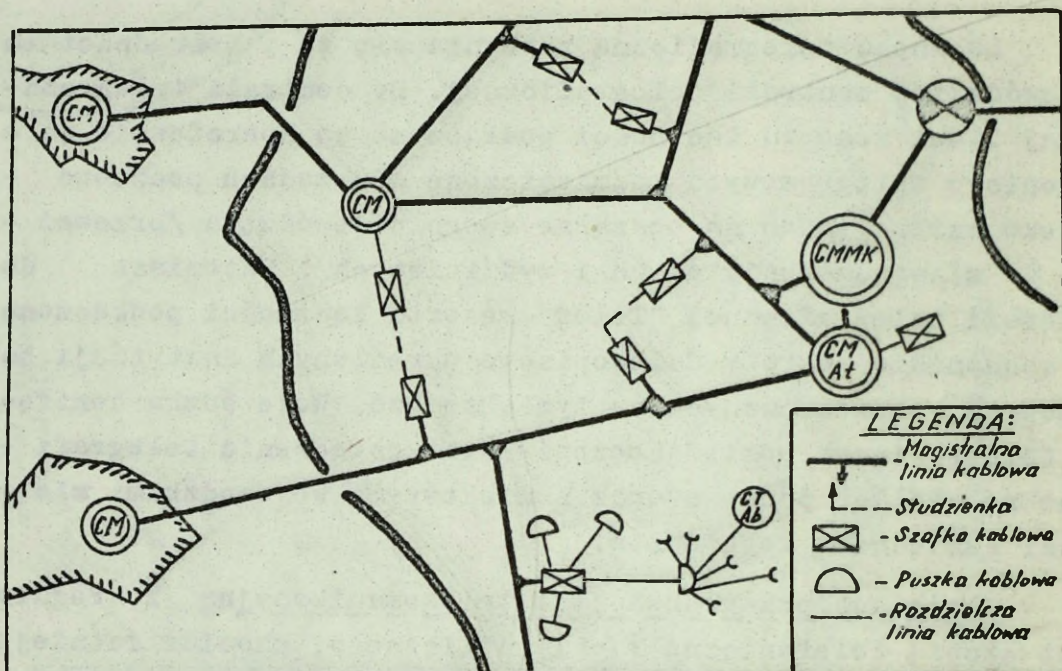

Łączność telegraficzną zapewnia się za pośrednictwem wojewódzkiej centrali telegraficznej. Do centrali telegraficznej sieci resortu łączności podłączone są aparatownie dalekopisów telegramowych rozmieszczone w urzędach pocztowo-telekomunikacyjnych na obszarze swego województwa /przeważnie w miastach powiatowych i wydzielonych/. Natomiast do centrali telegraficznej "Telex" resortu łączności podłączone są abonenckie aparaty dalekopisowe określonych instytucji państwowych rozmieszczanych na tym obszarze. Wojewódzka centrala telegraficzna posiada bezpośrednie połączenia telegraficzne ze stolicą państwa oraz z niektórymi wojewódzkimi miastami sąsiednich województw.

Miejscowa przewodowa sieć telekomunikacyjna z reguły jest siecią telefoniczną ruchu publicznego, chociaż istnieją przypadki wydzielania torów z miejscowych linii telefonicznych dla stałego użytkowania przez określone instytucje. Do miejscowej centrali telefonicznej ruchu publicznego /CM/podłączone są abonenckie aparaty telefoniczne zainstalowane w poszczególnych instytucjach i u osób prywatnych, jak również abonenckie centrale telefoniczne określonych instytucji. Miejscowa sieć telefoniczna swym zasięgiem obejmuje obszar dowolnej miejscowości, a na terenie wiejskim nawet kilkanaście wsi. Każda miejscowa centrala jest połączona z najbliższą międzymiastową centralą telefoniczną ruchu publicznego.

W miejscowościach wiejskich i małych miastach istnieje zazwyczaj jedna centrala, przeważnie obsługiwana ręcznie. W miastach średniej wielkości istnieje przeważnie jedna miejscowa centrala automatyczna. Natomiast w dużych miastach istnieje kilka automatycznych central telefonicznych ściśle współpracujących między sobą. Do tych central podłączonych jest zazwyczaj szereg central satelitowych zainstalowanych w mniejszych miejscowościach położonych wokół dużego miasta /patrz rys. 3/.

Miejscowa sieć telefoniczna oparta jest na doziemnych lub napowietrznych liniach kablowych, względnie napowietrznych liniach stałych. Często spotyka się sieć linii typu mieszanego.

Rys. 3. Układ miejscowej sieci kablowej resortu łączności na obszarze dużego miasta /fragment/

W celu uodpornienia przewodowej sieci telekomunikacyjnej resortu łączności przed skutkami uderzeń jądrowych nieprzyjaciela stosuje się odpowiednie przedsięwzięcia. Wykonywane są one przy budowie nowych obiektów i linii telekomunikacyjnych, a w miarę możliwości dostosowuje się do tych wymogów istniejące obiekty.

W ogólnych zarysach przedsięwzięcia te polegają na:

- budowie doziemnych linii kablowych, jako odporniejszych na zniszczenia aniżeli napowietrzne linie stałe /dotyczy to dalekosiężnych i miejscowych linii telekomunikacyjnych/;

- odpowiednim doborze konfiguracji i struktury dalekosiężnych linii kablowych oraz zapewnieniu niezbędnej ich gęstości na określonych obszarach kraju;

- dublowaniu ważnych relacji dalekosiężnych linii kablowych liniami radiowymi;

- doborze odpowiednich tras przebiegu dalekosiężnych linii kablowych oraz miejscowych magistralnych i rozdzielczych linii kablowych, tak aby jak najmniej były narażone na zniszczenie;

- 11
- układaniu linii kablowych na dnie rzek z dala od mostów;
 - budowie stacji wzmacniakowych poza miastami w pomieszczeniach podziemnych lub częściowo zagłębionych o konstrukcji wzmocnionej;
 - budowie rokadowych linii kablowych wokół ważnych węzłów telekomunikacyjnych, na których rozmieszcza się rokadowe stacje wzmacniakowe i przełączalnie kablowe;
 - decentralizacji węzłów telekomunikacyjnych w dużych miastach poprzez budowę dzielnicowych i satelitowych miejscowych central telefonicznych;
 - przygotowaniu zastępczych międzymiastowych central telefonicznych i lokalizacji ich na obrzeżu miasta;
 - odpowiednim usytuowaniu urządzeń na węzłach telekomunikacyjnych;
 - zabezpieczeniu wszystkich obiektów telekomunikacyjnych w niezbędne awaryjne źródła zasilania.

Wszystkie miasta wojewódzkie i niektóre miasta powiatowe mają dwie stacje teletransmisyjne, a mianowicie:

- niezabezpieczoną - rozmieszczoną w centrum miasta, wyposażoną przede wszystkim w końcowe urządzenia zwielokrotniające i wzmacniające oraz w urządzenia łączeniowe, z urządzeniami zasilania najczęściej z ogólnokrajowej sieci energetycznej i dla krótkotrwałej pracy awaryjnej;
- zabezpieczoną - rozmieszczoną na peryferiach miasta /zagłębioną lub półzagłębioną/ i wyposażoną w niezbędne urządzenia teletransmisyjne /lecz o ograniczonych możliwościach/ oraz urządzenia zasilające przystosowane do długotrwałej pracy niezależnie od ogólnokrajowej sieci energetycznej.

Nadawcze stacje radiofoniczne i telewizyjne służą do jednokierunkowego rozgłaszania informacji politycznych, gospodarczych, kulturalno-rozrywkowych itp. dla ogółu obywateli.

Radiofoniczne stacje nadawcze emitują dla odbiorców w całym kraju program na falach długich, średnich i ultra krótkich.

12

Nadawcze stacje radiofoniczne i telewizyjne rozmieszczone w rejonie stolicy państwa spełniają rolę centralnych stacji, a we wszystkich miastach wojewódzkich rozmieszczone są stacje regionalne /wojewódzkie/. Wojewódzkie stacje radiofoniczne pracują w zakresie fal średnich i ultrakrótkich.

Rozgłoszenie radiofoniczne i ośrodki telewizyjne, z których odbywa się nadawanie programu, z reguły zlokalizowane są w obrębie miast. Natomiast ośrodki nadawcze, z których odbywa się emisja programu - w zależności od warunków lokalnych - rozmieszczone są w odległości od kilkunastu do kilkudziesięciu kilometrów od rozgłośni /ośrodka telewizyjnego/. Nadawanie programu może być realizowane również z radiofonicznych ośrodków nadawczych.

Publiczna sieć radiofonii przewodowej spełnia tę samą rolę co stacje radiofoniczne z tym, że rozgłaszanie informacji odbywa się za pośrednictwem linii przewodowych. Do przyjmowania programów ze stacji radiofonicznych i ich retransmisji oraz nadawania własnych programów do odbiorców, w określonych miejscowościach są zorganizowane radiowęzły.

Sieci publicznej radiofonii przewodowej rozbudowane są szerzej w miastach małej i średniej wielkości, a w mniejszym zakresie na terenie wsi i dużych miast. Poszczególne radiowęzły mogą być połączone między sobą, obejmując swym zasięgiem miasta i ośrodki podmiejskie, a nawet część lub całość obszaru powiatu /województwa/.

Urządzenia i środki radiokomunikacyjne będące w dyspozycji resortu łączności służą do zapewnienia łączności w ramach tak zwanej radiokomunikacji morskiej oraz do wymiany informacji z zagranicą /z placówkami handlowymi, agencjami prasowymi, międzynarodową służbą meteorologiczną itp./. Są to różnego typu radiowe nadajniki i odbiorniki, skupione w określonych ośrodkach radiokomunikacyjnych.

W ostatnim okresie, resort łączności przystąpił do zorganizowania systemu wewnątrz krajowej radiokomunikacji. System

13

ten ma służyć do zarządzania resortem łączności oraz wymiany korespondencji w razie sparaliżowania przewodowej sieci telekomunikacyjnej.

2. System łączności Ministerstwa Obrony Narodowej

Ministerstwo Obrony Narodowej /MON/ posiada tzw. stacjonarny międzygarnizonowy system łączności zapewniający kierowanie administracją i jednostkami wojskowymi rozmieszczonymi w garnizonach stałych w okresie pokojowym. W ramach ogólnego systemu łączności MON, można wyodrębnić podsystemy poszczególnych rodzajów sił zbrojnych, jak: wojsk lądowych, wojsk obrony powietrznej kraju, marynarki wojennej i wojsk ochrony pogranicza. Podstawowymi elementami stacjonarnego międzygarnizonowego systemu łączności Ministerstwa Obrony Narodowej są węzły łączności, które dzielą się na:

- węzeł łączności Ministerstwa Obrony Narodowej;
- węzły łączności okręgów wojskowych i dowództw rodzajów sił zbrojnych;
- garnizonowe węzły łączności.

Wszystkie węzły łączności wyposażone są w stacjonarne urządzenia teletechniczne. Niektóre /ważniejsze/ węzły łączności wyposażone są również w stacjonarne środki radiowe.

Dla uzyskania okrężnych kierunków łączności oraz połączeń telefonicznych z abonentami innych sieci łączności, węzły łączności poszczególnych sztabów wojskowych i garnizonowe węzły łączności mają bezpośrednie połączenia telefoniczne z centralami sieci telefonicznej ruchu publicznego i sieci telefonicznej kolejnictwa.

Dalekosiężna łączność przewodowa zapewniona jest w zasadzie na łączach /torach/ telefoniczno-telegraficznych wydzielonych z linii telekomunikacyjnych resortu łączności. Własne przewodowe linie telekomunikacyjne istnieją na krótkich odcinkach, jako doprowadzenia od najbliższych obiektów telekomunikacyjnych resortu łączności do węzłów łączności sztabów wojskowych i garnizonowych węzłów łączności. Pewną ilością własnych przewodowych linii telekomunikacyjnych dysponuje do-

14

wództwo Marynarki Wojennej /na wybrzeżu morskim/ oraz jednostki wojsk ochrony pogranicza /w strefie nadgranicznej/.

Resort obrony narodowej dysponuje rozbudowaną w szerokim zakresie łącznością radiową. Do tego celu stosowane są środki radiowe różnych typów i różnej mocy. Większe sztaby wojskowe posiadają oddzielne radiowe centra nadawcze zlokalizowane poza miastami i większymi skupiskami ludności.

Ilość kanałów łączności na poszczególnych szczeblach dowodzenia i w określonych relacjach jest różna, co podyktowane jest konkretnymi potrzebami i możliwościami.

W siedzibie sztabu okręgu wojskowego urządzony jest węzeł łączności, w skład którego wchodzi: automatyczna centrala telefoniczna /wewnętrzna/, dalekosiężna centrala telefoniczna, centrala i aparatura dalekopisowa, stacja transmisji, informacji, radiowe centrum odbiorcze i nadawcze, radiotelefony, stacje radioliniowe oraz inne urządzenia pomocnicze.

Dowództwo i sztab okręgu wojskowego posiada bezpośrednio kanały łączności przy pomocy środków przewodowych i radiowych ze Sztabem Generalnym, sztabami podległych związków taktycznych, niektórymi ważniejszymi garnizonami nie będącymi siedzibami sztabów związków oraz sztabami jednostek rozdajów wojsk nie podlegającymi dowództwu okręgu, ale rozmieszczonymi na jego obszarze.

Sztab okręgu wojskowego utrzymuje łączność zarówno z jednostkami wojsk operacyjnych, jak i wojsk obrony terytorium kraju.

W miastach wojewódzkich i nielicznych miastach powiatowych będących siedzibami sztabów związków taktycznych znajdują się garnizonowe węzły łączności pierwszej kategorii. W skład wyposażenia takiego węzła łączności najczęściej wchodzi: automatyczna centrala telefoniczna /wewnętrzna/, dalekosiężna centrala telefoniczna, centrala telegraficzna wraz z dalekopisami obsługowymi, krótkofalowa radiostacja średniej

45

mocy, radiostacje UKF, radiotelefony, stacja transmisji in -
formacji oraz inne urządzenia pomocnicze.

Węzeł ten z zasady posiada łączność przewodową ze Sztabem Generalnym i sztabem okręgu wojskowego /łącza telefoniczne i telegraficzne/ oraz oddziałami i pododdziałami danego związku rozmieszczonymi w innych garnizonach /tylko łączy telefoniczne/. W niektórych przypadkach istnieją bezpośrednie łączy telefoniczno-telegraficzne między garnizonowymi węzłami łączności sąsiednich miast wojewódzkich. Łączność radiową ze Sztabem Generalnym i sztabem okręgu wojskowego utrzymuje się za pomocą krótkofalowej radiostacji średniej mocy w odpowiednich sieciach radiowych Sztabu Generalnego.

W miastach wojewódzkich, nie będących siedzibami związków taktycznych oraz w niektórych miastach powiatowych skupiających dużą ilość jednostek wojskowych znajdują się garnizonowe węzły łączności II kategorii. Wyposażenie tych węzłów jest różne, w zależności od wewnętrznych potrzeb danego garnizonu. Poza centralą telefoniczną, niektóre węzły tej kategorii mogą posiadać abonenckie dalekopisy, radiotelefony, jak również radiostacje KF i UKF. Węzły te utrzymują łączność przewodową i radiową ze sztabem okręgu wojskowego i w niektórych przypadkach ze Sztabem Generalnym. Ponadto mogą posiadać bezpośrednie połączenia telefoniczne z innymi garnizonowymi węzłami łączności.

W pozostałych garnizonach rozmieszczonych w szeregu miast powiatowych i innych miejscowościach znajdują się garnizonowe węzły łączności III kategorii, wyposażone tylko w automatyczną centralę telefoniczną z awizem przystosowanym do pracy w systemie łączności dalekosiężnej. Niektóre węzły tej kategorii mogą być wyposażone w radiotelefon i dalekopis. Garnizonowy węzeł łączności III kategorii najczęściej posiada bezpośrednie połączenia telefoniczne z garnizonowym węzłem łączności obsługującym sztab związku taktycznego. Niektóre z tych węzłów posiadają również bezpośrednie połączenia telefoniczne ze sztabem okręgu wojskowego lub innymi garnizonowymi węzłami łączności.

Na łączach telegraficznych istniejących pomiędzy węzłami łączności Sztabu Generalnego i sztabu okręgu wojskowego oraz niektórymi garnizonowymi węzłami łączności zorganizowany jest automatyczny system alarmowy zapewniający doprowadzenie w maksymalnie krótkim czasie do wszystkich lub wybranych ogniw sił zbrojnych sygnałów wprowadzających określony stan gotowości bojowej. Urządzenia sterujące tego systemu znajdują się w pomieszczeniach służby operacyjnej sztabu okręgu wojskowego i sztabów związków taktycznych.

Abonentami central telefonicznych /wewnętrznych/ garnizonowych węzłów łączności są wszelkie wojskowe oddziały i pododdziały, składy, szkoły, instytucje i przedsiębiorstwa rozmieszczone w odnośnym garnizonie i podlegające różnym organom nadrzędnym. Dotyczy to również wojskowych komend garnizonów, oddziałów garnizonowych wojskowej służby wewnętrznej, pododdziałów służby porządkowo-ochronnej i służby garnizonowej oraz personelu terytorialnych sztabów wojskowych.

W szeregu garnizonowych węzłów łączności znajdują się urządzenia telefoniczne systemu alarmowego /miejscowego/ zapewniające samoczynne wyłączenie łączności z centrali telefonicznej i przełączenie ich w położenie umożliwiające przekazywanie sygnału alarmowego jednocześnie do wielu abonentów. Pulpit sterujący telefonicznego systemu alarmowego rozmieszcza się w pomieszczeniu służby operacyjnej sztabu odpowiedzialnej jednostki.

Radiotelefony zmontowane w garnizonowych węzłach łączności i połączone z centralami telefonicznymi tych węzłów /przez urządzenia rozwidlające/ tworzą przestrzenny system łączności radiotelefonicznej na obszarze okręgu wojskowego. Dowódca i oficerowie sztabu okręgu wojskowego oraz dowódcy jednostek z dowolnego miejsca /przede wszystkim w ruchu/ mogą za pomocą radiotelefonów zamontowanych w swych pojazdach włączać się do będących w ich zasięgu radiotelefonów węzłowych w celu uzyskania połączeń telefonicznych na liniach przewodowych.

17

Brygady /oddziały/ _wojsk_ ochrony _pogranicza posiadają szeroko rozbudowaną łączność przewodową i radiową obejmującą poszczególne ogniwa organizacyjne brygady /oddziału/ aż do elementu służby granicznej włącznie. Istnieją również zorganizowane odpowiednie kanały łączności współdziałania między poszczególnymi pododdziałami brygady rozmieszczonymi wzdłuż granicy, jak i z odpowiednimi organami wojsk ochrony pogranicza sąsiednich państw.

Węzły łączności brygady /oddziału/ i podległych pododdziałów posiadają także bezpośrednie połączenia telefoniczne do rozmieszczonych w pobliżu węzłów łączności jednostek okręgu wojskowego, jak również pododdziałów /oddziałów/ wojsk obrony powietrznej kraju i marynarki wojennej. Za pomocą środków radiowych zorganizowana jest tak zwana łączność operacyjna, która jest stale czynna; natomiast na czas prowadzenia akcji granicznej uruchamia się jeszcze dodatkowe sieci i kierunki radiowe.

Wojska obrony powietrznej kraju, a szczególnie określone dowództwa posiadają zorganizowany system łączności najbardziej zbliżony do potrzeb okresu wojennego, co wynika z zadań jakie one wykonują w okresie pokojowym. Na poszczególnych szczeblach dowodzenia przy pomocy różnych środków łączności zorganizowane są odpowiednie kanały łączności dowodzenia, współdziałania, rozpoznania radiolokacyjnego i powiadamiania. Węzły łączności tych wojsk utrzymują bezpośrednią lub pośrednią łączność z garnizonowymi węzłami łączności okręgu wojskowego.

W Marynarce Wojennej utrzymuje łączność z bazami morskimi, flotyllami obrony wybrzeża, rejonami i posterunkami obserwacji i łączności, pododdziałami raketowymi i artylerii nadbrzeżnej oraz innymi jednostkami, składami i instytucjami zabezpieczającymi działalność jednostek pływających. Węzły łączności sztabów i jednostek Marynarki Wojennej posiadają bezpośrednie połączenie telefoniczne /w niektórych relacjach również telegraficzne/ z najbliższymi garnizonowymi węzłami łączności Pomorskiego Okręgu Wojskowego.

18

3. System łączności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

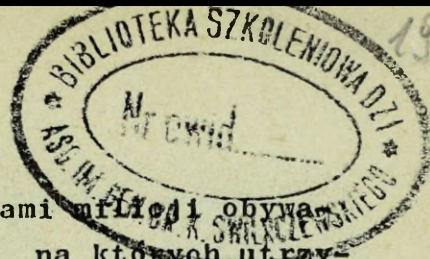
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych /MSW/ pod względem łączności zabezpiecza potrzeby własnego resortu oraz w pewnym stopniu potrzeby centralnych i terenowych organów władzy państwowej.

Na szczeblu centralnym zorganizowana jest międzymiastowa łączność rządowa /tzw. łączność rządowa "WCz"/, oparta na przewodowych liniach telekomunikacyjnych resortu łączności, która stanowi sieć zamkniętą i nie powiązaną z innymi sieciami. W stolicy państwa i miastach wojewódzkich zorganizowane są centrale telefoniczne i stacje telegraficzne /tylko końcowe dalekopisy/ tej sieci /w KW MO/. Sieć ta zorganizowana jest w ten sposób, że istnieją bezpośrednie połączenia telefoniczno - telegraficzne między stolicą państwa a poszczególnymi miastami wojewódzkimi /w kilku - kilkunastu łączach utajnionych z każdym województwem/.

Abonentami central telefonicznych międzymiastowej łączności rządowej między innymi są osoby zajmujące kierownicze stanowiska w organach politycznych, administracyjnych, gospodarczych i wojskowych na szczeblu centralnym i wojewódzkim.

Resort spraw wewnętrznych dla własnych potrzeb posiada zorganizowaną międzywojewódzką sieć telefoniczną MSW zapewniającą nieutajnione połączenia telefoniczne ze stolicy państwa do miast wojewódzkich oraz między sąsiadującymi z sobą województwami. Centrale telefoniczne rozmieszczone w siedzibach wojewódzkich komend milicji obywatelskiej zapewniają przejście z międzywojewódzkiej do wewnątrzwojewódzkiej sieci telefonicznej i odwrotnie. Centrale te połączone są również z centralami telefonicznymi rachunku publicznego.

Krajowa łączność radiowa MSW zapewnia wymianę informacji między Ministerstwem Spraw Wewnętrznych a wojewódzkimi komendami milicji obywatelskiej oraz współdziałanie między sąsiednimi województwami.

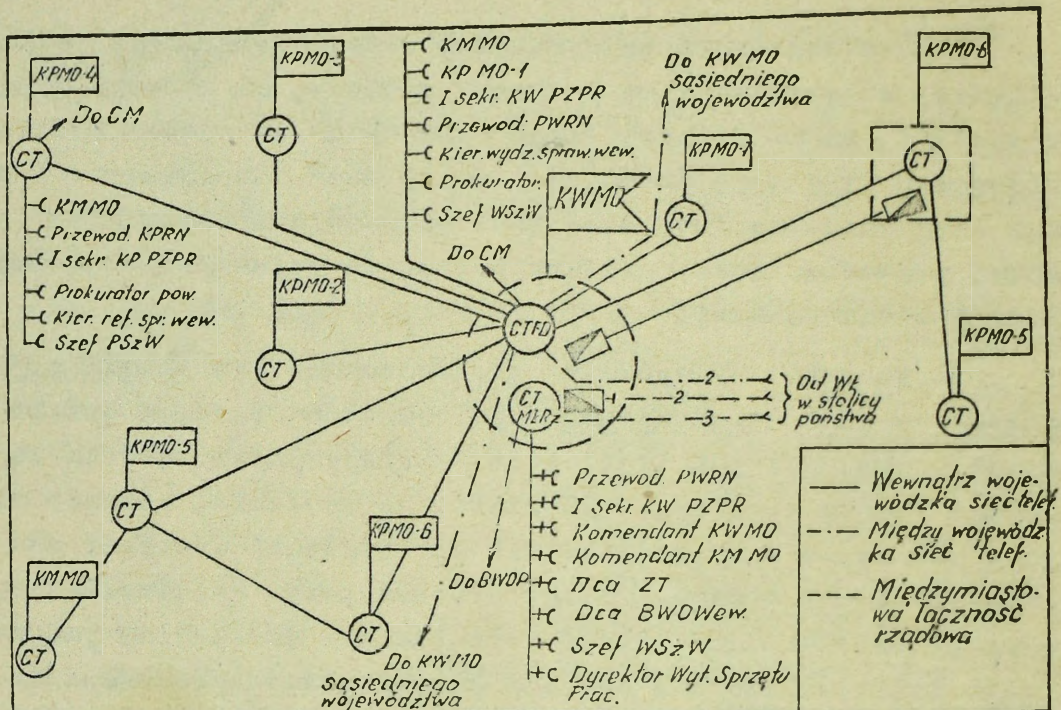

Z poszczególnymi wojewódzkimi komendami milicji obywatelskiej zorganizowane są kierunki radiowe, na których utrzymuje się łączność telegraficzną /słuchową/ za pomocą krótkofalowych radiostacji średniej i dużej mocy. Niezależnie od tego zorganizowana jest sieć radiowa współdziałania MSW, w której prowadzą stały nasłuch wszystkie wojewódzkie komendy milicji obywatelskiej.

Na szczeblu województwa zorganizowana jest wewnątrz - wojewódzka sieć telefoniczna MSW, oparta na łączach wydzielonych z przewodowych linii telekomunikacyjnych resortu łączności /patrz rys. 4/. W siedzibie wojewódzkiej komendy milicji obywatelskiej, niezależnie od istnienia centrali abonenckiej /automatycznej/ zainstalowana jest międzymiastowa centrala telefoniczna, która poza łączami do stolicy państwa i sąsiednich województw posiada bezpośrednie połączenia telefoniczne do wszystkich podległych komend powiatowych i miast wydzielonych oraz niektórych obiektów specjalnych/przeważnie po jednym łączu z każdym/. Abonentami tej sieci są również osoby kierownicze organów władzy państwowej na szczeblu województwa i powiatu.

Z komendami powiatowymi, na terenie których znajdują się duże ośrodki przemysłowe, komenda wojewódzka utrzymuje w kilku przypadkach bezpośrednią łączność telegraficzną.

Na terenie miast wojewódzkich i większych miast powiatowych /miast wydzielonych/ istnieje zorganizowana łączność telefoniczna miejskich komend milicji obywatelskiej. Łączność ta zorganizowana jest różnorodnie, przy czym wykorzystuje się do tego celu własne linie kablowe lub łącza wydzielone z miejskiej sieci telefonicznej resortu łączności. Ogólne zasady organizacji tej łączności są następujące. Każda komenda miejska posiada zazwyczaj bezpośrednie połączenia telefoniczne z komendą wojewódzką lub powiatową oraz z podległymi jej komendami dzielnicowymi, a tam gdzie ich nie ma - bezpośrednio z komisariatami milicji obywatelskiej. Jeśli komendzie dzielnicowej podlegają komisariaty, wówczas istnieją również

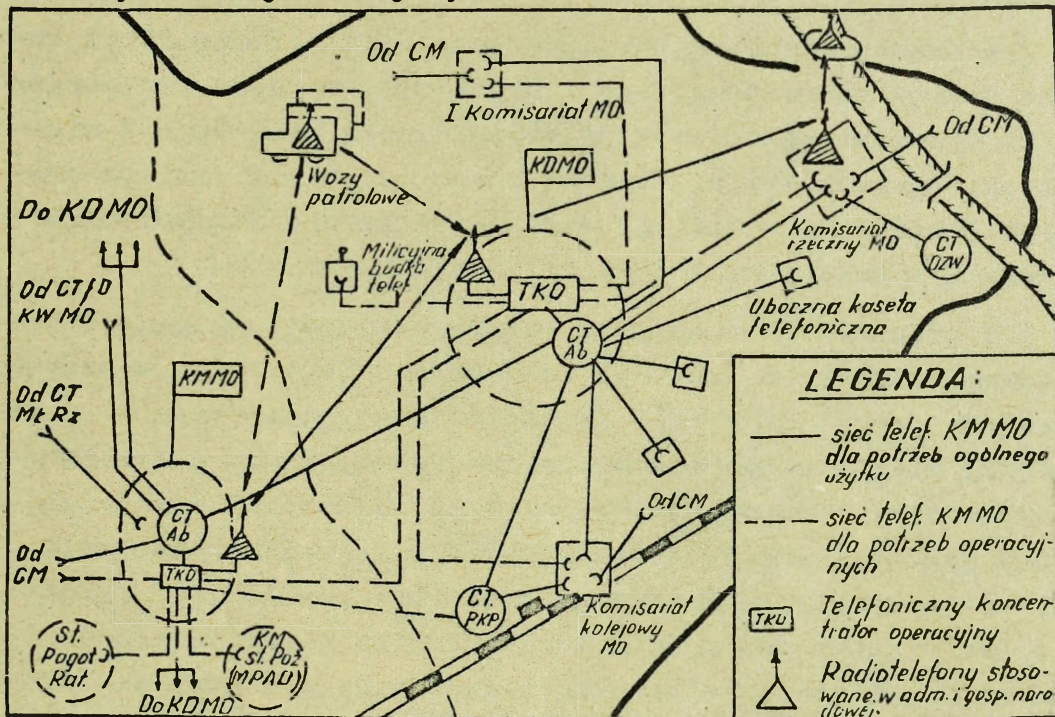
Rys. 4. Ideowy schemat wewnątrzwojewódzkiej przewodowej sieci telekomunikacyjnej MSW /przykład/

bezpośrednie połączenia telefoniczne między daną komendą dzielnicową a komisariatami.

Niezależnie od tego zorganizowana jest oddzielna łączność telefoniczna wyłącznie dla celów operacyjnych /patrz - rys. 5/. U oficera dyżurnego komendy miejskiej /ewentualnie w komendzie dzielnicowej/ znajduje się dyspozytorskie urządzenie telefoniczne, za pomocą którego utrzymuje się łączność telefoniczną z oficerami dyżurnymi komend dzielnicowych lub komisariatów. Do urządzenia tego lub do abonenckiej centrali telefonicznej komendy /miejskiej, dzielnicowej lub komisariatu/ podłączone są również łącza telefoniczne od kaset telefonicznych i milicyjnych budek telefonicznych znajdujących się w odpowiednich punktach miasta.

Abonenckie centrale telefoniczne komend milicji obywatelskiej posiadają bezpośrednie połączenia telefoniczne z miejscowymi centralami telefonicznymi ruchu publicznego, a niektóre z nich nawet z centralami wewnątrzresortowych sieci

łączości /MON, MK/. Ponadto w poszczególnych kolejowych komisariatach /komendach/ milicji obywatelskiej znajdują się abonenckie aparaty telefoniczne podłączone do central telefonicznych stacji kolejowych.

Rys. 5. Łączność miejskiej komendy milicji obywatelskiej na obszarze miasta wojewódzkiego /fragment/

Przy pomocy radiotelefonów zorganizowana jest sieć radiowa kierowania jednostkami milicji obywatelskiej województwa^{x/}. W sieci tej pracują radiotelefony bazowe /stacjonarne/ poszczególnych komend powiatowych /miejskich/ oraz radiotelefony zainstalowane w pojazdach podległych pododdziałów i pojedynczych patroli milicji obywatelskiej. Z reguły utrzymuje się łączność między radiotelefonem bazowym określonej komendy a podległymi jej pododdziałami i patrolami. Radiotelefony wszystkich komend pracują na jednej wspólnej

x/ W treści podręcznika określając sposoby organizacji łączności za pomocą sympleksowych radiotelefonów stosowanych w administracji i gospodarce narodowej przyjęto nazwę "sieć radiowa".

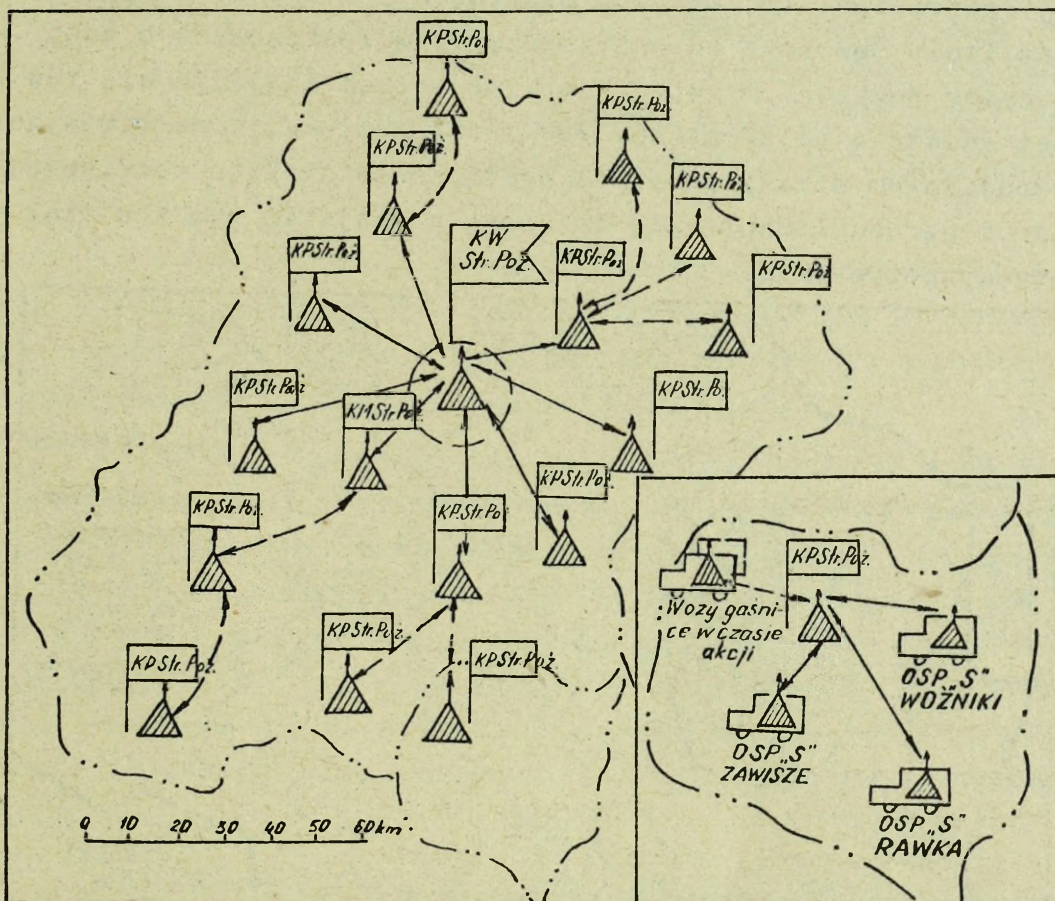
częstotliwości, lecz w przypadkach nasilenia rozmów, radio - telefony określonej komendy powiatowej /miejskiej/ i patroli przechodzą do pracy na inne robocze częstotliwości.

W dużych miastach zorganizowane są oddzielne sieci radiowe komend ruchu drogowego /inspektoratów ruchu drogowego/ dla utrzymania łączności z patrolami ruchu drogowego. W niektórych rejonach kraju sezonowo czynne są sieci radiowe rzeczonych komisariatów milicji obywatelskiej dla utrzymywania łączności z milicyjnymi łodziami patrolowymi.

W pionie organizacyjnym straży pożarnej, łączność telefoniczna w szerszym zakresie rozbudowana jest tylko w dużych miastach /patrz -rys. 7/. Łączność ta zorganizowana jest pomiędzy miejskim punktem alarmowo-dyspozycyjnym a zawodowymi oddziałami straży pożarnej, a także oddziałami straży pożarnej dużych obiektów przemysłowych, miejską komendą milicji obywatelskiej, stacją pogotowia ratunkowego itp. Istnieją tylko wyjątki posiadania bezpośrednich łączy telefonicznych między komendą wojewódzką a komendami powiatowymi /miejskimi/ straży pożarnej rozmieszczonymi na części obszaru województwa /np. górnośląski okręg przemysłowy/.

W celu wymiany informacji dotyczących prowadzenia akcji przeciwpożarowych, konieczne dalekosiężne /zamięsoowe/ połączenia w sieci telefonicznej ruchu publicznego, organa straży pożarnych uzyskują natychmiast na podstawie ustalonego hasła.

We wsiach, w których nie ma abonenckich aparatów telefonicznych, na przebiegających w pobliżu napowietrznych liniach stałych są zainstalowane tak zwane skrzynki kontaktowe /punkty alarmowe/, w których znajdują się gniazda telefoniczne połączone z jednym z torów przewodowych. U wytypowanej osoby na wsi, znajduje się klucz do tej skrzynki i aparat telefoniczny, przy pomocy którego /w razie potrzeby/ dana osoba włącza się do tych gniazdek i alarmuje o zaistniałym pożarze lub innym niebezpieczeństwie wymagającym udzielenia pomocy.

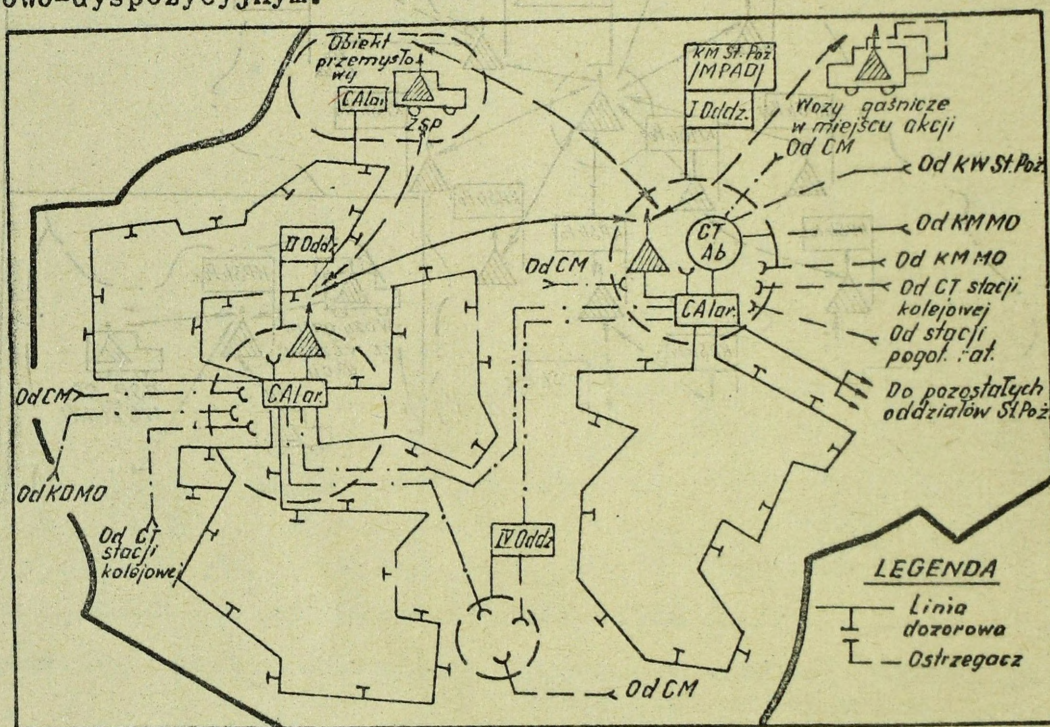

Rys. 6. Sieć radiowa kierowania jednostkami straży pożarnej województwa /przykład/

Na szczeblu wojewódzkim zorganizowana jest sieć radiowa kierowania jednostkami straży pożarnej województwa /patrz-rys. 6/. W sieci tej poszczególne komendy powiatowe /miejskie/ za pomocą radiotelefonów bazowych utrzymują łączność z zawodowymi oddziałami straży pożarnej i ich wozami gaśniczymi podczas akcji ratunkowej. W szeregu rejonach kraju utrzymuje się również łączność z wozami gaśniczymi niektórych ochotniczych oddziałów straży pożarnej.

Na terenie średnich i dużych miast, organa straży pożarnej posiadają zorganizowany system publicznej elektrycznej sygnalizacji alarmowo-pożarowej. Centrale alarmowe instalowane są w miejskim punkcie alarmowo-dyspozycyjnym jak

również przy niektórych zawodowych oddziałach straży pożarnej /patrz-rys. 7/. Do tych central doprowadzone są przewodowe linie dozоровe od ostrzegaczy rozmieszczonych w odpowiednich punktach miasta. W ostrzegaczach znajdują się również gniazdka telefoniczne /pod zamknięciem/, umożliwiające pododdziałom straży pożarnej podłączenie aparatu telefonicznego i porozumiewanie się tą drogą z miejskim punktem alarmowo-dyspozycyjnym.

Rys. 7. Łączność miejskiego punktu alarmowo - dyspozycyjnego straży pożarnej, na obszarze dużego miasta /fragment/

Na marginesie należy zaznaczyć, że na terenie wiejskim czynione są praktyczne próby przystosowania publicznej sieci radiofonii przewodowej dla celów elektrycznej sygnalizacji alarmowo - pożarowej.

4. System łączności Ministerstwa Komunikacji

W ramach resortu komunikacji /MK/ łączność jest zorganizowana w następujących pionach: kolei państwowych, komunikacji samochodowej, dróg publicznych oraz ruchu i portów lotniczych.

Łączność kolejnictwa służy do zapewnienia operatywnego i niezawodnego porozumiewania się pracowników kolejowych w sprawach związanych z ruchem pociągów, eksploatacją i utrzymaniem sprawności technicznej urządzeń kolejowych oraz do przekazywania terminowych zarządzeń i meldunków administracji kolejowej.

W zasadzie jest to łączność oparta wyłącznie na własnych liniach przewodowych. Pod względem wielkości i znaczenia znajduje się ona na drugim miejscu w kraju po przewodowej sieci telekomunikacyjnej resortu łączności.

Środki radiotelefoniczne mają zastosowanie dla potrzeb manewrowych na tzw. węzłach rozrządowych w obrębie stacji, służby trakcyjnej na liniach zelektryfikowanych, kolejowej służby pogotowia ratunkowego itp. Za pomocą krótkofalowych radiostacji średniej mocy utrzymuje się łączność między Ministerstwem Komunikacji a poszczególnymi dyrekcjami okręgowymi kolei państwowych. W obrębie większych stacji kolejowych szeroko stosowane są dyspozytorskie urządzenia rozgłaszania przewodowego.

Organizacja łączności przewodowej jest dostosowana do struktury organizacyjnej kolei państwowych i swym zasięgiem obejmuje cały kraj. W głównej mierze zapewniona jest ona na napowietrznych liniach stałych oraz częściowo na doziemnych liniach kablowych zbudowanych wzdłuż szlaków kolejowych.

W systemie łączności przewodowej kolejnictwa należy wyróżnić kilka sieci służących określonym potrzebom, a mianowicie:

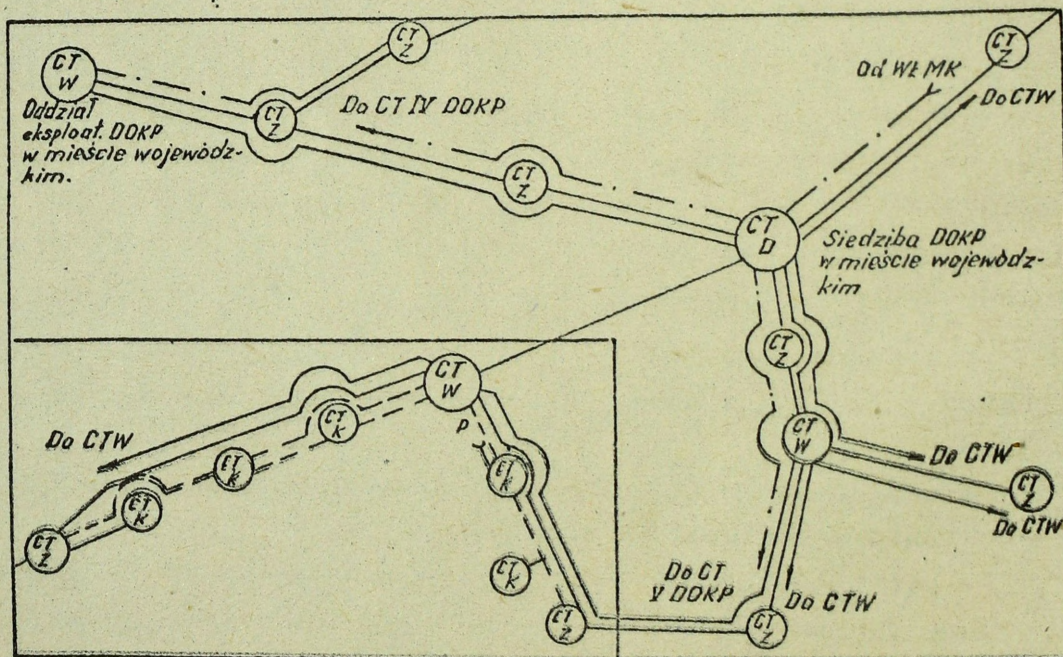
- ogólnoeksploatacyjną sieć łączności, dostępną dla wszystkich pracowników kolei;
- sieci łączności ruchowej /zapowiadawcza, strażnicowa, stacyjna, dyspozytorska itp./, tworzące całkowicie odrębne i zamknięte sieci, nie powiązane z innymi sieciami telefonicznymi. W sieciach tych może być prowadzona wymiana informacji tylko w sprawach ruchowych kolei i wyłącznie między pracownikami pełniącymi aktualnie wyraźnie określone przepisami funkcje techniczno - eksploatacyjne;

- sieć łączności drogowej, zapewniająca wymianę informacji między służbą drogową w sprawach związanych z utrzymaniem torów kolejowych;

- sieci łączności pomocniczej /telekonferencyjna, operacyjna, awaryjna itp./, które zaspokajają potrzeby wymiany informacji tylko w określonym przekroju czasowym.

Ogólnoeksploatacyjna sieć łączności umożliwia ogólne kierowanie całym przedsiębiorstwem kolejowym, pozwala na operatywne działanie i współdziałanie służb technicznych i administracyjnych oraz umożliwia zbieranie różnorodnych bieżących danych statystycznych potrzebnych do prawidłowego koordynowania pracy wszystkich jednostek organizacyjnych kolejnictwa. W ramach tej sieci zapewnia się łączność telefoniczną i telegraficzną.

Ze względu na strukturę ruchu telefonicznego, cała ogólnoeksploatacyjna sieć telefoniczna /patrz - rys. 8/ podzielona jest na:

Rys. 8. Schemat ogólnieeksploatacyjnej sieci telefonicznej kolejnictwa /fragment/

- centralną /wielką/ sieć telefoniczną - obejmującą centrale telefoniczne dyrekcyjne /CTD/ i centrale MK;

- dyrekcyjną sieć telefoniczną - obejmującą swym zasięgiem ośrodki oddziałowe, węzły kolejowe, stacje węzłowe i większe stacje przelotowe. W sieci tej oprócz centrali dyrekcyjnej pracują centrale telefoniczne węzłowe /CTW/ i zbiorcze /CTZ/;

- miejscową sieć telefoniczną - obejmującą odcinek linii kolejowej pomiędzy dwoma stacjami wyposażonymi w centrale zbiorcze. W skład tej sieci wchodzi małe centrale telefoniczne końcowe /CTK/ lub pojedyncze aparaty telefoniczne /na małych stacjach przelotowych i przystankach osobowych/. W szeregu wypadków na jednym łączu abonenckim /łączu towarzyskim/ zapewnia się łączność jednocześnie z dwoma-trzema centralami końcowymi lub aparatami telefonicznymi.

Liczba łącz telefonicznych w równorzędnych ogniwach sieci jest różna, co uwarunkowane jest przede wszystkim natężeniem ruchu telefonicznego.

Centrale telefoniczne dyrekcyjne i węzłowe /przeważnie automatyczne/ zainstalowane w poszczególnych ośrodkach /stacjach/ kolejowych obsługują jednocześnie ruch telefoniczny miejscowy /w obrębie stacji lub węzła kolejowego/ i zamiejscowy /dalekosiężny/. Pomimo automatyzacji sieci telefonicznej, za pośrednictwem stanowisk pośredniczących /tzw. awiza/ central telefonicznych, istnieje możliwość ręcznego zestawiania określonych połączeń dalekosiężnych.

Centrale ogólnokexploatacyjnej sieci telefonicznej kolejnictwa w każdej miejscowości połączone są z miejscowymi centralami telefonicznymi ruchu publicznego, jednakże rozmowy telefoniczne od abonentów sieci ruchu publicznego mogą być kierowane tylko do abonentów kolejowych zlokalizowanych w danej miejscowości. Abonentami central sieci telefonicznej kolejnictwa są również określone instytucje pozakolejowe, jak: sztaby wojskowe, komendy milicji obywatelskiej, przedsiębiorstwa państwowej komunikacji samochodowej, okręgowe zarządy wodne, wojewódzkie zarządy dróg publicznych itp.

Organizacja ogólnokszploatacyjnej sieci telegraficz -
nej kolejnictwa przedstawia się następująco:

- węzeł /ośrodek/ łączności Ministerstwa Komunikacji
posiada bezpośrednie połączenia telegraficzne ze wszystkimi
dyrekcjami okręgowymi kolei;

- węzeł łączności dyrekcji okręgowej kolei posiada po-
łączenia telegraficzne z oddziałami eksploatacyjnymi, sta -
cjami węzłowymi i węzłami kolejowymi, a niekiedy nawet z
większymi przelotowymi stacjami kolejowymi /w niektórych
przypadkach poprzez węzeł łączności oddziału eksploatacyjne-
go/;

-węzeł łączności oddziału eksploatacyjnego może posia-
dać bezpośrednie połączenia telegraficzne ze stacjami węzło-
wymi i większymi przelotowymi stacjami kolejowymi swego
obszaru;

- pomiędzy sąsiednimi dyrekcjami okręgowymi istnieją
bezpośrednie połączenia telegraficzne.

Ogólnokszploatacyjna sieć telegraficzna kolejnictwa
jest powiązana z siecią telegraficzną ruchu publicznego.

W pionie Centralnego Przedsiębiorstwa Komunikacji Sa-
mochodowej przystąpiono do organizowania łączności radiote-
lefonicznej dla zapewnienia wymiany informacji między jedno-
stkami liniowymi PKS oraz pojazdami pogotowia technicznego.
Obecnie łączność ta jest zorganizowana na obszarze wojewódz-
twa warszawskiego.

W pionie Centralnego Zarządu Dróg Publicznych w szere-
gu rejonach eksploatacji dróg publicznych zorganizowano są
sieci radiotelefoniczne, w których utrzymuje się łączność z
dróżnicówkami zlokalizowanymi w ważnych punktach arterii
komunikacyjnych oraz z ruchomymi kolumnami naprawy i budowy
dróg.

Organa ruchu i portów lotniczych dysponują odpowiednio
zorganizowaną łącznością radiową, która zapewnia wymianę in-
formacji między portami lotniczymi oraz z obsługą samolotów
podczas lotu. Pomiedzy portami lotniczymi ponadto organizo-
wana jest sieć telefoniczno-telegraficzna na liniach przewo-
dowych.

5. System łączności Ministerstwa Górnictwa i Energetyki

Ministerstwo Górnictwa i Energetyki /MGiE/ posiada łączność w dwóch pionach: górnictwa i energetyki. W ramach tej łączności stosuje się środki przewodowe oraz w szerokim zakresie środki radiotelefoniczne. Łączność przewodowa w większości oparta jest na łączach wydzielonych z sieci telekomunikacyjnej resortu łączności. Na terenie Górnego i Dolnego Śląska resort posiada pewną ilość własnych przewodowych linii telekomunikacyjnych, a pion energetyki na terenie całego kraju wykorzystuje do łączności również elektroenergetyczne linie przesyłowe /wysokich napięć/. Szereg ogniw tego resortu utrzymuje między sobą łączność telegraficzną /telex/ w sieci telegraficznej ruchu publicznego. Tam gdzie to możliwe, przewodowe sieci telefoniczne górnictwa i energetyki powiązane są między sobą oraz z centralami sieci telefonicznej ruchu publicznego.

Pion górnictwa posiada zorganizowaną łączność w zasadzie na terenie Górnego i Dolnego Śląska.

W zakresie łączności przewodowej na pierwszym miejscu należy wymienić tzw. węglową sieć telefoniczną, w ramach której istnieje węzeł łączności /węzłowa centrala telefoniczna/ katowickiej części MGiE, węzły łączności /zbiorcze centrale telefoniczne/ przy Zjednoczeniach Przemysłu Węglowego, Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego i innych zjednoczeniach lub przedsiębiorstwach oraz abonenskie centrale telefoniczne lub tzw. centrale automatyczno-górniczokopalniane /CAGK/ zainstalowane w kopalniach, przedsiębiorstwach, instytucjach itp. podległych temu pionowi.

Centralna stacja ratownictwa górniczego posiada bezpośrednio połączenia telefoniczne z okręgowymi stacjami ratownictwa górniczego. Niezależnie od tego okręgowe stacje ratownictwa górniczego posiadają bezpośrednio połączenia telefoniczne z określonymi centralami Zjednoczeń Przemysłu Węglowego.

30

Drugą siecią o do wielkości w górnictwie jest sieć telefoniczna przedsiębiorstwa materiałów podsadzkowych zorganizowana wzdłuż kolejowej magistrali piaskowej. Służy ona do wymiany informacji związanych z pracą piaskarni i kolejowym przewozem materiałów podsadzkowych do kopalń węgla kamiennego. Organizacja tej sieci oparta jest na zasadach przyjmowanych w kolejnictwie. Określone centrale telefoniczne tej sieci posiadają między innymi bezpośrednie połączenia z centralami telefonicznymi kopalń.

W zabrzańskim okręgu gazowniczym istnieje sieć telefoniczna gazownictwa, zbudowana wzdłuż rurociągów gazowych. Sieć ta nie jest powiązana z innymi sieciami łączności górnictwa.

W górnictwie istnieje również zorganizowanych szereg sieci radiowych organizowanych za pomocą radiotelefonów. Największy zasięg posiada sieć radiowa ratownictwa górniczego. W niektórych zjednoczeniach przemysłu węglowego istnieją zorganizowane sieci radiowe dla celów administracyjnych. W szerokim zakresie zorganizowana jest łączność radiotelefoniczna dla celów dyspozytorskich w kopalniach odkrywkowych węgla brunatnego /w tym także w rejonie Konina/, piaskarniach i na placach budowy nowych obiektów górniczych. Radiotelefony są również stosowane dla potrzeb technicznego pogotowia gazowego oraz w grupach poszukiwawczych przedsiębiorstwa geologicznego.

Plan energetyki posiada zorganizowaną łączność obejmującą swym zasięgiem całe terytorium kraju.

Łączność przewodowa zorganizowana jest oddzielnie dla celów administracyjnych /ogólnoeksploatacyjna sieć telefoniczna/ i dyspozytorskich. Dyspozytorskie łącza telefoniczne są podłączone do tzw. central dyspozytorskich i stanowią sieć telefoniczną niedostępną dla osób nie związanych z dyspozycją mocy energetycznej.

Ogólnoeksploatacyjna sieć telefoniczna jest zorganizowana według następujących zasad. Wzrost łączności Zjednocze-

31

nia Energetyki w Warszawie /niezależnie od istnienia węzła łączności w siedzibie MGİE/ posiada bezpośrednie połączenia telefoniczne z centralami dyrekcji zakładów energetycznych okręgów /ZEO/. Każda dyrekcja ZEO posiada bezpośrednią łączność telefoniczną z podległymi zakładami energetycznymi /ZE/ i większymi stacjami energetycznymi /elektrowniami/. Każdy zakład energetyczny ma zapewnioną bezpośrednią łączność telefoniczną z niektórymi podległymi rejonami energetycznymi i stacjami energetycznymi. Posiadanie bezpośredniej łączności telefonicznej z rejonami energetycznymi zależy od ważności danych rejonów.

Dla potrzeb dyspozytorskich zorganizowane są dwie oddzielne sieci telefoniczne, co jest uwarunkowane koniecznością posiadania kanałów łączności biegnących różnymi trasami.

Jedna sieć zorganizowana jest na przesyłowych liniach energetycznych wysokich napięć przy zastosowaniu urządzeń telefonii nośnej i nosi nazwę wielkiej sieci telefonii nośnej energetyki. Sieć ta nie jest powiązana z innymi sieciami telefonicznymi /ze względu na warunki techniczne/. Jest ona całkowicie zautomatyzowana w ruchu miejscowym i zamiejscowym. Wielka sieć telefonii nośnej energetyki zapewnia łączność między państwową dyspozytornią mocy /przy Zjednoczeniu Energetyki/, a okręgowymi dyspozytorniami mocy /przy ZEO/ oraz tych ostatnich - z podległymi stacjami energetycznymi wysokich napięć, podstacjami, rozdzielniami i innymi punktami dyspozycyjnymi.

Druga dyspozytorska sieć telefoniczna oparta jest w większości na łączach wydzielonych z przewodowej sieci telekomunikacyjnej resortu łączności. Organizacja tej sieci podobna jest do wielkiej sieci telefonii nośnej energetyki, z tym, że okręgowa dyspozytornia mocy posiada bezpośrednie połączenia telefoniczne również z dyspozytorniami ruchu podległych zakładów energetycznych. Natomiast dyspozytornia ruchu każdego zakładu energetycznego posiada łączność z dyspozytorniami ruchu podległych stacji energetycznych.

32

Łączność radiotelefoniczna zorganizowana jest w szeregu zakładach energetycznych lub rejonach energetycznych, a w szczególności tam, gdzie istnieją duże ośrodki przemysłowe lub administracyjne, względnie na obszarach bardzo słabo stelefonizowanych. W ramach sieci radiowych utrzymuje się łączność między określonymi zakładami i rejonami energetycznymi, a nawet stacjami energetycznymi oraz pojazdami brygad pogotowia sieciowego.

6. System łączności Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej

W ramach Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej /CUGW/ występują dwie instytucje posiadające odrębne sieci łączności nie powiązane między sobą: Państwowy Instytut Hydrologiczno - Meteorologiczny oraz Centralny Zarząd Wód Śródlądowych.

Sieć łączności Państwowego Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego /PIHM/ służy do wymiany informacji między Centralnym Biurem Prognoz /CBP/, Okręgowymi biurami Prognoz /Okręgowymi Zbiornicami Depesz/ oraz stacjami synoptycznymi i hydrologiczno-meteorologicznymi.

W centralnym i okręgowych biurach prognoz znajdują się ośrodki /węzły/ łączności wyposażone w stacjonarne urządzenia teletechniczne i środki radiowe. Węzły te posiadają /między innymi/ bezpośrednie połączenia telefoniczne z między - miastowymi centralami ruchu publicznego, a niektóre z nich są abonentami central sieci telefonicznej kolejnictwa.

W relacji Centralne Biuro Prognoz - Okręgowe Biura Prognoz w zasadzie utrzymuje się łączność telegraficzną na łączach wydzielonych z przewodowej sieci telekomunikacyjnej resortu łączności oraz łączność przy pomocy własnych środków radiowych /zastosowane są dalekopisy i aparaty telekopiowe/.

Każde Okręgowe Biuro Prognoz z podległymi stacjami synoptycznymi i stacjami hydrologiczno-meteorologicznymi w zasadzie utrzymuje łączność telefoniczną lub telegraficzną w

sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego /konieczne połączenia dokonywane są z góry w określonych godzinach względnie na hasło/. Niektóre stacje synoptyczne lub hydrologiczno-meteorologiczne dysponują środkami radiowymi dla łączności między sobą lub z Okręgową Zbiornicą Depesz.

Sieć łączności Centralnego Zarządu Wód - -Śródlądowych /CZWS/ służy do przekazywania informacji związanych z żegluga na drogach wodnych, sygnalizacją i rejestracją stanu wód oraz do kierowania akcją przeciwpowodziową.

Wzdłuż żeglownych dróg wodnych, jak WISŁA, ODRA oraz wzdłuż Kanału Bydgoskiego, rzeki NOTEC i WARTA istnieją linie telefoniczne /w większości napowietrzne linie stałe/, które łączą między sobą centrale telefoniczne zainstalowane w siedzibach Okręgowych Zarządów Wodnych lub portów rzecznych. Jednocześnie do tych linii, włączone są równoległe aparaty telefoniczne zainstalowane w nadzorach wodnych i strażniczkach rozmieszczonych wzdłuż rzeki.

Łączność za pomocą radiostacji krótkofalowych jest zorganizowana w dolnym biegu rzek ODRA i WISŁA między Okręgowymi Zarządami Wodnymi lub bazami lądowymi i lodołamaczami. Łączność ta wykorzystywana jest szczególnie w okresie akcji przeciwpowodziowej.

Łączność przy pomocy radiotelefonów stosuje się w szeregu przypadkach dla kierowania pracą na dużych zbiornikach wodnych /na Podkarpaciu/.

7. Wewnątrzzakładowe i inne sieci łączności

Wewnątrzzakładowe sieci łączności mają charakter lokalny i służą do wymiany wiadomości między pomieszczeniami określonej instytucji typu wytwórczego, usługowego, administracyjnego itp. Tego rodzaju sieci zorganizowane są w każdej większej instytucji zajmującej jeden budynek lub kompleks budynków.

W większości przypadków wewnątrzzakładowe sieci łączności są wyłącznie sieciami telefonicznymi, składającymi się

z abonenckiej centrali telefonicznej /o obsłudze ręcznej lub automatycznej/, wewnętrznych przewodowych liniach telefonicznych i abonenckich aparatów telefonicznych zainstalowanych w pomieszczeniach danej instytucji. Centrale abonenckie współpracują z miejscowymi /miejskimi/ centralami telefonicznymi ruchu publicznego, a w niektórych instytucjach, jak np. w instytucjach podległych resortowi żeglugi - nawet z międzymiastowymi centralami telefonicznymi ruchu publicznego. Wszelkie rozmowy telefoniczne między pracownikami danej instytucji realizowane są przez własną, wewnętrzną sieć telefoniczną. Oprócz rozmów wewnętrznych, z niektórych lub wszystkich abonenckich aparatów mogą być prowadzone rozmowy z abonentami sieci telefonicznej ruchu publicznego.

Istnieją instytucje, których agendy rozmieszczane są w różnych rejonach miasta i niejednokrotnie posiadają one między sobą bezpośrednio łącza telefoniczne /na własnych liniach kablowych względnie łączach wydzielonych z miejscowej sieci telefonicznej resortu łączności/. Przykładem tego może być łączność centralnej stacji pogotowia ratunkowego z oddziałowymi stacjami na terenie dużych miast. Spotyka się również przypadki istnienia bezpośrednich łączy telefonicznych między abonenckimi centralami telefonicznymi szeregu instytucji, które bardzo ściśle między sobą współpracują na wspólnym obszarze. Jako przykład można przytoczyć łączność między instytucjami rozmieszczonymi i działającymi na terenie dużych portów morskich.

Niezależnie od wewnętrznej sieci telefonicznej, w większości instytucji mogą znajdować się abonenckie aparaty telefoniczne podłączone bezpośrednio do miejscowej centrali telefonicznej ruchu publicznego, a nawet do central telefonicznych wewnątrzresortowych sieci łączności. Na przykład, w siedzibie wojewódzkiego zarządu dróg publicznych może znajdować się abonencki aparat telefoniczny podłączony do centrali sieci telefonicznej kolejnictwa.

Niektóre instytucje, a szczególnie duże zakłady produkcyjne mogą dysponować telefonicznymi urządzeniami konferen-

cyjnymi lub dyspozytorskimi /niezależnie od wewnętrznej sieci telefonicznej/. Przeznaczone one są do prowadzenia konferencji z kierowniczym personelem instytucji bez zbierania go w jednym pomieszczeniu, względnie do operatywnego kierowania działalnością zakładu /instytucji/ przez głównego dyspozytora zakładu. Główne telefoniczne urządzenie konferencyjne/dyspozytorskie/ zazwyczaj instalowane jest w pomieszczeniu dyrektora lub dyspozytora zakładu, a abonenckie aparaty telefoniczne w pomieszczeniach zainteresowanych osób.

W takich instytucjach, jak: banki, większe zakłady przemysłowe, przedsiębiorstwa handlowe, agencje prasowe itp. mogą być zainstalowane abonenckie dalekopisy podłączone do centrali telegraficznej "Telex" Ministerstwa Łączności i przeznaczone do zapewnienia wymiany informacji z nadrzędnymi lub podległymi instytucjami.

W szeregu instytucji istnieją lokalne sieci radiofonii przewodowej /dyspozytorskie sieci rozgłaszania przewodowego/ służące do przekazywania komunikatów i zarządzeń oraz informacji kulturalno - rozrywkowych na terenie instytucji. Niektóre z nich mogą posiadać połączenia z publiczną siecią radiofonii przewodowej. Sieć taka składa się zazwyczaj z radiowęzła rozmieszczonego w dogodnym pomieszczeniu oraz głośników zainstalowanych w różnych pomieszczeniach i na placach w obrębie instytucji. W zależności od organizacji sieci, informacje mogą być przesyłane jednocześnie do wszystkich głośników, względnie do wybranej grupy głośników lub tylko do pojedynczych głośników.

Pewnym rodzajem jednokierunkowej łączności /jednokierunkowej sygnalizacji/ w różnych instytucjach są urządzenia sygnalizacyjne pożaru, napadu, włamania, służby wartowniczej, poziomu wody itp. Składają się one z centrali alarmowej zainstalowanej w odpowiednim pomieszczeniu /wartowni, portierni, punkcie alarmowo-dyspozycyjnym straży pożarnej itp./, przewodowych linii dozorowych i ostrzegaczy znajdujących się w pomieszczeniach /obiektach/ podlegających ochronie.

W instytucjach, których praca wymaga operatywnego kierowania personelem znajdującym się w terenie, względnie znajdującym się na dużym obszarze utrudniającym korzystanie z łączności przewodowej, istnieją własne sieci radiowe zorganizowane za pomocą radiotelefonów. W większości przypadków, składają się one z radiotelefonu dyspozytorskiego /bazowego/ zlokalizowanego w siedzibie instytucji oraz radiotelefonów przenośnych lub zainstalowanych w pojazdach /karetki pogotowia ratunkowego, wozy pogotowia technicznego, koparki itp. / wykorzystywanych przez personel znajdujący się w terenie. Istnieją również zorganizowane sieci radiotelefoniczne obejmujące radiotelefony zainstalowane na stałe w określonych siedzibach. Stacjonarny radiotelefon dyspozytorski może być również połączony /za pomocą urządzenia rozwidlającego/ z abonencką centralą telefoniczną danej instytucji, co umożliwia abonentom tej centrali prowadzenie rozmów z personelem wyposażonym w radiotelefony.

Poszczególnym resortom przydzielono określone pasma częstotliwości, w których mogą pracować radiotelefony podległych im instytucji /są one fabrycznie nastawione na dane częstotliwości/. Tym samym, radiotelefony poszczególnych resortów pracują w różnych zakresach częstotliwości, co w większości przypadków uniemożliwia wzajemną ich współpracę.

W resorcie zdrowia i opieki społecznej stosuje się radiotelefony dla łączności między stacjami a karetkami pogotowia ratunkowego oraz w województwach - w kolumnach transportu sanitarnego. Radiotelefony stosuje również górskie pogotowie ratunkowe w Tatrach.

W resorcie gospodarki komunalnej na terenie dużych miast stosuje się radiotelefony dla potrzeb pogotowia technicznego komunikacji miejskiej. Czynnione są próby zastosowania radiotelefonów w przedsiębiorstwach taksówkowych.

Przez resort leśnictwa została zapoczątkowana organizacja sieci radiotelefonicznych na niektórych terenach więk -

szych kompleksów leśnych dla potrzeb przeciwpożarowych. Środki radiotelefoniczne stosowane są również w resortach Przemysłu Ciężkiego, Przemysłu Chemicznego oraz Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych /na terenie zakładów przemysłowych, kopalń i placów budowy nowych obiektów/. Wykorzystywane one są dla celów dyspozytorskich, między innymi z operatorami koparek, dźwigów, maszyn itp.

W resorcie żeglugi wykorzystuje się różnego typu środki radiowe /w różnych pasmach częstotliwości/ dla zapewnienia sprawnego kierowania działalnością usługowo - produkcyjną przedsiębiorstw na terenie portów oraz dla zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi morskiej. W zależności od przeznaczenia i zasięgu działania, przy pomocy środków radiowych zorganizowana jest łączność dalekosiężna, przybrzeżna i wewnątrzportowa. Wymienione wyżej rodzaje łączności zapewnia się w ściśle określonych pasmach częstotliwości krótkofalowych i ultrakrótkofalowych. W ramach każdego z pasm, z góry wyznaczone są kanały radiowe /jednakowe dla wszystkich portów, przedsiębiorstw i instytucji/ na określonych częstotliwościach roboczych i z odpowiednim przeznaczeniem. Wzajemne wywołanie się korespondentów odbywa się na tzw. kanale niebezpieczeństwa i wywoławczym lub wyłącznie na kable wywoławczym, na którym jest prowadzony stały nasłuch przez wszystkie instytucje i przedsiębiorstwa oraz jednostki pływające. Natomiast wymiana korespondencji prowadzona jest na odpowiedniej częstotliwości roboczej.

ROZDZIAŁ II

PODSTAWOWE ZASADY ORGANIZACJI ŁĄCZNOŚCI ORGANÓW I SIŁ UKŁADU TERYTORIALNEGO

1. Rola i zadania łączności

Jednym z zasadniczych elementów systemu obrony terytorium kraju jest układ terytorialny, którego podstawowymi ogniwami są województwa i powiaty. Celem obrony obszaru województwa jest zwalczanie wszelkiej zbrojnej działalności przeciwnika na podległym obszarze, utrzymanie ciągłości działania podstawowych dziedzin gospodarki i administracji województwa oraz ochrona ludności, a także wszelkich dóbr materialnych i kulturalnych znajdujących się na jego obszarze przed skutkami oddziaływania przeciwnika oraz katastrof i żywiołowych sił przyrody.

Zarządzaniem administracją państwową i gospodarką narodową oraz kierowaniem działalnością polityczno - obronną, gospodarczo-obronną i operacyjno-obronną w okresie wojny zajmują się terenowe /wojewódzkie, powiatowe, miejskie, dzielnicowe/ komitety obrony. Organem pracy tych komitetów są podległe im wydziały prezydiów rad narodowych przechodzące w okresie bezpośredniego zagrożenia państwa na działową strukturę wojenną. Koordynatorem planowania i realizacji zamierzeń operacyjno-obronnych terenowych komitetów obrony są sztaby wojskowe /wojewódzkie, powiatowe, miejskie, dzielnicowe/. Terenowym komitetom obrony podlegają formacje specjalistyczne typu zmilitaryzowanego, a także wojskowe jednostki obrony terytorialnej.

Na niższych szczeblach występują miejskie /w miastach nie będących na prawach powiatu lub nie będących siedzibą powiatu/, osiedlowe, gromadzkie i zakładowe komitety obrony, które kierują obronnie zorganizowanym społeczeństwem.

Zapewnienie ciągłego i operatywnego kierowania działalnością polityczno-obronną, gospodarczo-obronną i operacyjno-obronną na obszarze województwa w okresie wojny wymaga posiadania wysoce sprawnego i wydajnego, a jednocześnie trwałego i elastycznego systemu łączności. Łączność bowiem jest podstawą każdego działania zbiorowego, tym bardziej gdy poszczególne jednostki organizacyjne znajdują się i działają na rozległym obszarze.

Jednym z zasadniczych czynników warunkujących należyte zabezpieczenie ludności oraz sił i środków OT przed oddziaływaniem broni masowego rażenia nieprzyjaciela jest posiadanie odpowiednich środków łączności umożliwiających szybkie ich powiadamianie i alarmowanie. Szybkie i sprawne przekazywanie sygnałów powiadamiania i alarmowych na rozległym obszarze województwa /powiatu/ ma kapitalne znaczenie przy współczesnych szybkościach samolotów i środków bezpilotowych. Osiągnąć to można tylko w specjalnie do tego celu przeznaczonych kanałach łączności.

Operatywne i zdecydowane reagowanie na zaistniałe na obszarze województwa /powiatu/ sytuacje będzie możliwe tylko wówczas, gdy odnośny komitet obrony będzie otrzymywał na czas dane z wszelkiego rodzaju rozpoznania. Szybkie i pewne przesyłanie tych danych za pomocą odpowiednio zorganizowanego systemu łączności, odpornego na oddziaływanie nieprzyjaciela, pozwoli określonym organom wykorzystać te dane z rozpoznania dla natychmiastowego reagowania w zaistniałej sytuacji, a podległym siłom i środkom przygotować się do skutecznego działania w odpowiednim miejscu i czasie.

Poza tym w wyniku oddziaływania nieprzyjaciela bronią masowego rażenia oraz siłami dywersyjnymi i desantowymi, na obszarze województwa /powiatu, miejscowości/ w krótkich odstępach czasu mogą powstać ogromne zniszczenia oraz ośrodki działań dywersyjnych i desantowych nieprzyjaciela, co wymagać będzie scentralizowanego dysponowania posiadanymi siłami i środkami dla zlikwidowania skutków tego oddziaływania. Dla kierowania tymi przedsięwzięciami bezwzględnie potrzebne są

40

bezpośrednie kanały łączności o odpowiedniej przepustowości i zapewniające szybkie i sprawne przesyłanie informacji za - interesowanym organom i siłom układu terytorialnego.

Kierowanie i zarządzanie administracją i gospodarką narodową na obszarze województwa /powiatu, miejscowości/ podczas działań wojennych również będzie wymagało większej operatywności w zbieraniu i przekazywaniu informacji aniżeli ma to miejsce w okresie pokojowym. Uzyskiwanie dużej ilości informacji oraz natychmiastowe podejmowanie decyzji i szybkie przekazywanie jej wykonawcom wymagać będzie licznych kanałów łączności.

Wychodząc z powyższego, do podstawowych zadań łączności organów układu terytorialnego można zaliczyć:

- zapewnienie wymiany informacji pomiędzy nadrzędnymi i podległymi organami;
- zapewnienie kierowania podległymi i podporządkowanymi siłami i środkami wykonującymi określone zadania;
- zapewnienie otrzymywania danych z wszelkiego rodzaju rozpoznania;
- umożliwienie koordynowania wysiłków różnych organów i sił w określonych rejonach działań, względnie w zakresie wykonywanych przedsięwzięć na podległym obszarze;
- zapewnienie porozumiewania się z instytucjami i przedsiębiorstwami znajdującymi się na podległym obszarze;
- zapewnienie obiegu informacji między odpowiednimi komórkami odnośnego komitetu obrony oraz pomiędzy poszczególnymi punktami kierowania na określonym szczeblu organizacyjnym;
- zapewnienie wymiany informacji między współdziałającymi organami i siłami układu terytorialnego i funkcjonalnego oraz z wojskami OTK;
- zapewnienie możliwości przekazywania komunikatów i zarządzeń dla ludności;
- zapewnienie określonym organom wymiany wiadomości w zakresie kierowania zabezpieczeniem materiałowo-technicznym, medycznym i innymi formami zabezpieczenia działań;

41

- zapewnienie przekazywania sygnałów powiadamiania i alarmowych.

Środki współczesnego oddziaływania przeciwnika na obszar województwa oraz warunki działania organów i sił układu terytorialnego stawiają obecnie większe wymagania w zakresie ciągłości działania łączności, aniżeli miało to miejsce w drugiej wojnie światowej. Panowanie nad ciągle zmieniającą się sytuacją na obszarze województwa, wymaga ciągłego otrzymywania, porównywania i oceniania wszelkich informacji oraz sukcesywnego i częstego przekazywania dyspozycji, zarządzeń i rozkazów. Wadliwe działanie łączności może doprowadzić do znacznych opóźnień w dopływie informacji, a co za tym idzie do spóźnionego reagowania na zaistniałe sytuacje.

W celu osiągnięcia potrzebnego stopnia ciągłości i niezawodności działania łączności musi ona być maksymalnie odporna na wszelkiego rodzaju oddziaływanie przeciwnika. Skala przedsięwzięć zabezpieczających działanie łączności, musi odpowiadać stopniowi zagrożenia odnośnego województwa i ważności poszczególnych jego organów w systemie OTK.

Organizacja łączności układu terytorialnego powinna być dostosowana do przewidywanych w okresie działań wojennych potrzeb kierowania podległymi organami i siłami oraz warunków realizacji zadań obronnych na obszarze województwa. Województwa /powiaty, miasta, gromady itp./ znacznie różnią się między sobą pod wieloma względami /wielkością obszaru, gęstością zaludnienia, ilością oraz rozmieszczeniem ośrodków i obiektów przemysłowych, gęstością i jakością sieci komunikacyjnej, ilością podległych ogniw administracyjnych, warunkami geograficznymi itp./, co warunkuje odmienną organizację łączności poszczególnych terenowych komitetów obrony.

2. Przeznaczenie i rozmieszczenie punktów kierowania/dowodzenia/ i ich wpływ na organizację łączności

Podczas działań wojennych, poszczególne organa i siły układu terytorialnego realizują swoje zadania z odpowiednio zorganizowanych i przygotowanych punktów kierowania /dowodze-

42

nia/, których ilość na poszczególnych szczeblach, ich przeznaczenie i rozmieszczenie w zasadniczy sposób wpływa na organizację łączności.

Przeznaczenie punktów kierowania na poszczególnych szczeblach zostaje określone z góry, przy czym wszystkie punkty kierowania są obsadzone jednocześnie i odpowiednio do tego należy zapewnić łączność. Jednakże przeznaczenie i rola określonego punktu kierowania w okresie wojny może się zmieniać w zależności od zaistniałych sytuacji na podległym obszarze i wynikających stąd potrzeb kierowania. Odpowiednio do tego muszą być stworzone warunki szybkiego zapewnienia łączności w zasadniczych relacjach z tego punktu kierowania, z którego aktualnie będzie realizowane kierowanie całokształtem przedsięwzięć operacyjno-obronnych na podległym obszarze.

Przy wyborze rejonów rozmieszczenia punktów kierowania terenowych komitetów obrony, należy uwzględnić następujące wymagania:

- rejon przeznaczony na rozmieszczenie punktu kierowania powinien znajdować się z dala od obiektów stanowiących opłacalne cele uderzeń rakietowo - jądrowych /dotyczy to z reguły polowych stanowisk kierowania/;

- możliwie dogodne warunki rozwinięcia węzła łączności i jego zabezpieczenia przed oddziaływaniem nieprzyjaciela;

- możliwość wykorzystania miejscowych urządzeń, środków i linii łączności.

Zasadniczym ośrodkiem kierowania wojewódzkiego komitetu obrony jest główne polowe stanowisko kierowania /GPSK/, rozmieszczone poza stolicą województwa /20-30 km od miasta wojewódzkiego/. Rola i przeznaczenie głównego polowego stanowiska kierowania warunkuje konieczność zapewnienia łączności z tego punktu kierowania z organami nadrzędnymi, podległymi i współdziałającymi oraz siłami działającymi na obszarze województwa, jak również dla celów powiadomienia i alarmowania. Od stopnia rozbudowy łączności z tego punktu kierowania uza-

43

leżniona jest w głównej mierze skuteczność i operatywność kierowania obroną obszaru województwa.

W miejscowości będącej siedzibą władz wojewódzkich w okresie pokojowym, organizuje się dotychczasowe stanowisko kierowania /DSK/, z którego realizuje się kierowanie procesem osiągnięcia gotowości obronnej województwa do czasu rozwinięcia polowych stanowisk kierowania. Znajdująca się tam część składu WKO w toku wojny będzie kierowała zadaniami natury politycznej, administracyjnej i gospodarczej zlecanymi przez skład osobowy głównego polowego stanowiska kierowania. Skład osobowy tego punktu kierowania rozmieszcza się w kilku obiektach położonych w obrębie miasta. Rola i przeznaczenie dotychczasowego stanowiska kierowania wskazuje na możliwość wykorzystania miejscowych urządzeń, linii i sieci łączności.

Na szczeblu wojewódzkiego komitetu obrony ponadto organizuje się zapasowe polowe stanowisko kierowania /ZPSK/, które stanowi zapasowy ośrodek kierowania na wypadek zniszczenia wymienionych poprzednio punktów kierowania. Skład osobowy ZPSK wykonuje zadania zlecane przez przewodniczącego WKO. Z roli i przeznaczenia zapasowego polowego stanowiska kierowania WKO wynika konieczność posiadania łączności w ograniczonym zakresie, lecz jednocześnie muszą być stworzone warunki jej rozbudowy w przypadku konieczności przejęcia roli głównego polowego stanowiska kierowania.

Na szczeblu powiatowego /miejskiego/ komitetu obrony dotychczasowe stanowisko kierowania organizuje się w miejscowości będącej siedzibą władz powiatu w okresie pokojowym, oraz zapasowe polowe stanowisko kierowania /rozmieszczone w odległości 15 - 25 km od miasta powiatowego/. Rola tych punktów kierowania jest nieco inna niż na szczeblu województwa. W powiatach /miastach/, które są zagrożone uderzeniami jądrowymi, głównym ośrodkiem kierowania jest zapasowe polowe stanowisko kierowania, na którym znajduje się większość składu osobowego powiatowego /miejskiego/ komitetu obrony. Do dotychczasowe stanowisko kierowania w tym przypadku spełnia

214

rolę pomocniczego ośrodka kierowania. Natomiast w powiatach, które nie są zagrożone uderzeniami jądrowymi jest odwrotnie - dotychczasowe stanowisko kierowania jest głównym ośrodkiem, a zapasowe polowe stanowisko kierowania jest pomocniczym ośrodkiem kierowania. Zatem potrzeby w zakresie łączności uzależnione będą od miejsca przebywania kierowniczego personelu powiatowego komitetu obrony.

Lokalne komitety obrony z reguły organizują tylko jedno stanowisko kierowania, rozmieszczone w dotychczasowej siedzibie władz administracyjnych. W średnich i dużych miastach będących przypuszczalnymi celami uderzeń jądrowych oraz w dużych i ważnych obiektach przemysłowych, mogą być zbudowane specjalne pomieszczenia schronowe dla lokalnych komitetów obrony.

Punkty kierowania wszystkich terenowych komitetów obrony, z reguły posiadają charakter stacjonarny, przez co istnieje możliwość stosowania w szerokim zakresie łączności przewodowej, przewodowych urządzeń dyspozytorsko-konferencyjnych itp. Taki charakter punktów kierowania stwarza lepsze warunki pracy środków radiowych, a także umożliwia zorganizowanie radiowych punktów retranslacyjnych oraz zastosowanie różnych typów i odpowiednich wysokości anten, które mogą zapewnić uzyskanie łączności na znaczne odległości.

Dowódcy /sztaby/ jednostek obrony terytorialnej, pododdziałów porządkowo - ochronnych, pododdziałów patrolowych, zmotoryzowanych odwodów i plutonów operacyjnych milicji obywatelskiej, zmilitaryzowanych oddziałów ratownictwa technicznego, kolumn przeciwpożarowych, oddziałów pierwszej pomocy medycznej, pododdziałów transportowych, oddziałów odbudowy i budowy dróg itp., kierują podległymi im pododdziałami ze stanowisk dowodzenia, rozwijanych w rejonach ześrodkowania/wyjściowych/ lub w rejonach działań tych jednostek, oddziałów i pododdziałów. Dowódcy tych oddziałów i pododdziałów muszą dysponować środkami i urządzeniami łączności przystosowanymi do częstych zmian rejonów rozmieszczenia stanowisk dowodzenia.

Wszystkie inne siły i środki /przeważnie o charakterze sta-
cjonarnym/ układu terytorialnego pozostają w zajmowanych do-
tychczas siedzibach.

Dla kierowania określonymi działaniami /np. akcją rato-
wniczą lub bojowymi działaniami przeciwdywersyjnymi/ w dowol-
nym rejonie województwa /powiatu/, ze składu wojewódzkiego
lub powiatowego komitetu obrony może być wydzielona doraźnie
grupa operacyjna. Dla potrzeb tej grupy, z zasady nie rozwija
się oddzielnego węzła łączności lecz wykorzystuje ona
istniejące w danym rejonie węzły łączności punktów kierowa-
nia powiatowych /miejskich/ lub lokalnych komitetów obrony,
jednostek obrony terytorialnej itp., które w razie potrzeby
mogą być uzupełnione dodatkowymi siłami i środkami łączności.

3. Możliwości realizacji potrzeb organów i sił układu
terytorialnego w zakresie łączności

Zapewnienie łączności w układzie terytorialnym jest
przedsięwzięciem trudnym. Podczas jej planowania i organizo-
wania /uruchamiania/ trzeba bowiem brać pod uwagę miejscowe
warunki oraz ekonomiczne i techniczne możliwości, które nie
zawsze odpowiadają aktualnym potrzebom wojennym.

Podstawową zasadą realizacji potrzeb w zakresie łączno-
ści organów i sił układu terytorialnego jest oparcie się na
urządzeniach, środkach, liniach i sieciach łączności systemu
telekomunikacyjnego państwa, który w okresie pokoju służy do
normalnego kierowania działalnością polityczną, administra-
cyjną, gospodarczą i kulturalno-rozrywkową społeczeństwa.
Nie można bowiem rozpatrywać łączności, zapewniającej kiero-
wanie krajem w okresie wojny, jak coś nowego w porównaniu z
systemem telekomunikacyjnym państwa okresu pokojowego. Łą-
czność okresu pokojowego i wojennego na terytorium kraju
musi być rozbudowywana na zasadzie ścisłej współzależności.

Tak więc od odpowiedniego układu i gęstości obiektów,
urządzeń i linii telekomunikacyjnych, ich możliwości usługo-
wych, jak również stopnia nasycenia administracji i gospo-
darki narodowej w abonenckie urządzenia łączności oraz od

46

sprawności organizacyjnej i eksploatacyjnej całego systemu telekomunikacyjnego państwa zależą możliwości zapewnienia warunków kierowania działalnością polityczno-obronną, gospodarczo-obronną i operacyjno-obronną na wszystkich szczeblach organizacyjnych układu terytorialnego.

Jednakże urządzenia, środki i linie łączności pracujące w okresie pokojowym w systemie telekomunikacyjnym państwa, nie w pełni zabezpieczają potrzeby w zakresie łączności organów i sił układu terytorialnego.

Po pierwsze - organizacja istniejącego systemu telekomunikacyjnego nie odpowiada strukturze organizacyjnej i potrzebom organów i sił układu terytorialnego. Wymaga to określonej reorganizacji istniejących sieci łączności oraz uzupełnień i adaptacji urządzeń łączności.

Po drugie - sam fakt rozmieszczenia punktów kierowania /dowodzenia/ określonych organów układu terytorialnego poza rejonami ewentualnych uderzeń jądrowych przeciwnika względnie w pomieszczeniach schronowych, w których częstokroć nie ma żadnych urządzeń i linii łączności, wymaga wykonania niezbędnych inwestycji w zakresie łączności, bez względu na ich przydatność w okresie pokojowym.

Po trzecie - w ramach układu terytorialnego i funkcjonalnego powstaje duża ilość różnego rodzaju oddziałów i pododdziałów odbudowy, ratownictwa, porządkowo - ochronnych, itp., które trzeba wyposażyć w środki łączności i to przeważnie typu polowego. Wymaga to posiadania odpowiednich zapasów sprzętu łączności.

Po czwarte - system telekomunikacyjny państwa w większości oparty jest na środkach i liniach przewodowych. Natomiast w warunkach współczesnej wojny przewodowe linie telekomunikacyjne są narażone na zniszczenia i uszkodzenia. Ponadto trzeba zapewnić łączność z wieloma oddziałami, pododdziałami, patrolami i zespołami, których działalność będzie posiadała charakter manewrowy. Powstaje zatem konieczność wyposażenia określonych organów i sił układu terytorialnego w znaczną ilość środków radiowych.

47

Konieczność wykonania niektórych przedsięwzięć w zakresie łączności w aspekcie wyłącznie militarnym, które na ogół są zbędne w okresie pokoju, wynika z charakteru współczesnej wojny. Są to przedsięwzięcia przede wszystkim umożliwiające wykorzystanie systemu telekomunikacyjnego państwa z zapasowych /polowych/ rejonów rozmieszczenia /pomieszczeń/ organów i sił układu terytorialnego oraz wpływające w decydującym stopniu na ciągłość zapewnienia łączności w warunkach oddziaływania zmasowanych uderzeń jądrowych ze strony przeciwnika.

Wymianę informacji organom i siłom układu terytorialnego będzie się zapewniało za pomocą:

- sieci łączności wydzielonych dla ich wyłącznego użytku;
- sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego;
- wewnątrzresortowych sieci łączności.

Sieci łączności przeznaczone do wyłącznych potrzeb organów i sił układu terytorialnego należy organizować za pomocą własnych i przydzielonych urządzeń i środków łączności oraz przy wykorzystaniu łączny wydzielonych z przewodowych linii telekomunikacyjnych resortu łączności bądź też innych resortów. Do tego celu należy wykorzystać również środki łączności będące w posiadaniu organizacji paramilitarnych.

Tego rodzaju sieci łączności pożądane są przede wszystkim dla potrzeb kierowania działalnością operacyjno-obronną na obszarze województwa. Organizuje się je na wszystkich szczeblach kierowania głównie za pomocą środków radiowych, a w mniejszym zakresie - za pomocą środków przewodowych.

Sieć telekomunikacyjna ruchu publicznego jest zorganizowana i eksploatowana przez resort łączności. Sieć ta w zasadzie służy różnym użytkownikom, zarówno instytucjom i przedsiębiorstwom państwowym i społecznym, jak również osobom prywatnym.

Z sieci tej powinny korzystać wszystkie organa i siły oraz wszelkie jednostki organizacyjne układu terytorialnego. W głównej mierze powinno się ją wykorzystywać dla wymiany

418

informacji z instytucjami i przedsiębiorstwami oraz ludnością znajdującą się na obszarze województwa.

Ze względu na to, że przewodowa sieć telekomunikacyjna ruchu publicznego służy różnym instytucjom i przedsiębiorstwom oraz osobom prywatnym, na okres działań wojennych ustala i wprowadza się w życie odpowiednie kategorie uprzywilejowania abonentów tej sieci, którzy będą uzyskiwali połączenia telefoniczne /a także możliwości przekazywania telegramów/ w pierwszej kolejności w stosunku do pozostałych abonentów.

Wewnątrzresortowe sieci łączności wykorzystywane są przez określone osoby organów układu terytorialnego, których działalność jest ściśle związana z określonym pionem układu funkcjonalnego /np. dział komunikacji/ oraz przez wszystkie działy terenowych komitetów obrony dla wymiany informacji z podległymi siłami wykonującymi zadania w rejonach obiektów poszczególnych resortów. Jednakże w przypadku pilnych i niecierpiących zwłoki sytuacji ze względu na zagrożenie życia ludzkiego lub własności społecznej w dużych rozmiarach, względnie bezpieczeństwa państwa, przy braku innych kanałów łączności organom i siłom układu terytorialnego zapewnia się szersze korzystanie z kanałów łączności sieci wewnątrzresortowych. W tym celu można wykorzystywać sieci łączności resortów: spraw wewnętrznych, komunikacji, górnictwa i energetyki, gospodarki wodnej itp. Terytorialne sztaby wojskowe i jednostki typu wojskowego mogą korzystać z międzygarnizonowego systemu łączności okręgu wojskowego.

4. System łączności

Specyficzne warunki działania organów i sił układu terytorialnego, a także użycie różnorodnych środków i urządzeń łączności będących w posiadaniu różnych dysponentów, wymagają stosowania nieco odmiennych niż w wojskach operacyjnych zasad i sposobów wykorzystania tych środków oraz organizacji systemu łączności, przy jednoczesnym zachowaniu ogólnie obowiązujących zasad.

49

System łączności układu terytorialnego organizuje się w oparciu o urządzenia, środki i linie łączności oraz sieci łączności będące w dyspozycji różnych instytucji wchodzących w skład organów układu terytorialnego, względnie tylko wspólnie działających z nimi. Realizuje się to poprzez organizacyjne scalanie różnych sieci łączności i techniczne powiązanie węzłów i stacji łączności różnych użytkowników w jeden system łączności układu terytorialnego.

W skład systemu łączności układu terytorialnego wchodzi: węzły, stacje, sieci i kierunki łączności organizowane za pomocą środków przewodowych, radioliniowych, radiowych, sygnalizacyjnych oraz łączność pocztowa. Za pomocą technicznych środków łączności zapewnia się przede wszystkim łączność telefoniczną. Łączność telegraficzna /dalekopisowa/ może być stosowana na szczeblu województwa i ewentualnie powiatu. W kanałach telefonicznych można stosować łączność telekopiową.

Łączność przewodowa jest podstawowym rodzajem łączności zapewniającym kierowanie życiem politycznym, administracyjnym i gospodarczym oraz przedsięwzięciami operacyjno - obronnymi na wszystkich szczeblach organizacyjnych. Trzeba jednak mieć na uwadze, że jest ona bardzo wrażliwa na oddziaływanie nieprzyjaciela /sabotaż, bombardowania, uderzenia jądrowe/, co wymaga zastosowania odpowiednich środków zaradczych.

Łączność radioliniowa wykorzystuje się do okresowego "dowiązania" punktów kierowania do najbliższego stacjonarnego obiektu telekomunikacyjnego, a w koniecznych przypadkach do zorganizowania doraźnych kierunków radioliniowych między punktami kierowania organów układu terytorialnego.

Łączność radiowa organizuje się na wszystkich szczeblach organów i sił układu terytorialnego wykorzystując etatowe, przydzielone lub podporządkowane środki radiowe. Stanowi ona podstawowy środek łączności dla celów powiadamiania oraz kierowania /dowodzenia/ oddziałami i pododdziałami o charakterze manewrowym. W pozostałych wypadkach jej rola sprowadza się do dublowania łączności przewodowej. W przy -

50

padku naruszenia ciągłości łączności przewodowej, łączność radiowa staje się podstawowym środkiem zapewniającym kierowanie podległymi organami i siłami oraz administrowanie podległym obszarem.

W układzie terytorialnym wykorzystywane są radiostacje krótkofalowe średniej i małej mocy, radiostacje ultrakrótkofalowe, radiotelefony oraz odbiorniki radiowe. Środki te mogą być różnych typów /w tym typu wojskowego i cywilnego/oraz o różnych właściwościach taktyczno - technicznych.

Łączność pocztowa wykorzystuje się do przekazywania pisemnej korespondencji służbowej i bojowej oraz wiadomości w formie ustnych relacji. Łączność pocztowa za pomocą łączników może stanowić podstawowy, a niekiedy jedyny rodzaj łączności na najniższych szczeblach układu terytorialnego, jak również na wszystkich szczeblach kierowania w warunkach ewentualnego powstania znacznych zniszczeń w technicznych środkach łączności /np. w wyniku uderzeń jądrowych nieprzyjaciela/.

Łączność środkami sygnalizacyjnymi organizuje się dla potrzeb kierowania /dowodzenia/ i współdziałania na niższych szczeblach organizacyjnych układu terytorialnego, a także na wszystkich szczeblach organizacyjnych dla celów alarmowania organów i sił OT oraz ludności cywilnej.

Ze względu na pewną odmienność realizacji przedsięwzięć organizacyjno-technicznych, na system łączności układu terytorialnego składają się urządzenia i linie łączności typu stacjonarnego i polowego.

Urządzenia i linie łączności typu stacjonarnego wykorzystywane są przede wszystkim dla zapewnienia łączności między organami i siłami układu terytorialnego znajdującymi się w stałych rejonach dyslokacji.

Urządzenia i linie łączności typu polowego wykorzystywane są przede wszystkim przez siły układu terytorialnego, a niekiedy także przez organa układu terytorialnego dla kierowania

wania pewnymi działaniami /akcjami/ w określonych rejonach województwa /powiatu/. Tego typu urządzenia i linie można również stosować dla uzupełnienia systemu łączności układu terytorialnego zorganizowanego za pomocą urządzeń i linii typu stacjonarnego.

Organom i siłom układu terytorialnego należy zapewnić łączność dla potrzeb kierowania /dowodzenia/, współdziałania i powiadamiania. Jednakże w systemie łączności tego układu w większości przypadków nie organizuje się odrębnych relacji dla wyżej wymienionych potrzeb, lecz wiadomości w tym zakresie przekazuje się we wszystkich dostępnych kanałach łączności. Najczęściej organizuje się oddzielne relacje łączności do przekazywania sygnałów powiadamiania i alarmowych.

Łączność kierowania /dowodzenia/ - jest to łączność organizowana za pomocą różnych środków łączności w celu zapewnienia przekazywania dyrektyw, zarządzeń i rozkazów do podległych organów i sił oraz otrzymywania od nich sprawozdań i meldunków. Łączność kierowania planuje, rozbudowuje, lub kieruje jej rozwinięciem i odpowiada za jej utrzymanie, organ zwierzchni /przełożony/. Jednak w wypadku braku tej łączności, organa i siły podległe obowiązane są do nawiązania jej z przełożonym.

Łączność współdziałania - jest to łączność zapewniająca wymianę informacji między współdziałającymi organami /sztabami/ i siłami różnych układów, szczebli, służb oraz sąsiadami.

Łączność współdziałania zapewnia się na podstawie wytycznych organów /sztabów/ organizujących współdziałanie między organami i siłami układu terytorialnego i funkcjonalnego. W razie braku wytycznych, odpowiedzialność za nawiązanie łączności współdziałania ponoszą:

- za łączność między współdziałającymi organami i siłami układu terytorialnego - każdy komitet obrony na swoim szczeblu;

- za łączność między organami i siłami układu teryto-
rialnego a organami i siłami układu funkcjonalnego i wojska-
mi OTK wykonującymi zadania na korzyść województwa pod ogólnym kierownictwem powiatowego lub wojewódzkiego komitetu obrony - dany komitet obrony;

- za łączność między organami i siłami układu teryto-
rialnego a organami i siłami układu funkcjonalnego i wojska-
mi OTK rozmieszczonymi na obszarze województwa /powiatu/ i
wykonującymi zadania pod kierownictwem swoich organów/szta-
bów/ nadrzędnych - zainteresowane organa i siły układu fun-
kcyjnego oraz sztaby wojsk OTK;

- za łączność między sąsiednimi województwami i powia-
tami - sąsiadujące komitety obrony.

Łączność powiadamiania /alarmowania/ - jest to łączność
zapewniająca przekazywanie sygnałów powiadamiania i alarmo-
wych o grożącym niebezpieczeństwie ze strony nieprzyjaciela,
skutkach jego działania, a także żywiołowych sił przyrody i
wszelkich katastrof.

Na szczeblu województwa łączność tę zapewnia się częś-
ciowo w wyodrębnionych kanałach łączności. Na pozostałych
szczeblach kierowania wykorzystuje się wszelkie dostępne ka-
nały łączności kierowania i współdziałania.

Zakres organizacji systemu łączności oraz potrzebna
ilość i rodzaj kanałów łączności w poszczególnych ogniwoch
kierowania układu terytorialnego i wymaganych relacjach, wy-
nika z roli i charakteru zadań wykonywanych przez określone
siły i organa OTK. Jednakże organizacja łączności nie będzie
jednolita na określonym szczeblu kierowania we wszystkich wo-
jewództwach i powiatach /miejscowościach/, bowiem różnią się
one zawsze między sobą pod wieloma względami, a przede wszy-
stkim stanem posiadania urządzeń, środków i linii łączności.

Z uwagi na niski stan posiadania zasobów sprzętowych, w
poszczególnych relacjach należy uwzględniać minimalną ilość
kanałów. Dlatego też tam, gdzie to możliwe, łączność należy
organizować tak, aby kierowanie było realizowane tymi samymi

kanalami łączności przez wszystkie komórki wchodzące w skład odnośnych organów układu terytorialnego. Oddzielne kanały łączności należy wydzielać tylko wówczas, jeśli jest to podyktowane ważnością zadań wykonywanych przez określoną komórkę /np. przez służbę bezpieczeństwa publicznego/ względnie koniecznością natychmiastowego przekazywania określonych informacji /np. dla celów alarmowania/. Niektóre organa i siły układu terytorialnego mogą mieć zapewnione warunki wymiany informacji jedynie w ramach uprzywilejowanego korzystania z istniejącej sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego.

Przy rozwiązywaniu systemu łączności układu terytorialnego należy dążyć do scalenia wszystkich sieci łączności istniejących na obszarze województwa, aby ekonomicznie wykorzystać posiadany potencjał sprzętowy, uniknąć dublowania określonych relacji i zapewnić określone kanały łączności. Muszą być jednocześnie stworzone takie warunki, aby można było kierować działaniami w określonych rejonach województwa /powiatu/. W tym przypadku przełożonym lub podległym organom i siłom OT należy zapewnić wykorzystanie urządzeń i środków łączności istniejących w danym rejonie działań.

Powinna być stosowana zasada, że między wszystkimi podległymi lub współdziałającymi organami i siłami OT zapewnia się bezpośrednią lub pośrednią łączność przynajmniej za pomocą jednego kanału łączności. Z organem spełniającym liczne i poważne zadania lub siłami wykonującymi główne zadania w określonym rejonie /okresie/, należy dążyć do zapewnienia łączności w kilku kanałach i za pomocą różnych środków łączności. W ogniwach, w których przewiduje się stałą wymianę znacznej ilości informacji, pożądane jest posiadanie bezpośrednich kanałów łączności.

Aby zapewnić ciągłość funkcjonowania systemu kierowania województwa w okresie przejścia ze struktury okresu pokoju na strukturę okresu wojennego wskazane jest, aby organizacja sieci łączności istniejących w okresie pokoju była jak najbardziej zbliżona do potrzeb okresu wojennego. Nato -

54

miast kanały łączności, dodatkowo uruchamiane na okres wojny, należy "bezkolizyjnie" i "płynnie" włączać w istniejący system telekomunikacyjny kraju. Wynika to z tego, że jakakolwiek większa reorganizacja istniejących sieci łączności w okresie poprzedzającym wybuch wojny i w pierwszych dniach wojny jest niepożądana, bowiem realizacja przedsięwzięć obronnych w tym okresie będzie wymagała szczególnie sprawnej łączności. Natomiast prace związane z organizacją tych sieci łączności mogą spowodować zakłócenia w sprawności ich działania.

5. Pododdziały łączności

W celu rozwinięcia i eksploatacji węzłów łączności na polowych punktach kierowania wojewódzkiego komitetu obrony, wojewódzki sztab wojskowy dysponuje etatowym pododdziałem łączności. Pododdział ten podlega bezpośrednio szefowi łączności właściwego wojewódzkiego sztabu wojskowego.

Struktura organizacyjna pododdziału łączności WSZW uwzględnia samowystarczalność w zakresie obsługi węzłów łączności, stacjonarny i częściowo ruchomy charakter jego użycia, racjonalny podział pododdziału według zadań oraz terytorialną zasadę jego przygotowania i mobilizacji.

Wyposażenie pododdziałów łączności w określonych województwach może być zróżnicowane w zależności od roli i znaczenia województwa oraz wykonywanych przedsięwzięć operacyjno - obronnych i związanych z tym potrzeb w zakresie łączności. Na wyposażenie tego pododdziału, oprócz środków i urządzeń zainstalowanych, bądź też przewidzianych do zainstalowania na węzłach łączności polowych stanowisk kierowania wojewódzkiego komitetu obrony, może wchodzić odpowiednia ilość środków łączności /wyłącznie typu polowego/ z niezbędną obsługą dla doraźnego wzmacniania podległych organów i sił układu terytorialnego podczas prowadzenia akcji ratowniczych lub działań przeciwdywersyjnych, względnie wykonywanych innych zadań.

Urządzenia i środki łączności znajdujące się na obszarze dotychczasowych stanowisk kierowania wojewódzkich i powiatowych /miejskich/ komitetów obrony, a zapewniające łączność danemu miastu tak w układzie międzymiastowym jak i miejscowym obsługiwane są przez personel zainteresowanych resortów zawiadujących określonymi sieciami łączności. W największym zakresie służbę techniczno-eksploatacyjną wyżej wymienionych urządzeń i środków łączności spełnia personel resortu łączności.

Natomiast dla obsługiwaniania urządzeń i środków łączności zainstalowanych w pomieszczeniach dotychczasowych stanowisk kierowania odnośnych wojewódzkich i powiatowych/miejskich/ komitetów obrony, które realizują kierowanie z polowych stanowisk kierowania, przygotowuje się odpowiednią ilość pracowników wydzielanych z prezydium właściwej rady narodowej.

Dla obsługiwaniania pod względem łączności powiatowych i miejskich komitetów obrony realizujących kierowanie bądź z dotychczasowych stanowisk kierowania lub też zapasowych polowych stanowisk kierowania, jak również lokalnych komitetów obrony, terenowych i zakładowych oddziałów samoobrony oraz wszelkiego rodzaju zmilitaryzowanych oddziałów, pododdziałów porządkowo - ochronnych, medyczno-sanitarnych, przeciwpożarowych, transportowych itp., organizuje się służbę łączności i alarmowania.

Bazę organizacyjną służby łączności i alarmowania powiatowych i miejskich komitetów obrony stanowią powołani specjaliści łączności /szczególnie starszych roczników/, którzy nie zostali zmobilizowani do czynnej służby wojskowej oraz reklamowani od innych prac. Uzupełnienie tych specjalistów mogą stanowić osoby odpowiednio przygotowane do pełnienia określonych funkcji i wydzielone z prezydium odnośnych rad narodowych oraz podległych im instytucji.

Służbę łączności i alarmowania dla potrzeb lokalnych komitetów obrony i terenowych oddziałów samoobrony organizuje

się w oparciu o członków klubów łączności LOK, ZHP, PZK, osób przeszkolonych w oddziałach samoobrony, właścicieli abonentkich aparatów telefonicznych sieci ruchu publicznego oraz tam gdzie to możliwe przy współudziale personelu miejscowych central telefonicznych ruchu publicznego i radiowęzłów publicznej sieci radiofonii przewodowej.

Natomiast służbę łączności i alarmowania w zakładowych oddziałach samoobrony /lokalnych komitetach obrony zakładów/ oraz w oddziałach zmilitaryzowanych, pododdziałach porządkowo - alarmowych, transportowych itp. z reguły stanowi personel wydzielony z instytucji i przedsiębiorstw stanowiących bazę organizacyjną danych oddziałów i pododdziałów.

Powoływanie osób do służby łączności i alarmowania odbywa się w oparciu o istniejące postanowienia w tym zakresie, a więc na podstawie przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych, względnie w drodze służby ochotniczej.

Formowanie pododdziałów służby łączności i alarmowania według stanów wojennych, przeprowadza się w okresie zagrożenia i może odbywać się sukcesywnie w miarę występujących potrzeb, lecz musi być ukończone przed terminem przejścia władz terytorialnych na system kierowania przewidziany na okres wojny lub też z obwilą osiągnięcia gotowości mobilizacyjnej przez określone oddziały i pododdziały.

Służba łączności i alarmowania na poszczególnych szczeblach kierowania może się składać z różnej ilości i wielkości pododdziałów /sekcje, patrole, posterunki, drużyny, plutony/. W każdym wypadku wielkość pododdziałów i ich strukturę organizacyjną dostosowuje się do istniejącej bazy organizacyjnej łączności i lokalnych warunków działania terenowego komitetu obrony, oddziału /pododdziału/. W lokalnych komitetach obrony, w których występuje tylko jeden oddział samoobrony, organizuje się dla nich wspólną służbę łączności i alarmowania.

Szczegółową strukturę organizacyjną służby łączności alarmowania w porozumieniu z właściwymi terytorialnymi szta-

57

bami wojskowymi ustalają przewodniczący poszczególnych komitetów obrony, dyrektorzy /kierownicy/ przedsiębiorstw i instytucji oraz dowódcy terenowych oddziałów samoobrony /każdy w swoim zakresie/.

Określone zadania na korzyść organów i sił układu terytorialnego będą wykonywały kolumny eksploatacyjno-remontowe oraz oddziały odbudowy łączności podległe resortowi łączności. Zakres ich zadań obejmuje działalność na obiektach, urządzeniach i liniach telekomunikacyjnych resortu łączności, z których w określonym stopniu korzystają organa i siły układu terytorialnego.

Personel tych kolumn i oddziałów będzie wykonywał czynności na korzyść układu terytorialnego w zakresie ustalonym przez centralne organa resortu łączności w porozumieniu z odpowiednimi terenowymi komitetami obrony.

Jednostki obrony terytorialnej, wojskowe pododdziały porządkowo - ochronne i służby garnizonowej itp. posiadają etatowe pododdziały łączności, których stan osobowy i zakres wyposażenia są dostosowane do ich potrzeb w zakresie dowodzenia. W określonych sytuacjach jednostki obrony terytorialnej mogą wykonywać zadania w zakresie zapewnienia łączności na korzyść powiatowych i wojewódzkich komitetów obrony.

Dla zapewnienia możliwości kierowania akcjami ratowniczymi w warunkach zmasowanych uderzeń jądrowych nieprzyjaciela na obszar województwa, organa układu terytorialnego mogą otrzymać doraźne wzmocnienie w siłach i środkach łączności z jednostek wojsk OTK.

6. Zaopatrywanie w środki i materiały łączności

Zaopatrywanie organów i sił układu terytorialnego w środki i materiały łączności zarówno w okresie pokoju jak i podczas działań wojennych odbywa się w dwóch zasadniczych płonach. Środki i materiały łączności typu cywilnego występujące w gospodarce narodowej rozprowadzane są przez ogniwa układu funkcyjnego. Zaopatrywaniem w środki i materiały

łączności typu wojskowego zajmują się odpowiednie władze wojskowe.

W okresie pokoju poszczególne instytucje i przedsiębiorstwa, na bazie których organizowane są określone organa i siły układu terytorialnego, zaopatrywane są w ramach swoich resortów, względnie otrzymują kredyty w celu dokonania ich zakupu na wolnym rynku. Także prezydja określonych rad narodowych w ramach swoich budżetów mogą dokonywać zakupu koniecznych środków i materiałów łączności, względnie zlecać przedsiębiorstwom wykonanie inwestycji w zakresie przygotowania węzłów łączności stanowisk kierowania. Wielkość i jakość środków i materiałów łączności uwarunkowana jest w zasadzie potrzebami działalności danych instytucji i przedsiębiorstw w okresie pokoju. Tym niemniej, przy realizacji tego zaopatrzenia /a szczególnie w podstawowe urządzenia i środki łączności/, uwzględnia się potrzeby okresu wojennego co jest uzgadniane i koordynowane z poszczególnymi resortami przez Sztab Generalny i podległe organa /w tym także przez wojewódzkie i powiatowe sztaby wojskowe/.

Z uwagi na to, że w okresie wojny większość tych środków i materiałów podlega reglamentacji, wprowadza się scentralizowane zaopatrywanie organów i sił układu terytorialnego z hurtowni /magazynów/ branżowych, podległych odpowiednim organom układu funkcjonalnego. Zadania określonych działów fachowych w zakresie pokrycia materiałowo-technicznego łączności i podział zasobów dla układu terytorialnego ustala odpowiedni dział Komitetu Obrony Kraju. Koordynatorem w zakresie rozdziału tych środków i materiałów łączności dla poszczególnych organów i sił układu terytorialnego jest odpowiedni dział wojewódzkiego komitetu obrony.

Zaopatrywanie organów i sił układu terytorialnego w środki i materiały łączności typowo wojskowe zarówno w okresie pokojowym, jak i w okresie wojny realizowane jest przez centrale i okręgowe rejonowe składnice łączności, a niekiedy /w małych ilościach/ poprzez magazyny jednostek wojskowych i

pododdziałów łączności wojewódzkich sztabów wojskowych. Realizacja tego zaopatrzenia odbywa się na zasadach ustalonych ogólnie i na podstawie obowiązujących tabel należności. Dotyczy to w zasadzie jednostek typowo wojskowych /jednostki obrony terytorialnej, pododdziały porządkowo - ochronne i patrolowe, pododdziały łączności wojewódzkich komitetów obrony/. Całością tych zagadnień w układzie terytorialnym kieruje wojewódzki sztab wojskowy.

Naprawa środków łączności organów i sił układu terytorialnego w zależności od stopnia uszkodzenia lub zużycia jest dokonywana w odpowiednich warsztatach gospodarki narodowej podległych układowi funkcjonalnemu. Sprzęt typowo wojskowy może być remontowany w warsztatach pododdziałów łączności wojewódzkiego sztabu wojskowego lub kierowany do naprawy w okręgowych i centralnych warsztatach łączności.

ROZDZIAŁ III

KIEROWANIE ŁĄCZNOŚCIĄ

1. Organa kierujące łącznością

Kierowanie łącznością układu terytorialnego polega na koordynacji przedsięwzięć w zakresie wykorzystania środków, urządzeń i linii łączności, terminowym planowaniu i wykonaniu zamierzeń w zakresie przygotowania systemu łączności w okresie pokoju oraz na zapewnieniu terminowego jego uruchomienia i ciągłości działania w toku wojny.

Zorganizowanie jednolitego systemu łączności układu terytorialnego osiąga się dzięki maksymalnej normalizacji zasad i zakresu wykorzystania poszczególnych sieci łączności oraz przez określenie szczegółowych powinności poszczególnych resortów na rzecz układu terytorialnego.

Ciągłość działania jednolitego systemu łączności układu terytorialnego zapewnia się przez stosowanie zasady scentralizowanego operacyjnego kierowania łącznością oraz zdecentralizowanego technicznego kierowania łącznością.

Operacyjne kierowanie łącznością polega na koordynowaniu wykorzystania poszczególnych środków i sieci łączności oraz dostosowywaniu ich działania do zadań wynikających z potrzeb organów i sił układu terytorialnego oraz określonych sytuacji zaistniałych na podległym obszarze. Obejmuje ono zakres planowania i wykorzystania środków i sieci łączności.

Obowiązki w tym zakresie należą do kompetencji przewodniczących wojewódzkich i powiatowych komitetów obrony oraz podległych im terytorialnych sztabów wojskowych i działów komunikacji. Na szczeblu lokalnych komitetów obrony zadania te są wykonywane przy udziale miejscowych organów resortu łączności pod ogólnym kierownictwem przewodniczących tych komitetów obrony i powiatowych sztabów wojskowych.

Techniczne kierowanie łącznością polega na szczególnym technicznym projektowaniu określonych sieci łączności

61

oraz sprawowaniu nadzoru technicznego w zakresie wszystkich faz eksploatacyjnych urządzeń, środków i linii łączności wykorzystywanych przez organa i siły układu terytorialnego. Należy to do obowiązków tych wszystkich organów łączności, które zawiadują określonymi środkami i sieciami łączności istniejącymi w okresie pokoju. Organa te działają w ramach swych funkcyjnych resortów, lecz odpowiadają przed przewodniczącymi terenowych komitetów obrony za sprawne działanie kanałów łączności wykorzystywanych przez układ terytorialny.

Za całość przygotowania systemu kierowania terenowych komitetów obrony /wojewódzkich, powiatowych i miejskich/ odpowiadają odnośne terytorialne sztaby wojskowe. Natomiast na szczeblu lokalnych komitetów obrony odpowiedzialność ponoszą bezpośrednio przewodniczący tych komitetów obrony, którzy kierują przygotowaniem systemu kierowania w myśl zaleceń nadrzędnych komitetów obrony i ich sztabów wojskowych.

Z tych też względów, do zasadniczych obowiązków szefa terytorialnego sztabu wojskowego w zakresie łączności należy:

- stawianie podległym organom łączności zadań w zakresie opracowania planu łączności;
- informowanie organów łączności o wszelkich przedsięwzięciach operacyjno - obronnych mających wpływ na organizację i zapewnienie łączności;
- analizowanie projektów organizacji łączności i za -
twierdzanie planu łączności;
- przedstawianie do podpisu przewodniczącemu komitetu obrony projektów zarządzeń łączności dla organów i sił układu terytorialnego na okres wojny;
- wydawanie zarządzeń łączności podległym terytorialnym sztabom wojskowym i jednostkom obrony terytorialnej;
- kontrolowanie stanu i ciągłości działania łączności;
- kierowanie organizacją tajnego dowodzenia i kontrolą przestrzegania tajemnicy wojskowej /państwowej/ podczas posługiwania się technicznymi środkami łączności.

W pododdziałach i oddziałach wojsk obrony terytorialnej, oddziałach zmilitaryzowanych i porządkowo - ochronnych oraz samoobrony itp., ogólne kierownictwo łącznością /w myśl wytycznych terytorialnych sztabów wojskowych/ sprawują do - wódcy /komendanci, kierownicy/ względnie szefowie sztabów poszczególnych jednostek. W okresie pokojowym, obowiązek ten należy do dyrektorów /kierowników, naczelników itp./określonych instytucji i przedsiębiorstw, w ramach których planuje się formowanie danych oddziałów i pododdziałów /nie dotyczy to wojsk obrony terytorialnej/.

Organem wykonawczym w zakresie planowania i przygotowania systemu łączności oraz kierowania łącznością odnośnego komitetu obrony jest odpowiedni organ łączności.

Całokształtem prac w zakresie planowania, przygotowania i zapewnienia łączności dla potrzeb wojewódzkiego komitetu obrony, kieruje wydział łączności WSzW przy współpracy z działem komunikacji WKO.

Szef wydziału łączności jest pomocnikiem szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego w zakresie łączności, a w okresie wojny pełni funkcję szefa łączności wojewódzkiego komitetu obrony.

W okresie pokoju do obowiązków wydziału łączności wojewódzkiego sztabu wojskowego należy:

- planowanie i kierowanie przygotowaniem systemu łączności dla potrzeb wojewódzkiego komitetu obrony;
- kierowanie rozbudową i budową węzłów łączności na punktach kierowania;
- nadzór nad planowaniem i przygotowaniem łączności dla potrzeb podległych organów i sił układu terytorialnego;
- koordynacja wykorzystania środków i linii łączności przewidzianych do użytkowania przez organa i siły układu terytorialnego;
- inspirowanie oraz kontrola i wyciąganie wniosków z projektów przebudowy i rozbudowy sieci łączności w poszczególnych pionach układu terytorialnego /działających na obsza-

63

rze województwa/ z punktu widzenia potrzeb kierowania /dowodzenia/ działalnością operacyjno-obronną;

- kontrola stanu technicznego środków i urządzeń łączności zainstalowanych na punktach kierowania komitetów obrony oraz będących w posiadaniu terytorialnych sztabów wojskowych i jednostek obrony terytorialnej;

- uzgadnianie i opracowywanie niezbędnych danych eksploatacyjnych do pracy systemu łączności organów i sił układu terytorialnego;

- kontrolowanie przygotowania mobilizacyjnego określonych instytucji i przedsiębiorstw wydzielających siły i środki łączności, względnie zapewniających łączność dla potrzeb organów i sił układu terytorialnego;

- planowanie zaopatrzenia i wyposażenia w sprzęt stacjonarnych węzłów łączności komitetu obrony oraz wojskowych pododdziałów łączności układu terytorialnego;

- organizowanie i kierowanie szkoleniem podległych pododdziałów oraz nadzór nad szkoleniem i przygotowaniem specjalistów łączności w organizacjach paramilitarnych i w ramach przysposobienia wojskowego.

Niektóre z wymienionych obowiązków wykonywanych w okresie pokoju, są aktualne również w okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa, w okresie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w okresie wojny.

Ponadto w tych okresach dojdą dodatkowo takie obowiązki jak:

- kierowanie uruchomieniem i działaniem systemu łączności wojewódzkiego komitetu obrony /bez względu na zaistniałe warunki/;

- kontrolowanie stanu łączności w podległych organach i siłach układu terytorialnego;

- kierowanie podległymi pododdziałami łączności oraz szefami łączności podległych organów i sił układu terytorialnego;

- kierowanie zaopatrywaniem materiałowo-technicznym organów i sił układu terytorialnego pod względem łączności / w zakresie sprzętu typowo wojskowego/.

Wydział łączności wojewódzkiego sztabu wojskowego kieruje również zagadnieniami tajnego dowodzenia oraz organizacją i działaniem scentralizowanych systemów alarmowych.

W powiatowych i lokalnych komitetach oraz oddziałach samoobrony bezpośrednio kierowanie łącznością należy do obowiązków szefa służby łączności i alarmowania. W oddziałach i pododdziałach zmilitaryzowanych, porządkowo-ochronnych itp. kierowanie łącznością należy do obowiązków tych oddziałów /pododdziałów/. Natomiast w okresie pokoju zagadnieniami planowania i przygotowania łączności na tych szczeblach zajmują się pracownicy łączności określonych instytucji lub przedsiębiorstw, w ramach których będą organizowane dane organa i siły układu terytorialnego, lub też odpowiednio przygotowane osoby z innych instytucji lub przedsiębiorstw.

Zakres działania nieetatowych organów łączności powiatowych i lokalnych komitetów obrony, oddziałów samoobrony oraz zmilitaryzowanych i porządkowo - ochronnych oddziałów w okresie pokoju ogranicza się do wykonywania tylko określonych przedsięwzięć związanych z planowaniem i przygotowaniem łączności na swoich szczeblach kierowania pod bezpośrednim nadzorem wydziału łączności WSzW i wytycznych wydanych przez nadrzędne organa układu funkcjonalnego.

Ogólną strukturę kierowania łącznością w układzie terytorialnym przedstawia rys. 9.

Kierowanie pracami związanymi z uruchomieniem i eksploatacją węzłów łączności na punktach kierowania /dowodzenia/, należy do obowiązków dowódcy pododdziału łączności /służby łączności i alarmowania/ obsługującego dany komitet obrony lub dowództwo oddziału /pododdziału/.

Kierownicy organa łączności muszą ściśle współpracować z pozostałymi komórkami komitetów obrony /sztabów wojskowych/, a także z terenowymi organami różnych resortów dysponujących środkami, urządzeniami i liniami łączności. Sprawy te regulują odpowiednie akty prawne i porozumienia między

66.

dzyresortowe, zobowiązujące poszczególne instytucje i przedsiębiorstwa do współpracy z organami łączności terenowych komitetów obrony, ustalające ich wzajemną zależność oraz zakres usług świadczonych przez te instytucje na rzecz terenowych komitetów obrony.

W celu ustalenia potrzeb w zakresie łączności, kolejności ich realizacji oraz zakresu wykorzystania sieci telekomunikacyjnej resortu łączności na obszarze województwa przez organa i siły układu terytorialnego, wydział łączności wojewódzkiego sztabu wojskowego ściśle współpracuje z Wojewódzką Komisją Koordynacyjną Łączności, działającą w okresie pokoju w ramach Dyrekcji Okręgowej Poczty i Telekomunikacji. Natomiast w okresie wojny zagadnienia te rozwiązywane są przez przedstawicieli organów terenowych resortu łączności wchodzących w skład działów komunikacji odnośnych komitetów obrony^{x/}.

2. Praca organów łączności w zakresie planowania i przygotowania łączności w czasie pokoju

Jednym z zasadniczych obowiązków organu łączności terytorialnego sztabu wojskowego /komendy oddziału samoobrony/ w okresie pokoju, jest zaplanowanie i przygotowanie systemu łączności dla potrzeb odnośnego komitetu obrony na okres wojny. Organ łączności terytorialnego sztabu wojskowego planuje również lub określa tylko pewne przedsięwzięcia w zakresie organizacji łączności dla podległych organów i sił układu terytorialnego. Na szczeblu powiatu planuje się ponadto organizację scentralizowanego systemu alarmowego.

Planowanie łączności powinno być powiązane z całościowym kształtem pracy terenowego komitetu obrony w zakresie planowania i organizacji obrony obszaru województwa /powiatu, miasta, gromady, obiektu/ w oparciu o środki, urządzenia i linie łączności istniejące na podległym terenie, a które w okresie wojny mogą być wydzielone dla potrzeb organów i sił układu terytorialnego.

x/ Patrz załącznik: Organizacja i zadania terenowych organów i sił resortu łączności.

67

Opracowanie planu łączności terenowego komitetu obrony nie jest czynnością ograniczoną w czasie lecz procesem ciągłym, polegającym na stałym jego uaktualnianiu, co wynika z ciągłego doskonalenia systemu obrony terytorium kraju, zarówno pod względem organizacyjnym, jak i technicznego wyposażenia.

Podstawę do planowania łączności terenowego komitetu obrony /w odniesieniu do całości planu lub tylko niektórych jego elementów/ stanowią:

- zadanie otrzymane od organu nadrzędnego oraz zadania wynikające z potrzeb obrony obszaru województwa /powiatu, miasta, obiektu, gromady/;
- zarządzenia /dyrektywy/ łączności wydane przez nadrzędny komitet obrony oraz określone organa działające w układzie funkcjonalnym, jak również przez Sztab Generalny;
- zamiar obrony podległego obszaru zatwierdzony przez przewodniczącego komitetu obrony;
- wytyczne szefa terytorialnego sztabu wojskowego do planowania i organizacji łączności;
- dane o aktualnym stanie oraz możliwościach wykorzystania środków, urządzeń i linii łączności znajdujących się na podległym terenie, jak również będących w bezpośrednim posiadaniu terytorialnego sztabu wojskowego /oddziału samoobrony/.

Planowanie łączności rozpoczyna się z reguły od zapoznania się przez szefa łączności odnośnego szczebla kierowania z dyrektywą szczebla nadrzędnego nakazującą opracowanie planu obrony lub tylko niektórych jego elementów /jeżeli uprzednio plan ten był opracowany/. Niekiedy planowanie łączności może być realizowane wyłącznie na zarządzenie przewodniczącego odnośnego komitetu obrony lub szefa sztabu wojskowego danego komitetu obrony z uwagi na konieczność dokonania zmian w istniejących planach.

Szef łączności może każdorazowo otrzymać od swego bezpośredniego przełożonego wytyczne do planowania łączności, które w zależności od potrzeb mogą zawierać:

- zadania w zakresie obrony podległego obszaru;
- ogólne założenia organizacji łączności wpływające z organizacji systemu kierowania;
- zadania łączności w poszczególnych okresach zagrożenia;
- zakres i zasady współpracy wewnątrz sztabu wojskowego i między poszczególnymi działami komitetu oraz organami dysponującymi środkami, urządzeniami i liniami telekomunikacyjnymi;
- terminy wykonania określonych przedsięwzięć związanych z planowaniem i organizacją obrony na podległym obszarze;
- termin opracowania planu łączności /lub poszczególnych jego części/.

Na podstawie tych wytycznych, szef łączności zapoznaje się z istniejącymi zarządzeniami /dyrektywami/ łączności szczebla nadrzędnego oraz organów działających w układzie funkcjonalnym /resortu łączności, spraw wewnętrznych, komunikacji, górnictwa i energetyki itp./ oraz z organizacją sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego i wewnątrzresortowych sieci łączności. Jednocześnie uaktualnia się posiadane dane o ilości i stanie technicznych środków, urządzeń i linii łączności znajdujących się na podległym obszarze oraz będących w dyspozycji terytorialnego sztabu wojskowego. Terytorialnemu sztabowi wojskowemu niezbędne dane w tym zakresie dostarczają odpowiednie terenowe organa resortu łączności, a także zainteresowane instytucje i przedsiębiorstwa.

Na podstawie powyższych danych, szef łączności przeprowadza analizę zadania i ocenę położenia z punktu widzenia łączności, uwzględniając:

- przypuszczalne działanie nieprzyjaciela mające wpływ na organizację i ciągłość działania łączności;
- rozmieszczenie i przeznaczenie punktów kierowania na rozpatrywanym szczeblu;
- skład, rozmieszczenie i zadania wykonywane przez podległe organa i siły układu terytorialnego, zakres ich współ-

68

działania z innymi organami i siłami w poszczególnych okre-
sach działań wojennych oraz wynikające stąd potrzeby łączno-
ści;

- właściwości działań sił i środków wydzielonych do
obrony na podległym obszarze, mające wpływ na organizację łą-
czności;

- organizację systemu powiadamiania i alarmowania na
podległym obszarze i związane z tym przedsięwzięcia w zakre-
sie łączności;

- stan przygotowania systemu łączności odnośnego komi-
tetu obrony oraz podległych organów i sił układu terytorial-
nego /dotychczasowe ustalenia prawne oraz stan realizacji po-
szczególnych przedsięwzięć/;

- sposoby zapewnienia łączności z organem nadrzędnym
oraz konieczne do tego celu siły i środki łączności;

- charakter i pokrycie terenu na podległym obszarze i
jego wpływ na zapewnienie łączności;

- stopień przygotowania systemu łączności w okresie po-
koju oraz sposób jego uruchomienia w poszczególnych okresach
zagrożenia /ustalenie terminów realizacji przedsięwzięć oraz
zadań dla wykonawców/.

W zależności od aktualnych potrzeb mogą być rozpatry-
wane wszystkie wymienione zagadnienia lub tylko niektóre z
nich. Wnioski wyciągnięte z przeprowadzonej analizy zadania
i oceny położenia, powinny umożliwić sprecyzowanie koncepcji
organizacji i zapewnienia łączności dla potrzeb terenowego
komitetu obrony. Szereg zagadnień dotyczących organizacji łą-
czności należy uzgodnić z kierownikami poszczególnych komó-
rek danego komitetu obrony oraz z instytucjami i przedsię-
biorstwami dysponującymi urządzeniami i liniami łączności -
szczególnie z terenowymi organami resortu łączności i spraw
wewnętrznych.

Z terenowymi organami resortu łączności uzgadnia się
wykorzystanie sieci i środków łączności administrowanych
przez ten resort, przy czym szef łączności wojewódzkiego/po-

70

wiatowego/ sztabu wojskowego planuje łącza wydzielone z przewodowej sieci telekomunikacyjnej tylko dla wewnętrznych potrzeb województwa /powiatu/. Z terenowymi organami resortu spraw wewnętrznych, /wojewódzką lub powiatową komendą milicji obywatelskiej/ uzgadnia się włączenie sieci i środków łączności tego resortu w skład systemu łączności organów układu terytorialnego oraz rozpatruje się szczegółową organizację łączności dla potrzeb dotychczasowego stanowiska kierownika, terenowego komitetu obrony. Przedstawiciele tych instytucji powinni brać każdorazowo czynny udział w planowaniu łączności odnośnego komitetu obrony.

W miarę potrzeby, przeprowadza się rekonesans łączności w terenie.

Propozycje koncepcji organizacji i zapewnienia łączności przedstawia się szefowi terytorialnego sztabu wojskowego lub przewodniczącemu odnośnego komitetu obrony. Koncepcja ta może być przedyskutowana z przedstawicielami najbardziej zainteresowanych komórek komitetu obrony. Wyrażenie zgody na przedstawioną koncepcję organizacji łączności, stanowi podstawę do opracowania dokumentów planu łączności.

Po zakończeniu prac związanych z planowaniem łączności na szczeblu województwa /powiatu/ i przekazaniu zadań wykonawcom, należy udzielić pomocy w tym zakresie podległym organom i siłom układu terytorialnego oraz skoordynować opracowane przez nich plany łączności z planem łączności wojewódzkiego/powiatowego/ komitetu obrony. Niekiedy planowanie łączności może się odbywać równolegle we wszystkich organach kierowania danego województwa /powiatu/. Wymaga to jednak sukcesywnego informowania organów podległych o przyjmowanych koncepcjach organizacji łączności na szczeblu województwa /powiatu, miasta/.

Po opracowaniu planów łączności, poszczególne organa i siły /instytucje, przedsiębiorstwa/ układu terytorialnego przystępują do wykonania zatwierdzonych przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych, mających na celu przygotowanie

71

zaplanowanej łączności do jej uruchomienia w odpowiednim czasie i zakresie. Dotyczy to również określonych organów układu funkcjonalnego, które współpracują w realizacji niektórych zaplanowanych przedsięwzięć organów i sił układu terytorialnego.

W ramach układu terytorialnego przedsięwzięcia te mogą dotyczyć:

- przygotowania rezerw osobowych dla pododdziałów łączności;
- opracowania odpowiednich instrukcji dotyczących pracy systemu łączności organów i sił układu terytorialnego;
- opracowania eksploatacyjnych dokumentów łączności dla poszczególnych środków i urządzeń łączności;
- adaptacji i uzupełnienia istniejących sieci łączności zgodnie z wymaganiami okresu wojennego;
- budowy węzłów łączności polowych punktów kierowania;
- przygotowania odpowiednich zapasów materiałów i sprzętu łączności;
- zainstalowania urządzeń alarmowych itp.

Niezależnie od planu łączności ujmującego aktualnie możliwości zapewnienia łączności na wypadek wybuchu wojny, organa łączności terytorialnych sztabów wojskowych przy współudziale organów zainteresowanych resortów opracowują perspektywiczny plan przygotowania łączności organów i sił układu terytorialnego. Plan taki /jako wyciąg z narodowego planu gospodarczego województwa/ powinien obejmować długofalowe przedsięwzięcia /z podziałem na poszczególne lata/ w zakresie rozbudowy obiektów i linii telekomunikacyjnych oraz wyposażenia w sprzęt łączności określonych sztabów, instytucji, przedsiębiorstw itp. rozmieszczonych na obszarze województwa /powiatu, miasta/.

3. Dokumenty planu łączności

Plan łączności terenowego komitetu obrony winien uwzględnić:

- organizację łączności kierowania /dowodzenia/, współdziałania i alarmowania;

- zasady korzystania z sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego i wewnątrzresortowych sieci łączności;
- organizację systemu alarmowego;
- przedsięwzięcia związane z przygotowaniem i uruchomieniem zaplanowanego systemu łączności;
- przedsięwzięcia dotyczące zapewnienia łączności w podległych organach i siłach;
- zasady zabezpieczenia się i środków łączności przed oddziaływaniem nieprzyjaciela;
- zagadnienia zaopatrywania materiałowo-technicznego pod względem łączności;
- terminy i zasady formowania pododdziałów / służby / łączności;
- podział się i środków łączności.

W skład planu łączności wojewódzkiego / powiatowego, miejskiego/ komitetu obrony wchodzi następujące zasadnicze dokumenty: schemat łączności radiowej, schemat łączności radioliniowo - przewodowej, schemat łączności pocztowej.

Na szczeblu powiatowego /miejskiego, dzielnicowego/komitetu obrony łączność pocztową przedstawia się na schemacie łączności przewodowej. Na tym szczeblu opracowuje się ponadto schemat systemu alarmowego.

Na szczeblu gromadzkiego i zakładowego komitetu obrony oraz w komitetach obrony osiedli i małych miast z zasady wykonuje się jeden schemat łączności i alarmowania, na którym uwidacznia się wszelkie możliwe sposoby zapewnienia łączności i alarmowania za pomocą różnych środków. Według podanych zasad wykonuje się dokumenty planu łączności w jednostkach obrony terytorialnej, oddziałach samoobrony oraz w wszelkiego rodzaju zmilitaryzowanych oddziałach i pododdziałach /porządkowo-ochronnych, transportowych, przeciwpożarowych itp./.

Plan łączności opracowuje się po jednym egzemplarzu na każdy punkt kierowania terenowego komitetu obrony oraz do dodatkową ilość na żądanie organu nadrzędnego.

Schemat łączności radiowej wykonuje się w formie tabelarycznej. W treści schematu wyszczególnia się sieci i kierunki radiowe organizowane dla zapewnienia łączności odnośnemu komitetowi obrony z organami nadrzędnymi, z podległymi i współpracującymi organami i siłami oraz dla celów współdziałania i alarmowania, wskazuje: numer i nazwę poszczególnych sieci i kierunków; typy wydzielonych środków łączności i rozmieszczenie ich na poszczególnych punktach kierowania /dowodzenia/; manewr środkami radiowymi; możliwości wykorzystania grupy środków radiowych na punktach kierowania; rozliczenie środków radiowych.

Schemat łączności radioliniowo-przewodowej wykonuje się na mapie /oleacie/. W treści schematu w formie graficznej wykazuje się: najważniejsze elementy planu obrony podległego obszaru /punkty kierowania, przewidywane rejony oddziaływania przeciwnika, rejony wyjściowe sił i środków OT oraz ogólne zadania itp./; węzły łączności własne oraz nadrzędnych, podległych i współdziałających organów i sił OT; przebieg poszczególnych kierunków relacji łączności przewodowej; powiązania węzłów łączności organów i sił układu terytorialnego z centralami telefonicznymi ruchu publicznego i wewnątrzresortowych sieci łączności; rozmieszczenie stacji i przebieg tras radioliniowych; rozliczenie sił i środków łączności.

W miarę potrzeb na schemacie tym można uwidocznić rozmieszczenie: ważniejszych obiektów telekomunikacyjnych, wojewódzkiego /okręgowego/ stanowiska kierowania łącznością DOPiT, kolumn remontowo - eksploatacyjnych i oddziałów odbudowy łączności itp. W lokalnych komitetach obrony dość szczegółowo uwidacznia się organizację miejscowej sieci telefonicznej ruchu publicznego.

Schemat łączności pocztowej wykonuje się na mapie /oleacie/. W treści schematu uwidacznia się: rozmieszczenie punktów kierowania /dowodzenia/, wojskowych stacji pocztowych, lądowisk placówek poczty specjalnej MSW; marszruty kursów łączników /pocztylionów/ z wykazaniem rodzaju środków lokomocji, trasy lotów lotnictwa łącznikowego i rozmieszczenie na-

4h

ziemnych radiostacji dla łączności z tym lotnictwem; rozmieszczenie urzędów /agencji/ pocztowo - telekomunikacyjnych obsługujących organa i siły układu terytorialnego; rozkład wymiany korespondencji /tajnej i jawnej/ z placówek poczty specjalnej, wojskowych stacji pocztowych i urzędów pocztowych.

Schemat systemu alarmowego dla obszaru miasta /dzielnicy/ wykonuje się na planie miasta /mapie/, w którym ujmuje się: rozmieszczenie central i syren alarmowych; trasy przebiegu linii sterujących; sposób zasilania i uruchamiania syren; rozmieszczenie radiowęzłów i megafonów ulicznych; trasy przebiegu łączności radiofonicznych, trasy przejazdu przewoźnych syren alarmowych itp. Dla obszaru powiatu opracowuje się najczęściej oddzielny schemat systemu alarmowego, w którym ujmuje się zasadnicze elementy zapewniające rozpowszechnianie sygnałów alarmowych itp.

Wszystkie zagadnienia organizacji łączności, które nie zostały ujęte w schematach lub wymagają wyjaśnienia podaje się w legendzie, dodatkowych tabelach lub w oddzielnej notatce.

Dokumenty planu łączności zatwierdza szef terytorialnego sztabu wojskowego. W siłach układu terytorialnego dokumenty planu łączności zatwierdzają dowódcy oddziałów i pododdziałów.

Ponadto dla celów eksploatacyjnych, jako dokumenty pomocnicze, wojewódzki /powiatowy/ sztab wojskowy może posiadać: schemat organizacji sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego, schemat ogólnoeksploatacyjnej sieci łączności kolei państwowych oraz ewentualnie innych resortów posiadających własne sieci łączności na obszarze województwa /powiatu/ a przewidziane do doraźnego ich użytkowania przez organa i siły układu terytorialnego. Do wymienionych schematów muszą być załączone dane eksploatacyjne umożliwiające zainteresowanym korzystanie z tych sieci.

43

Na podstawie planu łączności, opracowuje się zarządzenie łączności wojewódzkiego /powiatowego/ komitetu obrony, które powinno zawierać niezbędne wytyczne odnośnie organizacji i działania łączności dla podległych organów i sił układu terytorialnego. Zarządzenie łączności może ujmować:

- miejsce rozmieszczenia węzłów łączności punktów kierowania wojewódzkiego /powiatowego/ komitetu obrony, terminy i sposób ich uruchomienia;

- organizację łączności środkami przewodowymi i radioliniowymi: z kim, w jaki sposób i w jakich terminach będzie ona nawiązana oraz zasady korzystania z sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego i wewnątrzresortowych sieci łączności;

- organizację łączności środkami radiowymi: z kim, w jaki sposób i jakimi środkami będzie ona zorganizowana, kto wydzieli niezbędne środki radiowe, zasady i terminy uruchomienia tej łączności;

- organizację przesyłania pisemnej korespondencji: z kim, jakimi środkami i zasady jej organizacji, zasady wykorzystania poczty specjalnej MSW, sposób nawiązywania i utrzymania łączności z lotnictwem łącznikowym;

- zasady organizacji łączności powiadamiania i alarmowania;

- zasady wykorzystania stacji radiofonicznych i telewizyjnych oraz sieci radiofonii przewodowej;

- przedsięwzięcia organizacyjne i techniczne w zakresie przygotowania systemu łączności na okres wojny;

- przedsięwzięcia w celu zapewnienia ciągłości łączności w różnych sytuacjach na obszarze województwa;

- wytyczne odnośnie organizacji łączności w podległych organach i siłach układu terytorialnego oraz w zakresie łączności współdziałania;

- przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem sił i środków łączności przed oddziaływaniem nieprzyjaciela;

- zasady i terminy wprowadzania w życie dokumentów łączności;

- zagadnienia dotyczące uprzywilejowanego korzystania z określonych środków i kanałów łączności;

- miejsca, terminy i zasady wymiany korespondencji jawnej przez urzędy pocztowo - telekomunikacyjne;

- sposób materiałowo-technicznego zaopatrywania pododdziałów łączności /służby łączności i alarmowania/;

- terminy przedstawiania sprawozdań łączności.

Szereg danych, które nie mogą być ujęte w zarządzeniu łączności, wykonuje się w formie załączników do zarządzenia, jak na przykład:

- tabele danych sieci kierunków radiowych organu wydającego zarządzenia;

- tabele przydziału danych do organizacji łączności w podległych organach i siłach układu terytorialnego;

- tabele kryptonimów węzłów i stacji telefoniczno-telegraficznych oraz adresów radiowych;

- tabele sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych;

- tabele wykazu haseł w celu uzyskiwania natychmiastowych połączeń telefonicznych;

- tabele wykazu stanowisk funkcyjnych upoważnionych do uzyskiwania połączeń w uprzywilejowanej kolejności;

- inne załączniki według potrzeb.

Zarządzenie łączności podpisuje szef łączności oraz /w imieniu przewodniczącego odnośnego komitetu obrony/ szef wojewódzkiego /powiatowego/ sztabu wojskowego.

Dla podległych organów i sił przekazuje się wyciągi z zarządzenia łączności - w zakresie ich dotyczącym. Niezbędne dane z tego zarządzenia przekazuje się również organom i siłom układu funkcjonalnego, które będą realizować potrzeby łączności organów i sił układu terytorialnego lub tylko z nimi współdziałać.

Szereg danych dotyczących zagadnień eksploatacyjnych systemu łączności względnie przedsięwzięć związanych z jego przygotowaniem w okresie pokoju, może być /w miarę potrzeby/ ujętych w postaci oddzielnych wytycznych /zarządzeń/ terytorialnego sztabu wojskowego /komitetu obrony/.

47

W lokalnych komitetach obrony i siłach układu terytorialnego, pisemnych zarządzeń łączności nie opracowuje się. Wszelkie dane przekazuje się wykonawcom ustnie.

4. Praca organów łączności w zakresie uruchomienia i kierowania łącznością w okresach zagrożenia i w toku wojny

a/ W okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa

W okresie narastania napięcia międzynarodowego, a najpóźniej po wprowadzeniu stanu podwyższonej gotowości obronnej państwa, należy przeanalizować treść istniejących dokumentów planu łączności i stan przygotowania systemu łączności, jak również zaistniałą sytuację operacyjno-obronną oraz uaktualnić plan łączności odpowiednio do zaistniałych potrzeb.

Uaktualnienie dokumentów łączności nie powinno w żadnym wypadku opóźnić wykonywania określonych przedsięwzięć w zakresie uruchomienia systemu łączności. W tym celu wydaje się podległym organom i jednostkom ostateczne zarządzenia wykonawcze dotyczące łączności w okresie wojny.

Należy wykonywać przede wszystkim takie przedsięwzięcia, które przyczynią się do szybkiego rozwinięcia łączności zgodnie z potrzebami okresu wojennego - na przykład: sprawdzenie sprawności technicznej urządzeń i środków łączności; przygotowanie miejsc rozmieszczenia polowych urządzeń i środków łączności; przebazowanie części sprzętu z dotychczasowych miejsc pracy lub magazynów na planowane węzły łączności; przygotowanie źródeł zasilania /w szczególności ładowanie akumulatorów/; montowanie ruchomych aparatowni węzłów łączności lub wozów dowodzenia; wykonanie prac związanych z przygotowaniem lądowisk; rozesłanie niezbędnych dokumentów do korzystania z technicznych środków łączności itp.

Jeżeli w tym czasie wykonywane są jakiegokolwiek prace inwestycyjne w zakresie budowy względnie rozbudowy węzłów łączności lub linii kablowych do tych węzłów itp. należy spowodować przyspieszenie zakończenia tych prac. Należy również

spowodować przyspieszenie dostarczenia środków łączności dla jednostek obrony terytorialnej lub instytucji i przedsięwzięcia organizujących określone siły układu terytorialnego, jeśli dostarczenie tych środków było przewidziane w bieżącym rocznym planie gospodarczym.

Równoległe z wykonywaniem wymienionych przedsięwzięć, należy kierować formowaniem pododdziałów /służb/ łączności oraz przeszkoleniem specjalistów łączności. Formowanie pododdziałów łączności /służby łączności i alarmowania/ może odbywać się sukcesywnie w miarę wzrastających potrzeb.

Na zarządzenie nadrzędnych organów, w tym okresie może już następować sukcesywne uruchamianie relacji łączności dla wyłącznych potrzeb organów i sił układu terytorialnego. Przedsięwzięcia te nie powinny jednak zakłócać dotychczasowej działalności terenowych władz państwowych.

b/ W okresie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa

W miarę zaostrzenia się sytuacji międzynarodowej, wskazującej na nieunikniony wybuch konfliktu zbrojnego, w końcowym etapie stanu podwyższonej gotowości obronnej państwa, a najczęściej po ogłoszeniu stanu bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa powinno się wprowadzić w życie wszystkie przedsięwzięcia planu łączności, tak aby zapewnić terenowemu komitetowi obrony kierowanie całokształtem działalności operacyjno-obronnej, polityczno-obronnej i gospodarczo-obronnej na podległym terenie z punktów kierowania przewidzianych na okres wojny.

Oznacza to wykonanie uprzednio zaplanowanych i uaktualnionych przedsięwzięć, które w ogólnym ujęciu sprowadzają się do:

- uruchomienia wszystkich elementów systemu łączności organów układu terytorialnego z polowych stanowisk kierowania /z wyjątkiem kanałów łączności, które są wykorzystywane tylko w określonych działaniach/;

- wprowadzania kategorii upoważnień dla organów i sił układu terytorialnego w celu uprzywilejowanego korzystania z sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego;

- uruchomienia urządzeń umożliwiających wykorzystanie stacji radiofonicznych i telewizyjnych oraz publicznej sieci radiofonii przewodowej ze stanowisk kierowania odnośnych komitetów obrony;

- osiągnięcia gotowości bojowej przez pododdziały/służby/ łączności i ich rozmieszczenia zgodnie z przeznaczeniem;

- prowadzenia prac inżynierskich i maskujących w terenie wszystkie środki i urządzenia łączności;

- przyjęcia przez siły układu terytorialnego pod ochronę i obronę określonych obiektów i linii komunikacyjnych.

W toku realizacji planu łączności mogą wystąpić poważne komplikacje utrudniające planowe uruchomienie całego systemu łączności. Tego rodzaju zjawiska mogą mieć miejsce zwłaszcza w wypadku wcześniejszego niż zakładano rozpoczęcia działań wojennych. Wymagać to będzie zdecydowanego i prężnego kierowania łącznością ze strony określonych organów łączności i terytorialnych sztabów wojskowych, określenia najważniejszych zadań oraz realizowania ich w przyspieszonym tempie. Niekiedy część przedsięwzięć planu łączności będzie musiała być realizowana już po wybuchu wojny, co w pewnym stopniu może zaważyć na działalności operacyjno-obronnej województwa /powiatu/.

c/ W okresie wojny

W toku wojny, do systemu łączności układu terytorialnego w zasadzie nie wprowadza się często poważniejszych zmian. Wprowadzane zmiany mogą wynikać ze zmian w podporządkowaniu oraz w rozmieszczeniu punktów dowodzenia jednostek obrony terytorialnej oraz oddziałów zmilitaryzowanych i porządkowo - ochronnych podczas prowadzenia akcji ratowniczych, działań przeciwdywersyjnych lub innych działań operacyjno - obronnych. Największe zmiany mogą wynikać z powodu ewentual-

nych uszkodzeń lub zniszczeń węzłów, obiektów i linii telekomunikacyjnych na skutek działalności nieprzyjaciela.

Aby wykonać swoje zadanie pod względem zapewnienia ciągłości łączności, organa łączności terenowych komitetów obrony i ich sztabów wojskowych muszą czuwać nad sprawnym działaniem systemu łączności oraz zabezpieczać pod względem łączności nowe potrzeby komitetów obrony oraz podległych jednostek. Szefowie łączności winni stale śledzić ogólną sytuację na obszarze województwa /powiatu, miasta, dzielnicy, osiedla, gromady/, znać aktualny stan łączności, dostosowywać system łączności do konkretnych potrzeb oraz przedsięwziąć niezbędne środki w celu odtworzenia naruszonego systemu łączności. Szczególną uwagę należy zwrócić na odtworzenie systemu łączności naruszonego w wyniku napadu przeciwnika oraz na zapewnienie łączności w czasie prowadzenia akcji ratowniczych w rejonach porażenia, a także podczas działań przeciwdywersyjnych.

Zgodnie ze zmianami zaistniałymi w organizacji łączności, wprowadza się odpowiednie uzupełnienia do planu łączności, tak aby stale odzwierciedlał on aktualny stan łączności. Niezbędne zarządzenia łączności dla wykonawców w zależności od sytuacji i posiadanego czasu wydaje się ustnie, przez techniczne środki łączności, lub w formie pisemnej.

Wymagana jest ścisła współpraca szefów łączności terytorialnych sztabów wojskowych /dowództw oddziałów zmilitaryzowanych, oddziałów samoobrony itp./, z poszczególnymi działami /pionami/ odnośnych komitetów obrony, terenowymi organami resortu łączności oraz innych resortów dysponujących sieciami łączności, a także z szefami łączności jednostek wojsk OTK. Powinni oni wymieniać między sobą informacje o aktualnym stanie łączności i możliwościach wzajemnego wykorzystania sieci łączności, a w razie potrzeby i w miarę możliwości udzielać pomocy w siłach i środkach łączności.

Przedstawiciele terenowych organów resortu łączności wchodzących w skład działu komunikacji wojewódzkiego /powia-

towego, miejskiego, dzielnicowego/ komitetu obrony powinni :

- informować DOPiT /RUT, OUPiT/ o zaistniałej sytuacji na obszarze województwa /powiatu, miasta/ i związanych z tym przedsięwzięciach podejmowanych przez odnośny komitet obrony;
- informować terenowy komitet obrony o stanie sieci telekomunikacyjnej na obszarze województwa /powiatu, miasta/, przebiegu prac awaryjno-ratunkowych, odbudowie zniszczonych lub uszkodzonych obiektów i linii telekomunikacyjnych itp.;
- kierować realizacją potrzeb odnośnego komitetu obrony w zakresie łączności, które są zapewniane przez resort łączności;
- informować DOPiT /RUT, OUPiT/ o wysuwanych postulatach przez dany komitet obrony odnośnie działalności resortu łączności na podległym obszarze.

Szef łączności /szef służby łączności i alarmowania/ powinien być zawsze w gotowości do przedstawienia szefowi terytorialnego sztabu wojskowego /dowódcy zmilitaryzowanego oddziału, oddziału samoobrony itp./ danych o sytuacji łączności i podejmowanych przez niego przedsięwzięciach w zakresie zapewnienia łączności w konkretnej sytuacji. Dane te, w zależności od szczebla oraz potrzeb i sytuacji mogą ujmować następujące zagadnienia:

- ogólny stan łączności terenowego komitetu obrony /oddziału/ oraz zakres ewentualnych uszkodzeń i zniszczeń w łączności powstałych w wyniku działań nieprzyjaciela;
- stan scentralizowanego systemu alarmowego;
- możliwości zapewnienia kierowania /dowodzenia/ współdziałania i alarmowania w warunkach zaistniałej sytuacji ogólnej i łączności;
- możliwości częściowego odtworzenia naruszonego systemu łączności terenowego komitetu obrony /oddziału/ oraz terminy gotowości poszczególnych połączeń;
- możliwości i sposoby zapewnienia łączności z oddziałami i pododdziałami skierowanymi do akcji ratowniczej lub działań przeciwdywersyjnych, względnie do innych działań operacyjno-obronnych oraz wewnątrz tych jednostek;

- możliwości i sposoby zapewnienia łączności grupie operacyjnej doraźnie wydzielonej do kierowania określonymi działaniami;

- możliwości zapewnienia łączności współdziałania pomiędzy organami i siłami wykonującymi wspólne zadania w określonym rejonie;

- działalność organów terenowych i zmilitaryzowanych oddziałów resortu łączności na korzyść organów i sił układu terytorialnego;

- ewentualne prośby co do wykonania niektórych prac w zakresie łączności.

W przypadku wykonania uderzenia jądrowego przez nieprzyjaciela, przedsięwzięcia w zakresie zapewnienia ciągłości działania łączności polegają na:

- przeprowadzeniu prac ratunkowych i awaryjno-remontowych w rejonach rozmieszczenia pododdziałów łączności, na węzłach, stacjach i liniach łączności;

- odtworzeniu naruszonych relacji łączności w ramach istniejących możliwości;

- poddaniu stanu osobowego pododdziałów łączności zabiegom sanitarnym;

- odkażaniu, dezaktywacji i dezynfekcji sprzętu łączności;

- uzupełnieniu stanu osobowego i sprzętu łączności w pododdziałach łączności.

Podane wyżej przedsięwzięcia wykonuje się w zależności od rozmiarów zniszczeń i użytych środków masowego rażenia przez nieprzyjaciela. W pierwszym rzędzie odtwarza się naruszone relacje łączności, niezbędne do kierowania akcją ratowniczą w rejonach porażenia.

Do odtworzenia naruszonych relacji łączności terenowego komitetu obrony lub zorganizowania dodatkowych relacji łączności zgodnie z nowymi potrzebami kierowania /dowodzenia/, wykorzystuje się odwód sił i środków łączności, łączy dodatkowo wydzielone przez resort łączności, siły i środki łączności

83

jednostek obrony terytorialnej. W tym celu wykonuje się również manewr posiadanymi siłami i środkami łączności, a także kanałami łączności. W razie potrzeby wskazane jest dokonanie przegrupowania sił i środków łączności pomiędzy poszczególnymi organami i siłami OT.

Do doraźnego udzielenia pomocy terenowym komitetom obrony w odtworzeniu uszkodzonych lub zniszczonych relacji łączności mogą być zobowiązane również terenowe organa resortu łączności /w miarę posiadanych rezerw osobowych i materiałowych, oraz dopiero po wykonaniu prac nakazanych przez szefów centralny/.

Kolejność i zakres odbudowy zniszczonej przewodowej sieci telekomunikacyjnej resortu łączności określa Dział Komunikacji KOK. Zmilitaryzowane oddziały odbudowy łączności z chwilą zaistnienia warunków do pracy po uderzeniach jądrowych przystępują do usuwania skutków uderzeń w celu sukcesywnego oddawania łączności telefoniczno-telegraficznych użytkownikom. Organa układu terytorialnego otrzymują łącza w odpowiedniej kolejności po zaspokojeniu potrzeb centralnych władz państwowych oraz priorytetowych potrzeb sił zbrojnych.

Poszczególne komitety obrony mają również wpływ na działalność terenowych organów resortu łączności w zakresie zapewnienia im łączności na przewodowych liniach telekomunikacyjnych w sensie określania ważności poszczególnych kanałów łączności, ustalania kolejności realizowania nowych połączeń, dysponowania abonenckimi liniami telefonicznymi, dokonywania zmian w uprzywilejowanym korzystaniu z sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego itp.

W wypadkach posiadania znacznych strat i konieczności zapewnienia łączności przy ograniczonej ilości środków, należy:

- likwidować kierunki radiowe i szerzej stosować organizację łączności w sieciach radiowych;
- zmniejszyć ilość istniejących sieci radiowych przez połączenie dwóch-trzech sieci;

- organizować pracę środków radiowych sposobem abonentkim, a tam gdzie to możliwe - pracować na radiostacjach seansami;

- utrzymywać łączność przewodową z organami i jedno -
stkami pośrednio przez inne węzły łączności lub tylko w sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego;

- zapewniać łączność przewodową z dwoma-trzema oddziałami na jednym kierunku;

- w szerokim zakresie korzystać z łączności poczty polowej.

ROZDZIAŁ IV

WĘZŁY ŁĄCZNOŚCI

1. Ogólna charakterystyka węzłów łączności

Zasadniczymi elementami każdego systemu łączności są węzły łączności. Węzły te, jako główne ośrodki radioteleko - komunikacyjne systemu łączności powinny spełniać określone wymagania, zapewniające dogodnie warunki kierowania obroną podległego obszaru oraz dowodzenia oddziałami i pododdziałami w czasie wykonywania zadań operacyjno-obronnych.

W zależności od miejsca rozmieszczenia, węzły łączności organów i sił układu terytorialnego, dzielą się na:

- węzły łączności głównych polowych stanowisk kierowania /tylko na szczeblu WKO/;
- węzły łączności dotychczasowych stanowisk kierowania /na szczeblu WKO, PKO i MKO/;
- węzły łączności zapasowych polowych stanowisk kierowania /na szczeblu WKO, PKO i ewentualnie MKO/;
- węzły łączności stanowisk kierowania miejskich/w małych miastach/, dzielnicowych, osiedlowych, gromadzkich i zakładowych komitetów obrony:
- węzły łączności stanowisk dowodzenia jednostek obrony terytorialnej, oddziałów zmilitaryzowanych, pododdziałów transportowych itp.

W zależności od stosowanych typów urządzeń i środków łączności oraz możliwości manewrowania nimi, w układzie terytorialnym rozróżnia się następujące rodzaje węzłów: stacjonarne, ruchome i kombinowane /mieszane/.

Stacjonarne węzły łączności urządza się na stałe w obiektach o trwałej konstrukcji i nie dokonuje się okresowej zmiany ich rozmieszczenia. Instalowane w nich urządzenia i środki łączności są typu stacjonarnego i nie są zazwyczaj przystosowane do doraźnego /okresowego/ przenoszenia. Wyjątek mogą stanowić środki i urządzenia łączności o konstrukcji

blokowej, łatwe do szybkiego demontażu /np. aparaty telefoniczne, dalekopisy, łącznice małej pojemności, radiostacje niektórych typów itp./.

Ruchome węzły łączności przystosowane są do doraźnej zmiany dyslokacji, umożliwiając sprawny manewr nimi oraz szybkie i operatywne ich rozwijanie i zwijanie. Środki i urządzenia łączności wchodzące w skład takich węzłów, są typu polowego i najczęściej trwale zmontowane na samochodach, tworząc ruchome aparatownie węzłów łączności. Poszczególne elementy takiego węzła łączy się między sobą kablami telefonicznymi i energetycznymi polowych typów.

Kombinowane /mieszane/ węzły łączności składają się ze środków i urządzeń łączności typu stacjonarnego i polowego. W celu ich zorganizowania z reguły adaptuje się środki i urządzenia łączności zainstalowane w określonych obiektach, przewidzianych jako pomieszczenia terenowego komitetu obrony. Natomiast brakujące elementy węzła łączności, w wypadku zagrożenia wybuchem wojny uzupełnia się środkami i urządzeniami łączności typu polowego.

W rejonie lokalizacji zasadniczej grupy kierowania terenowego komitetu obrony, terytorialny sztab wojskowy /dowództwo oddziału samoobrony/ może zorganizować w jednym z pomieszczeń salę operacyjną /ośrodek informacyjny/ z przeznaczeniem do:

- zbierania aktualnych danych o całości sytuacji operacyjnej na danym obszarze oraz przeprowadzania jej oceny;
- kierowania obroną podległego obszaru;
- informowania całego składu osobowego stanowiska kierowania o aktualnej sytuacji i o decyzjach przewodniczącego terenowego komitetu obrony;
- powiadamiania i alarmowania organów i sił OT oraz ludności o niebezpieczeństwie.

Salę operacyjną /ośrodek informacyjny/ wyposaża się w niezbędne urządzenia i środki łączności oraz stosuje się takie rozwiązania techniczne w ramach węzła łączności, które

zapewniają dyżurnej służbie operacyjnej dogodnie korzystać ze wszystkich istniejących kanałów łączności. Dyżurna służba operacyjna ponadto powinna mieć zapewnione pierwszeństwo w uzyskiwaniu połączeń w stosunku do pozostałych komórek terenowego komitetu obrony.

2. Organizacja, skład i wyposażenie węzłów łączności

Wyposażenie punktów kierowania terenowych komitetów obrony pod względem urządzeń i środków łączności nie jest jednolite na poszczególnych, a nawet na tych samych szczeblach kierowania. Wynika to stąd, że potrzeby w zakresie łączności określonego komitetu obrony wypływają z wielkości, właściwości i znaczenia podległego obszaru, a możliwości ich realizacji zależą od stanu miejscowych urządzeń i środków łączności, zasobów ekonomicznych i innych warunków lokalnych. Należy stosować takie rozwiązania organizacyjno-techniczne w zakresie wyposażenia punktów kierowania komitetów obrony w urządzenia i środki łączności, które w określonych warunkach są najekonomiczniejsze i zapewniają maksymalne wykorzystanie posiadanych możliwości sprzętowych.

Punkty kierowania komitetów obrony powinny być zaważsą wyposażone w urządzenia i środki łączności, względnie muszą być zapewnione warunki ich zainstalowania w ciągu kilkunastu godzin. Konieczność przygotowania punktów kierowania pod względem łączności, a przede wszystkim niektórych urządzeń i środków łączności wynika stąd, że wykonanie szeregu długotrwałych lub pracochłonnych przedsięwzięć nie będzie możliwe w krótkim okresie poprzedzającym wybuch wojny. Zagadnienia te należy rozwiązywać tak, aby przy minimalnych nakładach inwestycyjnych zapewnić wysoki stopień gotowości tych punktów kierowania na wypadek wojny, przy jednoczesnym użytkowaniu ich urządzeń i środków łączności w okresie pokoju.

Dla potrzeb składu osobowego dotychczasowych stanowisk kierowania wojewódzkiego lub powiatowego /miejskiego/ komitetu obrony oraz stanowisk kierowania miejskiego /w małych

miastach/, dzielnicowego, osiedlowego lub gromadzkiego komitetu obrony nie organizuje się specjalnych /oddzielnych/węzłów łączności. Skład osobowy tych stanowisk kierowania ko - rzysta z urządzeń i środków łączności oraz z miejscowej sieci telefonicznej, zapewniających łączność danemu miastu, osiedlu, gromadzie w okresie pokoju.

Aczkolwiek określone urządzenia i środki łączności nie stanowią na terenie miasta /dzielnicy, osiedla, gromady /zwartego węzła łączności, są one jednak w stanie zapewnić potrzeby komitetu obrony po ewentualnym ich uzupełnieniu i adaptacji miejscowej sieci telefonicznej.

W miastach wojewódzkich i powiatowych /również w miastach będących na prawach powiatu/ znajdują się następujące elementy węzłów łączności:

a/ centrale telefoniczne:

- międzymiastowa centrala telefoniczna ruchu publicznego;
- miejskie centrale telefoniczne ruchu publicznego /przeważnie automatyczne/;
- centrala telefoniczna międzymiastowej łączności rządowej/ tylko w mieście wojewódzkim / oraz wewnątrzwojewódzkiej sieci telefonicznej MSW;
- centrala telefoniczna garnizonowego węzła łączności lub jednostki wojskowej /tylko w miastach wojewódzkich i niektórych miastach powiatowych/;
- centrala telefoniczna ogólnoeksploatacyjnej sieci telefonicznej kolejnictwa;
- centrala telefoniczna sieci Centralnego Zarządu Wód Śródlądowych /tylko w niektórych miastach wzdłuż WISŁY i ODRY/;
- centrala telefoniczna resortu górnictwa i energetyki /tylko w niektórych miastach/;
- abonenckie centrale telefoniczne poszczególnych instytucji i przedsiębiorstw;

89

b/ centrale i stacje telegraficzne:

- centrala telegraficzna i aparatuwnia dalekopisów telegramowych resortu łączności /tylko w mieście wojewódz - kim/;
- centrala telegraficzna "TELEX" resortu łączności/tylko w mieście wojewódzkim/;
- stacja telegraficzna garnizonowego węzła łączności lub jednostki wojskowej /tylko w miastach wojewódzkich i niektórych miastach powiatowych/;
- stacja telegraficzna międzymiastowej łączności rzą - dowej /tylko w miastach wojewódzkich/;
- stacja telegraficzna ogólnoeksploatacyjnej sieci te - legraficznej kolejnictwa /tylko w niektórych miastach/;

c/ urządzenia i środki radiowe:

- radiostacje i odbiorniki krótkofalowe garnizonowego węzła łączności /tylko w miastach wojewódzkich i niektórych miastach powiatowych/;
- radiostacje i odbiorniki krótkofalowe komendy woje - wódzkiej milicji obywatelskiej;
- radiostacje ultrakrótkofalowe /radiotelefony UKF-FM/ komend milicji obywatelskiej, straży pożarnej oraz służby zdrowia, pogotowia technicznego komunikacji miejskiej, ener - getyki, górnictwa, żeglugi itp.;
- stacje radiofoniczne /tylko w miastach wojewódzkich/;

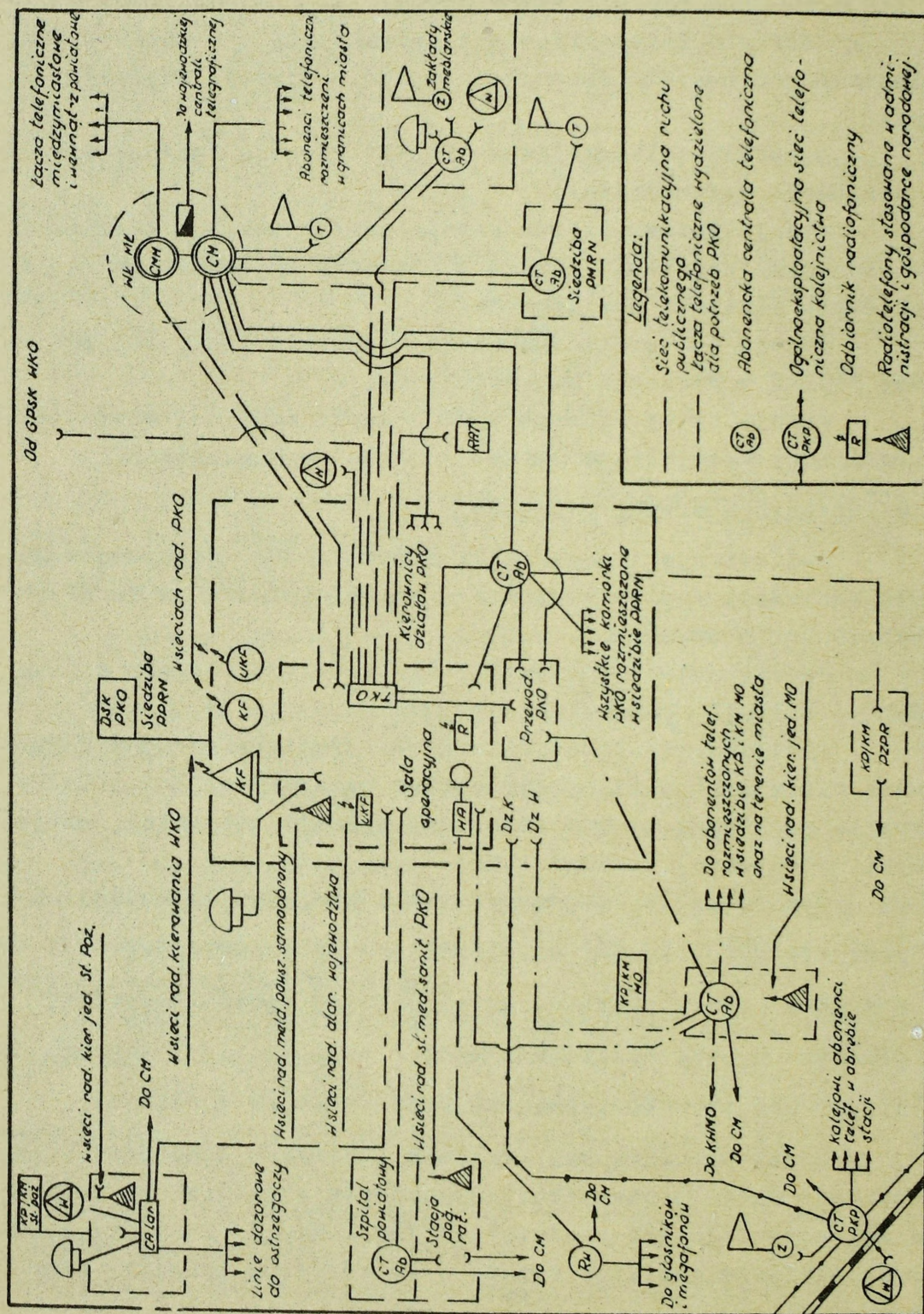
d/ radiowęzły publicznej sieci radiofonii przewodowej;

e/ wojskowa stacja pocztowa garnizonowego węzła łączności;

f/ placówka poczty specjalnej MSW;

g/ urzędy pocztowo-telekomunikacyjne resortu łączności.

Z wyżej wymienionych urządzeń i środków łączności mogą korzystać: skład osobowy dotychczasowych stanowisk kierowa - nia wojewódzkiego lub powiatowego /miejskiego/ komitetu obro - ny, dzielnicowe komitety obrony oraz terenowe oddziały samo - obrony.

Rys. 10. Wykorzystanie urządzeń i środków łączności na DSK PKO, z którego realizuje się kierowanie działalnością obronną powiatu / przykład/

91

W małych miastach, osiedlach i gromadach najczęściej znajdują się tylko miejscowe centrale telefoniczne ruchu publicznego i radiowęzły, z których mogą korzystać lokalne komitety obrony i terenowe oddziały samoobrony.

Zakładowe komitety obrony lub zakładowe oddziały samoobrony korzystają z urządzeń i środków wewnątrzzakładowych sieci łączności.

Z uwagi na to, że miejscoowa sieć łączności jest rozbudowywana z reguły odpowiednio do potrzeb okresu pokojowego, częstokroć jest konieczne jej uzupełnienie lub przeprowadzenie prac adaptacyjnych, umożliwiających wykorzystanie tych urządzeń i środków łączności z pomieszczeń przewidzianych do zajęcia przez komitety obrony.

Przygotowanie pod względem łączności dotychczasowych stanowisk kierowania wojewódzkiego i powiatowych /miejskiego/ komitetów obrony oraz stanowisk kierowania lokalnych komitetów obrony i dowództw oddziałów samoobrony w okresie pokoju może obejmować:

- odpowiednią rozbudowę miejskiej /zakładowej/ sieci telefonicznej z punktu widzenia potrzeb operacyjno-obronnych;

- zbudowanie niezbędnych przyłączy kablowych od planowanych pomieszczeń stanowiska kierowania komitetu obrony do szafek i komór kablowych miejskiej /zakładowej/ sieci telefonicznej;

- techniczne przygotowanie przełączenia określonych abonenckich urządzeń łączności /aparatów telefonicznych, głośników itp./ z dotychczasowych pomieszczeń instytucji wchodzących w skład odnośnego komitetu obrony do pomieszczeń planowanych do zajęcia na wypadek wojny. Numery wywoławcze tych urządzeń /aparatów telefonicznych/ pozostają bez zmian;

- wyposażenie niektórych instytucji w dodatkowe urządzenia łączności /jak np. dalekopisy, urządzenia dyspozytorsko - konferencyjne, radiotelefony itp./, które na okres wojny byłyby przeniesione do wyznaczonych pomieszczeń schronowych;

- przygotowanie miejsc pracy dla rozśrodkowania bazo -
wych radiotelefonów wykorzystywanych przez określone insty -
tucje w okresie pokoju oraz przygotowanie lekkich rezerwo -
wych masztów i odpowiednich anten;

- zainstalowanie telefonicznych koncentratorów operacyj -
nych lub łącznie o małej pojemności w niektórych obiektach
schronowych zajmowanych przez lokalny komitet obrony;

- montaż central alarmowych oraz urządzeń umożliwiają -
cych nadawanie informacji przez sieci radiofonii przewodowej
z wyznaczonych pomieszczeń stanowiska kierowania;

- przygotowanie połączeń od pomieszczeń terenowego ko -
mitetu obrony do radiostacji bazowych /stacjonarnych/ pozo -
stających w mieście oraz innych urządzeń łączności /szcze -
gólnie central telefonicznych/;

- zarezerwowanie odpowiedniej ilości łączy z miejskiej
sieci telefonicznej, które zostaną wykorzystane dla bezpoś -
redniego połączenia komitetu obrony z podległymi i współ -
działającymi organami i siłami oraz ważnymi instytucjami i
zakładami na terenie miasta;

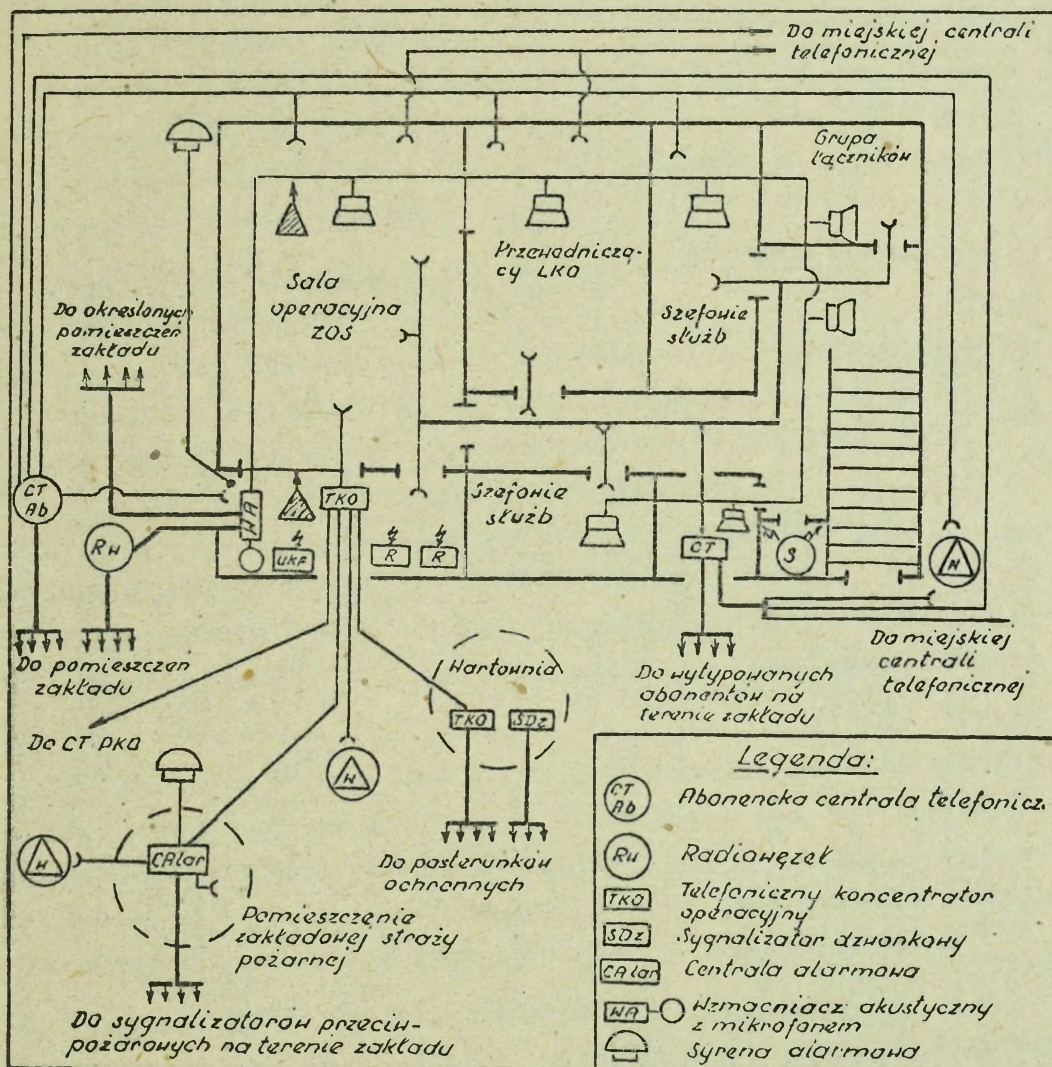
- adaptację wewnątrzzakładowych sieci łączności /abo -
nenckich sieci łączności/ dla potrzeb komitetu obrony;

- wyznaczenie i przygotowanie pod względem technicznym
niektórych urządzeń łączności typu abonenckiego do przenie -
sienia do pomieszczeń ochronowych itp.

W pomieszczeniach zakładowych, gromadzkich, osiedlo -
wych i miejskich /w małych miastach nie będących siedzibą
władz powiatowych/ komitetów obrony oraz dowództw oddziałów
samoobronny instaluje się tylko odpowiednie urządzenia łą -
czności typu abonenckiego. Dotyczy to również szeregu powia -
towych komitetów obrony, których miasta powiatowe są małej
wielkości.

Natomiast pomieszczenia składu osobowego dotychczas -
wego stanowiska kierowania WKO i PKO /MKO/ oraz stanowisk
kierowania dzielnicowych komitetów obrony i zakładowych ko -
mitetów obrony /dowództw ZOS/ w dużych obiektach przemysł -

wych, wyposaża się najczęściej w dodatkowe urządzenia i środki łączności /patrz - rys. 10, 11/.

Rys. 11. Wyposażenie pomieszczeń stanowiska kierowania zakładowego komitetu obrony w środki i urządzenia łączności /przykład/

Na głównym polowym stanowisku kierowania wojewódzkiego komitetu obrony z zasady organizuje się węzeł łączności, przeznaczony wyłącznie do obsługiwanego stanu osobowego rozmieszczonego na tym punkcie kierowania.

W skład węzła łączności wchodzi następujące elementy /patrz - rys. 12/:

- 95
- stacja telefoniczna;
 - stacja telegraficzna;
 - grupa środków radiowych;
 - grupa środków radioliniowych;
 - stacja transmisji informacji;
 - stacja zasilania;
 - stacja poczty polowej.

Stacja telefoniczna może składać się z następujących zasadniczych urządzeń:

- centrali telefonicznej /miejscowej i dalekosiężnej/;
- central telefonicznych satelitowych;
- urządzeń telefonii i telegrafii wielokrotnej;
- aparatowni wzmacniaków akustycznych;
- telefonicznych koncentratorów operacyjnych;
- urządzenia dyspozytorsko-konferencyjnego;
- urządzenia wewnętrznego rozgłaszania przewodowego;
- wewnętrznej sieci telefonicznej /z aparatami abonen-

tów/.

Na węźle łączności GPSK WKO powinno się instalować dwie łącznice, przy czym jedną z nich przeznaczają się do połączeń dalekosiężnych, drugą zaś do łączności wewnętrznej. Ogólna pojemność tych łącznic powinna umożliwiać podłączenie wszystkich łączy abonenckich /miejscowych/ i dalekosiężnych.

Centrale telefoniczne satelitowe /różnych typów i pojemności/ mogą być instalowane w rejonach rozmieszczenia działów WKO, odległych kilka kilometrów od zasadniczych pomieszczeń stanowiska kierowania.

Urządzenia telefonii i telegrafii wielokrotnej mogą być zastosowane do zwielokrotnienia torów kablowych łączących węzeł łączności GPSK WKO z najbliższym obiektem telekomunikacyjnym resortu łączności. Na liniach kablowych łączących węzeł łączności GPSK WKO z najbliższymi obiektami telekomunikacyjnymi resortu łączności mogą być również zastosowane aparatownie wzmacniaków akustycznych.

Telefoniczne koncentratory operacyjne mogą być zainstalowane w sali operacyjnej, w pomieszczeniach niektórych kierowników działów oraz dla celów powiadamiania i alarmowania. W zależności od konkretnych potrzeb i możliwości, niektóre dalekosiężne i wewnętrzne łącza telefoniczne, można doprowadzić do centrali telefonicznej poprzez koncentrator telefoniczny, zapewniający jego użytkownikowi wyłączenie tych łączy z ogólnego ruchu i uzyskanie połączenia z określonymi abonentami bez pośrednictwa centrali.

Urządzenia dyspozytorsko - konferencyjne mogą być instalowane w pomieszczeniu przewodniczącego WKO /ewentualnie również w sali operacyjnej/ w celu zapewnienia bezpośredniej łączności telefonicznej z ważniejszymi osobami funkcyjnymi oraz umożliwienia prowadzenia rozmowy /telekonferencji/ z większą grupą abonentów.

Urządzenia wewnętrznego rozgłaszania przewodowego instaluje się do rozgłaszania informacji w obrębie stanowiska kierowania. Głośniki instaluje się we wszystkich pomieszczeniach stanowiska kierowania. Nadawanie informacji odbywa się z sali operacyjnej stanowiska kierowania.

Stacja telegraficzna może składać się z:

- centrali telegraficznej;
- aparatu dalekopisowej /telekopiowej/;
- abonenckich dalekopisów i aparatów telekopiowych.

W skład centrali telegraficznej wchodzi łącznica o odpowiedniej pojemności, do której podłącza się dalekosiężne łącza telegraficzne, dalekopisy zainstalowane w aparatu oraz dalekopisy abonenckie.

Aparatu dalekopisową rozmieszcza się w pobliżu sali operacyjnej. Jeśli komórki WKO są rozmieszczane na dużej przestrzeni, wówczas nie wskazane jest organizowanie aparatu dalekopisowej. W skład aparatu może wchodzić od kilku do kilkunastu aparatów dalekopisowych i telekopiowych, co uzależnione jest od sposobu i zakresu zapewnienia łączności telegraficznej /telekopiowych/ z określonymi organami OT.

Abonenckie dalekopisy i aparaty telekopiowe mogą być instalowane bezpośrednio u określonych abonentów głównego polowego stanowiska kierowania. Instalowanie abonenckich dalekopisów /aparatów telekopiowych/ należy stosować bez względu na to, czy jest aparatownia dalekopisowa czy jej nie ma.

Grupa środków radiowych może składać się z:

- radiowego centrum odbiorczego i nadawczego;
- pojedynczych radiostacji, radiotelefonów i odbiorników radiowych.

Radiowe centrum odbiorcze może składać się z kilku - kilkunastu odbiorników radiowych i odpowiedniej ilości roboczych stanowisk nadawczo-odbiorczych dyżurnego radiotelegrafisty oraz łącznicy. Radiowe kanały dalekopisowe powinny być zakończone na łącznicy telegraficznej. Radiowe centrum odbiorcze rozmieszcza się z reguły w pobliżu sali operacyjnej.

Radiowe centrum nadawcze może składać się z kilku nadajników krótkofalowych średniej mocy. Rozmieszcza się je kilkanaście kilometrów od zasadniczych pomieszczeń stanowiska kierowania. Manipulowanie nadajnikami odbywa się z radiowego centrum odbiorczego za pomocą doziemnych linii kablowych lub też za pomocą środków radioliniowych przy wykorzystaniu aparatowni zdalnego sterowania.

Krótkofalowe radiostacje średniej mocy nie wchodzące w skład radiowego centrum nadawczego z zasady rozmieszcza się do kilku - kilkunastu kilometrów od zasadniczych pomieszczeń stanowiska kierowania. Na takich samych zasadach mogą być rozmieszczone radiotelefony o mocy ponad 50 W.

Radiostacje i radiotelefony małej mocy z zasady rozmieszcza się w oddzielnych pomieszczeniach w pobliżu sali operacyjnej lub w pomieszczeniach określonych działów wojskowego komitetu obrony.

Odbiorniki radiowe prowadzące stały nasłuch dla odbioru sygnałów powiadamiania i alarmowych, z reguły rozmieszcza się w sali operacyjnej.

Grupa środków radioliniowych rozwija się w pobliżu pomieszczeń centrali telefonicznej stanowiska kierowania.

Stacja transmisji informacji przeznaczoną do automatycznego utajniania informacji organizuje się zgodnie z oddzielnymi postanowieniami.

Stacja zasilania przeznaczona jest do zasilania urządzeń łączności, jak również oświetlenia pomieszczeń węzła łączności i stanowiska kierowania.

Stacja zasilania może składać się z agregatów prądowców, tablicy kontrolno-pomiarowej, tablicy ładowniczo-rozdziałowej, akumulatorowni i wewnętrznej sieci energetycznej oraz rozdzielni niskiego napięcia ogólnokrajowej sieci energetycznej.

Stacja pocztowa składa się z:

- ekspedycji poczty tajnej i jawnej;
- zamkniętego urzędu pocztowego resortu łączności;
- zespołu kursów pocztowych;
- punktu wymiany poczty.

Ekspedycję poczty tajnej i jawnej /wojskowej stacji pocztowej/ rozmieszcza się w pobliżu pomieszczeń zajmowanych przez zasadniczy skład osobowy GPSK WKO.

Urząd pocztowy resortu łączności stanowi zamkniętą placówkę pocztową obsługującą wyłącznie skład osobowy WKO. Urząd ten rozmieszcza się w miejscu dogodnym do obsługi całego składu osobowego WKO.

Zespół kursów pocztowych powinien się rozmieszczać w miejscu dogodnym do parkowania pojazdów.

Na lądowisku lotnictwa łącznikowego WKO rozwija się punkt wymiany poczty.

Rejon rozmieszczenia lądowiska winien umożliwiać lądowanie i start samolotów i śmigłowców łącznikowych oraz nie demaskować stanowiska kierowania.

99

Dla potrzeb scentralizowanego ogłaszania i odwoływania alarmów na węzle łączności głównego polowego stanowiska kierowania wojewódzkiego komitetu obrony mogą znajdować się urządzenia sterujące do wojewódzkiej stacji radiofonicznej oraz do radiowych środków nadawczych pracujących w sieci radio -wej alarmowania województwa. W wypadku zorganizowania scentralizowanego systemu alarmowego za pomocą przewodowej sieci telefoniczno - telegraficznej, urządzenia manipulacyjno-dyspozytorskie tej sieci instaluje się w sali operacyjnej.

Węzeł łączności głównego polowego stanowiska kierowania WKO powinien być przygotowany jeszcze w okresie pokoju. Przygotowanie tego węzła łączności w okresie pokoju powinno w szczególności obejmować:

- zainstalowanie central telefonicznych i telegraficznych;
- montaż urządzeń telefonii i telegrafii wielokrotnej oraz wzmacniaków akustycznych;
- wykonanie przełączalni oraz wszystkich wewnętrznych połączeń teletechnicznych i energetycznych;
- montaż radiostacji typu stacjonarnej /szczególnie radiostacji średniej mocy/;
- przygotowanie stanowisk radiowego centrum odbiorczego i linii manipulacyjnych do radiowego centrum nadawczego;
- wykonanie masztów i innego oprzyrządowania oraz zgromadzenie materiałów do rozwinięcia urządzeń antenowych;
- montaż stanowisk pracy dalekopisów;
- zainstalowanie urządzeń rozgłaszania przewodowego , urządzeń dyspozytorsko - konferencyjnych, telefonicznych koncentratorów operacyjnych itp.;
- zainstalowanie urządzeń umożliwiających nadawanie informacji przez stację telefoniczną;
- montaż urządzeń zasilających w energię elektryczną /niezależnie od możliwości korzystania z ogólnokrajowej sieci energetycznej/;
- zbudowanie linii kablowych o odpowiedniej pojemności do jednego-dwóch obiektów telekomunikacyjnych /stacji wzmacniakowych/ resortu łączności.

100

Jednocześnie wyznacza się i przygotowuje miejsca do sprawnej instalacji pozostałych środków i urządzeń łączności /aparatów telefonicznych, głośników, radiostacji małej mocy i odbiorników radiowych itp./.

Należy jednak zakładać, że w okresie pokoju nie zawsze będą możliwości przygotowania części lub wszystkich elementów węzła łączności typu stacjonarnego na głównym polowym stanowisku kierowania wojewódzkiego komitetu obrony. Dla uzupełnienia częściowo przygotowanego węzła łączności typu stacjonarnego, należy wykorzystać środki i urządzenia łączności zdemontowane z dotychczasowych miejsc pracy lub elementy polowego węzła łączności typu ruchomego.

Skład osobowy zapasowego polowego stanowiska kierowania wojewódzkiego lub powiatowego /miejskiego/ komitetu obrony z zasady powinien korzystać z miejscowych urządzeń i środków łączności oraz z sieci telefonicznej, istniejących w rejonie jego rozmieszczenia. W danym przypadku, pomieszczenia ZPSK uzupełnia się dodatkowymi urządzeniami i środkami łączności według zasad stosowanych na dotychczasowym stanowisku kierowania. Do tego celu mogą również być użyte polowe środki łączności.

O ile rozmieszczenie ZPSK planuje się w obiekcie wykorzystywanym w okresie pokoju przez jakąkolwiek instytucję, to jej wewnętrzną sieć telefoniczną, sieć radiofonii przewodowej itp. adaptuje się dla potrzeb danego komitetu obrony.

Ważnym zagadnieniem przygotowania łączności przewodowej z zapasowych polowych stanowisk kierowanie terenowych komitetów obrony jest również właściwe zaprojektowanie zmian w konfiguracji połączeń telefoniczno - telegraficznych sieci ruchu publicznego z okresu pokojowego, ponieważ w planowanych rejonach tych stanowisk kierowania będą ograniczone możliwości w tym zakresie. Zatem już w okresie pokoju, resort łączności powinien planować zestawienie niezbędnej ilości łączy w nowych relacjach, a w niektórych wypadkach przesunięcie nawet stacjonarnych urządzeń łączności dla zaspokojenia potrzeb terenowych komitetów obrony.

Węzeł łączności jednostki /batalionu, pułku, brygady/ obrony terytorialnej z reguły jest polowy /ruchomy/ i może składać się z:

- grupy środków radiowych;
- stacji telefonicznej;
- drużyny poczty polowej.

Węzły łączności o podobnym składzie mogą występować w niektórych zmilitaryzowanych oddziałach oraz w pododdziałach porządkowo - ochronnych, transportowych itp. W innych zmilitaryzowanych pododdziałach mogą występować jedynie pojedyn - oze radiostacje /radiotelefony/, abonenckie aparaty telefo - niczne i grupy łączników.

3. Ochrona i obrona węzłów łączności

W celu zabezpieczenia węzłów łączności /urządzeń i środków łączności/ punktów kierowania terenowych komitetów obrony przed działaniem broni jądrowej i klasycznych środków ogniowych nieprzyjaciela, urządzenia i elementy tych węzłów /z wyjątkiem urządzeń antenowych/, należy instalować w po - mieszczeniach schronowych lub o konstrukcji wzmocnionej. Do tego celu mogą być zbudowane specjalne pomieszczenia lub wykorzystane piwnice budynków zajmowanych przez komitety obro - ny, obiekty schronowe z okresu ostatniej wojny, wyrobiska górnicze, sztolnie, grotty itp.

Polowe środki łączności zamontowane na samochodach rozmieszczą się w wykopach z przykryciem drewniano - ziemnym. Na tych samych zasadach zabezpieczą się naziemne środki lo - komocji wykorzystywane przez pocztę polową. W wypadkach ko - niecznych, środki łączności zamontowane na samochodach de - montuje się i przenosi do pomieszczeń schronowych.

Licząc się z łatwym zniszczeniem urządzeń antenowych , należy zawczasu przygotować zapasowe maszty i urządzenia an - tenowe, które dałyby się łatwo i szybko rozwinąć. Celowe jest zastosowanie anten teleskopowych, które po ogłoszeniu alarmu byłyby szybko zwinięte i ukryte.

Połączenia teletechniczne pomiędzy poszczególnymi urządzeniami łączności powinny być wykonane przy pomocy linii kablowych ułożonych w specjalnych kanałach pod tynkiem lub zakopanych w ziemi /jeśli połączenia te wykonuje się między poszczególnymi budynkami/. Przyłącza kablowe od najbliższych obiektów telekomunikacyjnych resortu łączności do pomieszczeń stanowisk kierowania komitetów obrony należy doprowadzać z kilku różnych kierunków.

Wszystkie elementy węzła /urządzenia i środki/ łączności w miarę możliwości należy rozmieszczać w sposób rozśrodkowany w powiązaniu z elementami punktów kierowania.

Dla zabezpieczenia składu osobowego pododdziału/służby/ łączności nie pełniącego dyżuru na urządzeniach i środkach łączności, należy przygotować specjalne ukrycia w rejonie rozmieszczenia grupy obsługi stanowiska kierowania.

W celu zabezpieczenia węzłów /urządzeń i środków/ łączności punktu kierowania przed dywersją i sabotażem, organizuje się jego obronę zgodnie z ogólnym planem ochrony i obrony danego punktu kierowania, opracowanym przez terytorialny sztab wojskowy /dowództwo oddziału samoobrony/.

Do pomieszczeń zajętych przez urządzenia i środki łączności zabrania się wpuszczania osób, nie związanych z ich obsługą i nadzorem ogólnym. Urządzenia łączności rozmieszczone poza zasadniczymi pomieszczeniami stanowiska kierowania /np. radiowe centrum nadawcze/ ochraniają się przez pododdziały łączności i ewentualnie dodatkowe siły wydzielone przez terytorialny sztab wojskowy /komendy milicji obywatelskiej, dowództwa oddziałów samoobrony/.

W wypadku napadu grup dywersyjnych nieprzyjaciela na węzeł /urządzenia/ łączności, dyżurna zmiana nadal obsługuje powierzony sprzęt, a pozostały stan osobowy zajmuje stanowiska ogniowe i zwalcza nieprzyjaciela. Przy bezpośrednim zagrożeniu opanowania przez nieprzyjaciela węzła łączności lub tylko określonych urządzeń łączności, na zarządzenie

najstarszego dowódcy obecnego w danym miejscu, obowiązkowo ukrywa się lub niszczy wszelkie dokumenty łączności.

4. Maskowanie węzłów i pracy systemu łączności

Jednym z przedsięwzięć utrudniającym nieprzyjacielowi ustalenie miejsca rozmieszczenia punktów kierowania terenowych komitetów obrony jest maskowanie węzłów i pracy systemu łączności.

Stanowiska kierowania i węzły łączności należy rozmieszczać w rejonach posiadających dogodną maskę naturalną, umożliwiającą maskowanie pojazdów łączności i urządzeń antenowych.

Wszelkie prace ziemne związane z przygotowaniem i rozwinięciem węzła łączności należy maskować, upodabniając je do otoczenia.

Maskować należy nie tylko rozmieszczenie, ale i przeznaczenie węzła łączności, stosując dezinformację wśród zamieszkałej w jego pobliżu ludności i osób wykonujących określone prace na potrzeby danego węzła /np. wśród pracowników resortu łączności budujących linie kablowe w okresie pokoju/.

Organizację i pracę systemu łączności należy tak maskować, aby utrudnić nieprzyjacielowi zdobycie danych umożliwiających dezorganizację systemu łączności lub uzyskanie danych o systemie kierowania organów i sił układu terytorialnego.

Informacje o organizacji całego systemu łączności terenowego komitetu obrony przekazuje się tylko ograniczonej ilości osób. Pozostałych zapoznaje się tylko w zakresie zapewniającym im wykonywanie swoich obowiązków. Lokalizację określonych urządzeń łączności należy podawać tylko do wiadomości osób zainteresowanych.

Podczas wymiany informacji przez techniczne środki łączności obowiązuje przestrzeganie zasad tajnego dowodzenia. W systemie łączności terenowych komitetów obrony stosuje się kryptonimy stacji telefonicznych /telegraficznych/ oraz sygnały rozpoznawcze osób funkcyjnych. Natomiast w sieci tele-

komunikacyjnej ruchu publicznego stosuje się numery wywoławcze abonentów /telefonicznych, telegraficznych/ przyjęte w tej sieci. Ażeby utrudnić nieprzyjacielowi identyfikację korespondentów, przy istnieniu trwałej łączności radiowej nie należy stosować żadnych kryptonimów i sygnałów rozpoznawczych. Jednocześnie należy stosować okresową zmianę danych eksploatacyjnych łączności.

Radiostacje krótkofalowe należy wykorzystywać tylko w przypadkach, gdy nie ma warunków przekazania informacji za pomocą innych środków łączności. W sieciach radiotelefonicznych czynnych w okresie pokoju /milicja, straż pożarna, służba pogotowia ratunkowego itp./, należy w miarę możliwości zachować te same sposoby pracy i wymiany informacji, jakie istniały w okresie pokoju.

Należy również unikać przekazywania przez techniczne środki łączności informacji o organizacji określonych działań lub ważnych zarządzeniach o ile warunki pozwalają na ich przekazanie za pomocą łączności poczty polowej lub bezpośrednio wykonawcom.

Miejska sieć telefoniczna ruchu publicznego w większości jest zautomatyzowana i aby zapobiec zablokowaniu połączeń niezbędnych dla danego komitetu obrony, należy ustalić numery utajnione, które podaje się do wiadomości tylko zainteresowanym abonentom.

ROZDZIAŁ V

ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI MIEJSKICH, DZIELNICOWYCH, GROMADZKICH I ZAKŁADOWYCH KOMITETÓW OBRONY

1. Zasady ogólne

W zależności od rodzaju i charakteru miejscowości oraz podziału administracyjnego, lokalne organa układu terytorialnego mogą stanowić miejskie, dzielnicowe, osiedlowe, gromadzkie i zakładowe komitety obrony.

Do podstawowych zadań łączności w każdym lokalnym Komitecie obrony należy:

- zapewnienie wymiany informacji z nadrzędnym komite - tem obrony;
- zapewnienie kierowania życiem politycznym oraz działalnością administracyjną i produkcyjną /gospodarczą/ na podległym terenie;
- zapewnienie przekazywania rozkazów i zarządzeń do podległych zmilitaryzowanych oddziałów i pododdziałów, terenowych i zakładowych oddziałów samoobrony, jak również nie - których ich służb oraz otrzymywania od nich dokumentów;
- zapewnienie wymiany informacji z sąsiednimi komite - tami obrony, jak również ze współdziałającymi siłami układu terytorialnego i funkcjonalnego oraz wojskami OTK;
- zapewnienie otrzymywania danych o zagrożeniu ze stro - ny nieprzyjaciela lub o powstaniu niebezpiecznej sytuacji na podległym terenie;
- zapewnienie ogłaszania i odwoływania alarmów.

Ponieważ poszczególne miejscowości różnią się między sobą, zatem w poszczególnych komitetach obrony występują różne potrzeby w zakresie łączności oraz odmienne warunki realizacji zadań i wymagań stawianych łączności.

2. Łączność miejskiego komitetu obrony w średnich i du - żych miastach

W szeregu średnich /ewentualnie dużych/ miast nie będących siedzibą władz powiatowych, a często stanowiących same-

dzielne powiaty miejskie, mogą być organizowane miejskie komitety obrony. Podlegają one bądź to właściwemu powiatowemu komitetowi obrony lub też wojewódzkiemu komitetowi obrony.

Łączność dla tych komitetów obrony w zasadzie organizuje się w oparciu o urządzenia, środki i linie łączności istniejące na terenie odnośnych miast. Jednak z uwagi na ewentualne zagrożenie uderzeniami jądrowymi przeciwnika, miejskie komitety obrony w większych miastach mogą być wyposażone w dodatkowe urządzenia i środki łączności. W miastach, będących opłacalnymi celami uderzeń jądrowych nieprzyjaciela wykonuje się szereg przedsięwzięć mających na celu zabezpieczenie ciągłości działania łączności oraz przygotowanie wydzielonych relacji łączności dla wyłącznych potrzeb komitetów obrony.

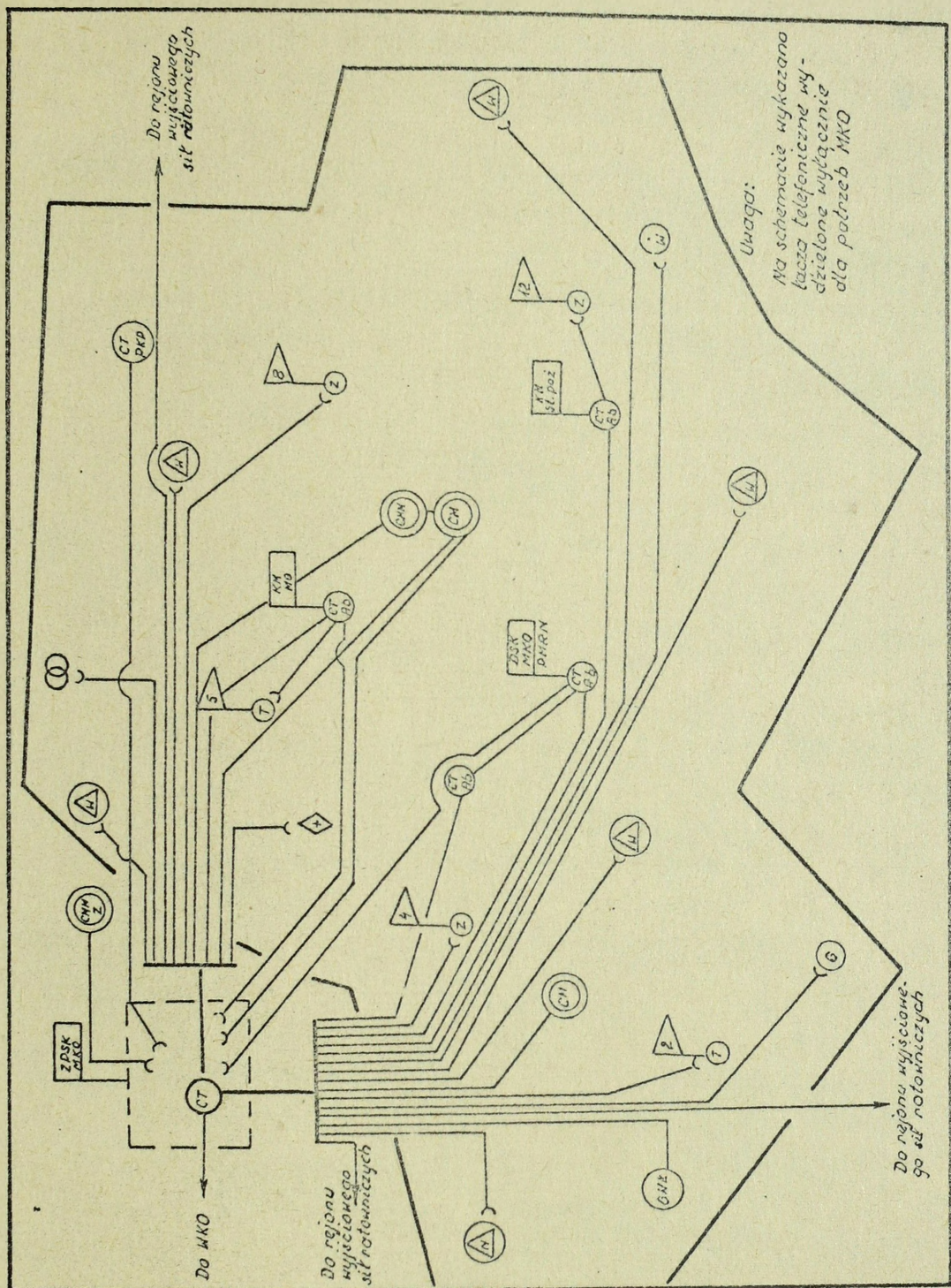
Na stanowisku kierowania miejskiego komitetu obrony /w zależności od posiadanych możliwości sprzętowych i warunków lokalowych/, w pomieszczeniach odpowiednio uodpornionych przed skutkami uderzeń jądrowych instaluje się centralę telefoniczną, środki radiowe, urządzenia włączające scentralizowany system obrony oraz dodatkowy sprzęt telefoniczny.

Miejski komitet obrony najszerszej wykorzystuje przewodową łączność telefoniczną /patrz rys. 13/.

Wymiana informacji pomiędzy miejskim komitetem obrony a instytucjami i przedsiębiorstwami rozmieszczonymi na terenie miasta oraz podległymi siłami OT i elementami samoobrony realizowana jest głównie w oparciu o miejską sieć telefoniczną ruchu publicznego.

Niezależnie od tego, z miejscowej sieci kablowej resortu łączności wydziela się kłosa telefoniczne dla wyłącznych potrzeb miejskiego komitetu obrony. W zasadzie wyklucza się zestawianie dla potrzeb MKO łączy telefonicznych na nappowietrznych liniach stałych.

Linie kablowe od urządzeń miejscowej sieci kablowej resortu łączności do stanowiska kierowania MKO powinny być do-

Rys. 13. Blokowy schemat łączności przewodowej miejskiego komitetu obrony w dużym mieście /przykład/

108

prowadzone różnymi trasami. Ma to na celu uniknięcie skupu -
pienia większej ilości łączy w jednym kablu, jak również w
przełączalni miejscowej centrali telefonicznej ruchu publi -
cznego.

Stanowisko kierowania miejskiego komitetu obrony może
posiadać bezpośrednie połączenia telefoniczne /na łączyach wy-
dzielonych/ do:

- stanowiska kierowania nadrzędnego komitetu obrony;
- dowództw ważniejszych terenowych i zakładowych od -
działów samoobrony;
- wieżowych i naziemnych posterunków obserwacyjno-mel-
dunkowych;
- siedziby KM PZPR, PMRN, KM MO itp.;
- miejskiego punktu alarmowo-dyspozycyjnego straży po-
żarnej;
- ważniejszych obiektów komunalnych miasta jak: stacji
wodociągów, podstacji energetycznej, gazowni, stacji pogoto-
wia ratunkowego itp.;
- sił ratowniczych miasta rozmieszczonych w rejonach
wyjściowych;
- międzymiastowej i miejskiej centrali telefonicznej ru-
chu publicznego /w danym przypadku może być kilka łączy/;
- centrali telefonicznej stacji kolejowej;
- centrali telefonicznej garnizonowego węzła łączności.

Nie wszystkie łączy telefoniczne z terenu miasta włą -
cza się do centrali na stanowisku kierowania MKO. Niektóre z
nich mogą być zakończone abonenckimi aparatami telefoniczny-
mi.

W toku wykonywania określonych zadań na terenie mia -
sta, miejski komitet obrony oraz podległe mu siły mogą ko -
rzystać z całej miejskiej sieci telefonicznej ruchu publicz-
nego. W porozumieniu z odpowiednimi terenowymi władzami re-
sortu łączności, wyłącza się /w razie potrzeby/ aparaty te -
lefoniczne u prywatnych abonentów tej sieci, a ich linie abo-
nenckie przedłuża się polowym kablem telefonicznym do rejonów

działania podległych sił i elementów samoobrony miasta.

W wypadku uszkodzenia łączy użytkowanych przez MKO , niezbędny remont przeprowadza personel resortu łączności. W wypadku zniszczeń w miejskiej sieci telefonicznej ruchu publicznego, zaistniałych w wyniku oddziaływania nieprzyjacie - la, personel resortu łączności może zestawić łączy zastępcze do czasu całkowitego odtworzenia naruszonego systemu łączności, lub też przy pomocy służby łączności i alarmowania MKO mogą być wybudowane prowizoryczne połączenia /za pomocą po - lowych linii telefonicznych/ na zniszczonych odcinkach do - ziemnych linii kablowych.

Łączność radiowa wymagana jest dla wszystkich miejskich komitetów obrony jako awaryjny /zastępczy/ środek łączności, lecz możliwości jej organizacji w szeregu mniejszych miast są ograniczone z powodu niewystarczającego nasycenia środkami radiowymi terenowych organów oraz zainteresowanych instytucji i przedsiębiorstw. Należy jednak uwzględnić fakt, że odległości między stanowiskiem kierowania MKO a podległy - mi siłami OT oraz zainteresowanymi instytucjami i przedsię - biorstwami są stosunkowo niewielkie, przez co skuteczne i operatywne kierowanie - w razie utraty łączności przewodowej - można zapewnić za pomocą łączników.

Miejski komitet obrony z zasady wydziela radiostację /radiotelefon/ do pracy w sieci radiowej kierowania powiatowego /wojewódzkiego/ komitetu obrony.

Za pomocą środków radiowych będących w posiadaniu po - szczególnych instytucji, zapewnia się łączność /patrz rys.14/:

- komendzie miejskiej MO z komendą powiatową lub woje - wódzką i podległymi pododdziałami porządkowymi - za pomocą radiotelefonu pracującego w sieci radiowej kierowania jedno - stkami milicji obywatelskiej województwa;

- komendzie miejskiej straży pożarnej z komendą powia - tową lub wojewódzką i podległymi jej pododdziałami - za po - mocą radiotelefonu pracującego w sieci radiowej kierowania jednostkami straży pożarnej województwa;

- działowi ochrony /i zaopatrzenia/ ludności MKO z oddziałami pierwszej pomocy medycznej i pojazdami transportu sanitarnego - za pomocą radiotelefonu w sieci radiowej służby medyczno-sanitarnej miasta;

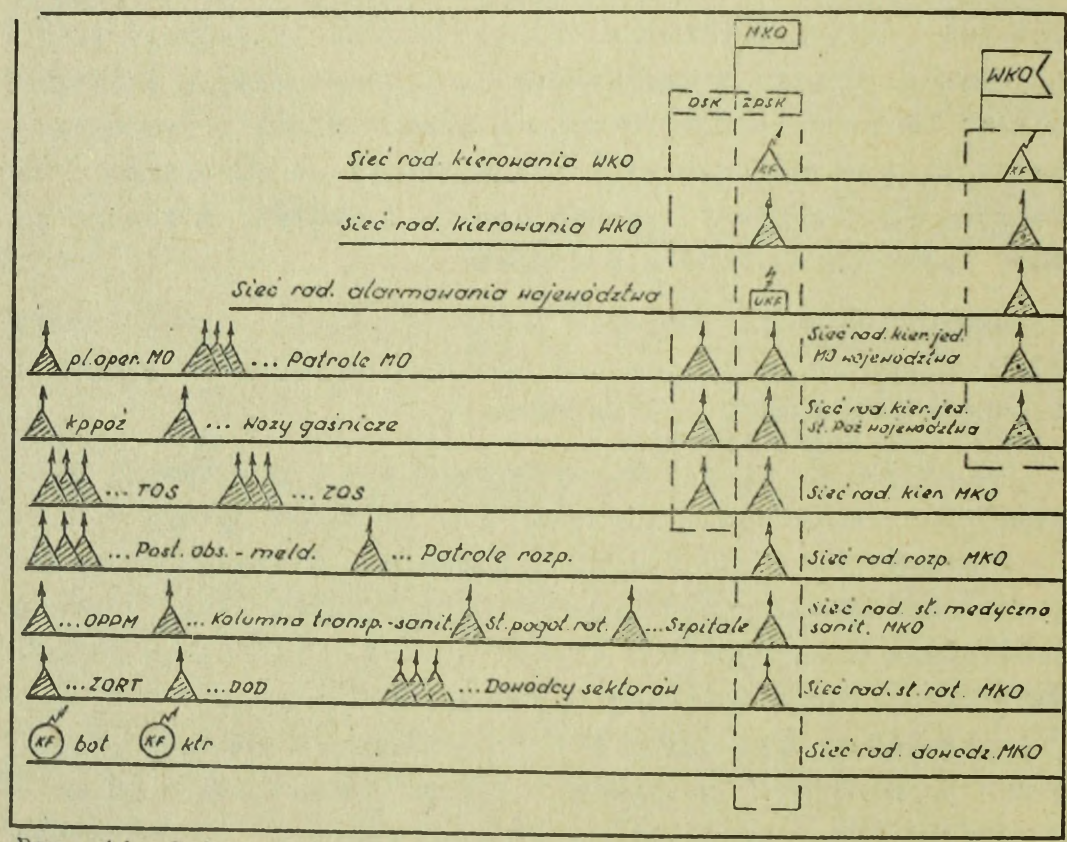
- działowi ochrony i zaopatrzenia ludności MKO z oddziałami ratownictwa technicznego oraz odkażenia i dezaktywacji - za pomocą radiotelefonu w sieci radiowej służby ratownictwa MKO /środki radiotelefoniczne przedsiębiorstw budowlanych i gospodarki komunalnej/.

W dużych miastach mogą ponadto być organizowane:

- sieć radiowa MKO dla łączności z wieżowymi i na ziemnymi posterunkami obserwacyjno-meldunkowymi oraz patrolami rozpoznawczymi;

- sieć radiowa dowodzenia MKO dla łączności z pododdziałami obrony terytorialnej, pododdziałem transportowym itp.;

- sieć radiowa kierowania MKO dla łączności z ważniejszymi zakładowymi i terenowymi oddziałami samoobrony.

Rys. 14. Schemat łączności radiowej MKO w dużym mieście /przykład/

111

W celu uzyskiwania danych o zagrożeniu powietrznym ze strony nieprzyjaciela i skażeniach promieniotwórczych terenu, miejski komitet obrony powinien wydzielić odbiorniki radiowe do nasłuchu:

- w sieci radiowej alarmowania województwa;
- na częstotliwość roboczą wojewódzkiej stacji radiofonicznej /dotyczy to również podległych TOS/.

Miejski komitet obrony może również wydzielić radiotelefon do pracy w sieci radiowej meldowania powszechnej samoobrony województwa.

Dla alarmowania ludności wykorzystuje się scentralizowany system alarmowy za pomocą automatycznej aparatury sygnalizacji dźwiękowej oraz publiczną sieć radiofonii przewodowej. Jeśli w mieście zorganizowany jest wyłącznie zdecentralizowany system alarmowy za pomocą syren, wówczas MKO musi posiadać bezpośrednio połączenia do wytypowanych lub wszystkich posterunków alarmowych.

Łączność pocztową za pomocą własnych łączników należy organizować we wszystkich miejskich komitetach obrony średnich i dużych miast oraz w podległych oddziałach samoobrony, niezależnie od posiadania łączności środkami technicznymi. Łączników wykorzystuje się do przekazywania pisemnej korespondencji służbowej i bojowej oraz wiadomości w formie ustnych relacji we wszystkich sytuacjach i na dowolnych kierunkach.

W zależności od zasięgu działania odnośnego komitetu obrony /dowództwa TOS/ oraz istniejących możliwości, łącznicy mogą się poruszać pieszo lub korzystać z odpowiednich środków lokomocji /rowery, motocykle, samochody osobowe, a nawet komunikacji miejskiej/. Na łączników należy dobierać osoby znające doskonale teren działania odnośnego komitetu obrony /TOS/. Wszyscy łącznicy powinni być zapoznani z poszczególnymi marszrutami, aby w razie potrzeby można było wysłać każdego z nich w dowolnym kierunku.

113

Poszczególne elementy oddziału samoobrony miejskiego komitetu obrony w miarę możliwości należy rozmieszczać w miejscach znajdowania się abonenckich aparatów telefonicznych ruchu publicznego. Jeżeli z różnych przyczyn jest to niemożliwe, wówczas należy ustalać całodobowe dyżury przy abonenckich aparatach telefonicznych znajdujących się w pobliżu określonych elementów oddziału samoobrony. Jeśli dysponuje się odpowiednimi środkami przewodowymi to wskazane jest przedłużenie abonenckich linii telefonicznych do niektórych elementów oddziału samoobrony /np. ważne posterunki ochronno - obronne, pododdział porządkowo-ochronny, pododdział przeciwpożarowy itp./.

Siedziba komitetu obrony powinna posiadać bezpośrednie połączenia telefoniczne /bez pośrednictwa centrali/ z posterunkami obserwacyjno-meldunkowymi, radiowęzłem publicznej sieci radiofonii przewodowej i posterunkiem / posterunkami / alarmowym.

W celu zapewnienia wymiany informacji za pomocą środków radiowych między komitetem obrony małego miasta/osiedla/, a powiatowym komitetem obrony, wykorzystuje się środki radiowe /o ile takie istnieją/ miejskich instytucji komunalnych /np. straży pożarnej, służby zdrowia itp./ lub zakładowych oddziałów samoobrony.

Dla odbioru sygnałów powiadamiania i alarmowych nadawanych przez organa nadrzędne, w siedzibie miejskiego komitetu obrony i dowództwie oddziału samoobrony wydziela się odbiorniki radiowe do całodobowego nasłuchu wojewódzkiej stacji radiofonicznej /w zakresie fal średnich i ultrakrótkich/ oraz instaluje się głośniki podłączone do powiatowej sieci radiofonii przewodowej /jeśli taka istnieje/. O ile dana miejscowość położona jest w pobliżu opłacalnych celów uderzeń jądrowych przeciwnika, to niezbędne jest wydzielenie odbiornika radiowego do nasłuchu w sieci radiowej alarmowania województwa.

Ograniczony zasięg działania miejskiego komitetu obrony sprzyja wykorzystaniu łączników pieszych oraz wszelkiego

114

rodzaju prostych środków sygnalizacyjnych. Śledzeniem sygnałów podawanych przez elementy oddziału samoobrony zajmuje się posterunek obserwacyjno - meldunkowy rozmieszczony przy siedzibie miejskiego komitetu obrony.

Alarmowanie elementów samoobrony i miejscowej ludności może odbywać się za pomocą sieci radiofonii przewodowej, syren alarmowych straży pożarnej i zakładów produkcyjnych oraz innych środków sygnalizacyjnych.

4. Łączność dzielnicowego komitetu obrony

W miastach wojewódzkich wydzielonych z województwa, a pozostających na prawach wojewódzkich, istnieją z zasady dzielnicowe komitety obrony, które podlegają bezpośrednio właściwym dla nich wojewódzkim komitetom obrony^{x/}.

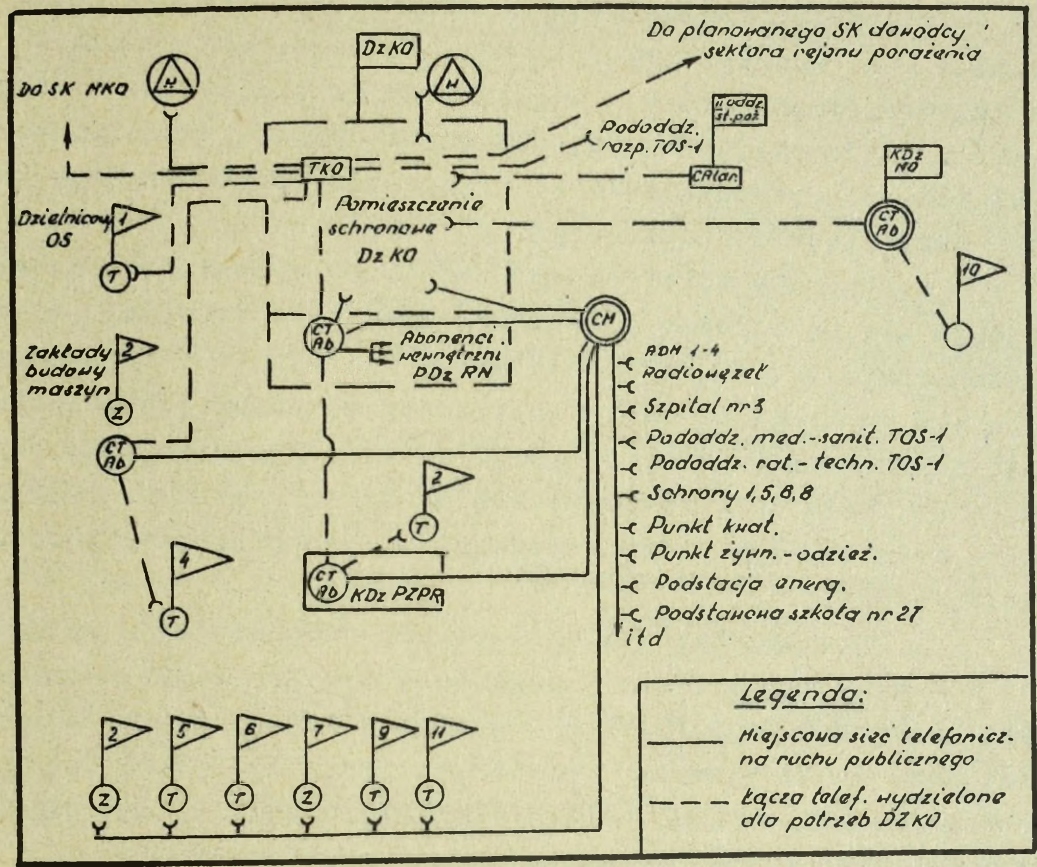
Ze stanowiska kierowania dzielnicowego komitetu obrony zapewnia się przewodową łączność telefoniczną /patrz-rys.16/:

- z abonencką centralą telefoniczną instytucji/w sie - dzibie której rozmieszczony jest dzielnicowy komitet obrony/ na bezpośrednich łączach w celu uzyskiwania tą drogą odpo - wiednich połączeń w sieci telekomunikacyjnej ruchu publicz - nego oraz z personelem komitetu obrony znajdującym się poza pomieszczeniami schronowymi stanowiska kierowania. Ilość łą - czy telefonicznych zależy jest od przewidywanego natężenia ruchu telefonicznego;

- z węzłem łączności stanowiska kierowania / DSK lub GPSK/ wojewódzkiego komitetu obrony - na jednym wydzielonym wyłącznie do tego celu łączy telefonicznym;

- z miejscową centralą telefoniczną ruchu publicznego w celu zapewnienia sobie możliwości wymiany informacji z instytucjami i przedsiębiorstwami oraz podległymi i współ - działającymi organami i siłami układu terytorialnego będący - mi abonentami tej centrali. Do miejscowej centrali telefoni - cznej może być wydzielonych trzy-pięć łączy telefonicznych ;

x/ Rozdział ten nie ujęmuje organizacji łączności dzielnicow - wych komitetów obrony miasta stołecznego Warszawy, gdzie w tym zakresie występuje szereg odmiennych właściwości.

Rys. 16. Blokowy schemat łączności przewodowej dzielnicowego komitetu obrony /przykład/

- z dowódcą terenowego oddziału samoobrony dzielnicy i ważniejszymi pododdziałami tego oddziału rozmieszczonymi w oddzielnych rejonach - po jednym łączu telefonicznym z każdym;
- z dowódcami terenowych oddziałów samoobrony przy poszczególnych administracjach domów mieszkalnych oraz zakładach i oddziałach samoobrony. W zależności od ich ważności, miejsca rozmieszczenia i możliwości miejskiej sieci telefonicznej, łączność ta może być zapewniona na łączach wydzielonych lub w sieci telefonicznej ruchu publicznego;
- z posterunkiem obserwacyjno-meldunkowym przy siedzibie dzielnicowego komitetu obrony - na bezpośrednim łączu telefonicznym zakończonym aparatem telefonicznym /ustawionym w pomieszczeniu dyżurnego operacyjnego/;

- z komendą dzielnicową /komisariatem/ milicji obywatelskiej - na wydzielonym wyłącznie do tego celu jednym łączu telefonicznym. Ponadto w siedzibie dzielnicowego komitetu obrony może znajdować się abonencki aparat telefoniczny podłączony do dyspozytorskiego urządzenia telefonicznego komendy dzielnicowej /komisariatu/;

- z centralą telefoniczną stacji kolejowej /o ile taka znajduje się na terenie dzielnicy/ - na bezpośrednim łączu telefonicznym zakończonym abonenckim aparatem telefonicznym;

- z centralą alarmową publicznej elektrycznej sygnalizacji alarmowo-pożarowej oddziału zawodowej straży pożarnej, /jeśli centrala taka znajduje się na terenie dzielnicy/ - na jednym bezpośrednim łączu telefonicznym zakończonym aparatem telefonicznym;

- z współdziałającymi sąsiednimi dzielnicowymi komitetami obrony - poprzez węzeł łączności dotychczasowego stanowiska kierownika wojewódzkiego komitetu obrony lub w sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego. Mogą być przypadki organizowania bezpośrednich łączów telefonicznych między rozmieszczonymi blisko siebie dzielnicowymi komitetami obrony;

- z obiektami podległymi poszczególnym służbom dzielnicowego komitetu obrony, jak: łaźnie, laboratoria chemiczne, wodociągi, ambulatoria, warsztaty remontowo - naprawcze różnych specjalności, punkty żywnościowo-odzieżowe itp. - przeważnie w sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego,

Łąca telefoniczne niezbędne dla potrzeb dzielnicowego komitetu obrony wydziela się z miejskiej sieci telefonicznej ruchu publicznego /resortu łączności/.

W czasie prowadzenia określonych działań przez oddziały samoobrony dzielnicy, dzielnicowy komitet obrony dla łączności z nimi wykorzystuje wszystkie dostępne i czynne łącza miejskiej sieci telefonicznej ruchu publicznego.

Na stanowisku kierownika dzielnicowego komitetu obrony może być zainstalowany abonencki aparat dalekopisowy podłączony do centrali telegraficznej "Telex" resortu łączności,

117

poprzez którą można uzyskiwać połączenie telegraficzne z węzłem łączności GPSK WKO.

Za pomocą środków radiowych /przeważnie radiotelefonów/, należy zapewnić:

- odbiór sygnałów alarmowych - przekazywanych w sieci radiowej alarmowania województwa;
- łączność z wojewódzkim komitetem obrony - w jednej z jego sieci radiowych, w której pracują pozostałe dzielnicowe komitety obrony;
- przekazywanie meldunków o skutkach działalności nieprzyjaciela - w sieci radiowej meldowania powszechnej samoobrony województwa /WKO/;
- łączność z dowódcami ważniejszych terenowych i zakładowych oddziałów samoobrony - w sieci radiowej dzielnicowego komitetu obrony;
- łączność z wieżowymi i naziemnymi posterunkami obserwacyjno - meldunkowymi - w sieci radiowej rozpoznania miejskiego /wojewódzkiego/ komitetu obrony.

Na stanowisku kierowania dzielnicowego komitetu obrony mogą ponadto znajdować się radiotelefony pracujące w sieciach radiowych służby porządkowo-ochronnej miasta /MO/, służby pożarowej miasta, służby medyczno-sanitarnej miasta i służby ratownictwa miasta.

Dzielnicowy komitet obrony w szerokim zakresie stosuje łączność pocztową za pomocą łączników. W dyspozycji dzielnicowego komitetu obrony powinna znajdować się taka ilość łączników, która zapewniałaby potrzeby pod względem łączności z podległymi i współdziałającymi siłami w wypadku całkowitego naruszenia łączności zorganizowanej za pomocą środków technicznych. Należy pamiętać o starannym wyborze tras ruchu łączników, tak aby łączność była zapewniona mimo ewentualnego zatarasowania ulic, placów i przejść.

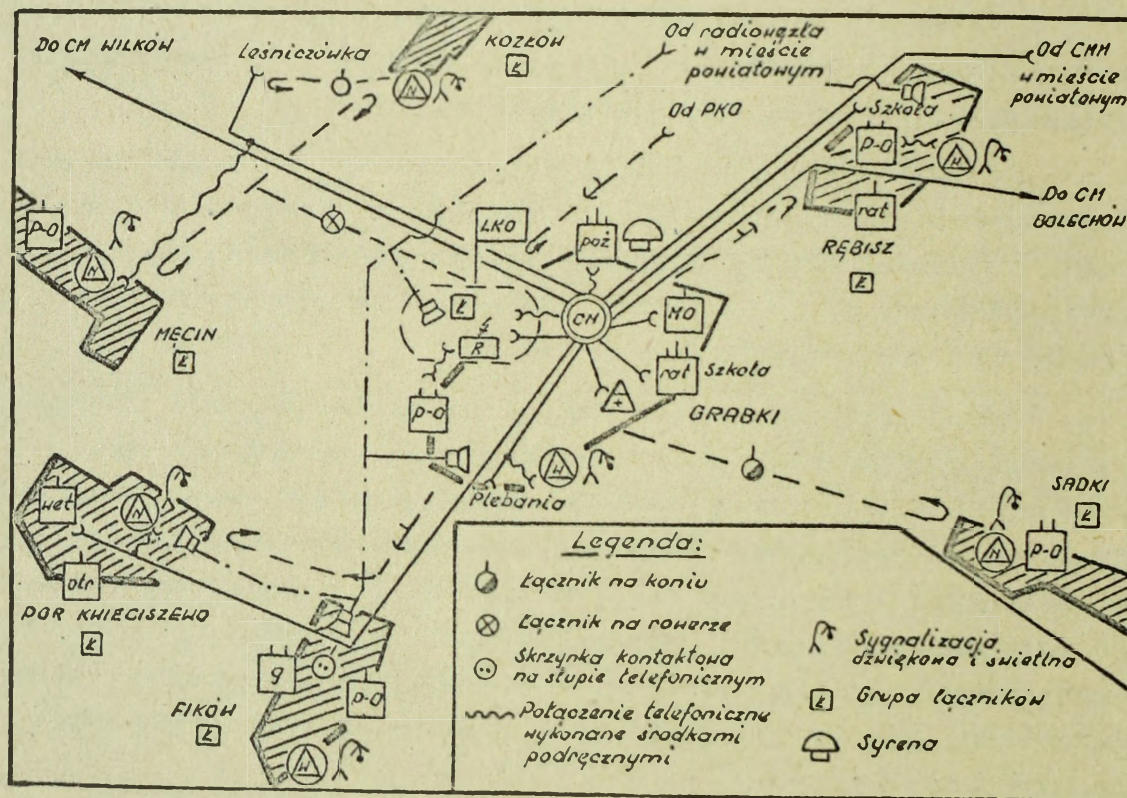
W celu przekazywania komunikatów i zarządzeń oraz sygnałów alarmowych dla ludności cywilnej zamieszkałej na podległym terenie /o ile nie uczyni tego wojewódzki komitet

118

obrony/, dzielnicowy komitet obrony powinien posiadać możliwość zdalnego uruchamiania centrali alarmowej oraz radiowęzła publicznej sieci radiofonii przewodowej, znajdujących się na terenie dzielnicy, a pracujących w ogólnomiejskim systemie alarmowym.

5. Łączność gromadzkiego komitetu obrony

Wykorzystanie technicznych środków łączności dla potrzeb gromadzkiego komitetu obrony jest utrudnione ze względu na słabo rozwiniętą sieć telefoniczną ruchu publicznego na terenie wiejskim, a nawet /w szeregu wsiach/ całkowity jej brak. Z drugiej strony, zadania wykonywane przez gromadzkie komitety obrony i ich oddziały samoobrony nie wymagają stosowania w szerszym zakresie technicznych środków łączności /patrz - rys. 17/.

Rys. 17. Schemat łączności gromadzkiego komitetu obrony /przykład/

119

W gromadach, w których znajduje się urząd pocztowo - telekomunikacyjny, centrala telefoniczna tego urzędu obsługuje skład osobowy gromadzkiego komitetu obrony oraz podległy mu oddział /oddziały/ samoobrony. Jeśli w okresie pokoju centrala telefoniczna urzędu pocztowo-telekomunikacyjnego jest czynna tylko w określonych godzinach, to na okres wojny wprowadza się całodobowy dyżur przy pomocy personelu służby łączności i alarmowania gromadzkiego komitetu obrony.

O ile w miejscowości, w której znajduje się siedziba gromadzkiego komitetu obrony nie ma urzędu pocztowo-telekomunikacyjnego, a tylko doprowadzona abonencka linia telefoniczna, to wskazane jest zainstalowanie własnej centrali telefonicznej, do której należy podłączyć istniejącą linię telefoniczną oraz wybudować kierunki przewodowe do niektórych elementów samoobrony rozmieszczonych w danej miejscowości.

Poprzez centralę telefoniczną urzędu pocztowo-telekomunikacyjnego, gromadzki komitet obrony utrzymuje łączność telefoniczną z powiatowym komitetem obrony, sąsiednimi lokalnymi komitetami obrony, poszczególnymi wsiami gromady, dowódcami oddziałów samoobrony /jeśli na terenie gromady jest kilka oddziałów/, placówkami użyteczności publicznej i różnymi elementami samoobrony gromady. Wskazane jest ażeby gromadzki komitet obrony posiadał łączność telefoniczną z takimi pododdziałami oddziału samoobrony gromady, jak: porządkowo - ochronnym, przeciwpożarowym, medyczno-sanitarnym oraz posterunkami obserwacyjno - meldunkowymi i placówkami ochronno - obronnymi.

Nie wyklucza się budowania w tym celu krótkich odcinków linii za pomocą polowego kabla telefonicznego. Mogą być przypadki podłączenia do jednego toru /obwodu/ dwóch- trzech abonenckich aparatów telefonicznych. Można również budować krótkie odcinki linii, łączące sąsiadujące z sobą dwie wsie gromady, z których jedna posiada bezpośrednie połączenie z centralą telefoniczną ruchu publicznego.

We wsiach pozbawionych telefonu, w oddziałach samoobrony wyznacza się łączników wyposażonych w środki lokomoci, którzy w razie potrzeby dojeżdżają do najbliższych miejscowych punktów telefonicznych, skąd przekazują informacje do LKO lub PKO. Wskazane jest, aby przy puszkach kontaktowych na słupach telefonicznych prowadzony był całodobowy dyżur w celu zapewnienia możliwości odbioru wiadomości przekazywanych przez władze powiatowe lub gromady dla wsi w dowolnym czasie.

Z uwagi na to, że na terenie wiejskim przeważają nawiętrzne linie stałe, które łatwo mogą być uszkodzone /np. przez grupy dywersyjne nieprzyjaciela/, służba łączności i alarmowania oddziałów samoobrony gromady powinna być przeszkolona w zakresie usuwania uszkodzeń, ażeby w ten sposób zapewnić ciągłość łączności.

Jeśli na terenie gromady znajdują się siły OT szczebla powiatowego lub wojewódzkiego, względnie siły układu funkcjonalnego wyposażone w środki radiowe pracujące w określonych sieciach radiowych, to w razie potrzeby władze gromadzkiego komitetu obrony mogą z nich korzystać dla wymiany informacji z powiatowym komitetem obrony.

Wyposażenie gromadzkiego komitetu w radiostację /radiotelefon/ dla łączności z PKO może mieć miejsce w sporadycznym przypadku, a mianowicie w celu stworzenia na obszarze powiatu rejonowych punktów zbierania i przekazywania informacji w wypadku zniszczenia obiektów telekomunikacyjnych resortu łączności w obrębie miasta powiatowego.

Dla odbierania komunikatów i zarządzeń oraz sygnałów alarmowych nadawanych przez władze wojewódzkie za pośrednictwem stacji radiofonicznej, w siedzibie gromadzkiego komitetu obrony oraz w dowództwach oddziałów samoobrony wydzielą się odbiorniki radiofoniczne do prowadzenia całodobowego nasłuchu.

Jeśli na terenie gromady jest rozbudowana publiczna sieć radiofonii przewodowej, to za jej pośrednictwem groma -

dzki komitet obrony może otrzymywać komunikaty i zarządzenia oraz sygnały alarmowe od powiatowego komitetu obrony. Za pośrednictwem tej sieci władze powiatowe przekazują również wiadomości dla ludności.

Alarmowanie ludności gromady i poszczególnych wsi odbywa się za pomocą syren /ręcznych lub elektrycznych/ lub gongów. Nie wyklucza się wykorzystywania do tego celu dzwonów .

Dla przekazywania ustnych i pisemnych meldunków i zarządzeń, gromadzki komitet obrony oraz służby oddziału samoobrony muszą dysponować łącznikami. W szeregu gromad , łącznicy będą spełniać zasadniczą rolę w przekazywaniu informacji między gromadzkim komitetem obrony a służbami podległego oddziału samoobrony. Na niewielkich odległościach można używać łączników pieszych. Natomiast przy większych odległościach, jako środków lokomocji łącznicy mogą używać koni wierzchowych, rowerów, motocykli, podwod, sanek, nart, ło - dzi itp. Wykorzystanie poszczególnych środków lokomocji będzie każdorazowo zależało od stanu dróg na terenie gromady , pory doby i roku oraz warunków atmosferycznych.

Dla przekazywania krótkich meldunków i zarządzeń podczas wykonywania określonych zadań, w służbach oddziału samoobrony stosuje się sygnalizacyjne środki łączności /akustyczne i optyczne/. Dla obserwacji sygnałów podawanych przez elementy samoobrony, w gromadzkim Komitecie obrony i w poszczególnych wsiach wydziela się obserwatorów /zadania te mogą spełniać również posterunki obserwacyjno-meldunkowe/ .

6. Łączność zakładowego komitetu obrony

Organizacja łączności dla potrzeb zakładowego komitetu obrony uzależniona jest od wielkości i usytuowania zakładu, wartości jego zabudowy oraz charakteru produkcji zakładu.

Przygotowanie łączności dla potrzeb zakładowego komitetu obrony i podległego mu oddziału samoobrony, opiera się na jak najszerszym wykorzystaniu istniejącej sieci łączności zakładu, zapewniającej jego normalną pracę /produkcję/.

W pierwszym rzędzie wykorzystuje się zapasowe /rezerwowe/ linie i środki łączności. W wypadku niewystarczającej ich ilości, wykorzystuje się czynne linie i środki łączności, dokonując /w razie potrzeby/ niezbędnych prac adaptacyjnych. Prace te mogą być wykonane w czasie pokoju lub też dopiero w momencie podwyższonej gotowości obronnej państwa / jak. np. przeniesienie aparatów telefonicznych do innych pomieszczeń, zainstalowanie dodatkowych głośników, przełączenie czynnych łączy telefonicznych itp./.

O ile posiadane możliwości nie zaspokajają potrzeb danego komitetu obrony i podległego oddziału samoobrony, w koniecznych przypadkach dokonuje się niezbędnych prac budowlano - montażowych. Prace w tym zakresie mogą obejmować: budowę dodatkowych kablowych linii telefonicznych; wykonanie instalacji do przeniesienia aparatów telefonicznych na miejsca, gdzie będą one wykorzystywane przez elementy oddziału samoobrony; przygotowanie elektrycznej sygnalizacji dzwonkowej lub syren i innych środków alarmowych; rozbudowę sieci radiofonii przewodowej; zainstalowanie dodatkowych urządzeń teletechnicznych, przygotowanie awaryjnych źródeł energetycznych, rozmieszczenie dodatkowych środków radiowych itp.

Sieć łączności związana z produkcją zakładu, jak i urządzenia łączności dodatkowo zainstalowane dla potrzeb obronnych obiektu, powinny się wzajemnie uzupełniać i w wielu wypadkach mogą służyć do wspólnych potrzeb.

W zależności od wielkości obiektu i potrzeb dowodzenia zakładowym oddziałem samoobrony, zakres wyposażenia pomieszczeń stanowiska kierowania urządzenia łączności może obejmować tylko końcowe urządzenia abonenckie /aparaty telefoniczne, odbiorniki, głośniki/, lub również łącznicę telefoniczną /telefoniczny koncentrator operacyjny/, urządzenia radiowęzła i urządzenia włączające system alarmowy itp./patrz rys. 12/.

Łączność telefoniczną na liniach przewodowych jest najszerszej rozbudowana we wszystkich obiektach i z tego względu

183

jest ona najbardziej dostępna dla zakładowego komitetu obrony.

W małych obiektach oraz w takich, w których zabudowa jest zwarta i zajmuje niewielką przestrzeń, łączność telefoniczna zakładowego komitetu obrony opiera się wyłącznie na istniejących połączeniach zakładowej sieci przewodowej. Wykonuje się tylko niezbędne adaptacje w celu doprowadzenia obwodów telefonicznych do wymaganych punktów rozmieszczenia elementów oddziału samoobrony.

W pomieszczeniu komitetu obrony instaluje się aparaty telefoniczne, które powinny być podłączone bezpośrednio do: centrali telefonicznej zakładu /kilka aparatów/, miejskiej centrali telefonicznej ruchu publicznego i ewentualnie do centrali telefonicznej nadrzędnego komitetu obrony.

Wszystkie pododdziały służb i elementy ZOS muszą być abonentami zakładowej centrali telefonicznej. Komitet obrony może posiadać bezpośrednio kierunki telefoniczne /bez pośrednictwa centrali/ z takimi elementami, jak: posterunkiem alarmowym, posterunkiem obserwacyjno - meldunkowym, wartownią, służbą schronową itp.

W średnich i dużych obiektach dla potrzeb zakładowego komitetu obrony mogą być budowane dodatkowe linie kablowe, a w pomieszczeniach stanowiska kierowania instaluje się z zasady odrębną centralę telefoniczną /lub telefoniczne koncentratory operacyjne/. Centrala telefoniczna komitetu obrony nie powinna mieścić się w tym samym budynku co centrala telefoniczna zakładu.

Centrala telefoniczna zakładowego komitetu obrony powinna posiadać bezpośrednio połączenia telefoniczne z /patrz rys. 18/:

- stanowiskiem kierowania nadrzędnego komitetu obrony /nie zawsze/;
- centralą telefoniczną danego zakładu /kilka łączy/;
- miejską centralą telefoniczną ruchu publicznego /kilka łączy/;

- dowódcami ważniejszych pododdziałów oddziału samoobrony, rozmieszczonych na terenie obiektu i ewentualnie osiedla przyfabrycznego;

- wieżowymi i naziemnymi posterunkami obserwacyjno-meldunkowymi;

- radiowęzłem zakładowej sieci radiofonii przewodowej;

- punktem alarmowo-dyspozycyjnym oddziału straży pożarnej zakładu;

- posterunkiem alarmowym /jeśli obiekt posiada zdecentralizowany system alarmowy/;

- wartownią i ewentualnie z niektórymi posterunkami ochronno-obronnymi;

- pomieszczeniami schronowymi załogi zakładu;

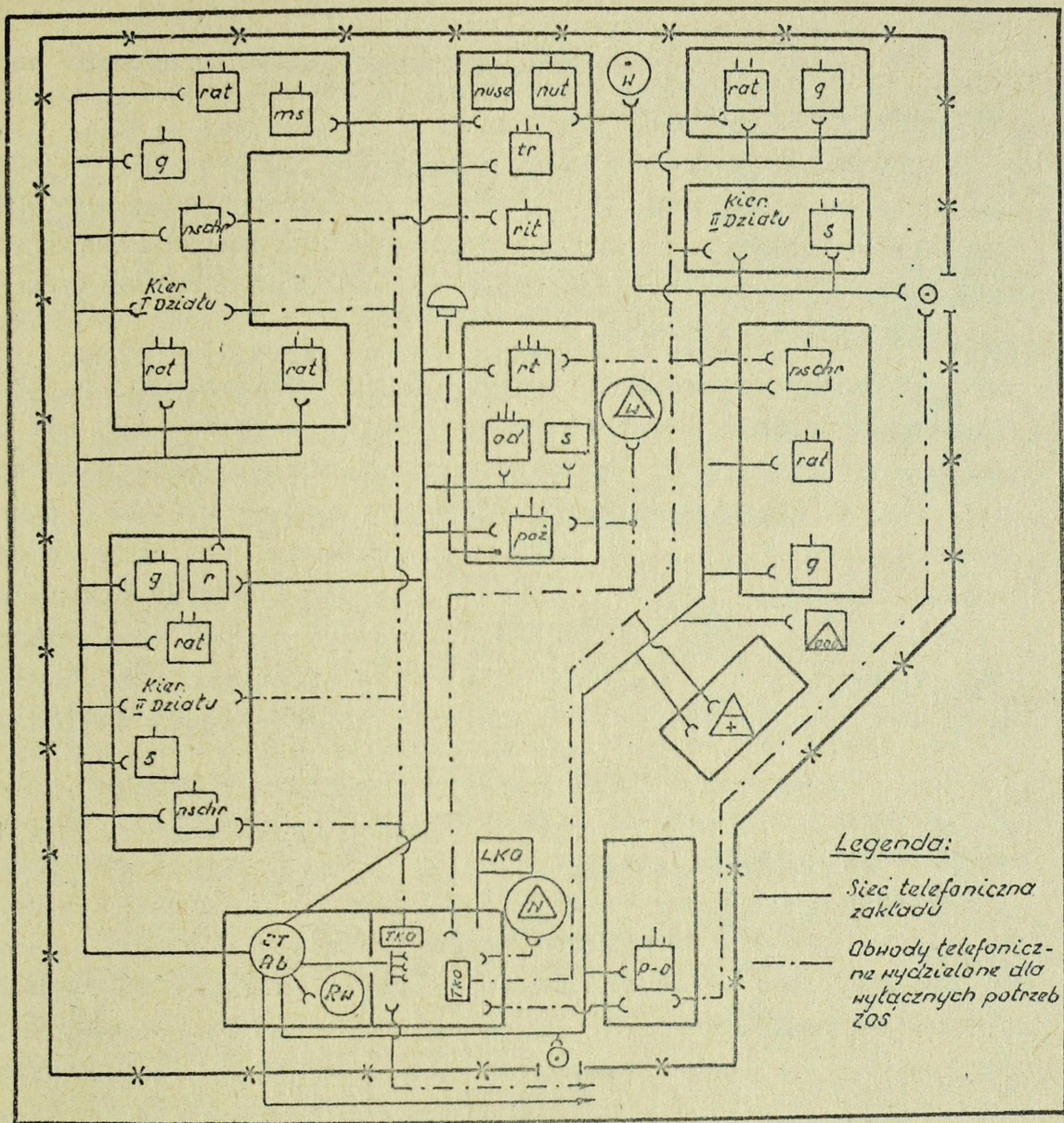
- działami produkcyjnymi /usługowymi/ zakładu oraz urządzeniami zapewniającymi ciągłość produkcji, jak np. elektrownia, stacja pomp itp.

Przy wyborze określonych abonentów centrali telefonicznej komitetu obrony należy mieć na względzie to, aby istniały bezpośrednie połączenia do każdego z budynków zakładu.

Mniej ważne pododdziały i elementy ZOS mogą być tylko abonentami centrali telefonicznej zakładu. Abonentami tej centrali mogą być ponadto te pododdziały i elementy, które posiadają bezpośrednie połączenia z centralą zakładowego komitetu obrony /w celu zdublowania połączeń/.

Jeżeli zakład przemysłowy posiada połączenia telefoniczne w sieci łączności określonego resortu /jak na przykład kopalnia ze Zjednoczeniem Węglowym/, to wykorzystuje się je dla łączności z nadrzędnym lub współdziałającym komitetem obrony.

Do centrali telefonicznej stanowiska kierowania podłącza się niezbędną ilość wewnętrznych aparatów telefonicznych zainstalowanych w pomieszczeniach przewodniczącego danego komitetu obrony, dowódcy oddziału samoobrony, szefów służb, a także w sali operacyjnej itp.

Rys. 18. Schemat łączności przewodowej zakładowego komitetu obrony /przykład/

W pomieszczeniach stanowiska kierowania mogą być również zainstalowane aparaty telefoniczne podłączone bezpośrednio do centrali telefonicznej zakładu oraz miejskiej centrali telefonicznej ruchu publicznego.

Poprzez centralę telefoniczną zakładu, dany komitet obrony może uzyskiwać połączenia ze wszystkimi elementami oddziału samoobrony oraz z pozostałymi osobami funkcyjnymi i pomieszczeniami służbowymi zakładu.

126

Łączność z posterunkami obserwacyjno-meldunkowymi można rozwiązać w różny sposób.

Naziemne posterunki mogą być tylko abonentami centrali telefonicznej zakładu. W szczególnych przypadkach, pomiędzy komitetem obrony a posterunkiem może być zorganizowane bezpośrednie połączenie telefoniczne zakończone z obydwóch stron aparatami telefonicznymi.

Wieżowe posterunki obserwacyjno - meldunkowe mogą być abonentami centrali telefonicznej komitetu obrony lub też połączenia od tych posterunków w pomieszczeniu komitetu obrony zakańczą się aparatami telefonicznymi. Połączenia te w zasadzie są doprowadzane do kabin obserwatorów wieżowych posterunków. Dlatego też do tych łączy należy również podłączyć równolegle aparaty telefoniczne dowódców tych posterunków znajdujących się w schronach. Dowódcy wieżowych posterunków mogą być ponadto abonentami centrali telefonicznej zakładu.

W czasie działań zakładowego oddziału samoobrony w miarę potrzeb i możliwości, wykorzystuje się wszystkie czynne łącza telefoniczne istniejące na terenie obiektu. Pododdziały i elementy samoobrony wykorzystują aparaty telefoniczne zainstalowane na terenie zakładu, bądź podłączają własne aparaty telefoniczne do najbliższych szafek i puszek kablowych lub innych dostępnych punktów sieci telefonicznej. W razie potrzeby dokonuje się odpowiedniej naprawy uszkodzonej sieci telefonicznej, dokonując przełączenia odcinków łączy telefonicznych, a na krótkich odcinkach buduje się polowe linie przewodowe /np. między szafkami kablowymi, połączenia do najbliższych czynnych puszek kontaktowych itp./.

W celu zapewnienia zakładowemu komitetowi obrony możliwości przekazywania danych do nadrzędnego komitetu obrony o skutkach działalności nieprzyjaciela lub katastrof, może on być wyposażony w radiotelefon, który włącza się do sieci radiowej meldowania powszechnej samoobrony województwa /WKO/. Łączność radiową powinny mieć zapewnioną przede wszystkim zakładowe komitety obrony kluczowych obiektów przemysłowych,

szczególne ważne dla gospodarki narodowej oraz położone na peryferiach miasta. W tego rodzaju obiektach powinno się ponadto wydzielać odbiorniki radiowe do sieci radiowej alarmowania województwa.

Wszystkie zakładowe komitety obrony należy wyposażyć w radiofoniczne odbiorniki do prowadzenia stałego nasłuchu na falach rozgłośni radiofonicznych w celu odbierania sygnałów alarmowych oraz innych komunikatów i zarządzeń dotyczących obrony terytorium kraju. Kluczowe obiekty przemysłowe prowadzą nasłuch na wszystkich falach, natomiast pozostałe tylko w zakresie fal średnich i ultrakrótkich.

W przypadku jeśli środki radiowe wykorzystywane są przez zakład dla kierowania procesem produkcji, zakładowy komitet obrony może je wykorzystać podczas działania dla łączności z podległymi elementami oddziału samoobrony. W tym celu mogą one być demontowane z dotychczasowych miejsc pracy i przydzielane określonym pododdziałom. Organizowanie łączności radiowej wskazane jest w szczególności w dużych obiektach przemysłowych zajmujących znaczną przestrzeń.

Zakładową sieć radiofonii przewodowej wykorzystuje się do przekazywania sygnałów alarmowych oraz wszelkich komunikatów i zarządzeń zakładowego komitetu obrony. W tym celu w pomieszczeniu zakładowego komitetu obrony instaluje się mikrofon ze wzmacniaczem akustycznym, podłączony do zakładowego radiowęzła. Musi istnieć możliwość nadawania komunikatów i zarządzeń zarówno do wybranych pomieszczeń /rejonów/ zakładu jak i na cały obszar zakładu.

W dyspozycji zakładowego komitetu obrony musi znajdować się niezbędna ilość łączników, wyposażonych częściowo w środki lokomocji /rowery, motocykle/. Łączników wykorzystuje się do przekazywania pisemnych i ustnych rozkazów i meldunków we wszystkich sytuacjach i na dowolnych kierunkach, a w szczególności przy braku łączności technicznymi środkami.

Łączników pieszych należy wykorzystywać w szczególności w obiektach o gęstej zabudowie i zajmujących mały obszar.

Łączniocy wyposażeni w środki lokomocji mogą być wykorzystani dla łączności z przełożonymi i współdziałającymi organami i siłami OT oraz na terenie obiektów przemysłowych zajmujących duży obszar.

Sygnalizacyjne środki łączności, takie jak chorągiewki, gwizdki, latarki i inne mogą być stosowane w służbach zakładowego oddziału samoobrony do przekazywania krótkich komend i meldunków podczas wykonywania zadań.

Alarmowania załogi obiektu o niebezpieczeństwie dokonuje się za pomocą syren lub innych środków dźwiękowych oraz sieci radiofonii przewodowej. O ile na terenie obiektu jest zorganizowany scentralizowany system alarmowy przy pomocy urządzeń automatycznej sygnalizacji dźwiękowej, to centralę alarmową lub nadajnik dyspozytora instaluje się w pomieszczeniu zakładowego komitetu obrony. Przy systemie zdecentralizowanym powiadamianie obsługi posterunków alarmowych o konieczności włączenia syren odbywa się telefonicznie i za pomocą specjalnej sygnalizacji dzwonekowej.

ROZDZIAŁ VI

ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI POWIATOWEGO KOMITETU OBRONY

1. Zasady ogólne

Łączność organizowana dla potrzeb powiatowego komitetu obrony powinna zapewnić:

- otrzymywanie dyrektyw, rozkazów i zarządzeń od wojewódzkiego komitetu obrony i innych władz nadrzędnych /działających w układzie funkcjonalnym/ oraz przekazywanie im sprawozdań i meldunków;

- kierowanie działalnością miejskich, osiedlowych, gromadzkich i zakładowych komitetów obrony;

- dowodzenie powiatowymi siłami i środkami obrony terytorialnej oraz kierowanie określonymi działaniami na obszarze powiatu /rozśrodkowanie ludności, akcja ratownicza, zwalczanie dywersji itp./;

- porozumiewanie się z różnymi instytucjami, zakładami produkcyjnymi i usługowymi, jak również z ludnością cywilną;

- wymianę informacji z sąsiednimi powiatowymi komitetami obrony, wojskami OTK oraz z organami i siłami układu funkcjonalnego współdziałającymi w wykonywaniu zadań obronnych na terenie powiatu;

- otrzymywanie danych o zagrożeniu ze strony nieprzyjaciela i skutkach jego działania oraz przekazywanie sygnałów alarmowych do organów i sił OT, a także ludności cywilnej.

Powiatowy komitet obrony kieruje całością przedsięwzięć obronnych na terenie miasta powiatowego, przez co planuje i organizuje łączność dla tych potrzeb.

W powiatach mało uprzemysłowionych i typowo rolniczych, łączność dla potrzeb PKO opiera się niemal jedynie na sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego oraz wewnątrzresortowych i wewnątrzzakładowych sieciach łączności. Jedynie w powiatach posiadających opłacalne cele uderzeń jądrowych ze strony przeciwnika, organizuje się specjalne /oddzielne/ re-

lacje łączności dla wyłącznych potrzeb powiatowego komitetu obrony.

2. Łączność przewodowa

Łączność przewodowa stanowi zasadniczo techniczny środek łączności powiatowego komitetu obrony.

Uwzględniając fakt, że DSK PKO rozmieszcza się w granicach miasta powiatowego, organizacja łączności przewodowej opiera się na istniejących w tym mieście urządzeniach i liniach łączności.

W pomieszczeniach DSK PKO instaluje się aparaty telefoniczne podłączone do odpowiednich central rozmieszczonych na terenie miasta. W miastach będących opłacalnymi celami uderzeń jądrowych ze strony przeciwnika, w pomieszczeniach tych może być zainstalowana abonencka centrala telefoniczna /lub koncentrator telefoniczny/.

Pomieszczenia DSK PKO powinny posiadać bezpośrednie połączenia telefoniczne do /patrz - rys. 11/:

- miejskiej i międzymiastowej centrali telefonicznej ruchu publicznego;
- centrali telefonicznej wewnątrzwojewódzkiej sieci telefonicznej MSW /w KP MO/;
- centrali telefonicznej stacji kolejowej;
- centrali telefonicznej garnizonowego węzła łączności /o ile taki znajduje się na terenie miasta/;
- central telefonicznych innych wewnątrzresortowych sieci telefonicznych /jeśli takowe istnieją/.

Wyżej wymienione centrale telefoniczne umożliwiają uzyskiwanie połączeń ze wszystkimi organami i siłami OT, instytucjami, przedsiębiorstwami produkcyjnymi i usługowymi oraz prywatnymi abonentami telefonicznymi.

W średnich i dużych miastach powiatowych narażonych na uderzenia jądrowe przeciwnika, z pomieszczeń DSK PKO zapewnia się ponadto bezpośrednie połączenia telefoniczne do następujących organów i obiektów rozmieszczonych na terenie danego miasta powiatowego:

- dowództw ważniejszych terenowych oddziałów samoobrony;

- wieżowych i naziemnych posterunków obserwacyjno-mel-dunkowych;

- siedzib PPIEN i PMRN KP, PZPR i ewentualnie innych instytucji administracyjnych;

- miejscowego punktu alarmowo-dyspozycyjnego straży pożarnej;

- szczególnie ważnych i dużych obiektów przemysłowych;

- obiektów szczególnie ważnych dla życia miasta, jak: elektrowni /podstacji rozdzielczej/, stacji wodociągów, stacji pogotowia ratunkowego, baz gospodarki komunalnej itp.

W rejonie rozmieszczenia ZPSK PKO powinno się instalować centralę telefoniczną o odpowiedniej pojemności, którą należy połączyć bezpośrednimi łączami z miejscową centralą telefoniczną ruchu publicznego położoną w pobliżu ZPSK oraz z miejską i międzymiastową centralą telefoniczną ruchu publicznego rozmieszczoną w mieście powiatowym. Dla ZPSK PKO zasadniczym elementem komutacji zamiejscowych połączeń telefonicznych będą w dalszym ciągu centrale telefoniczne rozmieszczone w mieście powiatowym.

Jeśli kierowanie obroną obszaru powiatu realizowane jest z ZPSK, wówczas celowe jest posiadanie jednego bezpośredniego łącza telefonicznego pomiędzy węzłem łączności ZPSK a abonencką centralą telefoniczną DSK /poza połączeniami zestawionymi do innych central/. W celu ominięcia węzła telekomunikacyjnego miasta powiatowego, /który może być zniszczony na skutek uderzenia jądrowego/, wskazane jest posiadanie również bezpośrednich połączeń telefonicznych z tego stanowiska kierowania do kilku central telefonicznych ruchu publicznego rozmieszczonych w poszczególnych rejonach powiatu.

Pomiędzy wojewódzkim a powiatowym komitetem obrony łączność zapewnia się z reguły w jednym łączu telefonicznym / i ewentualnie w jednym łączu telegraficznym/, które zestawia się na przewodowych liniach resortu łączności między węzłem

łączności GPSK WKO /lub innym węzłem tego komitetu obrony/ a centralą telefoniczną DSK lub ZPSK PKO, w zależności od tego skąd realizuje się kierowanie działalnością obronną powiatu.

Powiatowe siły i środki znajdujące się w rejonach ze -
środkowania /wyjściowych/ w zależności od miejsca swego roz-
mieszczenia mogą posiadać bezpośrednie połączenia telefoni -
czne z DSK lub ZPSK PKO, względnie jedynie z centralami te -
lefonicznymi ruchu publicznego.

Jeden z możliwych wariantów organizacji łączności prze-
wodowej dla potrzeb powiatowego komitetu obrony, który reali-
zuje kierowanie działalnością obronną powiatu z ZPSK, przed -
stawiono na rys. 19.

3. Łączność radiowa

Do organizacji łączności radiowej dla potrzeb powiatowo-
wego komitetu obrony wykorzystuje się wszystkie środki radio-
we znajdujące się na terenie powiatu, a nie zastrzeżone przez
organa nadrzędne /patrz - rys. 20/. Środki radiowe obsługi -
jące powiatowy komitet obrony rozmieszcza się na tym stano -
wisku kierowania, skąd realizuje się kierowanie działalnoś -
cią obronną powiatu.

Z wojewódzkim komitetem obrony łączność utrzymuje się
w sieci radiowej kierowania WKO za pomocą radiostacji krótko-
falowej z możliwością wyprowadzenia jej do pracy w kierunku
radiowym. Łączność ta może być również zapewniona za pomocą
radiotelefonów w oddzielnej sieci radiowej kierowania WKO.

Niezależnie od tego, powiatowy komitet obrony może wy-
korzystać stacjonarne /bazowe/ radiotelefony powiatowej ko -
mendy MO dla łączności z wojewódzką komendą MO oraz powiatowo-
wej komendy straży pożarnej dla łączności z wojewódzką ko -
mendą straży pożarnej. Radiotelefony te pracują w sieci kie-
rowania jednostkami milicji obywatelskiej bądź straży pożar-
nej województwa.

Za pomocą środków radiowych będących w posiadaniu okre-
ślonych instytucji powiatowych zapewnia się łączność z:

- plutonem operacyjnym i pojedynczymi patrolami milicji obywatelskiej - w sieci radiowej kierowania jednostkami milicji obywatelskiej województwa;

- pododdziałami przeciwpożarowymi /kppoż/ i pojedynczymi wozami gaśniczymi - w sieci radiowej kierowania jednostkami straży pożarnej województwa;

- oddziałami pierwszej pomocy medycznej i pojedynczymi karetkami pogotowia ratunkowego - w sieci radiowej służby medyczno-sanitarnej powiatu;

- oddziałami ratownictwa technicznego oraz odkażania i dezaktywacji - w sieci radiowej służby ratownictwa technicznego /możliwości takie istnieją jedynie w niektórych powiatach/;

- z pododdziałem obrony terytorialnej na kierunku radiowym.

Jeśli na terenie powiatu nie ma zorganizowanych niektórych specjalistycznych sieci radiowych, to wymienione oddziały i pododdziały wyposaża się w jeden typ radiostacji i organizuje się oddzielną sieć radiową dowodzenia PKO.

W powiatach, na terenie których znajdują się średnie i duże miasta będące opłacalnymi celami uderzeń jądrowych przeciwnika, wskazane jest zorganizowanie oddzielnej sieci radiowej kierowania powiatowego komitetu obrony w celu utrzymania łączności z kilkoma /dwoma-pięcioma/ wytypowanymi podległymi lokalnymi komitetami obrony. Wybór powinien być tak dokonany, aby w wypadku zniszczenia przewodowej sieci telekomunikacyjnej w rejonie miasta powiatowego, za pośrednictwem miejskich, gromadzkich /osiedlowych/ lub zakładowych komitetów obrony wyposażonych w środki radiowe można było zapewnić wymianę informacji z położonymi w ich pobliżu pozostałymi lokalnymi komitetami obrony. W danym przypadku lokalne komitety obrony wyposażone w środki radiowe stanowią rejonowe punkty zbierania i przekazywania informacji. Do organizacji wymienionej sieci radiowej można wykorzystać radiostacje UKF lub radio - telefony, względnie nawet radiostacje KF małej mocy.

W dużych i szeregu średnich miast powiatowych powinno się organizować łączność między powiatowym komitetem obrony a wieżowymi i naziemnymi posterunkami obserwacyjno - meldunkowymi oraz ważniejszymi oddziałami samoobrony /terenowymi i zakładowymi/ rozmieszczonymi na terenie miasta. W tym celu organizuje się jedną lub dwie sieci radiowe PKO za pomocą radiotelefonów.

W sieciach radiowych województwa i powiatu zapewnia się również łączność współdziałania między zainteresowanymi organami i siłami OT. Jeżeli w zorganizowanych sieciach nie ma możliwości zapewnienia tej łączności, to można ją nawiązać przez wzajemne włączenie się do sieci radiowych zainteresowanych organów i sił OT. Mogą być przypadki, że na stanowisku kierowania powiatowego komitetu obrony będą znajdować się przedstawiciele niektórych terenowych organów układu funkcjonalnego, jak na przykład rejonu energetycznego, komendy portu, zjednoczenia węglowego itp. z własnymi środkami radiowymi.

Dla łączności z jednostkami wojsk OTK działającymi na obszarze powiatu, powiatowy komitet obrony może mieć wydzieloną częstotliwość dyżurnego odbioru /UKF/. Powiatowy komitet obrony może nawiązywać łączność z jednostkami wojsk OTK, wykorzystując do tego celu również radiostacje garnizonowego węzła łączności /o ile takowy znajduje się na terenie miasta powiatowego/.

W strefie nadgranicznej, łączność z pododdziałem wojsk ochrony pogranicza zapewnia się przez przedstawiciela danego pododdziału przebywającego z własną radiostacją /radiotelefonem/ na stanowisku kierowania powiatowego komitetu obrony.

W celu uzyskiwania danych o zagrożeniu i meldowaniu o skutkach działania nieprzyjaciela każdy powiatowy komitet obrony wydziela niezbędne środki radiowe do pracy w sieci radiowej alarmowania województwa oraz w sieci radiowej meldowania powszechnej samoobrony. Ponadto prowadzi się stały nasłuch na częstotliwości roboczej wojewódzkiej stacji radiofonicznej.

4. Przesyłanie pisemnej korespondencji

Właściwe wykorzystanie łączności pocztowej resortu łączności oraz zorganizowanie przesyłania pisemnych dokumentów /tajnych i jawnych/ za pomocą własnych łączników może zaspokoić większość potrzeb PKO w zakresie kierowania komitetami obrony niższych szczebli i podległymi siłami OT, a w wielu wypadkach może z powodzeniem zastąpić łączność organizowaną technicznymi środkami. Odnosi się to przede wszystkim do powiatów, na których obszarze nie ma średnich i dużych ośrodków administracyjno-gospodarczych.

Zagadnienia łączności pocztowej za pomocą własnych łączników należy wiązać z rozwojem motoryzacji w mieście oraz stanem dróg, uwzględniając jednocześnie odległości od stanowiska kierowania PKO do poszczególnych lokalnych komitetów obrony i zainteresowanych sił OT, jak również między nimi.

Na szczeblu powiatowego komitetu obrony i niżej, ekspedycją pisemnej korespondencji zajmują się kancelarie różnych komitetów obrony, względnie bezpośrednio dowódcy poszczególnych oddziałów i pododdziałów.

Na tych szczeblach kierowania, łącznicy przekazują nie tylko pilną i ważną pisemną korespondencję, lecz także decyzje, zarządzenia, polecenia oraz meldunki i wiadomości w formie ustnej. Stąd wniosek, że każdy terenowy komitet obrony musi dobierać odpowiednich ludzi na łączników, nawet z kierowniczych organów swojego szczebla. Potrzebną ilość łączników ustala się w zależności od ilości i długości marszrut oraz wymaganego stopnia zapewnienia terminowości dostarczenia korespondencji adresatom.

Łącznikom należy przydzielać odpowiednie do sytuacji środki lokomocji. Do tego celu wykorzystuje się służbowe samochody /funkcyjne, dyspozycyjne i dyżurne/ oraz motocykle i rowery będące w dyspozycji PKO.

W terenie i w porach roku uniemożliwiających wykorzystanie pojazdów mechanicznych, dla łączników przydziela się

konie wierzchove, bądź inne środki lokomocji. Łącznikom należy umożliwić ponadto korzystanie z komunikacji kolejowej i autobusowej, jeśli w danych relacjach są ku temu sprzyjające warunki. Na terenie miast powiatowych mogą być wykorzystywani nawet łącznicy piesi.

Łączność pocztową z komitetami obrony niższych szczebli i podległymi siłami OT organizuje się z reguły systemem marszrut określonych, a niekiedy na kierunkach.

Marszruty łączników należy wybierać możliwie najkrótsze, z dala od ważnych szlaków komunikacyjnych przeznaczonych dla ruchu wojsk lub innych celów. Na obszarach zagrożonych przez nieprzyjaciela /np. bandy, grupy dywersyjne/ łącznikom należy przydzielić uzbrojoną eskortę.

Wymianę pisemnej korespondencji tajnej pomiędzy PKO, a WKO zapewnia się poprzez pocztę specjalną MSW oraz za pomocą doraźnie wysyłanych łączników. Powiatowy sztab wojskowy przesyła korespondencję jawną i tajną za pośrednictwem wojskowej stacji pocztowej garnizonowego węzła łączności.

Łączność pocztowa resortu łączności może służyć do przesyłania korespondencji jawnej. Szereg spraw organizacyjnych, administracyjnych i gospodarczych powiatowy komitet obrony może zakatwiać drogą pisemnej korespondencji przekazywanej do adresatów poprzez placówki pocztowe resortu łączności. Poczta resortu łączności stanowi również podstawowy środek łączności PKO z ogółem społeczeństwa. Łączność pocztowa resortu łączności zapewnia przekazywanie pisemnej korespondencji pomiędzy zainteresowanymi organami, instytucjami i zakładami w granicach powiatu w ciągu 1-2 dni.

ROZDZIAŁ VII

ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI WOJEWÓDZKIEGO KOMITETU OBRONY

1. Zasady ogólne

Niezależnie od różnic istniejących pomiędzy poszczególnymi województwami, które należy uwzględnić przy organizacji łączności, do podstawowych zadań łączności wszystkich wojewódzkich komitetów obrony można zaliczyć:

- zapewnienie otrzymywania dyrektyw, zarządzeń i rozkazów od Komitetu Obrony Kraju i poszczególnych jego działów oraz przekazywania im sprawozdań i meldunków;

- zapewnienie wymiany informacji w zakresie koordynowania działalności militarnej na obszarze województwa z województwem okręgu wojskowego, jak również pełnomocnikiem KOK /będącym przy sztabie OW/;

- zapewnienie przekazywania zarządzeń i rozkazów do podległych powiatowych /miejskich, dzielnicowych/ komitetów obrony oraz otrzymywania od nich sprawozdań i meldunków;

- zapewnienie kierowania życiem politycznym i działalnością gospodarczą na całym obszarze województwa;

- zapewnienie organom i instytucjom wchodzącym w skład działów wojewódzkiego komitetu obrony możliwości porozumiewania się w zakresie ich działalności z nadrzędnymi i podległymi organami i instytucjami;

- zapewnienie dowodzenia podległymi i przydzielonymi siłami i środkami OT w czasie prowadzenia określonych działań operacyjno-obronnych;

- zapewnienie wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi punktami kierowania wojewódzkiego komitetu obrony;

- zapewnienie wymiany informacji i możliwości uzgadniania działalności z sąsiednimi wojewódzkimi komitetami obrony, organami i siłami układu funkcjonalnego oraz wojskami OTK rozmieszczonymi i działającymi na obszarze województwa ;

- zapewnienie porozumiewania się między współdziałającymi organami i siłami układu terytorialnego;

140

- zapewnienie otrzymywania danych o zagrożeniu ze strony nieprzyjaciela oraz powiadamiania i alarmowania wszystkich podległych organów i sił układu terytorialnego, organów i sił układu funkcyjnego oraz wojsk OTK działających na obszarze województwa, jak również ludności cywilnej.

Ponadto łączność powinna zapewnić możliwości porozumiewania się ze wszystkimi instytucjami i przedsiębiorstwami oraz ludnością cywilną województwa.

Zakres rozbudowy systemu łączności w poszczególnych województwach uzależniony jest w poważnej mierze od ilości posiadanych statowych sił i środków łączności oraz konkretnych możliwości wykorzystania urządzeń i linii telekomunikacyjnych istniejących na obszarze odnośnego województwa.

Łączność wojewódzkiego komitetu obrony z zasadniczymi organami i siłami zapewnia się z zasady w celowo do tego organizowanych kanałach łączności, natomiast z pozostałymi organami i siłami - w kanałach sieci łączności ruchu publicznego i sieciach wewnątrzresortowych.

Biorąc pod uwagę rolę i znaczenie poszczególnych punktów kierowania wojewódzkiego komitetu obrony, łączność w najszerszym zakresie rozbudowuje się z głównego polowego stanowiska kierowania.

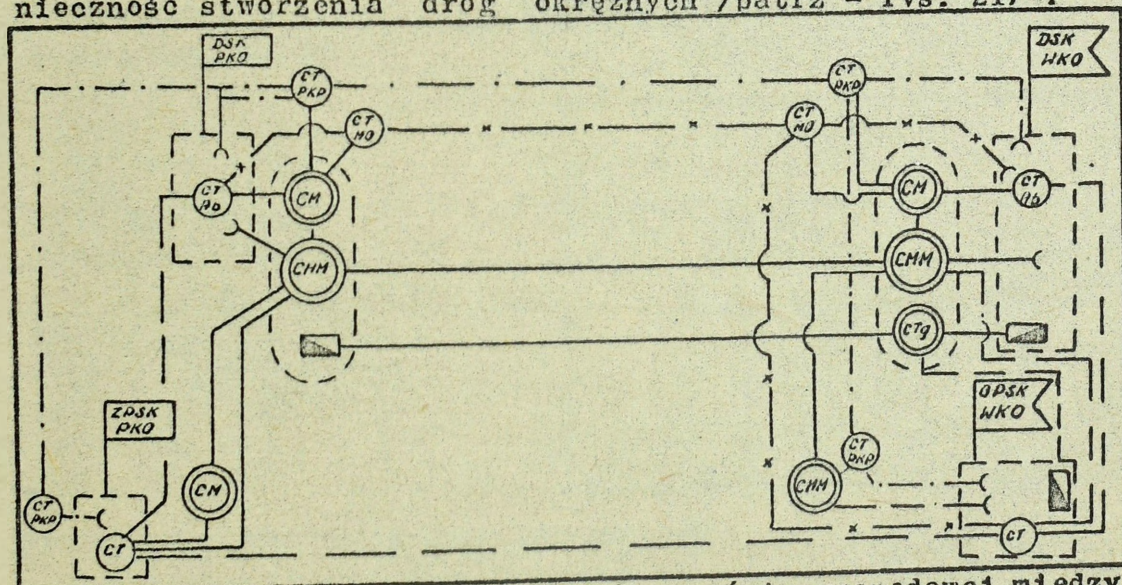
2. Łączność przewodowa i radioliniowa

Łączność przewodową dla potrzeb wojewódzkiego komitetu obrony organizuje się w oparciu o sieć telekomunikacyjną Ministerstwa Łączności. Dotyczy to zarówno dalekosiężnych, jak i miejscowych połączeń telekomunikacyjnych. Z przewodowej sieci telekomunikacyjnej resortu łączności wydzielona została określona ilość łączy telefoniczno-telegraficznych do wyłącznego użytku wojewódzkiego komitetu obrony. Łączy te zestawiają organa i siły resortu łączności w okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa zgodnie z instrukcją ustaloną jeszcze w czasie pokoju.

Łącza telefoniczne /telegraficzne/ wydzielone dla potrzeb wojewódzkiego komitetu obrony w relacjach dalekosiężnych powinny być w zasadzie zestawione w doziemnych liniach kablowych /w kablach okręgowych i dalekosiężnych/. Zestawienie łączy na napowietrznych liniach stałych należy traktować jako rozwiązanie tymczasowe, które należy zamienić w miarę sukcesywnej rozbudowy doziemnych linii kablowych. Łącza wydzielone dla potrzeb WKO powinny przebiegać na całej trasie poprzez obiekty telekomunikacyjne zabezpieczone przed skutkami uderzeń jądrowych przeciwnika. Natomiast na terenie miasta wojewódzkiego łącza wydziela się z reguły w doziemnych liniach kablowych /miejskiej sieci telefonicznej/.

Jeśli układ przewodowej sieci telekomunikacyjnej umożliwia, to łącza do poszczególnych powiatowych komitetów obrony, zestawia się na liniach przebiegających różnymi trasami.

Przy ustalaniu niezbędnej ilości łączy dla potrzeb WKO, należy brać pod uwagę przede wszystkim możliwości wykorzystania już istniejących połączeń /międzywojewódzka i wewnątrzwojewódzka sieć telekomunikacyjna MSW, międzygarnizonowy system łączności przewodowej okręgu wojskowego, sieć telekomunikacyjna ruchu publicznego itp./, rolę i zadania poszczególnych organów i sił w systemie obrony województwa oraz konieczność stworzenia dróg określonych /patrz - rvs. 21/.

Rys. 21. Możliwości zapewnienia łączności przewodowej między WKO a PKO.

Z uwagi na ograniczone możliwości techniczne przewodowej sieci telekomunikacyjnej resortu łączności, łącza te należy rozdzielać pomiędzy poszczególne polowe stanowiska kierowania WKO, stwarzając jednak dogodne warunki kierowania całokształtem przedsięwzięć operacyjno - obronnych z głównego polowego stanowiska kierowania WKO.

Wzrost łączności głównego polowego stanowiska kierowania WKO powinien posiadać bezpośrednie połączenia /na łączach wydzielonych z sieci telekomunikacyjnej resortu łączności/ z:

- stanowiskiem kierowania Komitetu Obrony Kraju;
- stanowiskiem dowodzenia dowództwa okręgu wojskowego;
- stanowiskami kierowania podległych powiatowych /miejskich/ komitetów obrony, a w miastach wyłączonych z województwa - również ze stanowiskami kierowania dzielnicowych komitetów obrony;
- zapasowym polowym stanowiskiem kierowania WKO;
- dotychczasowym stanowiskiem kierowania WKO;
- jednym - dwoma wojewódzkimi komitetami obrony sąsiednich województw;
- stanowiskiem dowodzenia KOPK;
- najbliższymi centralami telefonicznymi sieci wewnętrznoresortowych i ruchu publicznego.

Ilość łączy telefoniczno-telegraficznych potrzebnych w wymienionych relacjach, przedstawia się następująco /orientacyjnie/:

Z GPSK WKO do:	I l o ś ć ł a c z y			
	telefonicznych		telegraficznych	
	zwykłych	utajnio- nych	zwykłych	utajnio- nych
1	2	3	4	5
SK KOK	2-3	2	1-2	1
GPSD/DSD lub RSD/ OW ^{x/}	1	1	1	1
DSK lub ZPSK PKO /MKO/	1	-	1	-
ZPSK WKO	1-2	-	1	-
<u>DSK WKO:</u>				
- CT międzymiasto- wej łączności rządowej	-	1-2	-	-
- CT wewnątrzwoje- wódzkiej sieci MSW	1-2	-	-	-
- garnizonowy wę- zeł łączności	1	-	1	-
- CMM ruchu publi- cznego	1-2	-	-	-
- CM ruchu publi- cznego	2-4	-	-	-
- CTg "Telex" ruchu publicznego	-	-	1	-
- CT sieci kolej- nictwa	1	-	-	-
- Siedziba kiero- wniczej grupy WKO	1-2	-	1	-
GPSK WKO sąsied- niego województwa	1	1	1	-
PSD lub PPSD KOPK	1	-	-	-
<u>Najbliższe CT sieci wewnątrzresortowych i ruchu publicznego:</u>				
-CT wewnątrzwoje- wódzkiej sieci MSW /KP MO/	1	-	-	-

x/ W niektórych źródłowych materiałach można spotkać się z następującą numeracją stanowisk dowodzenia okręgu wojskowego: SD nr 1 /DSD/, SD nr 2 /GPSD/, SD nr 3 /ZPSD lub RSD/.

1	2	3	4	5
- CT ruchu publicznego /w mieście powiatowym/	1-2	-	-	-
- CT ruchu publicznego /w najbliższej miejscowości/	1	-	-	-
- CT sieci kolejnictwa /stacji kolejowej/	1	-	-	-

Jeśli w określonych relacjach przewodowej sieci telekomunikacyjnej resortu łączności nie ma możliwości wydzielenia bezpośrednich łączy telefonicznych między głównym polowym stanowiskiem kierowania WKO a stanowiskami kierowania/DSK lub ZPSK/ wszystkich powiatowych komitetów obrony, wówczas łączność tę należy zorganizować w niżej podany sposób/patrz rys. 22/.

Z głównego polowego stanowiska kierowania WKO organizuje się bezpośrednio kierunki tylko do węzłów łączności stanowisk kierowania powiatowych /miejskich/ komitetów obrony położonych w pobliżu GPSK WKO i tych, na obszarze których znajdują się ośrodki administracyjno-gospodarcze mogące być celami uderzeń jądrowych przeciwnika oraz innych powiatowych komitetów obrony, które w systemie łączności układu terytorialnego mogą spełniać rolę pomocniczych węzłów łączności. Z węzłów tych oraz z węzła łączności zapasowego polowego stanowiska kierowania WKO organizuje się bezpośrednio kierunki do najbliższych położonych stanowisk kierowania pozostałych powiatowych komitetów obrony. Przy takim rozwiązaniu, między węzłem łączności GPSK WKO a węzłami łączności spełniającymi rolę pomocniczych węzłów łączności, ilość łączy telefonicznych musi być odpowiednio większa. Dla stworzenia określonych kierunków oraz zapewnienia łączności współdziałania, między niektórymi sąsiednimi powiatami można dodatkowo organizować bezpośrednio kierunki przewodowe.

W kanałach telefonicznych istniejących w ogniwie WKO-PKO może być zapewniona łączność telekopiowa.

146

W zakresie łączności telegraficznej na liniach przewodowych, między WKO a podległymi powiatowymi komitetami obrony można tymczasowo przyjąć rozwiązanie polegające na wydzieleniu łączy telegraficznych tylko do PKO, z którymi przewiduje się wymianę dużej ilości informacji. Dotyczyć to będzie głównie powiatowych /miejskich/ komitetów obrony, którym podlegają duże i średnie ośrodki administracyjno-gospodarcze.

W celu częściowego uniezależnienia WKO od przewodowej sieci telekomunikacyjnej resortu łączności, w dalszej perspektywie należy zakładać organizowanie stałych kierunków za pomocą polowych środków radioliniowych.

Za pomocą operacyjnych stacji radioliniowych mogą być zorganizowane kierunki pomiędzy węzłem łączności GPSK odpowiedniego WKO a odpowiednimi stanowiskami kierowania Komitetu Obrony Kraju i sąsiednimi wojewódzkimi komitetami obrony z możliwością odgałęzienia łączy telefoniczno-telegraficznych do określonego stanowiska dowodzenia sztabu okręgu wojskowego i ewentualnie korpusu obrony powietrznej kraju.

Za pomocą taktycznych stacji radioliniowych należy zakładać zorganizowanie bezpośrednich kierunków pomiędzy poszczególnymi punktami kierowania /GPSK, DSK, ZPSK/ wojewódzkiego komitetu obrony. W warunkach dysponowania dostateczną ilością środków radioliniowych, można zakładać zorganizowanie kierunków również do stanowisk kierowania niektórych powiatowych komitetów obrony, których węzły łączności spełniają rolę pomocniczych węzłów w systemie łączności układu terytorialnego.

Z węzła łączności zapasowego polowego stanowiska kierowania WKO należy zorganizować bezpośrednie połączenia do:

- stanowiska kierowania KOK;
- głównego polowego stanowiska kierowania WKO;
- najbliższego garnizonowego węzła łączności;
- najbliższej centrali telefonicznej wewnątrzwojewódzkiej sieci telefonicznej MSW /w KP MO/;

- jednego-dwóch węzłów łączności stanowisk kierowania najbliższych powiatowych komitetów obrony;
- najbliższej międzymiastowej i miejscowej centrali telefonicznej ruchu publicznego;
- najbliższej centrali sieci telefonicznej kolejnictwa.

Na wyżej wymienionych kierunkach należy zestawić: do stanowiska kierowania KOK - jedno-dwa łącza telefoniczne i jedno telegraficzne; do GPSK WKO - jedno-dwa łącza telefoniczne i jedno telegraficzne; do pozostałych obiektów -po jednym łączu telefonicznym.

Dla potrzeb kierowniczej grupy dotychczasowego stanowiska kierowania WKO, w zajmowanych przez nią pomieszczeniach należy zainstalować abonenckie aparaty telefoniczne podłączone /patrz - rys. 23/ do:

- węzła łączności głównego polowego stanowiska kierowania WKO;
- centrali telefonicznej międzymiastowej łączności rządowej;
- centrali telefonicznej wewnątrzwojewódzkiej sieci telefonicznej MSW;
- garnizonowego węzła łączności;
- centrali telefonicznej miejskiej komendy milicji obywatelskiej dla miasta wojewódzkiego;
- węzła łączności DSK PRO /MKO/, na którego obszarze leży miasto wojewódzkie, a w miastach wyłączonych z województw - również do stanowisk kierowania dzielnicowych komitetów obrony;
- międzymiastowej i miejscowej centrali telefonicznej ruchu publicznego;
- centrali sieci telefonicznej kolejnictwa;
- abonenckich central telefonicznych instytucji, w pomieszczeniach których rozmieszcza się personel pozostałych działów WKO.

Ilość abonenckich aparatów telefonicznych podłączonych do wymienionych obiektów uzależniona jest od konkretnych potrzeb i możliwości miejskiej sieci telefonicznej resortu

łączności /z której wydziela się niezbędne abonenskie łącza telefoniczne/.

Niezależnie od tego, określone osoby funkcyjne poszczególnych działów WKO, pozostające na DSK i rozmieszczone w różnych siedzibach na terenie miasta wojewódzkiego z reguły są abonentami:

- miejskiej centrali telefonicznej ruchu publicznego - pracownicy wszystkich komórek działów WKO /jako abonenci bezpośredni lub przez abonenskie centrale telefoniczne/;
- centrali telefonicznej międzymiastowej łączności rządowej - kierownicze osoby WKO;
- centrali telefonicznej wewnątrzwojewódzkiej sieci telefonicznej MSW - pracownicy działu wewnętrznego i woje - wódzkiego sztabu wojskowego;
- centrali telefonicznej garnizonowego węzła łączności - pracownicy wojewódzkiego sztabu wojskowego;
- centrali telefonicznej sieci telefonicznej kolejni - ctwa - pracownicy działu komunikacji.

Skład osobowy dotychczasowego stanowiska kierowania powinien również posiadać abonenskie aparaty telegraficzne włączone do sieci telegraficznej ruchu publicznego /do CTg "Telex"/ międzymiastowej łączności rządowej /poprzez stację telegraficzną KW MO/, sieci przewodowej okręgu wojskowego/do CTg garnizonowego węzła łączności/ i przewodowej sieci telegraficznej kolei państwowych /poprzez stację telegraficzną DOKP lub oddziału eksploatacyjnego/.

Powiązanie węzłów łączności punktów kierowania woje - wódzkiego komitetu obrony /GPSK, ZPSK i DSK/ z określonymi centralami, względnie podłączenie do nich tylko abonenskich aparatów telefonicznych /zainstalowanych w pomieszczeniach odpowiednich osób funkcyjnych/, umożliwia między innymi uzyskanie połączeń:

- poprzez węzeł łączności stanowiska kierowania KOK - z poszczególnymi działami KOK, w tym również ze Sztabem Generalnym i Głównym Ośrodkiem Analizy Skazań;

750

- przez garnizonowy węzeł łączności - z dowództwem okręgu wojskowego, Sztabem Generalnym, jednostkami wojsk OTK oraz pododdziałami porządkowo - ochronnymi i służby garnizonowej rozmieszczonymi na obszarze danego województwa;

- przez węzeł łączności stanowiska dowodzenia /DSD, GPSD lub ZPSD/ sztabu okręgu wojskowego - ze Sztabem Generalnym, wojewódzkimi komitetami obrony sąsiednich województw oraz jednostkami wojsk OTK rozmieszczonymi na obszarze sąsiednich województw lecz przewidywanymi do działań na obszarze danego województwa, a także z punktami dowodzenia KOPK;

- przez centrale międzymiastowej łączności rządowej - ze stanowiskami kierowania KOK;

- przez centrale wewnątrzwojewódzkiej sieci telefonicznej MSW - z dotychczasowymi stanowiskami kierowania powiatowych komitetów obrony oraz wojewódzkimi komitetami obrony sąsiednich województw;

- przez centralę telefoniczną miejskiej komendy milicji obywatelskiej /dla miasta wojewódzkiego/ - z organami i siłami milicji obywatelskiej oraz służby bezpieczeństwa rozmieszczonymi na obszarze miasta wojewódzkiego;

- przez węzeł łączności DSK PKO /MKO/ rozmieszczony w mieście wojewódzkim - z zapasowym polowym stanowiskiem kierowania powiatowego /miejskiego/ komitetu obrony, organami i siłami układu terytorialnego oraz ważnymi obiektami przemysłowymi i komunalnymi rozmieszczonymi na obszarze miasta wojewódzkiego;

- przez centralę sieci telekomunikacyjnej kolei państwowych - z terenowymi organami i siłami działu komunikacji oraz siłami układu terytorialnego działającymi na obiektach i liniach kolejowych;

- przez centralę sieci telekomunikacyjnego ruchu publicznego - z instytucjami i przedsiębiorstwami, osobami cywilnymi oraz organami i siłami OT będącymi abonentami tych central.

154

Wykorzystanie przewodowej sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego /szczególnie międzymiastowej sieci telekomunikacyjnej/ przez wojewódzki komitet obrony dla wymiany informacji z organami i siłami OT powinno mieć miejsce w przypadku nie utrzymywania z nimi łączności na wydzielonych łącznościach lub niemożliwości przekazania koniecznych informacji innymi kanałami łączności.

O ile na obszarze określonych województw znajdują się centrale telefoniczne pracujące w przewodowych sieciach łączności Ministerstwa Górnictwa i Energetyki oraz Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej, to łączy się je z najbliższym węzłem łączności wojewódzkiego lub powiatowego komitetu obrony. W województwach nadmorskich i nadgranicznych połączenia takie wykonuje się również do węzłów łączności jednostek wojsk pogranicza, baz morskich i zarządów/kapitanatów/portów morskich. Jednostki wojsk OTK działające na obszarze poszczególnych województw powinny być również abonentami węzłów łączności najbliższych powiatowych komitetów obrony.

Wymianę informacji pomiędzy WKO a współdziałającymi terenowymi organami sąsiedniego państwa zaprzyjaźnionego, zapewnia się przez węzeł łączności brygady /oddziału/ wojsk ochrony pogranicza.

W celu przekazania bardzo pilnych informacji związanych z działalnością operacyjno-obronną na obszarze województwa, konieczne i natychmiastowe połączenia telefoniczne we wszystkich relacjach uzyskuje się na podstawie ustalonych haseł.

Pojazdy osób kierowniczych terytorialnych sztabów wojskowych, służby garnizonowej i dowódców jednostek obrony terytorialnej mogą być wyposażone w radiotelefony typu K - 1. Umożliwiają one włączanie się z dowolnego miejsca /w ruchu/ na częstotliwość roboczą będącego w ich zasięgu radiotelefonu garnizonowego węzła łączności i uzyskiwanie miejscowych i dalekosiężnych połączeń telefonicznych na liniach przewodowych.

152

Z wojewódzkimi siłami i środkami OT znajdującymi się w rejonach wyjściowych lub stałych miejscach rozmieszczenia, przewodowa łączność telefoniczna może być zapewniona w następujący sposób:

- z oddziałami i pododdziałami rozmieszczonymi w pobliżu GPSK lub ZPSK WKO - na bezpośrednich kierunkach;
- z oddziałami i pododdziałami rozmieszczonymi w pobliżu stanowisk kierowania powiatowych komitetów obrony - przez węzły łączności tych komitetów obrony;
- z pułkiem /brygadą/ obrony terytorialnej bez względu na jego rejon rozmieszczenia - na kierunku bezpośrednim z węzła łączności GPSK;
- z wojskowymi pododdziałami porządkowo - ochronnymi i służby garnizonowej oraz pododdziałami zaopatrywania i obsługi - przez garnizonowe węzły łączności;
- z pododdziałami obrony terytorialnej ochraniającymi obiekty przemysłowe o znaczeniu ogólnopaństwowym lub wojewódzkim - przez węzły łączności powiatowych komitetów obrony;
- ze zmotoryzowanymi oddziałami milicji obywatelskiej - przez centrale wewnątrzwojewódzkiej sieci telefonicznej MSW;
- z pododdziałami transportowymi oraz oddziałami odbudowy dróg i mostów - przez centrale sieci telefonicznej kolei państwowych;
- z innymi oddziałami i pododdziałami, zwłaszcza tymi, które nie są abonentami uprzednio wymienionych węzłów i central - przez centrale telefoniczne sieci ruchu publicznego.

Według podanych sposobów, łączność z tymi oddziałami i pododdziałami może być również zapewniona podczas wykonywania przez nie określonych zadań pod bezpośrednim kierownictwem wojewódzkiego komitetu obrony. Jeśli te oddziały /pododdziały/ zostaną podporządkowane nadrzędnym lub podległym organom albo dowódcom innych jednostek, wojewódzki komitet obrony może utrzymywać z nimi łączność poprzez węzły łączności tych organów /jednostek/, którym oddziały te zostały podporządkowane.

W przypadku wydzielenia ze składu wojewódzkiego komi - tetu obrony grupy operacyjnej dla kierowania działaniami przeciwdywersyjnymi w określonym rejonie województwa, łącz - ność przewodową dla jej potrzeb zapewnia się z:

- z głównym polowym stanowiskiem kierowania WKO;
- stanowiskami kierowania powiatowych komitetów obrony, rozmieszczonych w rejonie działań przeciwdywersyjnych;
- bezpośrednio podporządkowanymi oddziałami i podod - działami;
- organami i siłami układu terytorialnego i funkcjo - nalnego oraz wojskami OTK rozmieszczonymi w rejonie działań przeciwdywersyjnych i współdziałającymi w wykonaniu zadania postawionego przed grupą operacyjną.

Łączność tę w większości przypadków zapewnia się w ka - nałach łączności przewodowej istniejących na obszarze dzia - łań przeciwdywersyjnych. W tym celu grupa operacyjna WKO oraz podległe jej oddziały i pododdziały podłączają się do naj - bliższych węzłów łączności powiatowych komitetów obrony, gar - nizonowych węzłów łączności, węzłów łączności jednostek wojsk OTK /wojsk ochrony pogranicza, obrony powietrznej kraju itp/, central telefonicznych wewnątrzwojewódzkiej sieci telefoni - cznej MSW, sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego oraz kolei państwowych /patrz rys. 24/.

Dowiązanie się do wymienionych węzłów /central/ reali - zuje się za pomocą miejscowych abonenckich linii telefoni - znych lub polowych linii przewodowych. W tym celu grupa ope - racyjna może wykorzystywać polowe stacje radioliniowe. Nato - miast podległe oddziały i pododdziały mogą również wykorzy - stywać wszelkie abonenckie aparaty telefoniczne i skrzynki kontaktowe na skupach znajdujące się w rejonach ich działań.

Jeśli sytuacja tego wymaga, to należy organizować bez - pośrednie połączenia na wydzielonych łączach telefonicznych między grupą operacyjną WKO a zainteresowanymi powiatowymi komitetami obrony oraz podległymi jej niektórymi oddziałami i pododdziałami, których stanowiska dowodzenia znajdują się na jednym i tym samym miejscu przez dłuższy okres czasu.

W razie potrzeby, z określonymi oddziałami organizuje się kierunki za pomocą polowych środków radiolinowych.

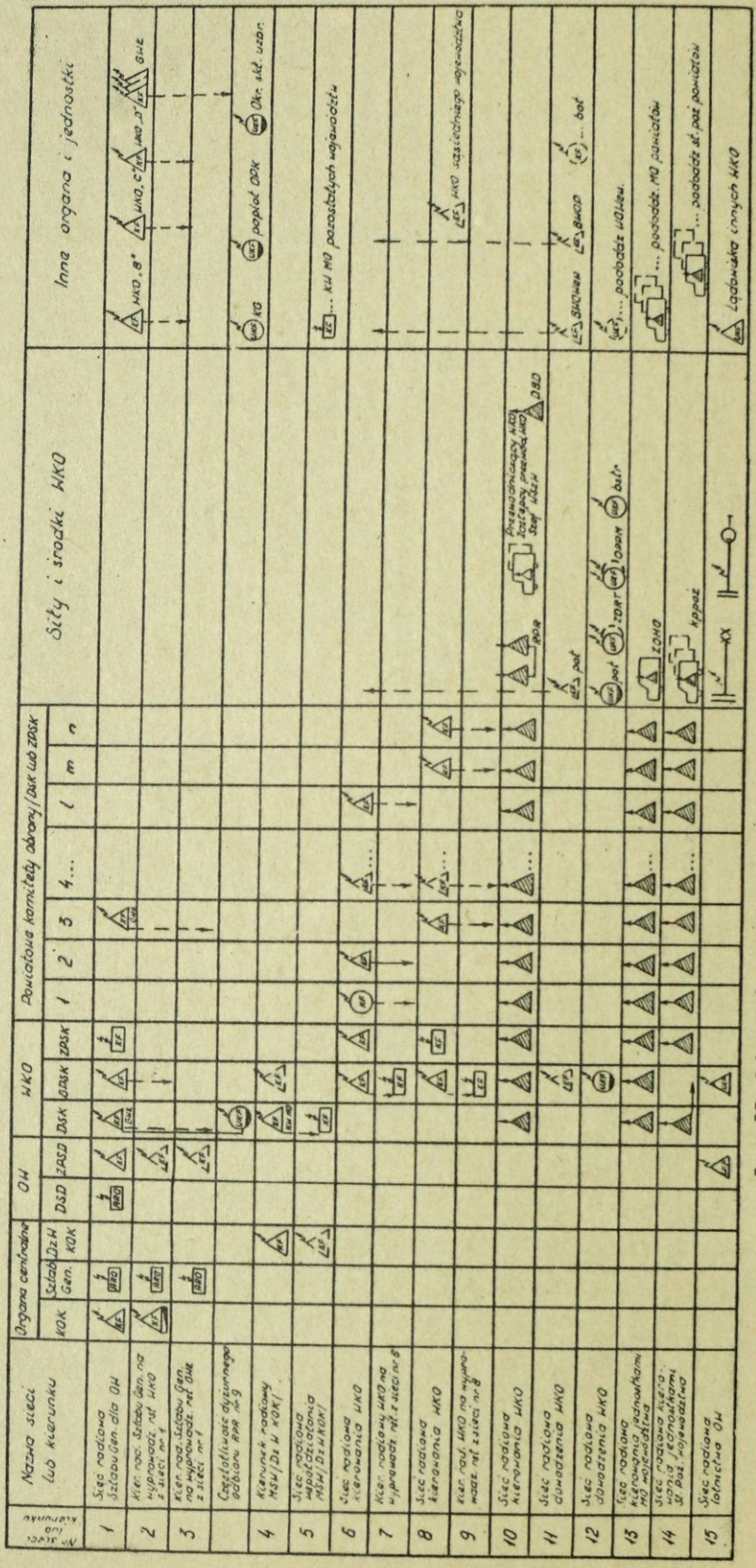
3. Łączność radiowa

Łączność radiową dla potrzeb wojewódzkiego komitetu obrony zapewnia się za pomocą środków będących w dyspozycji wojewódzkiego sztabu wojskowego, komendy wojewódzkiej milicji obywatelskiej i komendy wojewódzkiej straży pożarnej, garnizonowego węzła łączności /rozmieszczonego w mieście wojewódzkim/ oraz organizacji paramilitarnych. W województwach szczecińskim i gdańskim mogą być do tego celu wykorzystywane również środki radiowe resortu żeglugi; natomiast w województwie katowickim resortu górnictwa. Ze środków radiowych pracujących na poszczególnych punktach kierowania WKO korzystają nie tylko te służby, które nimi dysponują /np. milicja obywatelska, straż pożarna itp./ ale w razie potrzeby również wszystkie działy wojewódzkiego komitetu obrony.

Do zapewnienia łączności wojewódzkiemu komitetowi obrony stosuje się środki radiowe różnych typów i o różnym zasięgu, a stąd sposoby organizacji łączności muszą odpowiadać właściwościom tych środków. Z uwagi na ograniczoną ilość środków radiowych łączność organizuje się tylko w niezbędnym zakresie. W poszczególnych sieciach radiowych może występować większa ilość korespondentów.

Większość środków radiowych skupia się na głównym polowym stanowisku kierowania WKO, przy pomocy których utrzymuje się łączność z określonymi organami i siłami OT w odpowiednich sieciach i kierunkach radiowych. Na dotychczasowym stanowisku kierowania WKO z reguły wykorzystuje się środki radiowe istniejące tam w okresie pokojowym. Na zapasowe polowe stanowisko kierowania WKO wydziela się taką ilość środków radiowych, aby tam rozmieszczonemu składowi osobowemu WKO zapewnić łączność tylko w zasadniczych relacjach.

Przykład organizacji łączności radiowej wojewódzkiego komitetu obrony przedstawiono na rys. 25.

Rys. 25. Schemat łączności radiowej wojewódzkiego komitetu obrony / przykład /

Łączność między wojewódzkim komitetem obrony a Komitetem Obrony Kraju, Sztabem Generalnym i sztabem okręgu wojskowego zapewnia się w jednej z sieci radiowych Sztabu Generalnego organizowanej dla odnośnego okręgu wojskowego. Do pracy w tej sieci na GPSK WKO wydziela się krótkofalową radiostację średniej lub dużej mocy, natomiast na ZPSK WKO - odbiornik radiowy. W sieci tej mogą pracować radiostacje WKO sąsiednich województw, co ułatwia współdziałanie między nimi.

Przewiduje się również możliwości wyprowadzania poszczególnych korespondentów tej sieci do pracy w dalekopisowym kierunku radiowym. Prawo wyprowadzania posiada radiostacja Komitetu Obrony Kraju, Sztabu Generalnego i sztabu okręgu wojskowego. Po wejściu radiostacji do pracy w kierunku radiowym, do nasłuchu w sieci pozostawia się odbiornik radiowy.

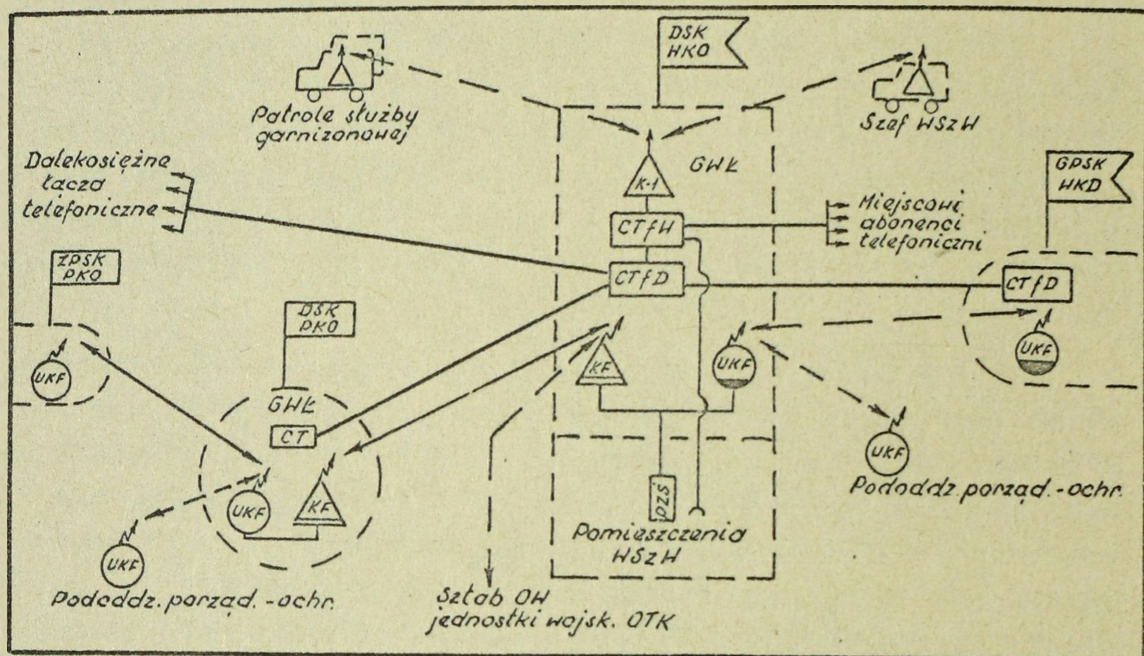
Dla wymiany informacji między dotychczasowymi stanowiskami kierowania WKO i KOK wykorzystuje się krótkofalową radiostację wojewódzkiej komendy milicji obywatelskiej pracującą na kierunku /w sieci/ radiowym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Łączność ta czynna jest w okresie pokoju. Nie wyklucza się również możliwości wydzielenia do pracy w tej sieci radiostacji na głównym polowym stanowisku kierowania wojewódzkiego komitetu obrony.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych posiada ponadto zorganizowaną sieć radiową współdziałania organów MSW, w której prowadzą stały nasłuch wojewódzkie komendy milicji obywatelskiej. W razie potrzeby prowadzenia dwustronnej wymiany informacji między zainteresowanymi komendami wojewódzkimi wykorzystuje się radiostacje pracujące w innych sieciach radiowych. Sieć ta może być wykorzystana do wymiany informacji między sąsiednimi wojewódzkimi komitetami obrony.

Z dowództwem i sztabem okręgu wojskowego wojewódzki komitet obrony może utrzymywać łączność również za pomocą radiostacji krótkofalowych garnizonowych węzłów łączności,

158

które pracują w określonych sieciach radiowych Sztabu Generalnego zorganizowanych z przeznaczeniem dla odnośnego okręgu wojskowego. Radiostacje te z reguły rozmieszczają się w rejonie dotychczasowych stanowisk kierowania odnośnych komitetów obrony i powinny być wykorzystywane przez terytorialne sztaby wojskowe /patrz - rys. 26/. Radiostacja krótkofalowa garnizonowego węzła łączności w mieście wojewódzkim może być zdalnie sterowana z głównego polowego stanowiska kierowania WKO za pomocą radiostacji UKF.

Rys. 26. Sposób wykorzystania środków radiowych garnizonowego węzła łączności w mieście wojewódzkim

Łączność wojewódzkiego komitetu obrony z podległymi powiatowymi /miejskimi, dzielnicowymi/ komitetami obrony oraz wojewódzkimi oddziałami i pododdziałami zapewnia się za pomocą radiostacji krótkofalowych i ultrakrótkofalowych. Skład korespondentów poszczególnych sieci dobiera się według typów i możliwości zasięgu środków radiowych, roli i znaczenia organów i sił wykonujących wspólne zadania, jak również według ich terenowego rozmieszczenia. W razie potrzeby, poszczególnych korespondentów można przenosić z jednej sieci do drugiej.

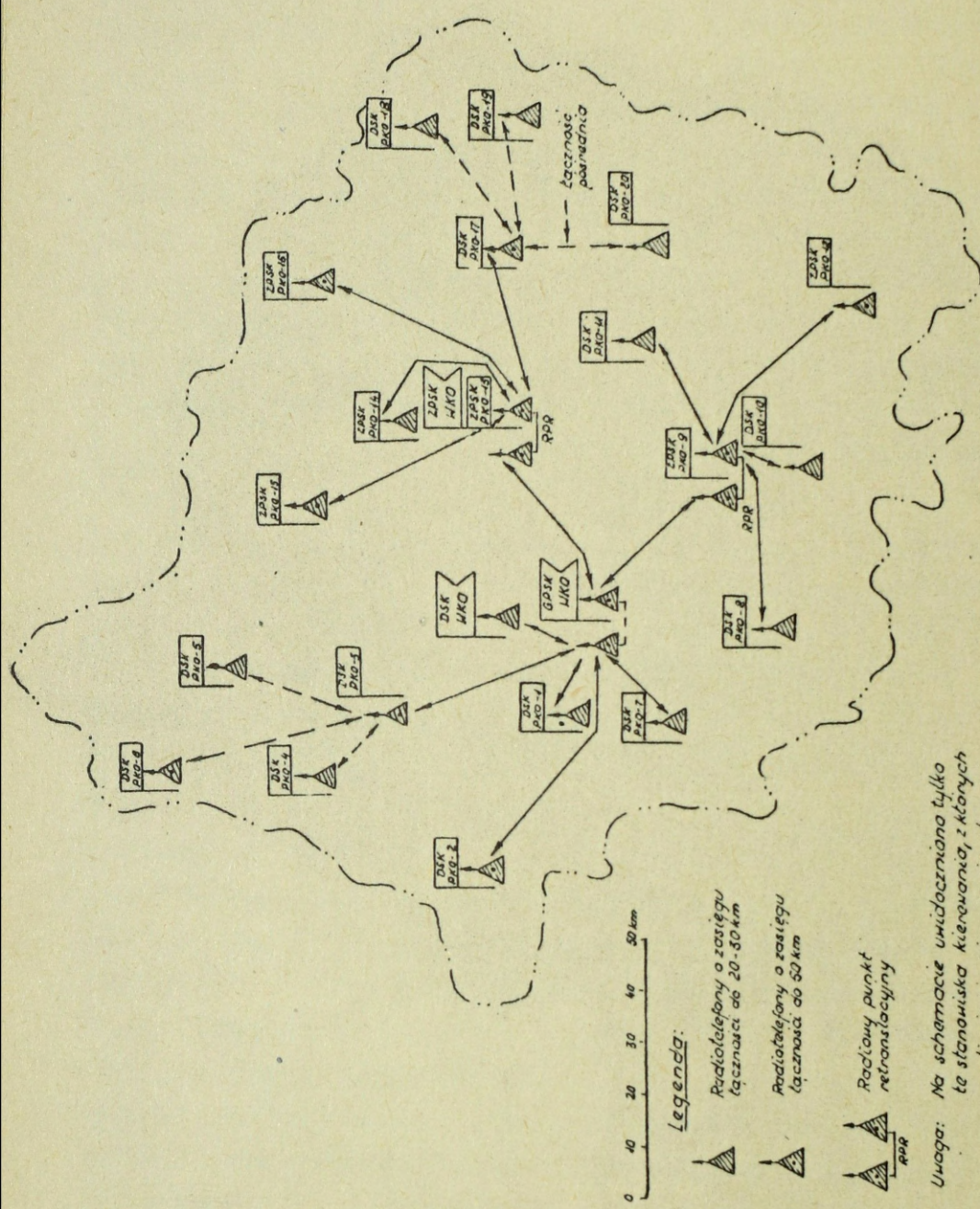
139

Przy pomocy radiostacji krótkofalowych średniej i ma -
łej mocy, organizuje się dwie-trzy sieci radiowe kierowania
WKO, co uzależnione jest od ilości podległych powiatów, przyjmując, że skład poszczególnych sieci może wynosić do 10 ko -
respondentów. W każdej z tych sieci, zapewnia się łączność
między GPSK WKO a częścią podległych powiatowych /miejskich/
komitetów obrony. Do jednej z nich włącza się radiostację
zapasowego polowego stanowiska kierowania WKO oraz ewentual -
nie pułku /brygady/ obrony terytorialnej. Należy jednocześ -
nie uwzględnić możliwość wyprowadzenia radiostacji poszcze -
gólnych powiatowych /miejskich/ komitetów obrony i pułku
/brygady/ obrony terytorialnej do pracy w zorganizowanych dla
nich rezerwowych kierunkach radiowych /2 - 3 kierunki/. Sieci
radiowe przeznacza się przede wszystkim do wymiany sygnałów
i krótkich informacji, natomiast wymiana dłuższych informa -
cji odbywa się na kierunkach radiowych.

Jeśli możliwości pozwalają to celowe jest zapewnienie
łączności między wojewódzkim komitetem obrony a podległymi
powiatowymi /miejskimi/ komitetami obrony również za pomocą
radiotelefonów. Z uwagi na ograniczony zasięg radiotelefonów,
z szeregu korespondentami będzie utrzymywana łączność przez
pośredniczenie innych korespondentów pracujących w danej
sieci, względnie przez radiowy punkt retranslacyjny /patrz -
rys. 27/.

Jeśli miasto wojewódzkie posiada zorganizowane dziel -
nicowe komitety obrony, to dla łączności z nimi wojewódzki
komitet obrony organizuje oddzielną sieć radiową za pomocą
radiotelefonów. Do pracy w tej sieci wydziela się radiotele -
fony na DSK i GPSK WKO.

W celu zapewnienia wojewódzkiemu komitetowi obrony mo -
żliwości dowodzenia pułkiem /brygadą/ obrony terytorialnej
i niektórymi jego pododdziałami, wykonującymi samodzielne
zadania oraz batalionami obrony terytorialnej /w wypadku wy -
konywania wspólnych zadań pod kierownictwem WKO/, jak rów -
nież w celu zapewnienia łączności współdziałania z jednostka -
mi wojsk obrony wewnętrznej i wojsk ochrony pogranicza, może

Rys. 27. Sposób zapewnienia łączności WKO za pomocą radiotelefonów /wariant/

Uwaga: Na schemacie uwidaczniano tylko te stacje kierowania, z których realizuje się kierowanie obroną obszaru powiatu

161

być organizowana oddzielna sieć radiowa za pomocą radiostacji krótkofalowych z możliwością wyprowadzania poszczególnych korespondentów do pracy w kierunku radiowym.

Łączność z bezpośrednimi, podległymi zmilitaryzowanymi oddziałami ratownictwa technicznego /ZORT/, oddziałami pierwszej pomocy medycznej /OPPM/, oddziałami odkażania i dezaktywacji /OOD/, pododdziałami transportowymi, oddziałami odbudowy i budowy dróg i mostów /OBD, OBM/ oraz ewentualnie z wojskowymi pododdziałami porządkowo-ochronnymi i służby garnizonowej /szczególnie rozmieszczonymi w mieście wojewódzkim/, pododdziałami rozpoznawczymi itp. zapewnia się w sieci radiowej dowodzenia WKO organizowanej za pomocą radiostacji UKF. Oddziały takie jak ZORT, OPPM, pododdział transportowy itp., niekiedy mogą być wyposażone w radiotelefony i włączone do pracy w uprzednio omawianej sieci radiowej kierowania WKO.

Wojewódzkie zmilitaryzowane oddziały ratownictwa technicznego, oddziały odkażania i dezaktywacji i oddziały pierwszej pomocy medycznej mogą być niekiedy zawczasu korespondentami sieci radiowych tych powiatowych /miejskich, dzielnicowych/ komitetów obrony, którym będą podporządkowane na okres prowadzenia akcji ratowniczej. W takim przypadku wojewódzki komitet obrony utrzymuje z nimi łączność pośrednio poprzez węzły łączności odnośnych komitetów obrony.

Kierowanie oddziałami i pododdziałami milicji obywatelskiej na obszarze województwa zapewnia się w sieci radiowej kierowania jednostkami milicji obywatelskiej województwa, a oddziałami i pododdziałami straży pożarnych - w sieci radiowej kierowania jednostkami straży pożarnej województwa. W sieciach tych pracują bazowe radiotelefony rozmieszczone w siedzibach komend wojewódzkiej i powiatowych i utrzymujące łączność z ruchomymi radiotelefonami zainstalowanymi w pojazdach oddziałów i pododdziałów milicji obywatelskiej lub straży pożarnej. W zasadzie nie przewiduje się prowadzenia wymiany informacji między bazowymi radiotelefonami tych sieci, co jednak nie wyklucza możliwości nawiązywania łączności

162

między nimi w koniecznych sytuacjach. W celu utrzymania łączności z wojewódzkimi jednostkami milicji obywatelskiej /ZOMO/ i straży pożarnej /kppoż/, do pracy w tych sieciach należy wydzielić radiotelefony na głównym polowym stanowisku kierowania WKO.

Łączność z wojskowymi pododdziałami porządkowo-ochronnymi rozmieszczonymi w mieście wojewódzkim, wojewódzki sztab wojskowy może utrzymywać przez doraźne włączenie własnej radiostacji ultrakrótkofalowej lub radiotelefonu do sieci radiowej określonego dowódcy pododdziału porządkowo-ochronnego.

Z takimi oddziałami i pododdziałami, jak: oddziały wydobycia wody, zaopatrywania i obsługi, stacjonarne oddziały medyczno-sanitarne itp., łączności radiowej nie organizuje się, a wymianę informacji zapewnia się za pośrednictwem środków radiowych powiatowych /miejskich/ komitetów obrony.

Pododdziały obrony terytorialnej ochraniające obiekty o znaczeniu ogólnopanstwowym lub wojewódzkim, dla łączności z wojewódzkim komitetem obrony włączają swoje radiostacje do jednej z sieci radiowych kierowania /dowodzenia/WKO, względnie do sieci radiowych kierowania tych powiatowych /miejskich/ komitetów obrony, na których obszarze są rozmieszczone.

Dla utrzymania łączności z samolotami /śmigłowcami/ będącymi w dyspozycji wojewódzkiego komitetu obrony, w rejonie lądowiska GPSK rozmieszcza się naziemną radiostację UKF typu lotniczego, która pracuje na częstotliwości sieci radiowej lotnictwa okręgu wojskowego.

Pojazdy kołowe /samochody/ kierownictwa WKO /przewodniczącego WKO, szefa WSzW, kierownika działu wewnętrznego, szefa służby ppoż województwa itp./ celowo jest wyposażać w radiotelefony /ewentualnie w radiostacje UKF/ do utrzymania łączności w ruchu podczas ich wyjazdów w teren. Radiotelefony te należy włączać do odpowiednich wojewódzkich sieci radiowych.

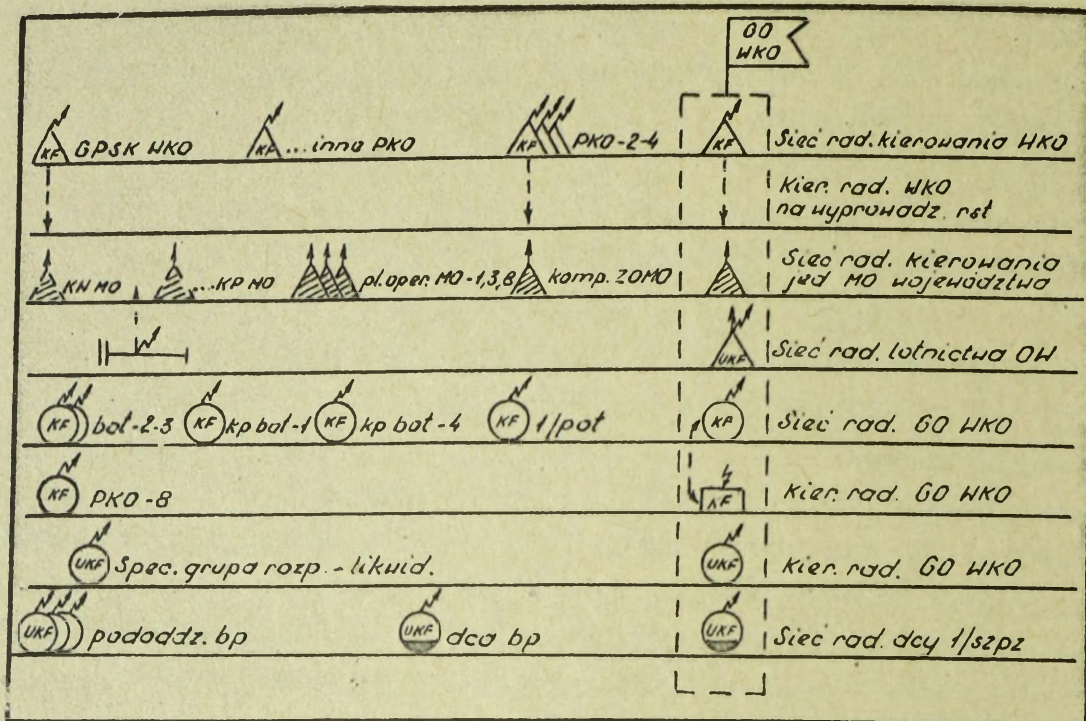
Łączność współdziałania między zainteresowanymi organami i siłami układu terytorialnego i funkcjonalnego oraz wojskami OTK z zasady zapewnia się we wszystkich sieciach radiowych zorganizowanych dla potrzeb kierowania i dowodzenia, z tym, że prowadzenie wymiany korespondencji między podległymi korespondentami określonej sieci jest możliwe po uzyskaniu zezwolenia głównej radiostacji sieci.

Tam, gdzie zainteresowane organa i siły OTK nie pracują w jednej sieci, stosuje się wzajemne włączanie radiostacji /radiotelefonów/ do odpowiednich sieci radiowych. Sposób taki stosowany jest dla łączności z sąsiednimi wojewódzkimi komitetami obrony /o ile nie pracują wspólnie w sieciach radiowych Sztabu Generalnego i MSW/, oddziałami i pododdziałami wojsk obrony wewnętrznej działającymi doraźnie na obszarze województwa, między sąsiednimi powiatowymi komitetami obrony należącymi do dwóch różnych województw itp.

Na głównym polowym stanowisku kierowania WKO, mogą również znajdować się przedstawiciele określonych współdziałających organów, jak na przykład brygad /oddziałów/ wojsk obrony pogranicza, zarządów portów morskich, dyrekcji zjednoczeń energetycznych okręgów itp., ze środkami radiowymi, pracującymi w swoich sieciach radiowych. Środki radiowe tych organów można również włączać na stałe do pracy w określonych sieciach radiowych WKO.

Na głównym polowym stanowisku kierowania WKO może być wydzielona radiostacja UKF pracująca na określonej częstotliwości dyżurnego odbioru. W ten sposób można utrzymywać łączność z wojskowymi pododdziałami porządkowo - ochronnymi oraz pododdziałami wojsk obrony wewnętrznej rozmieszczonymi w pobliżu tego punktu kierowania.

Łączność radiowa dla grupy operacyjnej WKO - doraźnie wydzielonej do kierowania działaniami przeciwdywersyjnymi w określonym rejonie województwa zapewnia się według następujących zasad /patrz - rys. 28/.

Rys. 28. Schemat łączności radiowej grupy operacyjnej WKO kierującej działaniami przeciwdywersyjnymi/przykład/

Z głównym polowym stanowiskiem kierowania WKO łączność utrzymywana jest w jednej z sieci radiowych kierowania WKO, w której pracują powiatowe komitety obrony, rozmieszczone w rejonie prowadzenia działań przeciwdywersyjnych.

Dla zapewnienia łączności między grupą operacyjną WKO a podporządkowanymi jej oddziałami i pododdziałami organizuje się jedną lub dwie sieci radiowe, jak również kierunki radiowe za pomocą odpowiednich typów środków radiowych będących w wyposażeniu tych oddziałów i pododdziałów. Można również stosować włączenie radiostacji /radiotelefonu/ grupy operacyjnej WKO do sieci radiowej dowódcy podporządkowanego oddziału /pododdziału/. W niektórych przypadkach podległy oddział /pododdział/ może wydzielić własną radiostację dla grupy operacyjnej w celu włączenia jej do pracy w sieć radiową dowódcy tego oddziału.

Z pododdziałami rozpoznawczymi oraz pododdziałami prowadzącymi działania rozpoznawczo-likwidacyjne, grupa operacyjna WKO może utrzymywać łączność na oddzielnych kierunkach radiowych.

W celu otrzymywania danych z rozpoznania specjalnego, grupa operacyjna WKO powinna posiadać radiotelefon włączony do sieci radiowej kierowania jednostkami milicji obywatelskiej województwa. Grupa operacyjna może również posiadać radiostację dla łączności z samolotami prowadzącymi rozpoznanie rejonu działań przeciwdywersyjnych.

4. Przesyłanie pisemnej korespondencji

Przesyłanie pisemnych dokumentów tajnych i jawnych, wojewódzki komitet obrony realizuje za pośrednictwem wojskowego systemu poczty polowej, ogólnokrajowych systemów pocztowych /poczty specjalnej MSW, systemu komunikacji pocztowej ML/ oraz przy pomocy własnych łączników.

Wojskowy system poczty polowej zapewnia przesyłanie korespondencji tajnej i jawnej. Za pośrednictwem tego systemu, wojewódzki komitet obrony wymienia korespondencję z Komitetem Obrony Kraju, sztabem okręgu wojskowego, terytorialnymi sztabami wojskowymi oraz wojskowymi jednostkami obrony terytorialnej. Przekazywanie korespondencji odbywa się poprzez wojskowe stacje pocztowe rozwinięte na polowych stanowiskach kierowania wojewódzkiego komitetu obrony oraz w garnizonych węzłach łączności. Dostarczanie korespondencji adresem odbywa się siłami i środkami tych stacji pocztowych.

Poczta specjalna resortu spraw wewnętrznych wykorzystywana jest przez poszczególne działy wojewódzkiego komitetu obrony do wymiany zwykłej /nie pilnej/ pisemnej korespondencji o charakterze tajnym z nadrzędnymi, podległymi i współdziałającymi instytucjami, przedsiębiorstwami oraz z siłami układu terytorialnego i funkcjonalnego.

Przesyłanie korespondencji między placówkami poczty specjalnej odbywa się za pośrednictwem wyznaczonych kurierów,

wyłącznie w ustalonych terminach. Odbiór lub nadawanie korespondencji tajnej w placówkach poczty specjalnej, należy do obowiązków personelu nadawcy lub odbiorcy tej korespondencji. W wypadkach szczególnych, określona placówka poczty specjalnej może dostarczać /odbierać/ korespondencję bezpośrednio na polowe punkty kierowania wojewódzkiego i powiatowych /miejskich/ komitetów obrony. Poszczególne organa i siły układu terytorialnego rejestrują się w najbliższej położonych placówkach poczty specjalnej MSW. Na obszarze województwa działają następujące placówki poczty specjalnej: w miastach powiatowych - sekcje poczty specjalnej, w mieście wojewódzkim - ekspozytura poczty specjalnej, która jest nadrzędna w stosunku do sekcji poczty specjalnej.

Łączność pocztowa resortu łączności wykorzystywana jest przez wojewódzki komitet obrony do wymiany pisemnej, zwykłej korespondencji służbowej o treści jawnej z zainteresowanymi organami i siłami OT, instytucjami i przedsiębiorstwami oraz z ludnością cywilną.

Przesyłki powinny być adresowane według ustalonego systemu adresowania. Z urzędów /agencji/ pocztowo-telekomunikacyjnych obsługujących określony rejon, korespondencja jest dostarczana adresatowi przez doręczycieli pocztowych lub pocztylionów organów i sił OT.

Korespondencja adresowana do instytucji i organów administracji państwowej wchodzących w skład terenowych komitetów obrony /wojewódzkiego, powiatowych/, których kierownictwo znajduje się na polowych stanowiskach kierowania, może być przekazywana /doręczana/ przez personel znajdujący się na dotychczasowych stanowiskach kierowania, a w razie potrzeby kierowana na polowe stanowiska kierowania za pośrednictwem wojskowych stacji pocztowych lub łączników, względnie poprzez system komunikacji pocztowej resortu łączności /do placówek pocztowych obsługujących polowe stanowiska kierowania/.

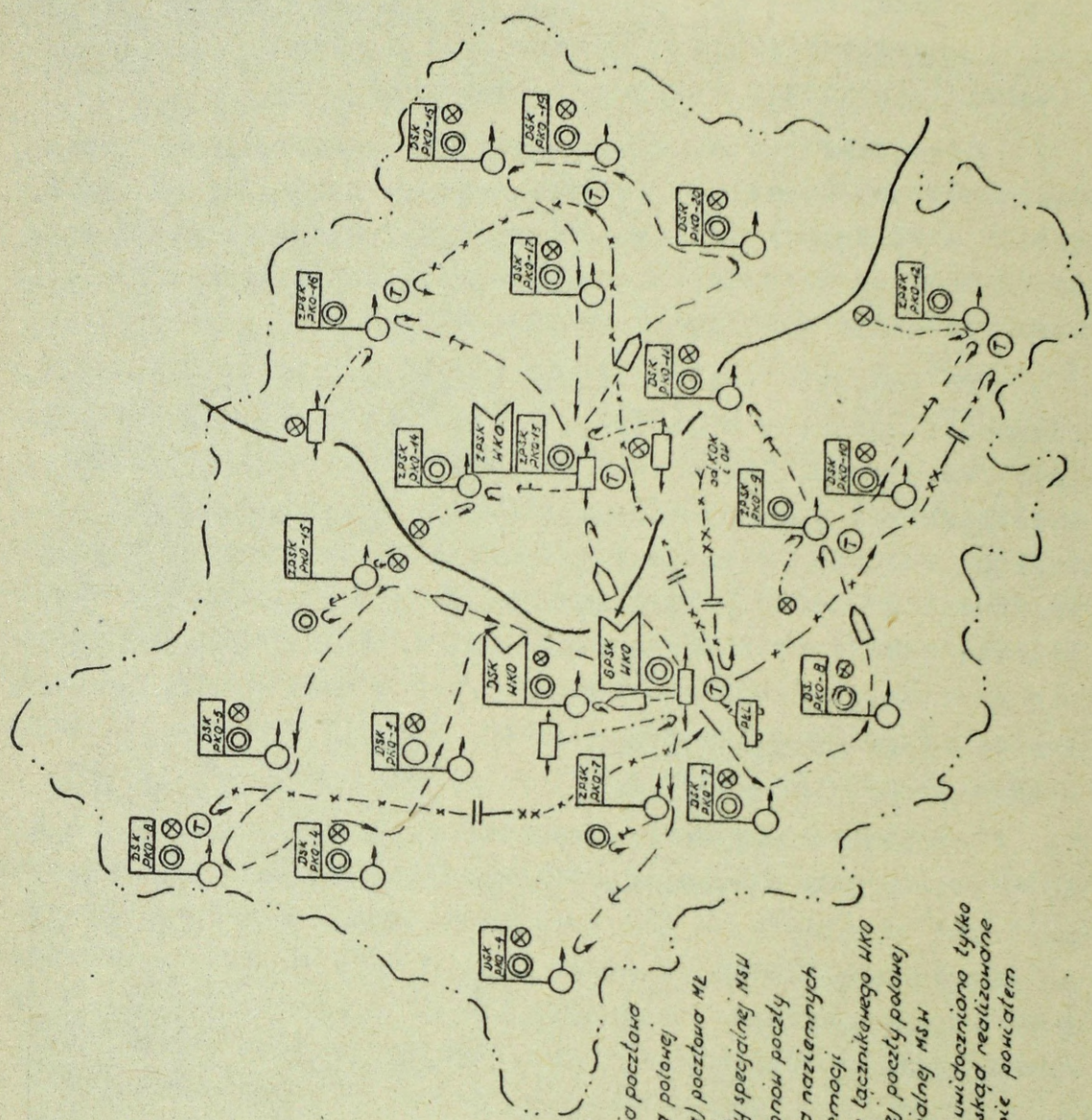
Do przesyłania służbowej i bojowej korespondencji tajnej i jawnej, której treść posiada charakter pilny i wymaga

natychmiastowego wykonania, wojewódzki komitet obrony wykorzystuje własnych łączników. Łączników powinno się wykorzystywać szczególnie dla łączności z organami i siłami wykonującymi określone zadania obronne oraz w wypadku naruszenia ciągłości łączności środkami technicznymi.

Organizacja wymiany pisemnej korespondencji za pomocą łączników wojewódzkiego komitetu obrony zależy od odległości między określonymi punktami kierowania, układu i stanu dróg, zastosowanych środków lokomocji oraz stopnia pilności treści korespondencji /patrz - rys. 29/.

Na szczeblu wojewódzkiego komitetu obrony, jako środki lokomocji, łącznicy wykorzystują motocykle, samochody i samoloty /śmigłowce/. Na małych odległościach na obszarze miasta wojewódzkiego mogą być wykorzystywani również łącznicy piesi oraz na rowerach. Samoloty łącznikowe należy wykorzystywać do przewożenia bardzo pilnej korespondencji i na dużych odległościach, jak również w sytuacjach utrudniających poruszanie się naziemnych środków lokomocji /uszkodzone mosty, skażony teren, przepełnienie dróg wojskami itp./. W sprzyjających warunkach może być również wykorzystany transport kolejowy.

Łączników wysyła się do zainteresowanych organów i sił OT w zależności od potrzeb. Łączność zapewnia się sposobem marszrut okrężnych, a tam gdzie istnieje potrzeba - również na kierunkach. Można stosować i taki sposób, że z głównego polowego stanowiska kierowania WKO przy pomocy łączników na samolotach lub śmigłowcach korespondencja jest dostarczana do punktów kierowania określonych powiatowych komitetów obrony, skąd z kolei przez łączników tych komitetów obrony dostarcza się ją do sąsiednich powiatowych komitetów obrony, jak również do oddziałów i pododdziałów OT rozmieszczonych na ich obszarze.

Legenda:

- [rectangle symbol] — Wojskowa stacja pocztowa
- [circle symbol] — Drużyna poczty polowej
- [circle with cross symbol] — Urząd (agencja) pocztowa ML
- [circle with cross symbol] — Placówka poczty specjalnej MSW
- [dashed line] — Kursy pocztowych poczty polowej LKO na nazimnych środkach lokomocji
- [dashed line with cross] — Kursy lotnictwa łącznikowego LKO i poczty specjalnej MSW
- [dotted line] —

Uwaga:

Na schemacie uwidoczniono tylko te ZPSK PKO, skąd realizowane jest kierowanie pocztami

Rys. 29. Schemat łączności pocztowej WKO /przykład/

ROZDZIAŁ VIII

ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI POWIADAMIANIA I ALARMOWANIA NA OBSZARZE
WOJEWÓDZTWA

1. Zasady ogólne

Jednym z zasadniczych przedsięwzięć obrony terytorium kraju jest przygotowanie systemu powiadamiania i alarmowania organów i sił oraz ludności cywilnej na obszarze województwa o grożącym niebezpieczeństwie ze strony nieprzyjaciela /broń raketowo - jądrowa, lotnictwo, skażenia promieniotwórcze i chemiczne, zakażenia biologiczne itp./, lub innej niebezpiecznej sytuacji /powódź, pożar, katastrofa itp./. Powiadamianie i alarmowanie realizuje się za pomocą odpowiednich środków łączności, natychmiast po otrzymaniu danych o zagrożeniu ze źródła wykrywania napadu lub miejsca powstania niebezpiecznej sytuacji.

Zadaniem łączności powiadamiania i alarmowania w układzie terytorialnym jest:

- zapewnienie powiadamiania zainteresowanych organów i sił OT o groźbie napadu, skażeń i zakażeń środkami masowego rażenia, a także ostrzeganie o możliwości powstania innej niebezpiecznej sytuacji;

- zapewnienie alarmowania organów i sił OT oraz ludności cywilnej o powstaniu niebezpiecznej sytuacji /napad powietrzny, skażenia, pożar, katastrofa itp./ lub zaistnieniu bezpośredniego zagrożenia.

Powiadamianie /meldowanie/ o zbliżającym się niebezpieczeństwie lub jego skutkach w większości przypadków jest dokonywane indywidualnie przez określone organa i siły OT, które wykryły niebezpieczeństwo lub otrzymały dane z odpowiednich źródeł rozpoznawczych. Takie meldunki mogą być przekazywane dowolnymi kanałami łączności istniejącymi na obszarze województwa. Jedynie w tych relacjach, gdzie ilość takich meldunków może być znaczna oraz zależy na ich szybkim

170

przekazaniu, staje się konieczne posiadanie oddzielnych kanałów łączności powiadamiania /meldowania/.

Alarmowanie w zasadzie posiada charakter powszechny i ma na celu wykonanie określonych czynności alarmowych w poszczególnych obiektach i przez osoby zagrożone, które muszą się zabezpieczyć przed niebezpieczeństwem, czy też osłabić jego skutki. Alarmowaniu podlegają nie tylko organa i siły OT, ale również wszystkie instytucje i przedsiębiorstwa oraz ludność cywilna. Z tych względów łączność musi umożliwiać jednoczesne przekazywanie sygnałów alarmowych do większej liczby odbiorców.

Zasadniczym czynnikiem określającym wymagania w zakresie łączności powiadamiania i alarmowania jest duża prędkość środków napadu powietrznego nieprzyjaciela. Łączność ta musi zapewnić tak szybki obieg sygnałów, by alarm dla ludności był ogłoszony jeszcze zanim samoloty lub rakiety dotrą do celu. Dotyczy to jednak tylko tych obiektów i miejscowości, których uszkodzenie lub zniszczenie może być "opłacalne" dla nieprzyjaciela.

Tereny położone poza obiektami i miejscowościami zagrożonymi uderzeniami z powietrza, zasadniczo są narażone na opady promieniotwórcze. Tereny te muszą być objęte systemem łączności powiadamiania i alarmowania lecz ze względu na powolne przesuwanie się obiektów promieniotwórczych istnieje możliwość zorganizowania tego systemu o mniejszych wymaganiach technicznych.

Na obszarze województwa organizuje się jednolity system łączności powiadamiania i alarmowania obejmujący swym zasięgiem wszystkie organa i siły OT /bez względu na podporządkowanie/ znajdujące się na tym obszarze. Właściwością struktury tej łączności musi być jak najmniejsza ilość ogniw pośredniczących.

Aby zagwarantować dotarcie sygnałów do wszystkich organów i sił OT oraz ludności, w poszczególnych relacjach zachodzi potrzeba jednoczesnego stosowania różnych środków

171

łączności. W relacjach organizowanych wyłącznie dla potrzeb przekazywania sygnałów powiadamiania i alarmowych powinno się zapewniać łączność jednokierunkową.

Kanały łączności wykorzystywane dla wyżej wymienionych potrzeb uwidacznia się w planie rozwinięcia systemu rozpoznania oraz powiadamiania i alarmowania terenowego komitetu obrony.

2. Wykorzystanie łączności radiowej

W celu otrzymywania od wojsk obrony powietrznej kraju /OPK/ danych o zagrożeniu z powietrza, na głównym polowym stanowisku kierowania wojewódzkiego komitetu obrony można wydzielić krótkofalowe odbiorniki radiowe do nasłuchu w:

- sieci radiowej powiadamiania KOPK;
- kierunku radiowym meldowania samodzielnego batalionu radiotechnicznego /PPSD KOPK/ o celach powietrznych.

W wymienionych kanałach radiowych są przekazywane dane w zakresie potrzebnym do prowadzenia działalności bojowej przez wojska OPK. Wymaga to śledzenia sytuacji powietrznej oraz prowadzenia jej na odpowiednich planszetach. Z tych względów lepszym rozwiązaniem jest organizowanie oddzielnego kierunku radiowego powiadamiania między pomocniczym połączonym stanowiskiem dowodzenia KOPK, a głównym polowym stanowiskiem kierowania wojewódzkiego komitetu obrony. Na kierunku tym można przekazywać informacje o zagrożeniu powietrznym /jak również o skażeniach promieniotwórczych i desantach powietrznych/ wyłącznie w zakresie niezbędnym dla alarmowania obszaru województwa.

Informacje o przemieszczaniu się obłoków promieniotwórczych na obszarze kraju przekazywane są w sieci radiowej powiadamiania Centralnego Ośrodka Analizy Skażeń /COAS/. Do prowadzenia nasłuchu w tej sieci wydziela się krótkofalowy odbiornik radiowy na głównym polowym stanowisku kierowania wojewódzkiego komitetu obrony.

Otrzymywanie komunikatów meteorologicznych niezbędnych do prognozowania skażeń promieniotwórczych zapewnia się przez

172

wydziałenie na GPSK WKO krótkofalowego odbiornika radiowego do nasłuchu w sieci radiowej powiadamiania Centralnego Biura Prognoz Sił Zbrojnych/CBP SZ/.

Komunikaty meteorologiczne i dane o skażeniach promieniotwórczych można również otrzymywać z okręgowej zbiornicy depesz Państwowego Instytutu Hydrologiczno - Meteorologicznego /PIHM/. W tym celu niezbędne jest wydzielenie odbiornika radiowego na głównym polowym stanowisku kierowania wojewódzkiego komitetu obrony do nasłuchu /w ustalonych terminach/ w określonej sieci radiowej Centralnego Biura Prognoz PIHM.

W celu odbierania danych o zagrożeniu z kierunku morza wojewódzkie komitety obrony położone na wybrzeżu morskim powinny wydzielić krótkofalowe odbiorniki radiowe do prowadzenia nasłuchu w sieci radiowej powiadamiania i alarmowania marynarki wojennej.

Informowanie organów układu terytorialnego o wykrytych siłach i środkach nieprzyjaciela na obszarze województwa oraz skutkach jego działalności, a także powstaniu innej niebezpiecznej sytuacji odbywać się może w następujący sposób.

Wszystkie posterunki obserwacyjno-meldunkowe, placówki pomiarów skażeń promieniotwórczych, oddziały samoobrony oraz wszelkiego rodzaju patrole rozpoznawcze /ogólnowojskowe, przeciwdywersyjne, skażeń promieniotwórczych, przeciwpożarowe, sanitarno - epidemiologiczne i inne /przekazują meldunki do swych bezpośrednich przełożonych, miejskich, dzielnicowych, osiedlowych i gromadzkich komitetów obrony względnie do wódców oddziałów i pododdziałów za pośrednictwem wszelkich dostępnych kanałów łączności.

Dane o siłach i środkach napadu lub ich skutkach działania wymienione lokalne komitety obrony przekazują do powiatowego komitetu obrony, wykorzystując istniejące między nimi kanały łączności. Dotyczy to również oddziałów i pododdziałów podległych i współdziałających z powiatowym komitetem obrony.

Meldunki o wykrytych siłach i środkach nieprzyjaciela oraz skutkach jego działalności po przeanalizowaniu w powiatowym Komitecie obrony muszą być przekazane z kolei do wojewódzkiego Komitetu obrony. Do tego celu powinno się organizować odrębną sieć radiową meldowania powszechnej samoobrony województwa, a jeśli nie ma ku temu możliwości, to wykorzystuje się inne radiowe kanały łączności istniejące między powiatowym a wojewódzkim Komitetem obrony.

W sieci radiowej meldowania powszechnej samoobrony województwa powinny pracować radiostacje /radiotelefony/ ultrakrótkofalowe wydzielone na punktach kierowania powiatowych /miejskich, dzielnicowych/ Komitetów obrony, radiowy punkt retranslacyjny /1 - 2/ oraz odbiorniki radiowe na głównym i zapasowym polowym stanowisku kierowania wojewódzkiego Komitetu obrony. W sieci tej utrzymuje się łączność jednostronna/ bez radiowego potwierdzenia odbioru informacji/, a z uwagi na dość dużą ilość korespondentów - przekazywane meldunki muszą być krótko sformułowane według z góry ustalonej kolejności treści oraz oznaczone odpowiednimi symbolami rozpoznawczymi cechującymi ich przeznaczenie i ważność /pilność/. Meldunki nadawane przez dowolnego korespondenta, powinny być odbierane przez pozostałych korespondentów tej sieci, co zapewnia poszczególnym powiatowym Komitetom obrony posiadanie danych o sytuacji na obszarze sąsiednich powiatów.

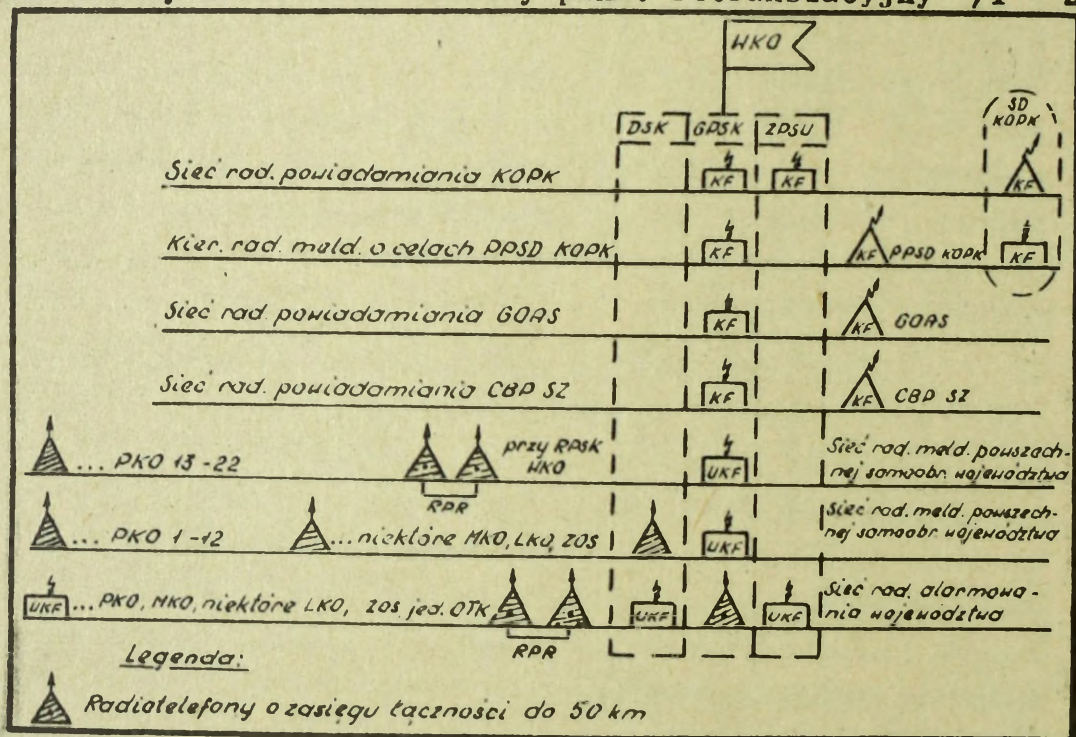
W celu umożliwienia przekazywania meldunków w dowolnym czasie większej ilości korespondentów, można organizować kilka /dwie - cztery/ sieci radiowych meldowania powszechnej samoobrony województwa, grupując w każdej z nich radiostacje /radiotelefony/ określonych powiatowych Komitetów obrony. Do pracy w tych sieciach mogą być włączone również środki radiowe niektórych miejskich, osiedlowych i zakładowych oddziałów samoobrony.

Jednostki obrony terytorialnej i zmilitaryzowane oddziały podległe wojewódzkiemu Komitetowi obrony, przekazują meldunki bezpośrednio do określonych działów tego komi -

tetu obrony, wykorzystując sieci radiowe wojewódzkiego komitetu obrony.

Wyspecjalizowane komórki wojewódzkiego komitetu obrony analizują meldunki napływające od poszczególnych organów i sił OT i w razie potrzeby przekazują uogólnione dane do organów nadrzędnych w istniejących sieciach i kierunkach radiowych kierowania /dowodzenia/.

Dla zapewnienia wojewódzkiemu komitetowi obrony powiadamiania i alarmowania organów i sił układu terytorialnego, a także organów i sił układu funkcyjnego oraz wojsk OTK rozmieszczonych na obszarze województwa, organizuje się sieć radiową alarmowania województwa /patrz - rys. 30/. W tym celu na głównym polowym stanowisku kierowania wojewódzkiego komitetu obrony wydziela się radiostację /radiotelefon/ultra-krótkofalową /o mocy 50-60 Wat/, a wszystkie zainteresowane organa i siły wydzielają odbiorniki radiowe. Z uwagi na ograniczony zasięg radiostacji, w sieci radiowej alarmowania należy zastosować radiowy punkt retranslacyjny /1 - 2/

Rys. 30. Kanaly radiowe organizowane wyłącznie dla celów powiadamiania i alarmowania

rozmiieszczony w odpowiednim rejonie w celu zapewnienia odbierania sygnałów na całym obszarze województwa. W celu wyeliminowania szczebli pośrednich w systemie alarmowania, a tym samym skrócenia czasu przekazywania sygnałów do wszystkich zainteresowanych organów i sił OT, w sieci radiowej alarmowania województwa powinien być prowadzony nasłuch nie tylko przez powiatowe komitety obrony, ale w miarę możliwości również przez wszystkie miejskie i dzielnicowe komitety obrony, jednostki obrony terytorialnej, zmilitaryzowane oddziały, ważne obiekty przemysłowe itp. Dotyczy to również określonych organów i sił układu funkcjonalnego.

Dla przekazywania alarmowych sygnałów powiadamiania dla podległych i współdziałających organów i sił OT, powiatowy komitet obrony wykorzystuje z reguły wszelkie dostępne sieci i kierunki radiowe zorganizowane dla potrzeb kierowania i współdziałania. Na stanowisku kierowania powiatowego komitetu obrony mogą znajdować się niekiedy przedstawiciele określonych organów, jak na przykład rejonowego zakładu energetycznego, węzła kolejowego, kapitanatu portu lub pododdziału WOP itp., które przy pomocy własnych środków radiowych przekazują sygnały dla reprezentowanych przez siebie organów i sił.

3. Wykorzystanie łączności przewodowej

Dla przekazywania sygnałów powiadamiania i alarmowych na obszarze województwa, organa i siły układu terytorialnego wykorzystują wszystkie dostępne kanały łączności przewodowej zorganizowane dla potrzeb kierowania /dowodzenia/ i współdziałania oraz przewodową sieć telekomunikacyjną ruchu publicznego, jak również przewodowe sieci łączności resortów /obrony narodowej, spraw wewnętrznych, komunikacji, górnictwa i energetyki/.

Niezależnie od tego, organizuje się bezpośrednio połączenia telefoniczne:

- od węzła łączności głównego polowego stanowiska kierowania wojewódzkiego komitetu obrony do węzła łączności PSD lub PPSD KOPK;

176

- od węzła łączności stanowiska kierowania powiatowego /miejskiego/ komitetu obrony do węzła łączności jednostki wojsk OPK rozmieszczonej na obszarze powiatu.

Wszystkie posterunki obserwacyjno-meldunkowe, placówki pomiarów skażeń promieniotwórczych, stacje sanitarno - epidemiologiczne, stacje i obserwatoria sejsmologiczne i geofizyczne, stacje synoptyczne i hydrologiczno-meteorologiczne, punkty alarmowo-dyspozycyjne straży pożarnych itp., z reguły są abonentami sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego, a niektóre z nich również węzłów łączności terenowych komitetów obrony.

Do przekazywania danych o skutkach napadu lub powstaniu innej niebezpiecznej sytuacji, wszelkiego rodzaju patroli rozpoznawcze wykorzystują dowolne ozyne abonenskie aparaty telefoniczne znajdujące się w rejonie ich działań. Do tego celu mogą być również wykorzystane urządzenia elektrycznej sygnalizacji alarmowo-pożarowej istniejące na terenie miast.

Dla uzyskania natychmiastowych koniecznych połączeń telefonicznych w celu przekazania sygnałów powiadamiania i alarmowych wprowadza się specjalne hasła. Zobowiązuje ono obsługi wszystkich central telefonicznych do natychmiastowego rozłączenia rozmów na żądanym kierunku, niezależnie od ich ważności, i natychmiastowego dokonania połączenia żądanego przez podającego hasło.

Połączenia na hasła mogą być realizowane tylko przez osoby upoważnione i z aparatów telefonicznych do tego wyznaczonych - za wyjątkiem połączeń na hasło "Ratunek", które mogą być dokonane z dowolnego aparatu telefonicznego.

W celu zapewnienia szybkiego przekazywania sygnałów powiadamiania i alarmowych przez środki przewodowe na ustalone hasło, organa łączności wszystkich szczebli kierowania powinny:

- opracować instrukcje dla podległych central telefonicznych odnośnie sposobu i kolejności dokonywania połączeń na ustalone hasło;

177

- zapewnić stałą obserwację kanałów łączności przeznaczonych dla przekazywania sygnałów powiadamiania i alarmowych oraz zawczasu ustalić określone kanały łączności;

- na okres wzmożonego przekazywania sygnałów powiadamiania i alarmowych wyznaczyć dodatkowe dyżurne zmiany personelu;

- okresowo kontrolować przygotowanie obsługi central do dokonywania połączeń na hasła dla celów powiadamiania i alarmowania.

Z uwagi na dużą ilość abonentów alarmowanych na szczeblu powiatowych i miejskich komitetów obrony w sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego, na centralach tych mogą znajdować się wyodrębnione stanowiska robocze, na których zgrupowani są szczególnie ważni abonenci podlegający alarmowaniu. Stanowiska te powinny być wyposażone w urządzenia umożliwiające przerwanie prowadzonych rozmów oraz umożliwić okólnikowe połączenie określonych abonentów. Dla nadzoru oraz udzielenia ewentualnej pomocy w realizacji zestawienia połączeń dla przekazywania sygnałów alarmowych na centralach tych mogą znajdować się przedstawiciele terenowych komitetów obrony.

Dla zapewnienia szybkiego uzyskiwania połączeń z abonentami podlegającymi alarmowaniu, dalekosiężne łącza telefoniczne na węzłach łączności punktów kierowania wojewódzkiego i niektórych powiatowych komitetów obrony należy do prowadzić do central telefonicznych poprzez telefoniczne koncentratory operacyjno - alarmowe. Koncentrator taki powinien zapewnić możliwość wyłączenia niezbędnych łączy z ogólnego ruchu i okólnikowe przekazywanie sygnałów do wszystkich lub wybranych grup abonentów.

W celu niezwłocznego wykorzystania przewodowej sieci telefonicznej do przekazywania określonych sygnałów alarmowych można zastosować odpowiednie urządzenie elektronowo włączone równolegle do określonych łączy telefonicznych. Urządzenie to działające na zasadzie wykorzystania wąskiego pasma częstotliwości akustycznych do przesyłania i odbioru

178

odpowiednich sygnałów kodowych o alarmie wyeliminowałoby konieczność wyłączania łączy z ruchu dla natychmiastowego przekazania sygnałów alarmowych z jednego punktu.

Innym rozwiązaniem może być zastosowanie telefonicznych urządzeń alarmowych umożliwiających samoczynne wyłączenie łączy z określonych central telefonicznych i przełączenie ich w położenie, któreby pozwoliło automatyczne przekazywanie sygnału alarmowego. W tym przypadku, wszelkie rozmowy telefoniczne na ten okres zostają przerwane.

4. Wykorzystanie radiofonicznych i telewizyjnych stacji nadawczych

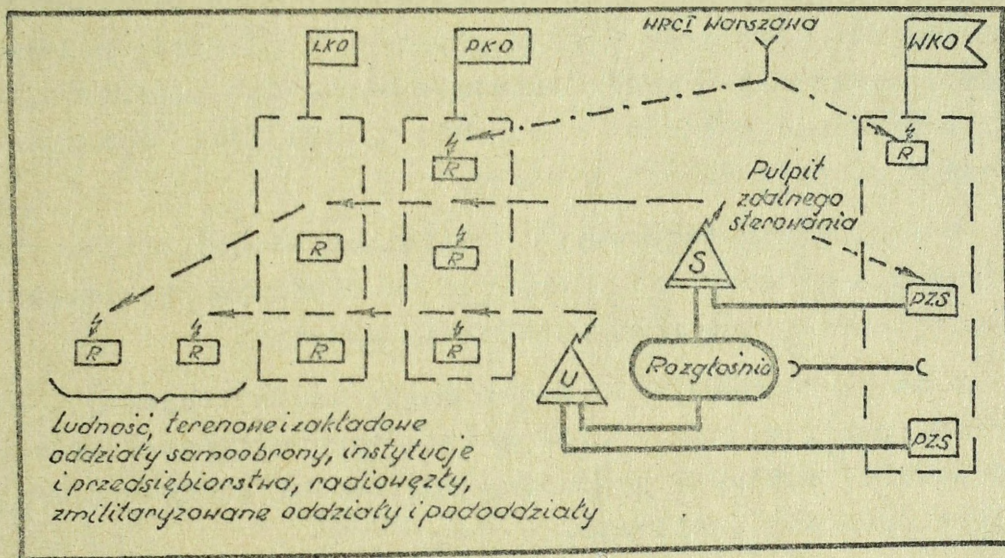
Wykorzystanie radiofonicznych /telewizyjnych/ stacji nadawczych dla celów publicznego alarmowania organów i sił układu terytorialnego i funkcjonalnego oraz ludności jest o tyle wygodne, że nie wymaga większych dodatkowych nakładów inwestycyjnych, zapewnia dobrą słyszalność na obszarze województwa oraz powszechność stosowania odbiorników radiofonicznych, zapewnia dotarcie sygnałów do dużej liczby odbiorców.

Ten sposób alarmowania organów i sił układu terytorialnego i funkcjonalnego należy jednak traktować jako kanał pomocniczy /uzupełniający/. Trzeba się liczyć ze znieszeniem niektórych stacji radiofonicznych. Poza tym stacje radiofoniczne w pewnych okresach muszą być wyłączone ażeby nie stanowiły "radiolatarni" dla nieprzyjacielskich samolotów oraz rakiet z elektronicznym systemem samonaprowadzającym.

Dla przekazywania sygnałów alarmowych /powiadomiania/, przez organa centralne dla całego kraju, będzie wykorzystywana Warszawska Rozgłośnia Centralna na falach długich/WARSZAWA I/. Na jej częstotliwości powinny prowadzić nasłuch wojewódzkie i powiatowe komitety obrony.

Dla ogłaszania i odwoływania alarmów na obszarze województwa, WKO wykorzystuje regionalne stacje radiofoniczne pracujące w zakresie fal średnich i ultrakrótkich.

Na częstotliwościach regionalnych stacji radiofonioznych powinny prowadzić nasłuch wszystkie terenowe komitety obrony oraz wszelkiego rodzaju wojskowe i zmilitaryzowane oddziały układu terytorialnego, oddziały samoobrony, zakłady przemysłowe, przedsiębiorstwa handlowe, instytucje itp., aż do najniższych szczebli organizacyjnych systemu alarmowania /patrz - rys. 31/.

Rys. 31. Schemat alarmowania za pomocą stacji radiofonicznych

Natomiast radiowęzły publicznej sieci radiofonii przewodowej muszą obowiązkowo prowadzić nasłuch jednocześnie na częstotliwościach centralnej i regionalnych stacji radiofonicznych, aby retransmitować przekazywane sygnały.

Nadawanie sygnałów alarmowych może odbywać się z rozgłośni lub ośrodka nadawczego. O konieczności nadania określonego sygnału, personel rozgłośni lub ośrodka nadawczego może być powiadamiany telefonicznie przez dyżurną służbę operacyjną wojewódzkiego sztabu wojskowego /z głównego polowego stanowiska kierowania WKO na bezpośrednim łączy telefonicznym/.

Mając na uwadze minimalną ilość czasu, jaką będzie dysponował wojewódzki sztab wojskowy od momentu otrzymania danych o zagrożeniu do chwili zaalarmowania organów i sił

układu terytorialnego oraz ludności, komunikaty te powinny być nadawane bezpośrednio z głównego stanowiska kierowania WKO. W tym celu między głównym polowym stanowiskiem kierowania WKO a radiofoniczną stacją nadawczą mogą być zainstalowane bezpośrednio połączenia kablowe lub radiowe, które umożliwiają przerwanie normalnego programu nadawanego z rozgłośni, nadanie komunikatu z punktu kierowania, ogólną kontrolę stanu nadajnika w czasie nadawania oraz wzajemne porozumienie się personelu obydwu punktów. W zasadzie należy posiadać połączenie z radiofonicznym ośrodkiem nadawczym, bowiem rozgłośnia położona w obrębie miasta jest narażona w znacznym stopniu na zniszczenie.

W podległych terenowych komitetach obrony, odbiorniki radiofoniczne powinny znajdować się we wspólnym pomieszczeniu z centralą alarmową /nadajnikiem dyspozytora/.

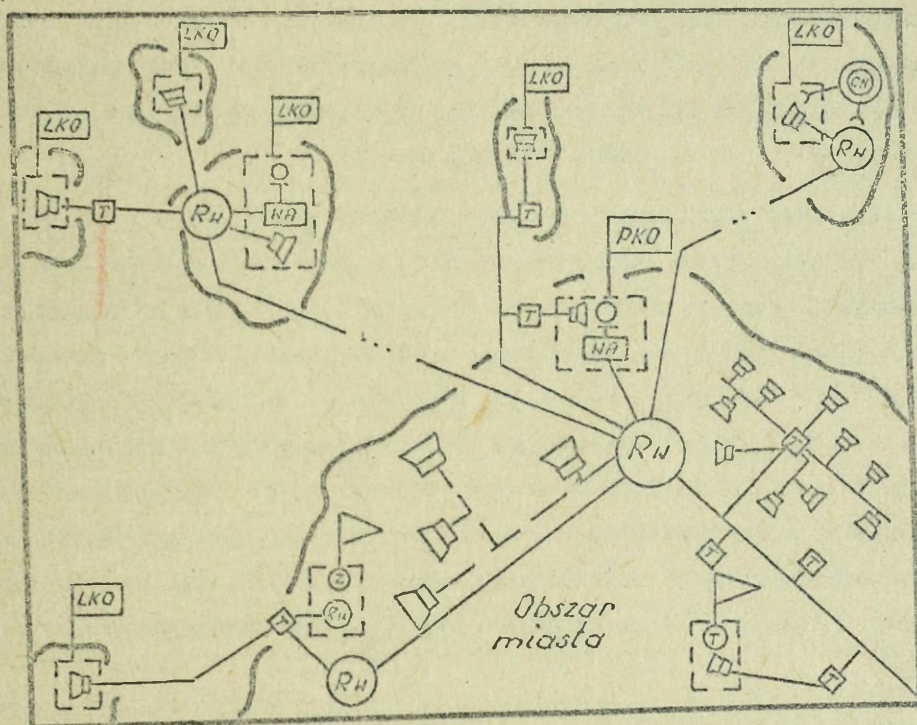
Z uwagi na możliwość zniszczenia ogólnokrajowej sieci energetycznej, organa i siły układu terytorialnego oraz ludność powinny posiadać przenośne odbiorniki radiowe z bateryjnymi źródłami zasilania.

Należy wskazać, iż możliwość wykorzystania stacji radiofonicznych dla przekazywania wszelkiego rodzaju komunikatów związanych z obroną terytorium kraju, w okresie wojny będzie zależała w poważnym stopniu od sposobu zabezpieczenia ich przed oddziaływaniem nieprzyjaciela. Do najważniejszych przedsięwzięć w tym zakresie należy przygotowanie zapasowych anten, zapasowych źródeł zasilania, zastępczych nadajników radiofonicznych oraz zorganizowanie odpowiedniej ochrony i obrony ośrodków nadawczych, a także specjalnych oddziałów odbudowy w przypadku częściowego ich uszkodzenia.

5. Wykorzystanie sieci radiofonii przewodowej

Sieć radiofonii przewodowej stanowi jeden z dublujących środków służących do publicznego rozpowszechnienia sygnałów alarmowych oraz do przekazywania innych komunikatów na obszarze województwa. Informacje i sygnały mogą być przekazywane w szczególności dla ludności oraz poszczególnych instytucji i przedsiębiorstw, a także dla oddziałów samoobrony.

Publiczna sieć radiofonii przewodowej obejmująca swym zasięgiem obszar miasta i miejscowości podmiejskie względnie nawet część lub nawet całość powiatu, wykorzystywana jest przez powiatowy /miejski/ komitet obrony, a także przez dzielnicowe, osiedlowe, gromadzkie komitety obrony /patrz - rys.32/.

Rys. 32. Sposób wykorzystania publicznej sieci radiofonii przewodowej dla celów alarmowania /fragment/

Jeśli powiatowe radiowęzły są połączone z wojewódzkim radiowęzłem, to wykorzystanie tej sieci przez wojewódzki komitet obrony jest jak najbardziej pożądane. W przeciwnym przypadku poszczególne powiatowe radiowęzły retransmitują sygnały alarmu nadawane przez wojewódzką stację radiofoniczną. Komendy zakładowych i terenowych oddziałów samoobrony wykorzystują zakładowe /lokalne/ sieci radiofonii przewodowej, jak również inne dyspozytorskie sieci rozgłaszania przewodowego.

Wykorzystanie radiofonii przewodowej do alarmowania ludności wynika z faktu, że w wielu wypadkach sygnały przekazywane za pomocą syren alarmowych mogą nie dotrzeć do osób znajdujących się w pomieszczeniach zamkniętych. Chodzi również o to, aby w ślad za dźwiękiem syren, przekazać odpowied-

162

nie informacje dla ludności znajdującej się na ulicach miasta.

Pomimo, że sieć radiofonii przewodowej jest w zasadzie oparta na napowietrznych liniach stałych, to jednak jest siecią rozległą i nawet przerwanie /zniszczenie/ linii w kilku miejscowościach nie powoduje unieruchomienia sieci w innych rejonach powiatu. Wynika to z istnienia w poszczególnych powiatach dość dużej ilości radiowęzłów, które mogą pracować samodzielnie bez powiązań między sobą.

W celu umożliwienia wykorzystania publicznej sieci radiofonii przewodowej przez powiatowy /miejski/ komitet obrony dla nadawania sygnałów alarmowych, wykonuje się połączenia na liniach kablowych między stanowiskiem kierowania /DSK lub ZPSK/ powiatowego komitetu obrony a najbliższym położonym i odpowiednio wyposażonym oraz zabezpieczonym radiowęzłem. Za pomocą odpowiednich urządzeń i wymienionych połączeń kablowych zapewnia się przerwanie normalnego programu nadawanego przez radiowęzeł oraz nadawanie bezpośrednio ze stanowiska kierowania sygnałów alarmowych lub innych komunikatów i zarządzeń.

Na podległym obszarze może znajdować się kilka lub kilkanaście radiowęzłów. W takim wypadku radiowęzeł połączony ze stanowiskiem kierowania powinien posiadać bezpośrednie połączenia przewodowe z pozostałymi radiowęzłami. Radiowęzeł ten należy wyposażyć w urządzenia pozwalające na nadawanie programu do pozostałych radiowęzłów i sterowania nimi, co nada mu charakter centralnego radiowęzła. Mogą być zastosowane i inne rozwiązania układu, umożliwiające nadawanie w określonym czasie sygnałów ze stanowiska kierowania powiatowego komitetu obrony tylko do dowolnie wybranych radiowęzłów; natomiast pozostałe mogą nadawać w tym czasie własny program. Umożliwia to przekazywanie sygnałów /np. alarmu chemicznego/ tylko dla ludności określonych rejonów powiatu.

Jednocześnie muszą być zapewnione warunki wykorzystania radiowęzłów przez komitety obrony dzielnic, miasteczek, osiedli i gromad. Jeżeli zasięg działania określonego radiowęzła

obejmuje obszar administrowany przez kilka lokalnych komi - tetów obrony, to radiowęzeł ten zostaje podporządkowany jed - nemu komitetowi obrony; natomiast pozostałe komitety obrony przekazują sygnały i komunikaty za pośrednictwem tego komi - tetu obrony, któremu radiowęzeł jest podporządkowany. Takie rozwiązanie zapewnia rozpowszechnianie sygnałów alarmowych dla ludności nawet w przypadku niemożliwości nadawania ze stanowiska kierowania powiatowego komitetu obrony.

W celu rozszerzenia zasięgu działania publicznej sieci radiofonii przewodowej dla rozgłaszania sygnałów alarmowych, do sieci tej mogą być włączone zakładowe /lokalne/ radiowęz - лы. Pod względem technicznym i organizacyjnym mogą one być przygotowane do rozpowszechniania sygnałów alarmowych przez komendy zakładowych oddziałów, jak i transmitowania sygnałów nadawanych w publicznej sieci radiofonii przewodowej.

Z uwagi na ważne zadania, jakie ma do spełnienia sieć radiofonii przewodowej w czasie wojny, musi ona być w oza - sie pokoju odpowiednio zabezpieczona i przystosowana do pra - cy w warunkach wojennych. Radiowęzły, a ściśle biorąc urzą - dzenia wzmacniające muszą znajdować się w odpowiednio zabez - pieczonych pomieszczeniach oraz posiadać własne, zapasowe źródła energii elektrycznej. Dostosowanie sieci radiofonii przewodowej do potrzeb alarmowania obejmuje również przygoto - wanie megafonów ulicznych w najbardziej ruchliwych punktach np. przy skrzyżowaniach ważnych arterii, na placach, dworcach, miejscach zbiórek itp. oraz w zespołach bloków mieszkalnych. Megafony te należy podłączyć do oddzielnych linii radiofoni - cznych w stosunku do głośników instalowanych w pomieszcze - niach.

Biorąc pod uwagę fakt, że w okresie pokojowym ludność w większości korzysta z odbiorników radiofonicznych, należy stworzyć odpowiednie zapasy głośników, ażeby na okres wolny można je było podłączyć wszędzie tam, gdzie będą istniały linie, by zasięgiem radiofonii przewodowej objąć jak najwięk - szą ilość mieszkańców.

164

6. Scentralizowane systemy alarmowe za pomocą syren

Syreny są środkami wytwarzającymi dźwięk o stosunkowo dużym natężeniu i znacznym zasięgu działania w stosunku do innych środków akustycznych. Najbardziej rozpowszechnione są syreny o napędzie elektrycznym, za pomocą których organizuje się scentralizowane systemy alarmowe przeznaczone do ogłoszenia /odwoływania/ publicznych alarmów dla ludności w dużych i średnich miastach oraz w kombinatach przemysłowych.

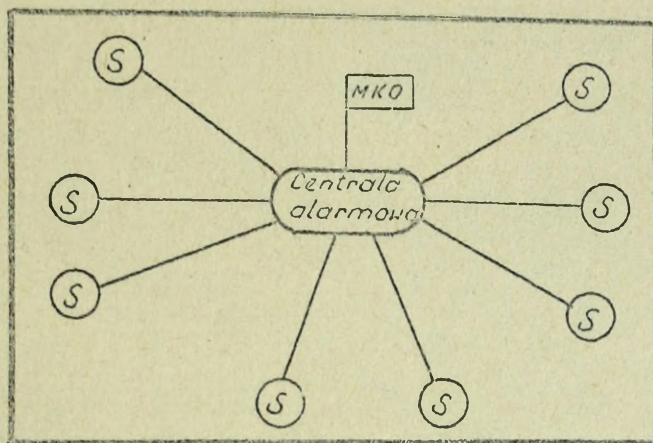
Scentralizowany system alarmowy umożliwia rozpowszechnianie sygnałów alarmowych przez wszystkie syreny jednocześnie. Uruchomienie syren wchodzących w skład tego systemu odbywa się zdalnie z jednego punktu przy pomocy odpowiednich urządzeń automatycznych^{x/}.

W skład scentralizowanego systemu alarmowego wchodzi: centrala /centrale/ alarmowa, sieć sterująca, urządzenia włączające i syreny.

W zależności od ilości central uruchamiających syreny na danym obszarze, system scentralizowany dzieli się na system jedno i wielocentralowy. Wybór określonego systemu zależy od ilości syren na danym obszarze i od pojemności central alarmowych.

Jednocentralowy system alarmowy /patrz - rys. 33/ polega na połączeniu syren alarmowych rozmieszczonych na terenie miasta siecią linii sterujących z centralą alarmową. System taki stosuje się w miastach /objektach/, w których ilość syren elektrycznych wynosi od 3 do 10-ciu.

x/ Dlatego często spotyka się określenie "System alarmowy za pomocą automatycznej aparatury sygnalizacji dźwiękowej".

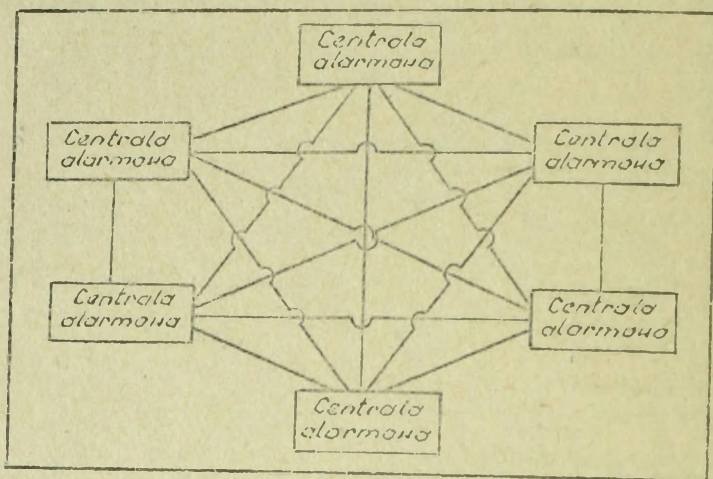

Rys. 33. Schemat jednocentralowego systemu alarmowego za pomocą syren elektrycznych

Wielocentralowy system alarmowy polega na zastosowaniu kilku lub kilkunastu central alarmowych, które współpracują ze sobą, to znaczy, że sygnał nadany z jednej centrali przekazywany jest do syren za pośrednictwem wszystkich pozostałych central wchodzących w skład danego systemu alarmowego /patrz - rys. 35/.

Centrala alarmowa służąca do uruchamiania wszystkich pozostałych central na obszarze alarmowym nazywa się centralą dyspozytorską. Jest ona zasadniczym elementem wielocentralowego systemu alarmowego i uszkodzenie jej lub zniszczenie byłoby równoznaczne ze sparaliżowaniem centralnego systemu alarmowego. Aby temu zapobiec, stosuje się zasadę, że każda z central alarmowych może spełniać rolę centrali dyspozytorskiej. W tym celu wszystkie centrale wchodzące w skład wielocentralnego systemu alarmowego łączy się między sobą, tworząc tak zwaną wieloboczną sieć międzycentralowych linii sterujących /patrz - rys. 34/.

Układ taki pozwala na dowolny wybór centrali dyspozytorskiej spośród central wchodzących w skład systemu alarmowego. Jednocześnie z każdej centrali istnieje możliwość uruchomienia podłączonych do niej syren, co ma znaczenie w przypadku przerwania połączeń z innymi centralami, a szczególnie

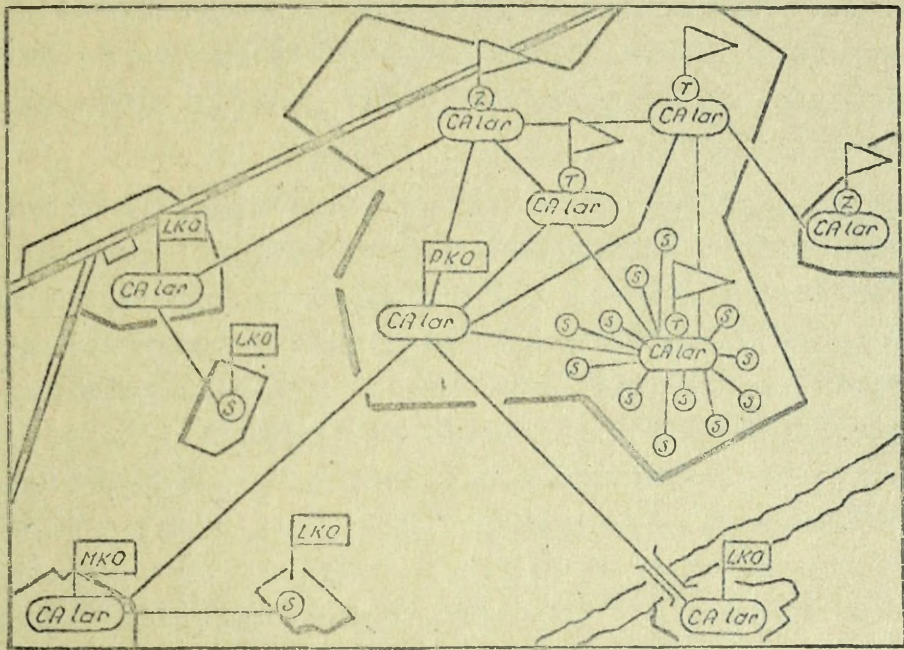

Rys. 34. Schemat wielocentralnej sieci międzycentralowych linii sterujących

z centralą dyspozytorską. Jednakże warunki miejscowe nie umożliwiają zbudowanie tak dużej ilości międzycentralowych linii sterujących. Dlatego też często stosuje się rozwiązanie połowiczne, polegające na tym, że niektóre centrale posiadają połączenia tylko do centrali dyspozytorskiej i kilku najbliższych central rejonowych.

Ilość syren uruchamianych przez każdą centralę w systemie wielocentralowym zależy od pojemności każdej centrali i ilości międzycentralowych linii sterujących.

Wielocentralowy system alarmowy stosuje się z zasady w tych miastach /obiektach/, w których ilość syren przekracza pojemność centrali alarmowej, lub też gdy ilość syren jest mniejsza niż pojemność centrali, lecz wymagają tego warunki miejscowe. Tego rodzaju systemy alarmowe obejmują swym zasięgiem obszar średnich i dużych miast wraz z miejscowościami podmiejskimi. Nie wyklucza się możliwości objęcia zasięgiem jednego wielocentralowego systemu alarmowego większych obszarów /np. części województwa/.

Rys. 35. Schemat wielocentralowego systemu alarmowego za pomocą automatycznej aparatury sygnalizacji dźwiękowej

Najważniejszą częścią składową każdego scentralizowanego systemu alarmowego jest centrala alarmowa. Służy ona do przekazania za pośrednictwem sieci sterującej sygnału uruchamiającego wszystkie syreny wchodzące w skład systemu alarmowego. Poza tą zasadniczą funkcją, centrala alarmowa zapewnia ciągłą kontrolę sprawności poszczególnych linii sterujących, syren i zasilania oraz sygnalizuje zmiany powstałe w systemie alarmowym. Niektóre typy central umożliwiają ponadto prowadzenie rozmów telefonicznych za pośrednictwem linii sterujących.

W zasadzie stosowane są dwa rodzaje central alarmowych: o pojemności 10. numerów dla miast mniejszych i dużych obiektów gospodarczych, mogących pracować wyłącznie w systemach jednocentralowych, oraz centrale o pojemności 20. numerów przeznaczone dla dużych miast, stosowane w systemie jedno lub wielocentralowym.

168.

Centrale alarmowe instaluje się w pomieszczeniach schronowych na stanowiskach kierowania powiatowych /miejskich, dzielnicowych, zakładowych/ komitetów obrony, które ogłaszają i odwołują alarmy.

Sieć sterująca służy do przesyłania sygnałów elektrycznych z centrali alarmowej do urządzeń włączających /uruchamiających/ syreny lub do współpracujących central alarmowych w systemach wielocentralowych. Sieć sterującą tworzy się na oddzielnych łączach teletechnicznych wydzielonych z przewodowej sieci telefonicznej resortu łączności lub na specjalnie do tego celu wybudowanych liniach kablowych. Na sieć sterującą składają się międzycentralowe łącza sterujące /w systemie wielocentralowych/ i łącza sterujące do poszczególnych syren, rozchodzące się gwiazdźście od każdej centrali.

Urządzenia włączające służą do uruchamiania syren na sygnał elektryczny odebrany za pomocą linii sterującej z centrali alarmowej. Urządzenie włączające instalowane jest przy syrenie i składa się z części teletechnicznej i energetycznej.

Ciągła gotowość syren do pracy jest uwarunkowana ciągłą dostawą energii elektrycznej. Dlatego też w dużych miastach syreny elektryczne zasilają się z punktów dających największą gwarancję ciągłości dostawy energii.

Syreny stosowane w obronie terytorium kraju napędzane są silnikiem elektrycznym o mocy od 1,1 do 5 KW.

Poniższa tabelka podaje niektóre dane techniczne stosowanych syren elektrycznych.

Moc w KW	Zasięg słyszalności w m	Częstotl. dźwięku w okr./sek.	Rodzaj źródła prądu	Napięcie znaminowe	Waga w kg
1,1	1000	420	Prąd zmienny trójfazowy	127/220 220/380	40
3,5	1500	420	- " -	127/220 220/380	85
5,0	2000	420	- " -	127/220 220/380	100

Syreny rozmieszcza się z takim wyliczeniem, aby zasięgiem ich słyszalności pokryć cały alarmowany obszar.

Podany w powyższej tabelce zasięg ma charakter orientacyjny, gdyż zależy on od takich czynników, jak: rodzaju zabudowy, zadrzewienia, natężenia hałasów ulicznych, kierunku wiatru itp. Na przykład skuteczny promień zasięgu syreny o mocy silnika 5 KW w mieście o zwartej zabudowie i znacznym natężeniu hałasu ulicznego nie przekracza 400-600 metrów. Na 1 km kwadratowy powierzchni o zabudowie zwartej potrzeba /teoretycznie/ około 10 syren, przyjmując, że przy kolistym zasięgu słyszalności syren, koła zachodzą na siebie o 1/3 promienia.

7. Zdecentralizowane systemy alarmowe za pomocą akustycznych środków sygnalizacyjnych

Zdecentralizowany system alarmowy polega na zastosowaniu różnych akustycznych środków sygnalizacyjnych, które mogą być uruchamiane pojedynco lub grupowo z różnych punktów. Tego rodzaju systemy alarmowe organizuje się w małych miastach, osiedlach, miejscowościach wiejskich i różnych obiektach, gdzie nie ma scentralizowanych systemów alarmowych za pomocą syren. Indywidualnie pracujące akustyczne środki sygnalizacyjne mogą być również stosowane na terenie średnich i dużych miast dla uzupełnienia scentralizowanych systemów alarmowych /głównie jako środki zastępcze w przypadku przerwy dopływu energii elektrycznej do syren/.

W ramach systemów alarmowych najbardziej rozpowszechnione są syreny o różnym napędzie /elektryczne, parowe, pneumatyczne, mechaniczne, ręczne itp./. Do tego celu najczęściej wykorzystuje się syreny straży pożarnych, zakładów przemysłowych itp. względnie instaluje się dodatkowe syreny.

Dla uzupełnienia scentralizowanych systemów alarmowych można stosować syreny przewoźne z agregatami spalinowo-elektrycznymi, zamontowane na przyczepie jednoosiowej i holowane przy pomocy pojazdu mechanicznego. W strefie zniszczeń możli-

170

we jest zastosowanie syren zamontowanych na samolotach i śmigłowcach.

Jednoczesne uruchomienie możliwie największej ilości syren może być dokonane na sygnał podany przez jedną z nich /tzw. syreną wiodącą/ lub na sygnał przekazany obsłudgom syren za pomocą łączności telefonicznej, radiofonii przewodowej, sygnalizacji dzwonekowej itp.

Do alarmowania ludności można wykorzystywać również buczki, gongi, dzwony itp. W obrębie pomieszczeń zamkniętych możliwe jest zastosowanie dzwonek elektrycznych, brzęczyków, przenośnych megafonów elektroakustycznych itp.

Optyczne środki sygnalizacyjne mogą być stosowane tam, gdzie hałas wynikający z procesów produkcyjnych uniemożliwia stosowanie środków akustycznych.

ROZDZIAŁ IX

ŁĄCZNOŚĆ DLA POTRZEB KIEROWANIA ROZŚRODKOWANIEM LUDNOŚCI

1. Zasady ogólne

Dla potrzeb kierowania rozśrodkowaniem ludności wykorzystuje się wszystkie dostępne środki łączności istniejące na danym obszarze i pracujące w określonych sieciach łączności. Z tego też powodu organa i siły zajmujące się rozśrodkowaniem ludności, w miarę możliwości, należy rozmieszczać w miejscach zapewniających wykorzystanie istniejących tam technicznych środków łączności. Środki te mogą znajdować się bezpośrednio w miejscu rozmieszczenia określonego elementu zabezpieczającego rozśrodkowanie lub w odległości pozwalającej na szybkie wezwanie żądanych osób. W warunkach utrudniających takie rozmieszczenie, należy zorganizować dodatkowe kanały łączności za pomocą sił i środków organów układu terytorialnego.

W przesyłaniu pisemnych i ustnych zarządzeń i meldunków należy również szeroko wykorzystywać łączników /pieszych i na środkach lokomocji/, wydzielanych ze służby łączności i alarmowania określonych lokalnych /miejskich, dzielnicowych/ komitetów obrony oraz z oddziałów samoobrony. Tam gdzie nie ma możliwości zastosowania technicznych środków łączności, łącznicy powinni spełniać zasadniczą rolę w wymianie informacji między organami i siłami zabezpieczającymi rozśrodkowanie ludności.

Dane odnośnie zakresu i sposobów wykorzystania środków łączności do kierowania rozśrodkowaniem ludności należy ujmować w planie rozśrodkowania ludności odnośnego szczebla organizacyjnego układu terytorialnego.

W zależności od szczebla kierowania w planie takim należy uwzględnić: sieci łączności wykorzystywane dla porozumiewania się między określonymi organami /zespołami/ kieru-

172

jącymi rozśrodkowaniem, sposoby utrzymania łączności z kierownikami punktów zbiórki i punktów załadowniczych oraz rejonów rozdzielczych; wykorzystanie stacji radiofonicznych i telewizyjnych oraz sieci radiofonii przewodowej; podział rozgłośni elektroakustycznych i sposobów ich wykorzystania; przedsięwzięcia w zakresie zapewnienia rozprowadzania obwieściżeń dotyczących rozśrodkowania ludności; sposób powiadomiania określonych instytucji i pracowników nauki podlegających indywidualnemu zawiadomieniu.

2. Łączność organów i sił kierujących i zabezpieczających rozśrodkowanie ludności

Wymianę informacji między określonymi komórkami komitetów obrony /wojewódzkim, powiatowym i lokalnymi/ w zakresie spraw związanych z rozśrodkowaniem ludności realizować należy w systemie łączności organów układu terytorialnego. Mogą to być specjalne kanały łączności zorganizowane /za pomocą środków przewodowych i radiowych/ bezpośrednio między stanowiskami kierowania odnośnych komitetów obrony, bądź też wykorzystywana w tym celu sieć telekomunikacyjna ruchu publicznego.

Punkty zbiórki rozśrodkowanej ludności, punkty załadowno-woze transportu samochodowego lub wodnego /o ile rozmieszczone są poza punktami zbiórki/ oraz rejon rozdzielczy i rejon przeładunkowy mogą być abonentami sieci telefonicznej ruchu publicznego. Jeżeli na danych punktach /rejonach/ brak miejscowych abonenckich aparatów telefonicznych, wskazane jest wykonanie koniecznych połączeń /za pomocą polowego kabla telefonicznego/ do najbliższych central telefonicznych. Połączenia te mogą być wykonane siłami służby łączności i alarmowania lokalnych komitetów obrony lub oddziałów samoobrony, co powinno być jednak zawczasu uwzględnione w ich zadaniach i wyposażeniu.

Jeżeli punkty zbiórki i punkty załadowno-woze rozmieszczone są na stacjach kolejowych, to personel tych punktów bezwzględnie

173

nie powinien korzystać z aparatów telefonicznych podłączo -
nych do central sieci telefonicznej kolejnictwa.

Z punktami informacyjnymi, ewidencyjnymi, medyczno-sa -
nitarnymi itp. łączność telefoniczną zapewnia się tylko w
tych przypadkach, jeśli w miejscach ich rozmieszczenia znaj -
dują się abonenckie aparaty telefoniczne podłączone do cen -
tral telefonicznych ruchu publicznego. Punkty te mogą korzy -
stać również z aparatów telefonicznych obsługujących kierow -
nictwa rejonów rozdzielczych względnie punktów zbiórki i pun -
któw zakładowczych.

Organizowanie łączności radiowej dla potrzeb określo -
nych kierownictw może mieć miejsce jedynie w wyjątkowych sy -
tuacjach, gdy nie ma możliwości zastosowania łączności prze -
wodowej /np. między punktem zbiórki a punktem zakładowczym lud -
ności na transport wodny/. Konieczne środki radiowe należy
wydzielać z pododdziałów łączności organów i sił układu te -
rytorialnego.

Posterunki i patrole porządkowo-ochronne oraz regulacji
ruchu zabezpieczające rozśrodkowanie ludności powinny korzy -
stać z istniejących w ich pobliżu dowolnych punktów telefo -
nicznych. Dotyczy to również dowódców kolumn transportowych.
Na terenie większych miast patrole i posterunki wystawione
przez milicję obywatelską mogą korzystać z milicyjnych kaset
i budek telefonicznych. Dla dowódców patroli regulacji ruchu
i dowódców kolumn transportowych trzeba wykonać wykazy ujmu -
jące rozmieszczenie punktów telefonicznych na określonych
drogach oraz objaśnienie sposobu uzyskania połączeń z posz -
czególnymi organami kierującymi rozśrodkowaniem ludności .

Niektóre patrole i posterunki wystawiane przez organa
milicji obywatelskiej w szczególnie ważnych punktach tereno -
wych pozbawionych miejscowych abonenckich aparatów telefoni -
cznych, należy wyposażyć w radiotelefony /radiostacje/ pra -
cujące w sieci radiowej milicji obywatelskiej.

174

3. Łączność dla potrzeb powiadamiania ludności o rozśrodkowaniu

W celu powiadamiania ludności o postępującym rozśrodkowaniu należy zastosować środki łączności zapewniające dotarcie komunikatów i zarządzeń jednocześnie do wielu odbiorców.

Najlepszym środkiem zapewniającym szybko informowanie ludności jest radiofonia i telewizja. Wojewódzki komitet obrony może wykorzystać do tego celu regionalne stacje radiofoniczne /średnio-i ultrakrótkofalową/ i telewizyjne, natomiast powiatowe i ewentualnie lokalnie /miejskie, dzielnicowe/ komitety obrony - publiczną sieć radiofonii przewodowej. Polecenia dotyczące ogłoszenia określonych komunikatów i zarządzeń dla dyżurnych spikerów powinno się podawać z punktów kierowania terenowych komitetów obrony. W tym celu należy posiadać z nimi bezpośrednie połączenie telefoniczne. Wskazane jest także, aby osoby /rodziny/ podlegające rozśrodkowaniu posiadały przy sobie przenośne /turystyczne/ odbiorniki radiofoniczne z bateryjnymi źródłami zasilania, zapewniające informację w toku rozśrodkowania.

Oprócz radiofonii i telewizji należy wykorzystać pracujące indywidualnie wszelkiego rodzaju rozgłośnie elektroakustyczne /głośniki, megafony/ zainstalowane na samochodach, a będące w posiadaniu określonych instytucji informacyjno-propagandowych /np. władz partyjnych, przedsiębiorstw reklamowych, Polskiego Radia itp./ oraz organów administracyjnych /np. milicji obywatelskiej/. Samochodowe rozgłośnie elektroakustyczne wskazane jest używać na arteriach i skrzyżowaniach komunikacyjnych o dużym nasileniu ruchu pieszego i kołowego, w pobliżu publicznych miejsc odpoczynku /parki, skwery, zieleńce, ogródki działkowe/ oraz w rejonach słabo lub w ogóle nie wyposażonych w uliczne megafony radiofonii przewodowej. Należy zawczasu ustalić trasy przejazdu rozgłośni elektroakustycznych oraz sposób komunikowania się personelu obsługującego te rozgłośnie z odpowiednimi organami kierującymi rozśrodkowaniem ludności.

Równoległymi przedsięwzięciami mającymi na celu powia -
damianie ludności o rozśrodkowaniu, powinno być rozplakato -
wanie obwieszczeń przez administrację domów mieszkalnych i
komitety blokowe, załączenie dodatków do miejscowych codzien -
nych czasopism lub specjalne wydanie wymienionych czasopism,
a także wykorzystanie dozerców domów, personelu komitetów
blokowych i aktywu Frontu Jedności Narodu do indywidualnego
zawiadomienia rodzin. Dla rozprowadzenia obwieszczeń należy
wykorzystać personel sieci kolportażu prasy "Ruch", a tam
gdzie to konieczne, również łączników służby łączności i
alarmowania lokalnych komitetów obrony oraz oddziałów samo -
obrony.

Domy opieki społecznej /sierocińce, domy starców/, szko -
ły itd. oraz pracownicy nauki mogą być powiadamiani telefoni -
cznie lub przez łączników, a gdy czas na to pozwala - również
za pośrednictwem poczty.

Niektóre urządzenia łączności należy stosować już w to -
ku realizowania rozśrodkowania ludności. Na przykład do in -
formacji i pouczenia ludności oraz utrzymania porządku na
punktach zbiórki, punktach zakładowych i w rejonach roz -
dzielczych mogą być wykorzystywane lokalne /wewnątrzzakłado -
we/ sieci radiofonii przewodowej /np. w obiektach szkolnych/
oraz dyspozytorskie sieci rozgłaszania przewodowego /np. na
dworcach kolejowych/, jak również wszelkiego rodzaju rozgło -
śnie elektroakustyczne /przenośne lub przewoźne/. Rozgłoszenie
elektroakustyczne należy wykorzystywać szczególnie na dro -
gach marszu pieszo rozśrodkowywanej ludności. Tego rodzaju
urządzenia powinno się przydzielić kierownictwu określonych
punktów lub rejonów, które by decydowało o ich wykorzystaniu
przez podległy personel.

Do informowania i kierowania marszem pieszo rozśrodko -
wywanej ludności, można także stosować rozgłoszenie elektroaku -
styczne zainstalowane na śmigłowcach, które mogą być przy -
datne szczególnie w wypadku zablokowań dróg utrudniających
przejazd samochodów.

176

ROZDZIAŁ X

ŁĄCZNOŚĆ W SYSTEMIE KIEROWANIA I KONTROLI RUCHU ORAZ Z SIŁAMI ZABEZPIECZENIA KOMUNIKACYJNEGO

1. Zasady ogólne

Łączność dla organów kierowania i kontroli ruchu oraz sił zabezpieczenia komunikacyjnego w układzie terytorialnym zapewnia się w ramach kompleksowego systemu łączności zorganizowanego dla potrzeb układu terytorialnego, przewidując wykorzystanie wszystkich sieci łączności istniejących na obszarze województwa. Dotyczy to przede wszystkim wykorzystania wewnątrzwojewódzkiej sieci łączności resortu spraw wewnętrznych, sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego, międzygarnizonowej sieci łączności, sieci łączności zorganizowanej z głównego polowego stanowiska kierowania wojewódzkiego komitetu obrony, jak również sieci łączności resortu komunikacji.

Należy jednak podkreślić, że ze względu na określone przeznaczenie poszczególnych sieci korzystanie z nich przez organa i siły kierowania i kontroli ruchu możliwe jest tylko w ustalonym zakresie. Niemniej jednak w sytuacjach szczególnych umożliwia się uzyskiwanie połączeń tym organom w odpowiedniej kolejności /przez wprowadzenie specjalnego hasła/ we wszystkich wymienionych sieciach łączności w celu przekazywania nader pilnych i ważnych informacji.

Organizowanie oddzielnych kanałów łączności dla wyłącznych potrzeb systemu kierowania i kontroli ruchu oraz za zabezpieczenia komunikacyjnego może mieć miejsce jedynie w relacjach, gdzie nie ma warunków do wykorzystania określonych sieci łączności, względnie przewidywana jest wymiana dużej ilości informacji.

W celu sprawnego przekazywania informacji za pośrednictwem technicznych środków łączności, wszystkie organa i

177

siły systemu kierowania ruchem powinny posiadać odpowiednie tablice rozmównicze /kodowe/, umożliwiające przekazywanie danych o ruchu kolumn w formie krótkich meldunków lub zbiorczych zestawień według ustalonej z góry kolejności treści. Dla ułatwienia zestawiania meldunków należy odpowiednio ponumerować wszystkie drogi, posterunki regulacji ruchu, określone punkty terenowe itp.

2. Wykorzystanie łączności przewodowej

Łączność przewodowa stanowi podstawowy środek przekazywania informacji przez organa i siły systemu kierowania i kontroli ruchu oraz zabezpieczenia komunikacyjnego, działające w ramach układu terytorialnego.

Dla przekazywania informacji o ruchu na drogach w ogniwach: sztab okręgu wojskowego - wojewódzki komitet obrony - powiatowy komitet obrony należy wykorzystywać przede wszystkim międzygarnizonową przewodową sieć telekomunikacyjną i wewnątrzwojewódzką sieć telefoniczną resortu spraw wewnętrznych. Ponadto w miarę potrzeb w ogniwie wojewódzki komitet obrony - powiatowy komitet obrony można przekazywać informacje za pośrednictwem przewodowej sieci telefonicznej WKO oraz przewodowej sieci telefonicznej ruchu publicznego.

Łączność z posterunkami i placówkami regulacji ruchu wystawianymi przez milicję obywatelską zapewnia się na bezpośrednich łączach telefonicznych poprzez centrale obsługujące powiatowy komitet obrony. Wyjątek stanowią jedynie posterunki regulacji ruchu podległe placówce regulacji ruchu, która powinna mieć z nimi bezpośrednią łączność telefoniczną. Posterunki regulacji ruchu rozmieszczone w mniej ważnych punktach drogowych mogą być jedynie abonentami najbliższych central telefonicznych ruchu publicznego.

Dział komunikacji terenowych komitetów obrony oraz kierownictwa rejonów eksploatacji dróg publicznych, w celu wzajemnego porozumiewania się w sprawach zabezpieczenia komunikacyjnego na drogach kołowych, wykorzystują przewodową sieć

178

telefoniczną ruchu publicznego oraz ogólnoeksploatacyjną sieć telefoniczną kolejnictwa /resortu komunikacji/.

Powiatowe zarządy dróg publicznych, nadzorczy techniczny dróg, stałe obsługi mostów, rejony koncentracji środków budowlanych itp. z zasady są abonentami central telefonicznych ruchu publicznego.

Zmilitaryzowane oddziały budowy dróg i mostów przebywające w rejonach ześrodkowania powinny być abonentami ogólnoeksploatacyjnej przewodowej sieci telefonicznej kolejnictwa i przewodowej sieci telefonicznej ruchu publicznego. Natomiast w toku wykonywania zadań należy umożliwić poszczególnym zespołom budowlanym tych oddziałów korzystanie z dowolnych abonenckich aparatów telefonicznych znajdujących się wzdłuż dróg.

W celu porozumiewania się służby drogowej układu terytorialnego z Okręgowym Zarządem Wodnym oraz podległymi mu siłami /środki przepławowe, oddział awaryjno-ratunkowy itp./ współdziałającymi w zabezpieczeniu komunikacji drogowej na obszarze województwa, wykorzystuje się przewodową sieć telefoniczną ruchu publicznego oraz przewodową sieć telefoniczną Centralnego Zarządu Wód Śródlądowych /jeśli na obszarze województwa istnieje taka sieć/.

Państwowe ośrodki zaplecza technicznego /terenowe stacje obsługi, państwowe ośrodki maszynowe itp./, składy zaopatrzenia /składy URP, CPN itp./ oraz szpitale biorące udział w technicznym, medycznym i materiałowym zabezpieczeniu przegrupowania wojsk na drogach kołowych, z reguły są abonentami central telefonicznych ruchu publicznego.

Wykorzystanie łączności przewodowej dla potrzeb systemu kierowania i kontroli ruchu pokazano przykładowo na schemacie /patrz - rys. 36/.

180

3. Wykorzystanie łączności radiowej

Z uwagi na to, że przewodowa sieć telekomunikacyjna może ulec zniszczeniu na skutek oddziaływania nieprzyjaciela po rozpoczęciu działań wojennych, organa i siły systemu kierowania i kontroli ruchu oraz zabezpieczenia komunikacyjnego muszą mieć zapewnione warunki korzystania również ze środków radiowych. Łączność radiowa potrzebna jest także do utrzymania łączności z pilotami kolumn i patrolami na śmigłowcach oraz z oddziałami budowy dróg i mostów.

Wymianę informacji pomiędzy komórkami sztabu okręgu wojewskiego i wojewódzkiego komitetu obrony zajmującymi się kierowaniem i kontrolą ruchu powinno się zapewniać w specjalnie do tego celu organizowanej sieci radiowej za pomocą krótko - falowych radiostacji średniej mocy. Jeśli takiej sieci nie organizuje się, to wymiany informacji dokonuje się w relacjach radiowych istniejących między odnośnym wojewódzkim komitetem obrony a sztabem okręgu wojskowego.

W ogniwie wojewódzki komitet obrony - powiatowy komitet obrony informacje należy przekazywać w sieci radiowej kierowania jednostkami milicji obywatelskiej województwa, w relacjach radiowych wojewódzkiego komitetu obrony oraz w relacjach radiowych międzygarnizonowego systemu łączności okręgu wojskowego.

Łączność za pomocą radiotelefonów należy zapewnić przede wszystkim z pilotami /przewodnikami/ milicji obywatelskiej, którzy będą prowadzili kolumny wojskowe przez obszar województwa, względnie na drogach obejściowych. Za pomocą radiotelefonów nawiązują oni łączność z będącymi w ich zasięgu radiotelefonami bazowymi powiatowych komend milicji obywatelskiej, a w razie potrzeby także z posterunkami regulacji ruchu. Maksymalny zasięg łączności między radiotelefonem bazowym a radiotelefonem ruchomym w terenie otwartym wynosi 20 - 30 km, co umożliwia nawiązywanie łączności w granicach powiatu.

187

Poza pilotami, w radiotelefony wyposaża się określone posterunki regulacji ruchu. Przy ograniczonych możliwościach sprzętowych, w radiotelefony należy wyposażyć przede wszystkim posterunki /placówki/ regulacji ruchu rozmieszczone w szczególnie ważnych punktach terenowych, skąd ruch kolumn może być skierowany na różne drogi objazdowe lub rokadowe. Dotyczy to także posterunków regulacji ruchu rozmieszczonych na podejściach do szerokich przeszkód wodnych i dużych ośrodków miejskich, na skrzyżowaniach głównych tras z rokadowymi drogami itp., a także posterunków, które z różnych względów nie posiadają łączności telefonicznej.

Lotnictwo wykorzystywane do patrolowania z powietrza dróg i ruchu kolumn, w czasie lotu przekazuje informacje do placówki łączności z lotnikiem, rozwiniętej na lądowisku wojewódzkiego komitetu obrony. Skuteczniejszym rozwiązaniem może być zainstalowanie na tych samolotach radiotelefonów używanych w milicji obywatelskiej i włączenie ich do pracy na częstotliwość sieci radiowej kierowania jednostkami milicji obywatelskiej województwa. Umożliwia to przekazywanie wyników obserwacji powiatowym komendom milicji obywatelskiej, a nawet określonym posterunkom regulacji ruchu.

Łączność między działem komunikacji wojewódzkiego komitetu obrony a podległymi oddziałami budowy dróg i mostów może być zapewniona w jednej z sieci radiowych kierowania wojewódzkiego komitetu obrony.

Na szczeblu oddziału budowy dróg /mostów/ można organizować oddzielną sieć radiową za pomocą radiostacji małej mocy UKF lub KF, w której zapewnia się łączność z poszczególnymi zespołami budowlanymi /odbudowy/ wykonującymi zadania na określonych odcinkach dróg.

Jeśli na terenie województwa jest zorganizowana sieć radiowa Wojewódzkiego Zarządu Dróg Publicznych wówczas do pracy w tej sieci włącza się radiotelefony tych oddziałów oraz podległych zespołów budowlanych. Łączność ta może być rozszerzona również na obsługi stałych mostów, rejony koncentracji środków budowlanych itp.

W przypadku organizowania przeprawy promowej siłami i środkami Centralnego Zarządu Wód Śródlądowych, komendantowi tej przeprawy należy przydzielić radiotelefon, który włącza się do pracy w sieci radiowej kierowania jednostkami milicji obywatelskiej w celu zapewnienia łączności z posterunkami regulacji ruchu na drogach dojazdu i wyjścia z punktu przeprawy. Jeśli posterunki regulacji ruchu na tych drogach są wystawione przez komendanta punktu przeprawy promowej, wówczas dla jego potrzeb należy organizować oddzielną sieć radiową za pomocą radiostacji małej mocy UKF lub KF.

4. Przesyłanie korespondencji służbowej

Wymiana pisemnej korespondencji pomiędzy komórkami sztabu okręgu wojskowego oraz wojewódzkich i powiatowych komitetów obrony zajmującymi się kierowaniem i kontrolą ruchu może odbywać się poprzez wojskową pocztę polową i placówki poczty specjalnej MSW, a także za pomocą wyznaczanych doraźnie łączników.

Niezależnie od tego, organa systemu kierowania i kontroli ruchu powinny dysponować określoną ilością motocykli i samochodów osobowych, a wszystkie elementy regulacji ruchu należy wyposażyć w motocykle. Dysponując tymi środkami mogą oni stale kontrolować drogi, sprawdzać ich stan /zniszczenia, zablokowania/, obserwować ruch kolumn w określonych punktach dróg, interweniować w przypadkach powstania zakłóceń w ruchu, zawiadamiać dowódców kolumn o obejściach na zniszczonych odcinkach dróg, organizować regulację ruchu w dodatkowych punktach itp.

Dowództwa zmilitaryzowanych oddziałów budowy dróg i mostów w celu przekazywania ustnych i pisemnych informacji dla podległych zespołów budowlanych /odbudowy/ i odwrotnie, mogą wykorzystywać transport dowożący materiały budowlane, a w przypadkach pilnych wyznaczać łączników z odpowiednimi środkami lokomocji z podległych pododdziałów.

ŁĄCZNOŚĆ PODODDZIAŁÓW OCHRONIAJĄCYCH OBIEKTY

1. Zasady ogólne

Dla zapewnienia łączności pododdziałom ochraniającym określone obiekty, powinno się wykorzystywać w pierwszym rzędzie miejscowe /zakładowe, lokalne/ środki i linie łączności oraz sieci łączności, które dla ich potrzeb można odpowiednio zaadaptować. Jeśli w określonym obiekcie nie ma wewnętrzzakładowej sieci łączności, względnie istniejąca sieć łączności nie odpowiada warunkom działania pododdziału ochronnego, to niezbędną łączność należy organizować za pomocą polowych środków łączności. Należy dążyć do tego, aby każdemu pododdziałowi przydzielać taką ilość i rodzaj środków łączności, jakie są niezbędne do zorganizowania łączności w ochronie konkretnego obiektu.

W niektórych obiektach łączność dla potrzeb pododdziałów ochronnych może być zorganizowana zawczasu, jeszcze w okresie pokoju. Powinno to mieć miejsce szczególnie w obiektach administracyjnych i gospodarczych. Przy rozbudowie łączności dla celów wyłącznie administracyjnych i gospodarczych powinno się uwzględniać potrzeby pododdziałów ochronnych, jeśli planuje się ich użycie na określonych obiektach. W danym przypadku ma się na uwadze łączność przede wszystkim wzdłuż linii kolejowych, rurociągów, dróg kołowych itp.

Dowódca pododdziału, w trakcie organizowania ochrony i obrony obiektu powinien zapoznać się /przeprowadzić rekonesans/ z możliwością wykorzystania miejscowych środków, linii i sieci łączności, uzgodnić ich wykorzystanie z odpowiednimi organami oraz ustalić sposoby zapewnienia łączności z podległymi i współdziałającymi elementami ochronno-obronnymi obiektu. Z organami i siłami OT działającymi na zewnątrz obiektu należy uzgodnić sposoby utrzymania łączności współdziałania w przypadku zaatakowania obiektu przez grupy dywersyjno-rozpoznawcze nieprzyjaciela.

Zaplanowaną i zorganizowaną łączność należy wykazywać w planie ochrony i obrony obiektu, na którym jednocześnie powinno się uwzględniać niezbędne dane do eksploatacji zorganizowanej łączności /kryptonimy, sygnały rozpoznawcze itp./.

Ponieważ zasadnicze różnice w organizacji łączności pododdziałów ochronnych występują w zależności od charakteru i kształtu obiektu, przeto wypada rozpatrzeć łączność w ochronie i obronie obiektów typu płaszczyznowego, punktowego i linearnego.

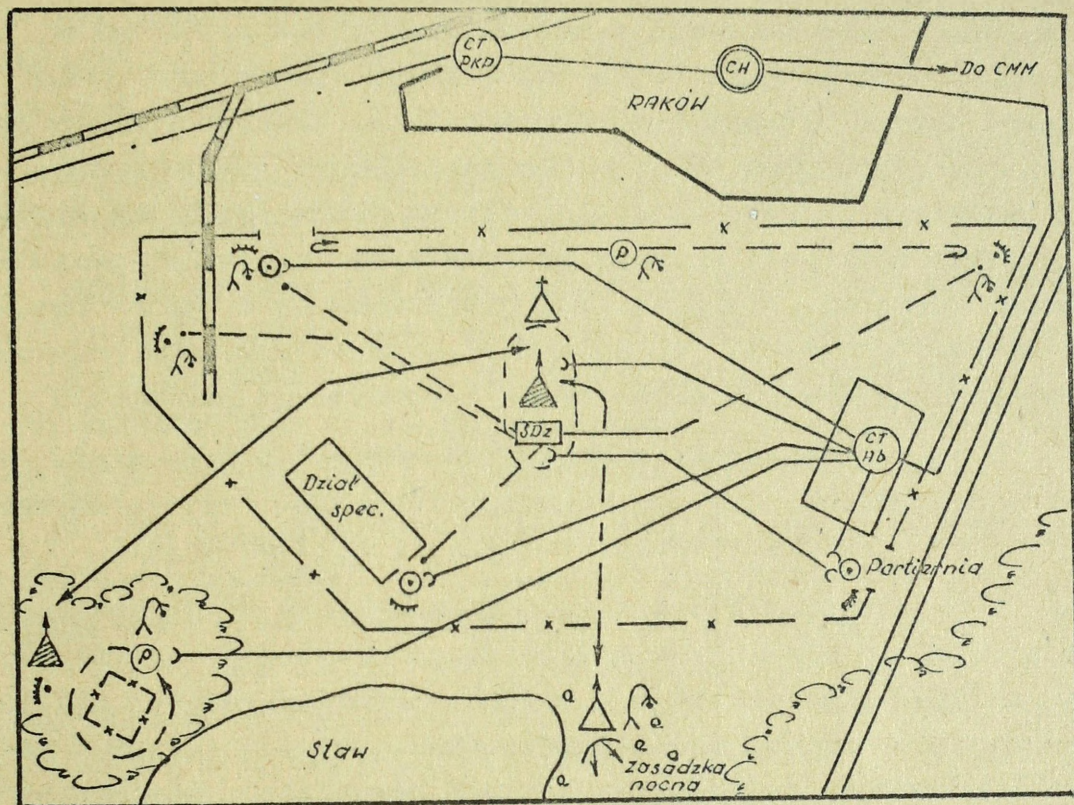
2. Łączność w ochronie i obronie obiektów typu płaszczyznowego

W obiektach typu płaszczyznowego /zajmujących kilka - kilkanaście budynków, hal itp. rozmieszczonych na znacznej przestrzeni/ z zasady istnieją wewnątrzzakładowe sieci łączności, co znacznie ułatwia zapewnienie łączności dla potrzeb pododdziałów ochronnych.

Do centrali wewnątrzzakładowej sieci telefonicznej powinno się podłączyć abonenckie aparaty telefoniczne zainstalowane w pomieszczeniach dowódcy pododdziału i wartowni oraz w miarę możliwości przy wszystkich posterunkach ochronnych i alarmowych /patrz - rys. 37/. Niekiedy połączenia telefoniczne można wykonać pomiędzy sąsiadującymi posterunkami ochronnymi bez podłączenia ich do centrali /t.zn. zakończone aparatami telefonicznymi/.

Przez abonencką centralę telefoniczną zakładu dowódca pododdziału powinien posiadać możliwość uzyskania połączeń z kierownikiem obiektu, dowództwem zakładowego oddziału samoobrony i ewentualnie dowódcą służby porządkowo - ochronnej oraz z nadrzędnymi i współdziałającymi organami układu terytorialnego. Dowódcy pododdziałów wydzielonych do ochrony szczególnie ważnych obiektów, niezależnie od możliwości uzyskiwania połączeń zewnętrznych przez abonencką centralę telefoniczną zakładu powinni mieć bezpośrednie połączenie telefoniczne z najbliższą położoną centralą sieci ruchu publi-

oznego lub garnizonowego węzła łączności względnie węzła łączności odpowiedniego terenowego komitetu obrony.

Rys. 37. Schemat łączności pododdziału ochraniającego obiekt gospodarczy /przykład/

Jeśli na terenie obiektu oprócz abonenokiej centrali telefonicznej znajduje się druga centrala telefoniczna w pomieszczeniu schronowym dowództwa zakładowego oddziału samoobrony /lub innego organu OT/, to wskazane jest, aby jej abonentami byli dowódcy pododdziału ochronnego oraz ewentualnie ważniejsze posterunki ochronne.

O ile ochraniający obiekt nie posiada wewnątrz zakładowej /abonenokiej/ centrali telefonicznej, względnie jeśli zamierza się uniezależnić od niej, połączenia z elementami służby ochronno-obronnej, wówczas w pomieszczeniu dowódcy pododdziału /wartowni/ można zainstalować koncentrator telefoniczny lub łącznicę małej pojemności. W ostateczności poszczególne

kierunki przewodowe mogą być zakończone aparatami telefonicznymi.

W celu powiadamiania dowódcy pododdziału / wartowni / przez posterunki ochronne o zaistnieniu niebezpieczeństwa, a tym samym sprowadzenia w jak najkrótszym czasie koniecznej pomocy, bardzo szeroko może być stosowana jednokierunkowa sygnalizacja dzwinkowa. Ze względu na prostotę i małe wymagania techniczne, sygnalizacją dzwinkową można objąć wszystkie posterunki ochronne. W danym przypadku na wszystkich posterunkach instaluje się przyciski wywoławcze, a w pomieszczeniu dowódcy /wartowni/ sygnalizator dzwinkowy wraz z numeratorem pokazującym optycznie numer alarmującego posterunku.

W celu przekazywania doraźnych komunikatów do posterunków ochronnych, dowódcy pododdziałów mogą wykorzystywać istniejące w obiektach sieci radiofonii przewodowej.

Wyposażenie dowódcy pododdziału ochrony w radiostację /radiotelefon/ dla łączności z organem /dowódcą/ nadrzędnym powinno mieć miejsce tylko w ważnych obiektach oraz w obiektach rozmieszczonych samodzielnie poza miejscowościami. W takich przypadkach radiostacja dowódcy pododdziału powinna być włączona do sieci radiowej odpowiedniego organu nadrzędnego /np. powiatowego komitetu obrony, batalionu obrony terytorialnej, komendy milicji obywatelskiej itp./.

Dla łączności wewnątrz pododdziału ochronnego, środki radiowe mogą mieć zastosowanie tylko w obiektach zajmujących dużą przestrzeń i słabo wyposażonych w przewodową łączność telefoniczną. W danym przypadku dowódca pododdziału /wartownia/ może utrzymywać łączność w sieci lub na kierunkach radiowych - przede wszystkim z ruchomymi elementami ochronno-obronnymi oraz ze stałymi posterunkami rozmieszczonymi samodzielnie w dalszej odległości od zasadniczych budynków obiektu lub spełniającymi ważne zadania w jego ochronie. Można stosować i taką zasadę, że w wartowni wydziela się radiostację do prowadzenia stałego nasłuchu na określonej częstotliwości, na którą w razie potrzeby włączają się radiostacje poszczególnych elementów ochronno-obronnych.

W wypadku zaatakowania obiektu przez grupy dywersyjne nieprzyjaciela i konieczności wprowadzenia do działań dodatkowego pododdziału w celu udzielenia pomocy zagrożonemu obiektowi, dla nawiązania łączności radiowej z pododdziałem ochraniającym ten obiekt zawczasu należy ustalić stały kryptonim współdziałania.

3. Łączność w ochronie i obronie obiektów typu punktowego

Charakter obiektów typu punktowego /np. mosty, wiadukty, zapory wodne, rozdzielcze podstacje energetyczne itp./ sprawia, że zasadniczym problemem jest utrzymanie łączności pomiędzy pododdziałem ochronnym /placówką ochronno-obronną/ a przełożonym dowódcą lub organem układu terytorialnego.

W celu zapewnienia wymiany informacji pomiędzy dowódcą pododdziału /placówki/ ochraniającego obiekt punktowy rozmieszczony z dala od skupiska ludzkiego a przełożonym dowódcą lub terenowym komitetem obrony powinno się stosować łączność telefoniczną. Dowódca pododdziału /placówki/ może być abonentem najbliższej centrali jakiegokolwiek sieci łączności. Centrala ta powinna mu również umożliwiać porozumiewanie się z organami i siłami OT rozmieszczonymi w pobliżu ochranianego obiektu.

Przy ochronie szczególnie ważnych obiektów, w warunkach dużego nasilenia działań grup dywersyjnych nieprzyjaciela, pododdział ochrony /placówkę/ powinno się wyposażać w radiostacje do pracy z powiatowym komitetem obrony lub do wódcą pododdziału obrony terytorialnej.

Wewnątrz pododdziałów lub placówek ochraniających obiekty typu punktowego z zasady przekazuje się wiadomości głosem. Jeśli określone elementy służby ochronno-obronnej rozmieszona się na większych odległościach, to dla przekazywania krótkich informacji można stosować sygnały przekazywane za pomocą chorągiewek, latarek itp. W celach ostrzegawczych i alarmowych wskazane jest zastosowanie gwizdków, trąbek, syren i strzałów z broni palnej. Mniej głośne sposoby,

188
jak na przykład stukanie bronią, trzaskanie gałązkami itp. mogą być używane nocą.

Na obiektach typu punktowego może również istnieć konieczność zastosowania łączności telefonicznej dla porozumiewania się z niektórymi elementami służby ochronno-obronnej. Na przykład przy dość długim moście niezbędne jest zorganizowanie połączenia telefonicznego pomiędzy wartownią umieszczoną z jednej strony mostu a posterunkiem ochronno-obronnym znajdującym się na przeciwległym brzegu. Połączenia te powinno się wykonywać za pomocą polowego kabla telefonicznego i innych linii przewodowych.

4. Łączność w ochronie i obronie obiektów typu linearnego

Warunki i sposoby zapewnienia łączności dla potrzeb pododdziałów ochraniających obiekty typu linearnego, jak: drogi kołowe, linie kolejowe, rurociągi naftowe, linie energetyczne wysokich napięć itp., nieco różnią się od zasad stosowanych w ochronie obiektów typu płaszczyznowego i punktowego. W tym wypadku obiekt linearny łączy w sobie pewną ilość obiektów punktowych ochraniających przez stałe placówki ochronne, a między nimi istnieją urządzenia linearne, które muszą być ochraniające przez patrolowanie. Łączność tę trzeba zapewnić przede wszystkim w warunkach dużego rozproszenia sił na znacznych odległościach. Zachodzi również konieczność zapewnienia łączności współdziałania pomiędzy organami i siłami OT rozmieszczonymi wzdłuż tego obiektu i współdziałającymi w ich ochronie i obronie.

Dla zapewnienia wymaganej łączności w ochronie i obronie obiektów typu linearnego w zasadzie można i należy wykorzystywać istniejące wzdłuż tych obiektów środki i linie łączności pracujące w określonych sieciach łączności / patrz rys. 38/. Sieci te mogą należeć do różnych resortów, lecz dzięki wzajemnemu powiązaniu sieci, będą istniały możliwości wymiany wiadomości między pododdziałami ochraniającymi obiekty typu linearnego oraz nadrzędnymi i współdziałającymi or -

180

ganami i siłami OT. Pododdziały ochronne powinny wykorzystywać przede wszystkim te sieci łączności, które zabezpieczają normalną działalność usługową określonego obiektu /np. sieć telefoniczną kolejnictwa/.

Przy ochronie obiektów typu linearnego, elementy ochronno - obronne /placówki, posterunki i patrole/ dla porozumiewania się z przełożonym dowódcą oraz współdziałającymi organami i siłami OT powinny korzystać z dowolnych abonenckich aparatów telefonicznych i puszek kontaktowych znajdujących się na słupach linii telefonicznych rozmieszczonych wzdłuż ochranianego obiektu.

Dlatego też punkty dowodzenia dowódców pododdziałów wyznaczonych do ochrony określonego odcinka obiektu typu linearnego należy rozmieszczać z reguły w takich miejscach, które umożliwiają podłączenie aparatu telefonicznego do najbliższej jakiegokolwiek centrali telefonicznej, zapewniającej uzyskiwanie połączeń z abonentami dowolnej sieci telefonicznej lecz rozmieszczonymi wzdłuż ochranianego obiektu. W tym celu dowódcy pododdziałów i elementów ochronno-obronnych muszą otrzymać wykazy ujmujące rozmieszczenie punktów telefonicznych wzdłuż ochranianego obiektu z wyjaśnieniem sposobu uzyskiwania połączeń z zainteresowanymi abonentami.

Wydzielenie łączy telefonicznych dla wyłącznych potrzeb elementów ochronno-obronnych wskazane jest przy ochronie szczególnie ważnych obiektów typu linearnego, jak na przykład magistralnych linii kolejowych. Na jednym łączy telefonicznym zapewnia się łączność najczęściej z kilkoma elementami ochraniającymi określony odcinek typu linearnego. Jednakże zapewnienie takiej łączności uzależnione jest od możliwości wydzielenia łączy z istniejącej przewodowej sieci telekomunikacyjnej.

Dowódcy pododdziałów oraz podległe im elementy ochronno-obronne mogą korzystać również z relacji radiowych organów i sił OT rozmieszczonych wzdłuż ochranianego obiektu. Przydatność tych relacji radiowych dla pododdziałów ochra -

291

niających obiekty typu linearnego uzależniona będzie od rozmieszczenia poszczególnych korespondentów.

W warunkach słabo rozbudowanej przewodowej sieci telekomunikacyjnej oraz w ochronie szczególnie ważnych obiektów typu linearnego może zajść konieczność wyposażenia niektórych dowódców pododdziałów, a nawet patroli w środki radiowe. Korespondenci ci mogą pracować w sieciach radiowych odnośnego powiatowego komitetu obrony /milicji obywatelskiej/, na którego obszarze znajduje się ochraniający obiekt, względnie w sieciach radiowych dowództwa oddziału /pododdziału/ odpowiedzialnego za ochronę i obronę danego obiektu na całej jego długości. Dowódcy pododdziałów i patroli wyposażeni w środki radiowe powinni ponadto dysponować danymi radiowymi innych organów i sił OT rozmieszczonych wzdłuż ochraniającego obiektu w celu doraźnego nawiązania z nimi łączności w krytycznych i niecierpiących zwłoki sytuacjach.

Łączników można wykorzystywać do przekazywania ustnych i pisemnych zarządzeń i meldunków pomiędzy dowódcą pododdziału a podległymi mu patrolami i posterunkami, jak również współdziałającymi organami i siłami OT rozmieszczonymi wzdłuż ochraniającego obiektu. W celu zapewnienia szybkiego poruszania się na dowolne odległości, łącznicy powinni otrzymywać do swej dyspozycji odpowiednie środki lokomocji.

Do przekazywania sygnałów ostrzegawczych i alarmowych pomiędzy elementami służby ochronno - obronnej na obiektach typu linearnego nadają się głównie takie środki jak naboje sygnałowe i pociski smugowe. W sprzyjających okolicznościach można także stosować inne środki wirtechniczne oraz syreny i trąbki.

Na punktach dowodzenia dowódców pododdziałów ochraniających obiekty typu linearnego muszą być wyznaczeni obserwatorzy do śledzenia sygnałów podawanych przez działające w terenie elementy służby ochronno - obronnej.

192

ROZDZIAŁ XII

ŁĄCZNOŚĆ SIŁ UKŁADU TERYTORIALNEGO W DZIAŁANIACH PRZECIWIW - DYWERSYJNYCH

1. Zasady ogólne

Organizacja łączności poszczególnych pododdziałów /oddziałów/ obrony terytorialnej w działaniach przeciwdywersyjnych zależy przede wszystkim od: składu organizacyjnego o określonego pododdziału i jego podporządkowania; otrzymanego zadania bojowego oraz przewidywanego działania; stanu i ilości będących w dyspozycji środków łączności oraz możliwości wykorzystania określonych sieci łączności; wpływu nieprzyjaciela na pracę środków łączności. Organizując łączność dla dowództwa pododdziału /oddziału/, które ma kierować działaniami w określonym rejonie, należy oprócz tego uwzględnić ilość podporządkowanych innych pododdziałów.

W działaniach przeciwdywersyjnych mogą brać udział liczne siły układu terytorialnego o różnej podległości organizacyjnej. W tym względzie od łączności wymaga się wielostronnych powiązań, zapewniających wymianę informacji nie tylko w "pionie", ale i w "poziomie" /z lokalnymi siłami prowadzącymi działania ochronno-obronne/.

Potrzeby w zakresie łączności pododdziałów obrony terytorialnej w działaniach przeciwdywersyjnych częstokroć mogą przerastać ich etatowe możliwości w technicznych środkach łączności. W związku z tym /w miarę posiadanych możliwości / należy przewidywać uzupełnienie ich dodatkowymi siłami i środkami łączności.

Techniczne środki łączności, a głównie środki radiowe, pododdziały obrony terytorialnej powinny wykorzystywać przede wszystkim do łączności z nadrzędnym dowódcą lub terytorialnym sztabem wojskowym kierującym działaniami przeciwdy-

wersyjnymi w określonym rejonie. Techniczne środki łączności niezbędne są również do utrzymania łączności współdziałania z określonymi organami i siłami OT rozmieszczonymi w rejonie działań i będącymi ważnym źródłem systemu powiadamiania przeciwdwersyjnego.

Natomiast w poszczególnych pododdziałach, prowadzących działania w zwartym szyku bojowym, dla celów dowodzenia duże usługi mogą oddać łącznicy i sygnalizacyjne środki łączności. Mogą one również służyć do zapewnienia współdziałania pomiędzy pododdziałami obrony terytorialnej a lokalnymi siłami i organami OT.

W dalszej treści podaje się zasady organizacji łączności, które mogą być stosowane w dowolnych pododdziałach obrony terytorialnej.

2. Łączność radiowa

Manewrowy charakter działań przeciwdwersyjnych, wysuwa na czołowe miejsce łączność radiową jako podstawowy środek dowodzenia pododdziałami układu terytorialnego.

Jako zasadę należy zakładać organizowanie bezpośredniej łączności radiowej między nadrzędnym a podległymi dowódcami, maksymalnie wykorzystując taktyczno-techniczne możliwości poszczególnych środków radiowych. Jeśli przewiduje się, że odległości między zainteresowanymi dowódcami pododdziałów a dowódcą /terytorialnym sztabem wojskowym/ kierującym całością działań na określonym obszarze będą przewyższały zasięg posiadanych środków radiowych, to dla pośredniczenia w przekazywaniu informacji, zawczasu powinno się zaplanować rozwinięcie radiostacji pośredniczących, względnie wykorzystanie środków radiowych miejscowych organów i sił układu terytorialnego.

Dowódca pododdziału /oddziału/ obrony terytorialnej, który kieruje działaniami przeciwdwersyjnymi w wyznaczonym rejonie, z nadrzędnym terytorialnym /powiatowym, wojewódzkim/ sztabem wojskowym powinien utrzymywać łączność w

184

uprzednio istniejących między nimi relacjach radiowych. Gdyby jednak istniały trudności przokazywania informacji za pomocą środków przewodowych i zachodziła konieczność oparcia się głównie na środkach radiowych, wówczas wskazane jest organizowanie bezpośredniego kierunku radiowego.

Łączność pomiędzy dowódcą pododdziału /oddziału/, a podległymi dowódcami pododdziałów prowadzącymi przeciwdywersyjne działania zaczepne i obronno - zaczepne powinno się zapewniać w zasadzie w jednej sieci radiowej. Jeśli temu dowódcy podlega większa ilość pododdziałów /ponad pięć/, wówczas można organizować jedną sieć radiową dla utrzymania łączności z pododdziałami wyznaczonymi do prowadzenia przeciwdywersyjnych działań zaczepnych, a drugą - zapewniającą łączność z odwodami. Inne rozwiązanie może polegać na zgrupowaniu składu korespondentów z każdej sieci w zależności od kierunków działania poszczególnych pododdziałów.

Jednakże siły układu terytorialnego biorące udział w przeciwdywersyjnych działaniach zaczepnych mogą dysponować środkami radiowymi /radiotelefonami/ o różnych zakresach częstotliwości uniemożliwiających utrzymanie łączności w jednej /ewentualnie w dwóch/ sieci radiowej. W takich przypadkach, skład korespondentów sieci należy dobierać według zakresów częstotliwości posiadanych środków radiowych. Z tych też względów z niektórymi pododdziałami można organizować łączność na kierunkach radiowych.

Na kierunku radiowym powinno się zapewniać łączność z reguły między nadrzędnym dowódcą pododdziału /oddziału/ a podległym dowódcą grupy /pododdziału/ wydzielonej do wykonania specjalnego zadania przeciwdywersyjnego /rozpoznanie, zasadzka, obserwacja itp./. Należy przy tym zaznaczyć, że w celu niedopuszczenia do dekonspiracji pododdziałów /grup/ prowadzących skryte formy działań /np. zasadzka, podsłuch, obserwacja itp./, prowadzenie z nim korespondencji przez radiostacje powinno się traktować jako wyjątkową konieczność.

185

W warunkach prowadzenia smasowanych działań rozpoznawczych na określonym obszarze, łączność między dowódcą nadrzędnym a podległymi mu grupami /patrolami/ działającymi w wyznaczonych rejonach najlepiej organizować w sieci radiowej, z tym, że nawiązywanie łączności z poszczególnymi grupami może się odbywać seansami według zawczasu opracowanego harmonogramu. Jednakże, aby każda grupa mogła przekazać w dowolnym czasie pilne informacje o wykrytym nieprzyjacielu, główna radiostacja sieci powinna znajdować się stale na dyżurnym odbiorze. Innym rozwiązaniem może być zorganizowanie łączności z każdą grupą na oddzielnym kierunku i nawiązywanie jej również tylko w ustalonych terminach; wówczas należy wydzielić oddzielną częstotliwość dyżurnego odbioru dla przyjmowania pilnych informacji w dowolnym czasie. Zastosowanie jednego lub drugiego rozwiązania jest uzależnione od możliwości sprzętowych, ilości działających grup /patroli/ rozpoznawczych i konieczności maskowania ich działań przed ewentualnym rozpoznaniem radiowym ze strony nieprzyjaciela.

Jeśli w składzie sił przeciwdywersyjnych działają pododdziały /patrole/ milicji obywatelskiej, to z zasady utrzymują one łączność w sieci radiotelefonicznej milicji obywatelskiej. W celu zapewnienia z nimi łączności, przy dowódcach określonych pododdziałów wojsk OT powinni znajdować się przedstawiciele milicji obywatelskiej ze swoimi radiotelefonami.

W działaniach przeciwdywersyjnych po nawiązaniu styczności bojowej z przeciwnikiem często występuje narastanie sił przez wzmacnianie pododdziału /oddziału/ prowadzącego walkę, względnie podporządkowanie mu pododdziałów wykonujących zadania ochronno-obronne na określonych obiektach lub rubieżach. Przewidując takie ewentualności należy zawczasu ustalić kryptonimy i sygnały współdziałania.

Łączność współdziałania za pomocą środków radiowych pomiędzy pododdziałami prowadzącymi przeciwdywersyjne dział-

186

łania zaczepne, a miejscowymi organami i siłami układu terytorialnego i funkcjonalnego zależy od wymaganego stopnia współdziałania, odległości między zainteresowanymi organami i siłami, dysponowania odpowiednimi typami środków i możliwościami ich wydzielenia.

Podstawowym sposobem utrzymania łączności współdziałania powinno być włączenie radiostacji /radiotelefonu/ do określonych sieci radiowych, względnie wykorzystanie do pośredniczenia w wysłaniu informacji wszelkich radiostacji rozmieszczonych w rejonie prowadzonych działań przeciwdyweryyjnych. W tym celu konieczna jest wzajemniejsza wymiana niezbędnych danych radiowych między zainteresowanymi siłami i organami OT.

Jeśli działania określonego pododdziału wymagają bardzo ścisłego współdziałania i częstej wymiany informacji z określonym miejscowym organem lub jednostką OT, to można między innymi organizować kierunek radiowy. Na kierunku tym może odbywać się ciągła praca środków radiowych, względnie łączność nawiązywana seansami. Inne rozwiązanie może polegać na wyznaczeniu przez miejscowy organ swego przedstawiciela wraz z radiostacją /radiotelefonem/ do pododdziału obrony terytorialnej prowadzącego działania zaczepne w rejonie wspólnych zainteresowań operacyjnych.

3. Wykorzystanie łączności przewodowej

Chociaż manewrowość działań pododdziałów utrudnia stosowanie łączności przewodowej na większą skalę, to jednak należy dążyć do jej maksymalnego wykorzystania, jeśli tylko sprzyjają okoliczności. Łączność przewodowa jest środkiem, który umożliwia manewrowym siłom przeciwdyweryyjnym porozumiewanie się z licznymi miejscowymi organami i siłami OT wykonującymi zadania ochronno - obronne i w zakresie systemu powiadamiania przeciwdyweryyjnego.

194

Manewrowym pododdziałom obrony terytorialnej umożli -
wia się wymianę informacji we wszystkich wymaganych rela -
cjach za pośrednictwem przewodowych sieci łączności istnie -
jących na obszarze prowadzenia działań przeciwdywersyjnych.
Dotyczy to przede wszystkim sieci telekomunikacyjnej ruchu
publicznego, sieci telefonicznej kolei państwowych, milicji
obywatelskiej, międzygarnizonowej sieci łączności itp.

Wykorzystanie istniejących przewodowych sieci telefo -
nicznych każdorazowo będzie uzależnione od formy prowadzi -
nych działań, miejsca znajdowania się dowódców pododdziałów
oraz stopnia rozbudowy przewodowych linii telekomunikacyj -
nych w rejonie działań przeciwdywersyjnych.

Największe możliwości wykorzystania miejscowej prze -
wodowej sieci telefonicznej mają dowódcy pododdziałów obro -
ny terytorialnej kierujący działaniami przeciwdywersyjnymi
na określonym obszarze, jak również dowódcy pododdziałów
prowadzących działania zaporowe. Natomiast pododdziały zaan -
gażowane w działaniach rozpoznawczych, pościgowych, okrąża -
jących itp., z zasady będą miały ograniczone możliwości ko -
rzystania z miejscowej sieci telefonicznej.

Jeśli stanowisko dowodzenia dowódcy pododdziału /od -
działu/, kierującego działaniami przeciwdywersyjnymi, roz -
mieszcza się przez dłuższy okres czasu /przynajmniej kilka
dni/ w jednym i tym samym miejscu, to należy z niego zapew -
nić bezpośrednio połączenia do najbliższej centrali telefo -
nicznej ruchu publicznego i ewentualnie do central innych
sieci łączności. Poprzez te centrale powinny istnieć dogod -
ne warunki uzyskiwania połączeń ze wszystkimi abonentami
istniejącymi w rejonie działań bojowych oraz przełożonym
terytorialnym sztabem wojskowym. Dla dowiązania się do naj -
bliższej centrali telefonicznej wykorzystuje się miejscowe
abonenckie linie telefoniczne, a na krótkich odcinkach może
być rozwijany polowy kabel telefoniczny. Z tych też wzglę -
dów punkty dowodzenia dowódców takich pododdziałów /oddzia -
łów/ należy rozmieszczać jak najbliżej wykorzystywanych
stacjonarnych urządzeń i linii przewodowych.

198

Natomiast dowódcy wszystkich innych pododdziałów, które dość często zmieniają swoje położenie, powinny korzystać z abonentkich aparatów telefonicznych znajdujących się w instytucjach państwowych i społecznych, a także u osób prywatnych, względnie podłączać się do przebiegających w pobliżu linii napowietrznych. W szczególności należy wykorzystywać aparaty telefoniczne międzygromadzkich posterunków milicji obywatelskiej, państwowych gospodarstw rolnych, szkół wiejskich, służby leśnej, małych stacji i przystanków kolejowych, jak również alarmowe punkty telefoniczne straty pożarnej, puszki kontaktowe na słupach telefonicznych, /które dla tych celów mogą być specjalnie wykonane/ itp. Oczywiście nie może tu być mowy o zachowaniu ciągłej i trwałej łączności lecz tylko o sporadycznym przekazywaniu informacji.

W celu zapewnienia możliwości podłączenia się do miejscowych linii telefonicznych, poszczególne pododdziały /niekiedy nawet do plutonu włącznie/ powinny dysponować aparatami telefonicznymi i niewielką ilością polowego kabla telefonicznego.

W celu przekazywania nader pilnych informacji, a zwłaszcza danych rozpoznawczych o grupach dywersyjnych nieprzyjaciela, dowódcy pododdziałów prowadzących działania zaczepne, konieczne połączenie telefoniczne uzyskują na podstawie posiadanych upoważnień i ustalonych haseł.

Dowódcy niektórych pododdziałów obrony terytorialnej mogą być wyposażeni w odpowiedniego typu radiotelefony, za pomocą których mogą się włączać na częstotliwości będących w ich zasięgu radiotelefonów garnizonowych węzłów łączności, zapewniających uzyskanie koniecznych połączeń telefonicznych na liniach przewodowych.

4. Przesyłanie korespondencji bojowej

Do przekazywania ustnych informacji oraz przesyłania pisemnej korespondencji bojowej w pododdziałach obrony terytorialnej wykorzystuje się łączność pocztową. Do tego celu na szczeblu oddziałów i niektórych pododdziałów wykorzystuje

się etatowych pocztylionów. Natomiast w pozostałych pod - oddziałach niezbędnych łączników wyznacza się z podległego składu osobowego.

Wykorzystując łączników do przesyłania korespondencji bojowej należy uwzględniać dużą ilość czasu potrzebną na przebycie określonej marszruty oraz liczyć się z możliwością dostania się łączników z dokumentami w ręce przeciwnika. Z tego też względu łącznikom należy przydzielać eskortę lub wyznaczać takie marszruty, które są na ogół bezpieczne, a jednocześnie nie przedłużające czasu dostarczenia korespondencji bojowej.

W celu zapewnienia współdziałania z miejscowymi organami i siłami OT, przy pododdziałach prowadzących przeciwdwersyjne działania zaczepne, mogą znajdować się łącznicy wydzielani z lokalnych komitetów obrony lub terenowych i zakładowych oddziałów samoobrony.

Na krótkich odległościach stosuje się łączników pieszych. Łącznikom wysłanym na dalsze odległości należy przydzielać odpowiednie środki lokomocji - motocykle, samochody, rowery.

Korespondencja skierowana do nadrzędnych i współdziałających organów OT, przez manewrowe pododdziały prowadzące działania zaczepne może być przesyłana bezpośrednio do adresatów własnymi łącznikami, bądź też drogą pośrednią poprzez wojskowe stacje pocztowe lub placówki poczty specjalnej MSW.

5. Zastosowanie sygnalizacyjnych środków łączności

Sygnalizacyjne środki łączności stosuje się do przekazywania krótkich rozkazów, komend i meldunków, wskazywania celów oraz alarmowania o niebezpieczeństwie. Ilość sygnałów stosowanych w toku działań przeciwdwersyjnych powinna być ograniczona do najniezbędniejszych potrzeb, aby nie doprowadzić do ogólnej dezorganizacji na polu walki. Dla uniknięcia przykrych nieporozumień, zastosowanie i treść określonych

200

sygnałów powinny być uzgodnione między pododdziałami obrony terytorialnej a miejscowymi organami i siłami układu terytorialnego.

Sygnały mogą być przekazywane osobiście przez dowódców pododdziałów lub też przez odpowiednio do tego upoważnionych żołnierzy. Sygnały alarmowe obowiązany jest znać cały stan osobowy pododdziału.

Do przekazywania krótkich rozkazów i meldunków w warunkach koniecznego zachowania skrytości działań mogą służyć choraćki, latarki, ruchy bronią, rękami itp. Natomiast do alarmowania o niebezpieczeństwie, jak również w celu jedno - czesnego rozpoczęcia określonego zadania /np. ataku/, naj - bardziej nadają się środki sygnalizacji dźwiękowej: strzały z broni, gwizdki, trąbki. W rejonach ześrodkowania pododdzia - łów do tego celu można także stosować gongi, syreny ręczne itp. Do wskazywania celów służą naboje sygnałowe, pociski smu - gowe, świece dymne itp.

6. Łączność z samolotami /śmigłowcami/ rozpoznawczymi

Wywołanie załogi samolotu /śmigłowca/ z lotniska do wy - konania lotu rozpoznawczego i postawienie jej zadania na zie - mi przez dowódcę kierującego działaniami przeciwdywersyjnymi należy realizować w systemie łączności organów układu tery - torialnego.

Łączność między samolotem /śmigłowcem/ będącym w po - wietrzu, a określonymi pododdziałami prowadzącymi naziemne działania zaczepne może być rozwiązana w różny sposób.

Jednym z rozwiązań może być zorganizowanie posterunku łączności z lotnikiem przy jednym z pododdziałów znajdując - ych się w rejonie działań bojowych i posiadających możliwo - ści szybkiej wymiany informacji z pozostałymi pododdziałami biorącymi udział w przeciwdywersyjnych działaniach zaczep - nych. W danym przypadku posterunek łączności z lotnikiem musi dysponować radiostacją typu lotnizowego, za pomocą któ - rej nawiązuje i utrzymuje łączność z samolotem będącym w po - wietrzu.

Innym rozwiązaniem może być instalowanie na tych samolotach radiotelefonów z przeznaczeniem do pracy na częstotliwości sieci radiotelefonicznej milicji obywatelskiej. Ten sposób jest praktyczniejszy, bowiem informacje jednocześnie odbiera szereg pododdziałów obrony terytorialnej przy których znajdują się radiotelefony wozów patrolowych milicji obywatelskiej, jak również mogą odbierać informacje radiotelefony bazowe odpowiednich komend milicji obywatelskiej, które zajmują się powiadamianiem przeciwdywersyjnym.

W warunkach nieposiadania odpowiedniej ilości technicznych środków łączności, dla porozumiewania się między załogą samolotu rozpoznawczego a siłami przeciwdywersyjnymi należy stosować proste środki sygnalizacyjne. Dla oznaczania własnych pododdziałów mogą być używane płachty rozpoznawczo-sygnalowe określonego kształtu i koloru, środki dymne rozmieszczone według ustalonej ilości i kształtu, kolorowe balony itp. Załoga samolotu rozpoznawczego może wskazywać miejsce wykrycia i ruch grupy dywersyjnej przeciwnika za pomocą kolorowych rakiet, świec dymnych, ustalonych ewolucji kadłubem samolotu itp. Można informować własne pododdziały również za pomocą notatek zrzucanych z samolotu w specjalnych zasobnikach.

ROZDZIAŁ XIII

ŁĄCZNOŚĆ DLA POTRZEB KIEROWANIA AKCJĄ RATOWNICZĄ W REJONIE
PORAŻENIA1. Zasady ogólne

Potrzeby i zakres organizacji łączności dla kierowania akcją ratowniczą w rejonie porażenia uzależnione są od użytych środków rażenia i związanych z tym skutków, sposobu kierowania akcją oraz ilości i rodzajów oddziało-
w i pododdziało-
wów zaangażowanych do prowadzenia tej akcji.

Łączność dla potrzeb kierowania akcją ratowniczą w rejonach porażenia na poszczególnych szczeblach organizacyjnych planuje się jeszcze w okresie pokoju. Podczas planowania tej łączności należy uwzględniać różne warianty prowadzenia akcji ratowniczej. Z chwilą powstania rejonu porażenia, w miarę podejmowania decyzji przez miejski lub powiatowy/wojewódzki/ komitet obrony do prowadzenia akcji ratowniczej i stawiania zadań podległym i przydzielonym siłom ratowniczym, na poszczególnych szczeblach organizacyjnych należy przystosować założoną koncepcję organizacji łączności odpowiednio do zaistniałej sytuacji.

Organizując łączność w rejonie porażenia, należy uwzględnić:

- stopień naruszenia przewodowej sieci telekomunikacyjnej w rejonie porażenia i na obszarze przyległym do niego;
- straty poniesione w siłach i środkach łączności oddziałów i pododdziałów przeznaczonych do prowadzenia akcji ratowniczej;
- ilość sił i środków łączności, które aktualnie mogą być zaangażowane do zapewnienia łączności;
- czas potrzebny na przystosowanie systemu łączności do aktualnych potrzeb oraz na wykonanie określonych przedsięwzięć w zakresie naprawy /adaptacji/ przewodowej sieci telekomunikacyjnej.

Do zorganizowania łączności dla potrzeb kierowania akcją ratowniczą w rejonie porażenia wykorzystuje się wszelkie możliwe siły i środki łączności organów i sił układu terytorialnego oraz przydzielonych jednostek, a także organów i sił układu funkcjonalnego oraz wojsk OTK znajdujących się w pobliżu rejonu porażenia.

Najbardziej przydatnymi środkami łączności dla potrzeb kierowania akcją ratowniczą w rejonie porażenia /zwłaszcza powstałym na skutek uderzenia jądrowego/ są środki radiowe. Łączność za pomocą łączników i środków sygnalizacyjnych jest przydatna na niższych szczeblach dowodzenia, szczególnie w oddziałach i pododdziałach wykonujących zadania w rejonie porażenia.

Na wszystkich szczeblach kierowania akcją ratowniczą celowe jest wykorzystanie łączności przewodowej. Chodzi tu przede wszystkim o zastosowanie polowych środków przewodowych, bowiem stacjonarna przewodowa sieć telekomunikacyjna, szczególnie po uderzeniach jądrowych, będzie poważnie naruszona i odtworzenie jej będzie wymagało wiele wysiłku i czasu. Tym niemniej, tam gdzie jest to możliwe należy ją wykorzystywać. Dokonywanie wszelkich przełączeń lub podłączeń na przewodowej sieci telekomunikacyjnej należy do obowiązków personelu technicznego resortu łączności. Aby przyspieszyć odtworzenie łączności, organa układu terytorialnego powinny w miarę możliwości udzielić jak najdalej idącej pomocy w prowadzeniu prac ratowniczych na obiektach telekomunikacyjnych resortu łączności.

W dalszej treści omówiono zostaną problemy organizacji łączności na określonych szczeblach kierowania akcją ratowniczą w rejonie porażenia.

2. Łączność grupy operacyjnej kierującej akcją ratowniczą

Łączność dla potrzeb kierowania akcją ratowniczą ze szczebla wojewódzkiego lub powiatowego /miejskiego/ komitetu

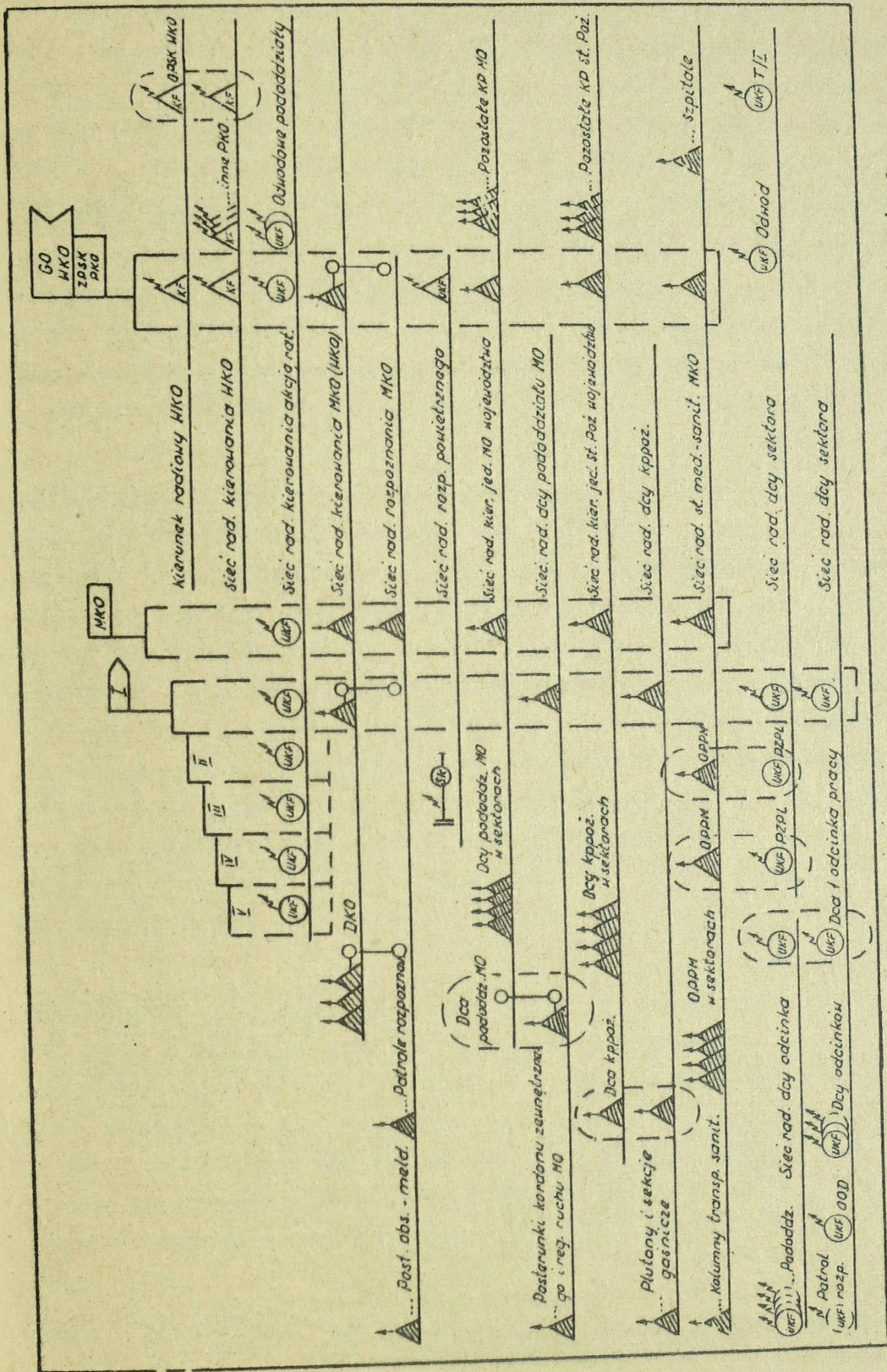
obrony, należy rozpatrywać w zależności od znaczenia danego ośrodka administracyjno-gospodarczego, na który zostało wykonane uderzenie jądrowe oraz wielkości rejonu porażenia.

Dla kierowania akcją ratowniczą w dużym rejonie porażenia, który może obejmować średnie /około 50 tys. miesz - kańców/, lub duże miasto, albo zespół miast położonych blisko siebie, zazwyczaj wydziela się grupę operacyjną. Grupa ta może być wydzielona ze składu wojewódzkiego komitetu obrony /dla kierowania akcją ratowniczą w mieście wojewódzkim albo w zespole miast/ bądź też z powiatowego /miejskiego/ komitetu obrony.

Grupie tej należy zapewnić możliwość wymiany informa - cji z wojewódzkim komitetem obrony, powiatowym /miejskim/ komitetem obrony, na którego obszarze kieruje się akcją ra - towniczą, dowódcami sektorów rejonu porażenia, odwodowymi od - działami i pododdziałami, lokalnymi komitetami obrony /od - działami samoobrony/ położonymi w rejonie porażenia i w je - go pobliżu, posterunkami obserwacyjno-meldunkowymi i patro - lami rozpoznawczymi, stacjonarnymi urządzeniami medyczno - sanitarnymi, punktami zbiórki poszkodowanej ludności, dowód - cami odcinków kordonu zewnętrznego milicji obywatelskiej itp.

Łączność radiowa dla potrzeb grupy operacyjnej kie - rującej akcją ratowniczą w rejonie porażenia organizuje się według następujących zasad /patrz - rys. 39/.

Łączność między grupą dowodzenia szczebla wojewódzkie - go a wojewódzkim komitetem obrony zapewnia się najczęściej na oddzielnym kierunku radiowym. Grupa operacyjna szczebla powiatowego /miejskiego/ takich potrzeb nie wymaga, a wy - miana niezbędnych informacji z wojewódzkim komitetem obrony może odbywać się poprzez stanowisko kierowania powiatowego komitetu obrony. W danym przypadku grupa operacyjna włącza radiostację UKF lub radiotelefon do odpowiedniej sieci ra - diowej kierowania PKO.

Rys. 39. Schemat łączności radiowej dla potrzeb kierowania akcją ratowniczą na terenie dużego miasta /przykład/

Porozumiewanie się grupy operacyjnej szczebla wojewódzkiego z powiatowym /miejskim/ komitetem obrony, na którego obszarze prowadzi się akcję ratowniczą, a także z komitetami obrony sąsiednich powiatów zapewnia się przez włączenie radiostacji krótkofalowej /lub radiotelefonu/ grupy operacyjnej do odpowiedniej sieci radiowej wojewódzkiego komitetu obrony.

Dla zapewnienia wymiany informacji między grupą operacyjną a dowódcami sektorów organizuje się oddzielną sieć radiową kierowaną akcją ratowniczą za pomocą radiostacji UKF. W sieci tej mogą również pracować radiostacje odwodowych oddziałów i pododdziałów.

W dużym mieście wojewódzkim podzielonym na dzielnice najczęściej zorganizowana jest sieć radiowa miejskiego /wojewódzkiego/ komitetu obrony, w której pracują radiotelefony dzielnicowych komitetów obrony. Do pracy w tej sieci na okres prowadzenia akcji ratowniczej należy włączyć również środki radiowe grupy operacyjnej oraz dowódców sektorów. Dla łączności z wieżowymi i naziemnymi posterunkami obserwacyjno - meldunkowymi może być również zorganizowana sieć radiowa rozpoznania miejskiego komitetu obrony lub poszczególnych dzielnicowych komitetów obrony. Na okres prowadzenia akcji ratowniczej do tej sieci należy włączyć radiotelefon grupy operacyjnej, a także podległych jej patroli rozpoznawczych.

W średnim mieście, posterunki obserwacyjno - meldunkowe i patrole rozpoznawcze, mogą mieć środki radiowe włączone do pracy w sieci radiowej powiatowego /miejskiego/ komitetu obrony, w której utrzymuje się łączność jednocześnie z dowództwami niektórych oddziałów samoobrony rozmieszczonych na terenie miasta. W takim przypadku zarówno grupa operacyjna, jak i dowódcy sektorów włączają swoje środki radiowe do tej sieci.

Z pododdziałami i oddziałami specjalistycznymi, grupa operacyjna utrzymuje łączność:

- w sieci radiowej kierowania jednostkami milicji obywatelskiej, w której między innymi zapewnia się wymianę wiadomości z dowódcami odcinków /pododdziałów/ kordonu zewnętrznego i regulacji ruchu milicji obywatelskiej;

- w sieci radiowej kierowania jednostkami straży pożarnej, która umożliwia między innymi porozumiewanie się z pododdziałami straży pożarnej działającymi w poszczególnych sektorach;

- w sieci radiowej służby medyczno-sanitarnej miejskiego /powiatowego/ komitetu obrony, zapewniającej wymianę informacji z oddziałami pierwszej pomocy medycznej /rozmiešozonymi w punktach zbiórki poszkodowanej ludności/, kolumnami transportu sanitarnego i niektórymi szpitalami położonymi w pobliżu rejonu porażenia.

Przy grupie operacyjnej mogą znajdować się przedstawiciele niektórych organów układu funkcjonalnego wyposażeni w radiotelefony pracujące w specjalistycznych sieciach radiowych i zapewniające wymianę informacji z podwładnymi i siłami /np. ratownictwa portowego, górniczego, przemysłowego/ działającymi w rejonie porażenia.

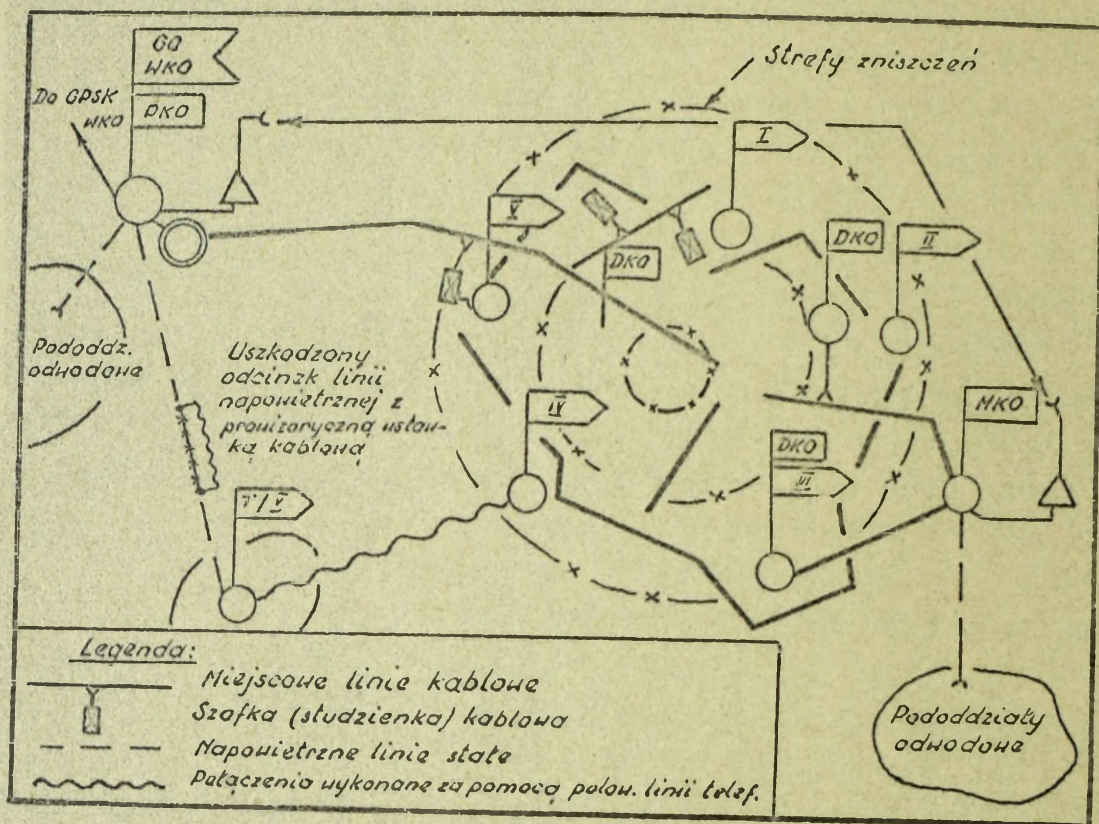
Łączność między samolotem /śmigłowcem/ prowadzącym rozpoznanie rejonu porażenia a grupą operacyjną może być zapewniona w dwojaki sposób.

Jeden sposób polega na rozwinięciu przy grupie operacyjnej posterunku łączności z lotnikiem i wyposażeniu go w radiostację typu lotniczego, za pomocą której byłaby utrzymywana łączność z samolotem /śmigłowcem/ znajdującym się w powietrzu.

Inne rozwiązanie może polegać na zamontowaniu na samolocie /śmigłowcu/ dodatkowej radiostacji pracującej w zakresie częstotliwości ultrakrótkofalowych środków radiowych będących w wyposażeniu sił układu terytorialnego. W tym przypadku można zorganizować kierunek radiowy między samolotem a grupą operacyjną kierującą akcją ratowniczą lub też radiostację zamontowaną na samolocie /śmigłowcu/ włączyć do

sieci radiowej rozpoznania rejonu porażenia /miejskiego komitetu obrony/.

Możliwości zapewnienia łączności przewodowej dla potrzeb grupy operacyjnej z poszczególnymi podległymi organami i siłami będą uzależnione od konkretnego stanu stacjonarnej przewodowej sieci telefonicznej i warunków prowadzenia akcji ratowniczej /patrz - rys. 40/.

Rys. 40. Schemat łączności przewodowej i radioliniowej grupy operacyjnej WKO kierującej akcją ratowniczą w rejonie porażenia /przykład/

Ze stanowiska dowodzenia grupy operacyjnej powinny istnieć bezpośrednie połączenia telefoniczne do stanowiska kierowania wojewódzkiego komitetu obrony, stanowiska kierowania powiatowego /miejskiego/ komitetu obrony, na którego obszarze prowadzi się akcję ratowniczą oraz do stanowisk dowodzenia dowódców sektorów rejonu porażenia. W celu porozumiewania się z pozostałymi organami i siłami zaangażowanymi

do prowadzenia akcji ratowniczej, grupie operacyjnej należy zapewnić połączenia pośrednie przez dowolne czynne centrale telefoniczne.

Dla zapewnienia łączności w wyżej wymienionych relacjach, w pierwszym rzędzie /jeśli to jest możliwe/ wykorzystuje się czynne łącza telefoniczne na liniach przewodowych resortu łączności. W miarę istniejących możliwości, kolumny eksploatacyjno-remontowe resortu łączności powinny dążyć do zestawienia prowizorycznych połączeń telefonicznych, które usprawnią wymianę informacji w określonych ogniwach kierowania akcją ratowniczą. W tym celu, siłami łączności pozostającymi w dyspozycji grupy operacyjnej oraz innych organów układu terytorialnego można wykonać wstawki /za pomocą połowych linii/na uszkodzonych odcinkach miejscowej przewodowej sieci telefonicznej resortu łączności, jak również odprowadzenia od urządzeń tej sieci do miejsc rozmieszczenia podległych organów oraz oddziałów i pododdziałów biorących udział w akcji ratowniczej.

Ze względu na występujące trudności w wykorzystaniu technicznych środków łączności, przy grupie operacyjnej powinna znajdować się odpowiednia liczba łączników ze środkami lokomocji. Kursy łączników będą odbywać się doraźnie w zależności od potrzeb, sposobem marszrut określonych lub na kierunkach. Podległe organa i siły mogą przysyłać wiadomości do grupy operacyjnej za pośrednictwem własnych łączników.

Na terenie mniejszych miast, w wyniku uderzeń jądrowych przeciwnika powstaną małe rejony porażenia, których nie dzieli się na sektory, a tym samym wypada jedno ogniwo kierowania akcją ratowniczą. W takim rejonie porażenia, akcją ratowniczą kieruje bezpośrednio powiatowy /miejski /komitet obrony, wydzielając ze swego składu zespoły osób na określone kierunki działania sił ratowniczych.

Łączność radiową utrzymuje się w czynnych uprzednio sieciach radiowych powiatowego komitetu obrony, w których

Lp.	Nazwa sieci lub kierunku	Zespół DKO do kier. akcją rat.	Własne sity							Przydzielone sity				Inne jednostki			
			bot	ZORT	ORT	OOD	kppaz	ppm	pl. oper. MO	ZOS 1	ZOS 2	ZOS 3	Szb ptech		kppaz	ppm	kamp. inż. pchem
1	Siec radiowa kierowania DKO																... Post. obs. - meld.
2	Siec rad. kier. PKO (dla kier. wschodniego)																Patrol rozp. SK PKO
3	Siec rad. kier. PKO (dla kier. zachodniego)																Patrol rozp.
4	Siec radiowa st. med. - sanit. PKO																... Samoch. transp. sanit.
5	Siec radiowa kier. jed. str. poz.																... Hozy gasnicze
6	Siec radiowa kier. jed. MO																... Patrole MO

Rys. 41. Schemat łączności radiowej dla potrzeb kierowania akcją ratowniczą na terenie średniego miasta /przykład/

211

pracują środki radiowe powiatowych pododdziałów obrony terytorialnej, oddziałów i pododdziałów ratowniczych, przeciwpożarowych, porządkowo - ochronnych /milicji obywatelskiej/, medyczno-sanitarnych itp. /patrz - rys. 41/. Do tych sieci powinno się włączyć radiostacje /radiotelefony/ zespołów PKO kierujących akcją ratowniczą na poszczególnych kierunkach oraz patroli rozpoznawczych. W miarę potrzeb można dokonać przesunięcia korespondentów z jednych sieci do drugich, lub organizować dodatkowe sieci radiowe.

Wykorzystanie miejscowej przewodowej sieci telefonicznej ze względu na prawdopodobne duże zniszczenia nie będzie możliwe. W takiej sytuacji można liczyć tylko na polowe linie przewodowe. Od miejsca rozmieszczenia zespołu kierującego akcją ratowniczą na danym kierunku, można budować linie przewodowe do podległych dowódców odcinków pracy lub do określonych oddziałów i pododdziałów.

Zespoły powiatowego komitetu obrony kierujące akcją ratowniczą na poszczególnych kierunkach, muszą dysponować dostateczną ilością łączników /pieszych i ze środkami lokomocji/, których należy wykorzystywać głównie w relacjach nie posiadających zorganizowanej łączności za pomocą środków technicznych.

3. Łączność dowódcy sektora rejonu porażenia

Dowódcy sektora rejonu porażenia zapewnia się łączność przede wszystkim z grupą operacyjną nadrzędnego /powiatowego, wojewódzkiego/ komitetu obrony kierującego akcją ratowniczą w całym rejonie porażenia oraz z oddziałami i pododdziałami, które mu zostały podporządkowane. Łączność tę organizuje się z zasady za pomocą środków będących w wyposażeniu oddziału lub pododdziału, którego dowódcą został wyznaczony na dowódcę sektora. W przypadku wyznaczenia na dowódcę sektora osoby ze składu określonego organu układu terytorialnego, należy zaplanować dla niego przydział w odpowiednim czasie, niezbędnych sił i środków łączności, które mogą być zabrane różnym organom i siłom OT.

Stanowisko dowodzenia dowódcy sektora rejonu porażenia w zasadzie jest zawczasu /w okresie pokoju/ wybierane w miejscu, w którym istnieją dogodne warunki korzystania z miejskiej sieci telefonicznej. Jeśli zawczasu przygotowane stanowisko dowodzenia po uderzeniu jądrowym znajdzie się w strefie zniszczeń, wówczas należy je rozmieszczać w takim miejscu, w którym istnieją niezniszczone odcinki miejskiej sieci telefonicznej, co znacznie usprawni zorganizowanie łączności dla potrzeb kierowania akcją ratowniczą.

Łączność radiowa dla potrzeb kierowania akcją w sektorze może być zorganizowana w różny sposób /patrz-rys.39/. Łączność tę zapewnia się między dowódcą sektora a dowódcami oddziałów i pododdziałów ratowniczych będącymi dowódcami odcinków pracy, dowódcami patroli rozpoznawczych, oddziałów odkażania i dezaktywacji, pododdziałów przeciwpożarowych, pododdziałów milicji obywatelskiej, a także z punktami zbiórki poszkodowanej ludności, pododdziałami odwodowymi, tyłowym rzutem sił ratowniczych sektora i ewentualnie z rejonem wyjściowym sił ratowniczych sektora itp.

Z uwagi na to, że podległe oddziały i pododdziały mogą być wyposażone w różnego typu /o różnych zakresach częstotliwości/ środki radiowe, może zachodzić potrzeba zorganizowania kilku relacji /sieci i kierunków/ radiowych w zależności od typów posiadanych środków. Dużo lepszym rozwiązaniem jest przydzielenie, niektórym podporządkowanym oddziałom i pododdziałom, jednego typu ultrakrótkofalowych radiostacji /radiotelefonu/ dla utrzymania łączności z dowódcą sektora w jednej sieci radiowej.

Można również stosować taką zasadę, że na stanowisku dowodzenia dowódcy sektora przebywa przedstawiciel przydzielonego mu oddziału /pododdziału/ ze swoją radiostacją /radiotelefonem/. Innym rozwiązaniem może być włączenie radiostacji /radiotelefonu/ dowódcy sektora do sieci radiowej podporządkowanego oddziału /pododdziału/.

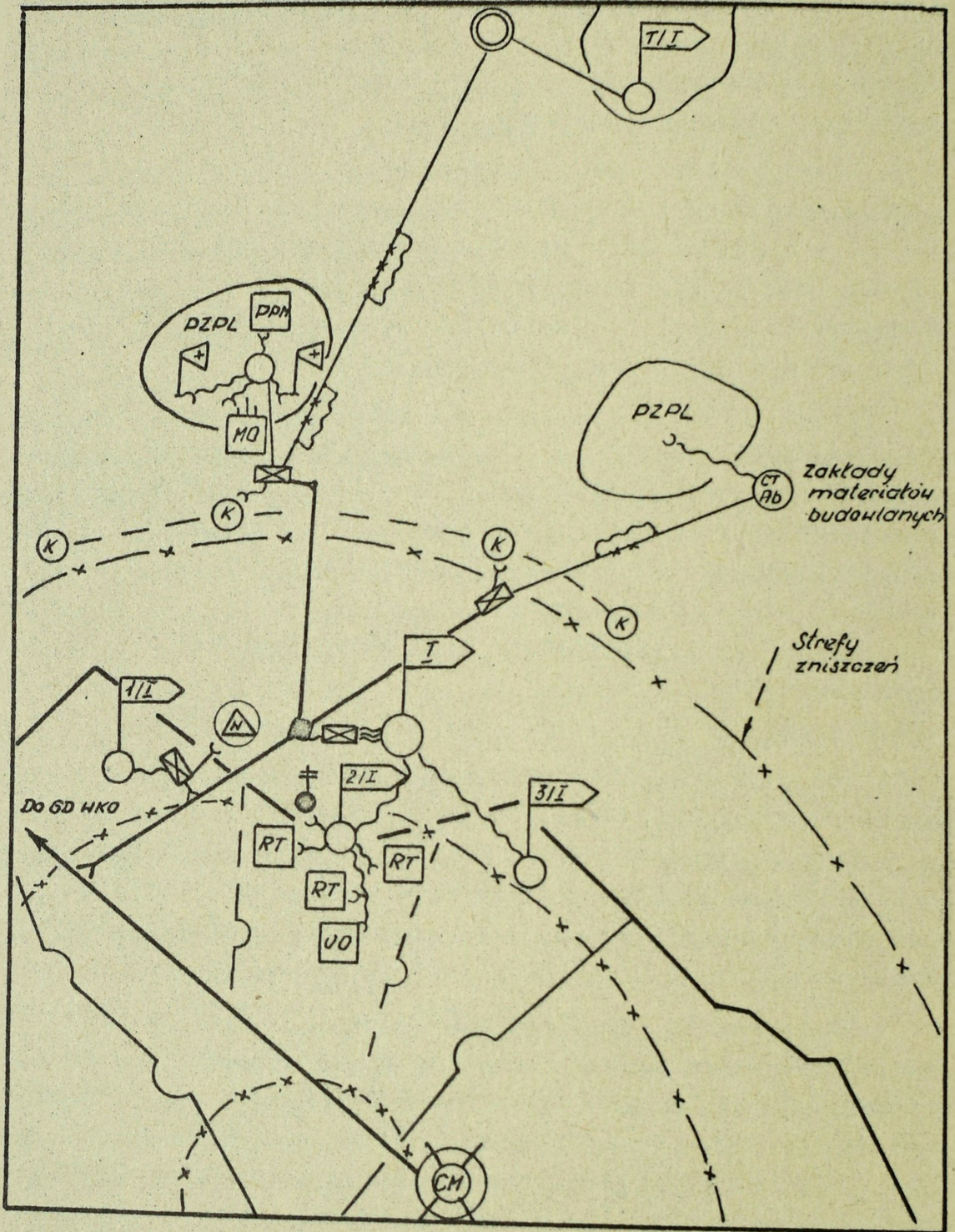
Przy ograniczonej ilości środków radiowych, łączność należy organizować tylko z oddziałami i pododdziałami wykonującymi szczególnie ważne zadania w danym okresie. Radiostacje tych pododdziałów mogą być wykorzystywane do utrzymania łączności z innymi pododdziałami, wykonującymi zadania na tym samym odcinku /pododcinku/ prac.

Jeśli dowódca oddziału lub pododdziału dysponuje tylko jedną radiostacją /radiotelefonem/, za pomocą której musi utrzymywać łączność również z podległymi pododdziałami, wówczas dowódca sektora może ograniczyć się do doraźnego utrzymywania z nim łączności /przez wzajemne włączanie się do sieci radiowej zainteresowanego dowódcy/.

Z oddziałami i pododdziałami straży pożarnej, służby medyczno-sanitarnej, milicji obywatelskiej itp. działającymi w sektorze, łączność zapewnia się najczęściej przez przedstawicieli tych służb, znajdujących się na stanowisku dowodzenia dowódcy sektora i posiadających radiotelefony pracujące w odpowiednich specjalistycznych sieciach radiowych. W sieciach tych mogą również pracować radiotelefony pojedynczych elementów /wozy gaśnicze, wozy patrolowe, samochody sanitarne, itp./ wymienionych oddziałów i pododdziałów.

Jeśli na szczeblu powiatowego /miejskiego/ komitetu obrony jest zorganizowana specjalna sieć radiowa rozpoznania, wówczas wskazane jest, aby dowódca sektora prowadził nasłuch w tej sieci w celu odbioru informacji przekazywanych przez patrole rozpoznawcze i posterunki obserwacyjno-meldunkowe.

Zastosowanie łączności przewodowej dla potrzeb dowódcy sektora rejonu porażenia zależy od rozmiarów zniszczeń miejskiej sieci telefonicznej, stopnia uszkodzenia obiektów telekomunikacyjnych, dostępu do przełączalni i szafek kablowych, możliwości przełączenia określonych obwodów i zestawienia nowych połączeń, a także możliwości kolumn remontowo-eksploatacyjnych resortu łączności /patrz - rys. 42/.

Rys. 42. Organizacja łączności przewodowej w sektorze rejonu porażenia /przykład/

W każdych warunkach powinno się dążyć do wykorzystania nie zniszczonych odcinków miejscowych linii telefonicznych dokonując odpowiednich przełączeń /w przełączalnicach i szafkach kablowych/ w celu zestawienia nowych obwodów telefonicznych. Na zniszczonych odcinkach miejscowych linii telefonicznych mogą być dokonane wstawki za pomocą połowego kabla telefonicznego. W relacjach, w których nie ma możliwości wykorzystania miejscowych linii telefonicznych, należy rozwijać połowe linie przewodowe.

Ze stanowiska dowodzenia dowódcy sektora wskazane jest posiadanie połączeń telefonicznych z dowódcami odcinków pracy, specjalistycznymi oddziałami i pododdziałami wykonującymi samodzielnie zadania, dzielnicowymi komitetami obrony /w miastach podzielonych na dzielnice/ lub dowództwami terenowych /zakładowych/ oddziałów samoobrony, które znajdują się w rejonie porażenia, z tyłowym rzutem sił ratowniczych i ewentualnie rejonem wyjściowym sił ratowniczych, punktami zbiórki poszkodowanej ludności, punktami pomocy medycznej, dowódcą odcinka kordonu zewnętrznego miasteczki obywatelskiej itp. Jeśli nie ma możliwości zorganizowania bezpośrednich kierunków, to łączność tę należy zapewnić pośrednio przez węzły łączności innych organów i sił biorących udział w akcji ratowniczej. Trzeba także brać pod uwagę takie rozwiązania, które zapewniają utrzymanie łączności z dwoma-trzema abonentami na jednym łączu. Mogą zaistnieć przypadki podłączenia aparatów telefonicznych oddziałów i pododdziałów /elementów/ do kaset telefonicznych miasteczki obywatelskiej lub ostrzegaczy sygnalizacji alarmowo-pożarowej, a także do abonentów łączności sieci telefonicznej ruchu publicznego /dotyczy to zwłaszcza pododdziałów i oddziałów rozmieszczonych poza strefą zniszczeń/.

Łączność przewodową należy nawiązywać w pierwszym rzędzie z oddziałami i pododdziałami prowadzącymi bezpośrednio akcję ratowniczą /tzn. w strefie zniszczeń/. Nawiązywanie łączności z organami i siłami rozmieszczonymi poza strefą zniszczeń może nastąpić w następnej kolejności, dopiero

216

po prowizorycznej adaptacji uszkodzonych miejscowych linii telefonicznych w wymaganych relacjach.

Dowódca sektora musi dysponować również łącznikami, którzy powinni spełniać podstawową rolę w utrzymywaniu łączności z tymi oddziałami i pododdziałami, z którymi zorganizowanie łączności za pomocą środków technicznych jest niemożliwe. Łącznicy będą mogli dotrzeć, mimo przeszkód, do poszczególnych pododdziałów i oddziałów /elementów/, przekazać im zarządzenia i rozkazy lub zabrać od nich meldunki.

Ze względu na częste zmiany położenia oddziałów i pododdziałów oraz olbrzymie zmiany terenowe, należy stosować zasadę, że na stanowisku dowodzenia dowódcy sektora znajdują się łącznicy, wydzieleni z tych oddziałów i pododdziałów, którzy dokonują okresowych kursów do swych dowódców, niezależnie od tego czy w danym czasie istnieje potrzeba przekazania wiadomości. Ilość potrzebnych łączników będzie zależna od miejscowych warunków i odległości między zainteresowanymi dowódcami. Ze względu na to, że obszar sektora rejonu porażenia może być duży, łącznicy powinni być wyposażeni w odpowiednie środki lokomocji. Należy się jednak liczyć z trudnościami poruszania się na skutek zagruzowania terenu.

4. Łączność oddziałów i pododdziałów prowadzących akcję ratowniczą w rejonie porażenia

Do prowadzenia akcji ratowniczej w rejonie porażenia mogą być zaangażowane różnego rodzaju oddziały zmilitaryzowane /ratownictwa technicznego, pierwszej pomocy medycznej, odkażania i dezaktywacji itp./, oddziały pożarnicze, pododdziały milicji obywatelskiej obrony terytorialnej oraz pododdziały różnych rodzajów wojsk OTK, które będą wykonywały określone zadania wynikające z ich specjalności lub też ogólne zadania ratownicze. Dowódca /komendant/ każdego z wymienionych oddziałów i pododdziałów musi mieć zapewnione warunki porozumiewania się z dowódcą sektora, a w rejonach porażenia nie podzielonych na sektory, z zespołem po-

wiatowego komitetu obrony kierującym akcją, jak również zapewnione możliwości kierowania podległymi pododdziałami/elementami/ prowadzącymi akcję ratowniczą, a także warunki współdziałania z innymi pododdziałami wykonującymi prace na tym samym odcinku /pododcinku/ lub w sąsiedztwie.

Zakres organizacji łączności w wymienionych oddziałach i pododdziałach jest uzależniony od posiadanych środków łączności. Możliwości tych oddziałów i pododdziałów /z wyjątkiem wojsk OTK/ w zakresie technicznych środków łączności są w zasadzie ograniczone i pozwalają przeważnie na zapewnienie łączności z dowódcą sektora lub powiatowym organem kierującym akcją ratowniczą. W tych warunkach, dowódcy oddziałów i pododdziałów, którzy nie dysponują technicznymi środkami łączności, muszą realizować kierowanie podległymi siłami i środkami /poza osobistym kontaktem/ za pomocą łączników i sygnalizacyjnych środków łączności.

Dowódca każdego oddziału/pododdziału/ swój punkt kierowania powinien rozwijać w rejonie działania oddziału/pododdziału/ na najważniejszym odcinku prac, w takim miejscu, z którego można zapewnić obserwację prac oraz niezbędną łączność dowodzenia i współdziałania. W wypadku prowadzenia prac przez kilka oddziałów /pododdziałów/ różnych specjalności na jednym odcinku /pododcinku/, ich dowódcy /w celu współdziałania/ powinni rozmieszczać się na jednym wspólnym punkcie kierowania.

Organizowanie łączności radiowej wskazane jest w tych oddziałach i pododdziałach, które wykonując określone zadania, rozmieszczone są na przestrzeni kilkuset metrów. Łączność tę zapewnia się za pomocą przenośnych radiostacji /radiotelefonów/ ultrakrótkofalowych.

Dla potrzeb dowódcy danego oddziału lub pododdziału organizuje się jedną sieć radiową, w skład której powinny wchodzić radiostacje /radiotelefony/ podległych pododdziałów lub też elementów zorganizowanych dla wykonywania określonych zadań w ramach prowadzonej akcji ratowniczej.

W niektórych przypadkach może być celowe organizowanie kierunku radiowego dla zapewnienia łączności między dowódcą pododdziału /zespołu/ z podległym elementem wykonującym specjalistyczne zadanie /np. między dowódcą pododdziału ratowniczego a ratownikami wchodzącymi do odgruzowanego pomieszczenia schronowego itp./. Takie kierunki radiowe mogą być uruchamiane doraźnie w zależności od potrzeb.

Dla celów współdziałania między dowódcami oddziałów i pododdziałów prowadzących akcję ratowniczą należy wykorzystywać wszystkie czynne sieci radiowe zorganizowane dla potrzeb dowodzenia /kierowania/. Łączność współdziałania może być także zapewniona przez wzajemne włączanie radiostacji /radiotelefonów/ do sieci radiowych zainteresowanych dowódców. Między oddziałami i pododdziałami wyposażonymi w różne typy środków radiowych może być stosowana zasada wymiany przedstawicieli z własną radiostacją.

Łączność przewodową w oddziałach i pododdziałach prowadzących prace w rejonie porażenia można organizować jedynie za pomocą polowych linii telefonicznych.

Za pomocą polowych linii telefonicznych mogą być budowane kierunki między punktem dowodzenia dowódcy oddziału /pododdziału/ a podległymi mu pododdziałami lub oddzielnymi elementami wykonującymi określone zadanie ratownicze. W szeregu przypadków kierunki te mogą być rozwijane między ściśle współpracującymi z sobą elementami określonego pododdziału.

Polowe linie telefoniczne w rejonie porażenia należy budować odpowiednimi trasami, ustalonymi na podstawie przeprowadzonego rekonesansu, ażeby nie ulegały zniszczeniom z powodu pożarów, zawalenia się budynków oraz ruchu własnych pojazdów mechanicznych.

W oddziałach i pododdziałach nie dysponujących technicznymi środkami łączności, podstawową rolę w przekazywaniu informacji muszą spełniać łącznicy.

W każdym oddziale lub pododdziale prowadzącym akcję ratowniczą należy doraźnie wydzielać łączników do przekazywania pisemnych lub ustnych rozkazów /zarządzeń/ i meldunków. Ze względu na niewielkie odległości między zainteresowanymi dowódcami, a także zagruzowanie ulic, przede wszystkim należy wykorzystywać łączników pieszych. Dla celów współdziałania wskazane jest wymienianie łączników między poszczególnymi oddziałami i pododdziałami działającymi na odnośnym odcinku /pododcinku/ prac lub w sąsiedztwie.

Duże usługi w zakresie dowodzenia i współdziałania w oddziałach i pododdziałach prowadzących akcję ratowniczą mogą oddać różnego rodzaju sygnalizacyjne środki łączności. Jednak ze względu na pożary i hałas, zastosowanie niektórych sygnalizacyjnych środków łączności będzie możliwe tylko na bardzo małych odległościach.

Dla wszystkich oddziałów i pododdziałów działających w rejonie porażenia ustala się jednolite sygnały dotyczące określonych sytuacji. Chodzi tu przede wszystkim o sygnały dotyczące: oznaczenia miejsc pobytu, kierunku posuwania się, początku i zakończenia prac, wezwania pomocy, powstania niebezpieczeństwa itp. Niezależnie od tego, w poszczególnych oddziałach i pododdziałach można ustalać swoje wewnętrzne sygnały, które jednak nie powinny powodować zamieszania w innych pododdziałach pracujących na tym samym odcinku /pododcinku/ lub w sąsiedztwie.

ORGANIZACJA I ZADANIA TERENOWYCH ORGANÓW I SIŁ RESORTU
ŁĄCZNOŚCI

Ministerstwo Łączności działa na terytorium kraju poprzez podległe terenowe jednostki organizacyjne, które z punktu widzenia funkcjonalności można podzielić na jednostki kierowniczo-administracyjne i fachowo-wykonawcze.

Poniżej podaje się organizację i zadania niektórych terenowych organów i sił resortu łączności, które współpracują oraz wykonują określone zadania na korzyść organów i sił układu terytorialnego.

1. Struktura organizacyjna i zadania najważniejszych terenowych jednostek organizacyjnych resortu łączności w okresie pokoju

Dyrekcja Okręgowa Poczty i Telekomunikacji / DOPiT / jest jednostką przedsiębiorstwa państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” /PPT i T/. DOPiT kieruje działalnością i zarządza majątkiem tego przedsiębiorstwa na obszarze okręgu. Okręg poczty i telekomunikacji obejmuje w zasadzie obszar dwóch, a w kilku przypadkach jednego województwa.

W ramach DOPiT działa Wydział Wojskowy, który między innymi zajmuje się planowaniem i koordynowaniem działalności okręgu poczty i telekomunikacji w zakresie przygotowania systemu łączności dla potrzeb obrony terytorium kraju.

Okręgowy Urząd Telekomunikacji Międzydzielowej /OUTM/ podlega DOPiT. Do jego obowiązków między innymi należy:

- sprawowanie nadzoru nad wykonawstwem inwestycji i remontów kapitalnych na obszarze DOPiT;
- eksploatacja techniczna i obsługa międzydzielowej centrali telefonicznej i wojewódzkiej centrali telegraficznej w siedzibie OUTM;

- wykonywanie na zlecenie osób trzecich instalacji , konserwacji i remontów urządzeń teletechnicznych na obszarze miasta będącego siedzibą OUTM.

Kolumna konserwacji kabli międzymiastowych podlega OUTM lub GUTM i wykonuje prace związane z konserwacją i modernizacją linii kablowych, oraz usuwa zaistniałe awarie na tych liniach.

Stacja wzmacniakowa /SW/ podlega OUTM lub RUT względnie GUTM. Personel stacji wzmacniakowej nadzoruje i zabezpiecza ciągłość działania stacji, lokalizuje zaistniałe uszkodzenia na łączach oraz wykonuje prace związane z zestawieniem i przełączaniem łącz, a także prowadzi paszportyzację łącz.

Rejonowy Urząd Telekomunikacyjny /RUT/ podlega DOPiT i jest jednostką nadzoru terenowego w zakresie eksploatacji technicznej i obsługi ruchowej obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych, znajdujących się na obszarze jego działania. Zasięg działania RUT obejmuje kilka powiatów /3-5/.

Do zakresu obowiązków RUT między innymi należy:

- konserwacja, remont i obsługa techniczna międzymiastowych i miejscowych linii napowietrznych, miejscowych linii kablowych, miejscowych i międzymiastowych central telefonicznych, urządzeń sieci radiofonii przewodowej, stacji abonenckich, itp.;

- obsługa urządzeń teletechnicznych w miejscowości będącej siedzibą RUT;

- konserwacja i remonty instalacji oraz budowa urządzeń telekomunikacyjnych i sieci radiofonii przewodowej na zlecenie osób trzecich.

W niektórych miastach wojewódzkich, gdzie nie ma OUTM, w celu połączenia służby technicznej ze służbą ruchową istnieją urzędy telekomunikacyjne.

Kolumna remontowa linii napowietrznych jest częścią składową wydziału linii międzymiastowych RUT. Kolumna zajmuje

się konserwacją i remontami międzymiastowych i miejscowych linii napowietrznych oraz usuwa duże awarie na tych liniach.

Nadzór telekomunikacyjny /NT/ podlega RUT-owi i działa w tych miastach powiatowych, w których nie ma siedzib RUT-u.

Zasięg działania NT pokrywa się z obszarem powiatu . Do jego zadań należy: konserwacja i obsługa ruchowa urządzeń telekomunikacyjnych zainstalowanych w jego siedzibie , wykonywanie drobnych remontów urządzeń i linii telekomunikacyjnych oraz wykonywanie - na zlecenie osób trzecich - konserwacji i instalacji urządzeń telekomunikacyjnych oraz radiofonii przewodowej.

Posterunek telekomunikacyjny /PT/ nie stanowi samodzielnej jednostki organizacyjnej lecz jest wysuniętym w terenie elementem wykonawczym nadzoru technicznego lub rejonowego urzędu telekomunikacyjnego.

Obwodowy Urząd Pocztaowo-Telekomunikacyjny /OUPT/ podlega DOPiT i jest jednostką nadzoru terenowego służby eksploatacji pocztowej i telekomunikacyjnej wykonywanej przez podległe jednostki na terenie obwodu. Obszar działania OUPT obejmuje w zasadzie obszar powiatu. OUPT na własnym obszarze eksploatacyjnym ponadto wykonuje świadczenia pocztowe i telekomunikacyjne dla ludności /podobnie jak Upt/.

Urząd pocztowo-telekomunikacyjny /Upt/ podlega OUPT i jest podstawową placówką przedsiębiorstwa PPTiT obsługującą bezpośrednio publiczność na ustalonych dla niego obszarach. Zajmuje się świadczeniem usług pocztowych, typu bankowego i z tytułu obrotu PKO, telekomunikacyjnych powszechnego użytku /rozmowy telefoniczne, telegramy, radiofonia przewodowa itp./. Ponadto do obowiązków urzędu pocztowo-telekomunikacyjnego należy obsługa urządzeń teletechnicznych zainstalowanych w jego siedzibie.

Agencja pocztowo-telekomunikacyjna /Apt/ podlega OUPT i wykonuje zadania analogicznie jak urząd pocztowo-

telekomunikacyjny lecz z pewnymi ograniczeniami. Agencja pocztowo - telekomunikacyjna istnieje przeważnie w miejscowościach wiejskich.

Na węzłowych stacjach kolejowych istnieją wydzielone dworcowe urzędy pocztowo - telekomunikacyjne bezpośrednio podległe DOPiT. Do nich należy między innymi organizowanie i obsługa ambulansów pocztowych.

Główny Urząd Telekomunikacji Międzyimiastowej /GUTM/ w Warszawie jest jednostką bezpośrednio podległą Ministrowi Łączności.

Do zakresu działania GUTM między innymi należy:

- konserwacja i obsługa techniczna oraz budowa i rozbudowa urządzeń międzyimiastowych central telefonicznych w Warszawie, a także międzyimiastowych linii kablowych i stacji wzmacniakowych na terenie swego działania /w zasadzie w granicach województwa warszawskiego/;

- wykonywanie służby ruchowej w międzyimiastowych centralach telefonicznych i telegraficznych w Warszawie;

- kierowanie uruchamianiem przez wszystkie przedsiębiorstwa "PPTiT" międzyimiastowych łączy telefoniczno - telegraficznych włączonych do urządzeń telekomunikacyjnych GUTM.

Przedsiębiorstwo "Stacje Radiowe i Telewizyjne" /STRiT/ podlega Zjednoczeniu Stacji Radiowych i Telewizyjnych i działa na obszarze jednego lub dwóch województw. Przedsiębiorstwa podlegają nadawcze ośrodki radioloniczne i telewizyjne oraz ośrodki radiokomunikacyjne. Zadaniem przedsiębiorstwa jest konserwacja i eksploatacja tych ośrodków.

Przedsiębiorstwo Transportu Samochodowego Łączności podlega Zjednoczeniu Transportu Samochodowego. Dyrekcje tych Przedsiębiorstw zlokalizowane są w miastach, w których rozmieszczają się DOPiT. Przedsiębiorstwo dzieli się na ekspozytury działające w większych ośrodkach administracyjnych. Zadaniem przedsiębiorstwa jest zabezpieczenie przewozów samochodowych dla potrzeb wszystkich jednostek resortu łączności.

Przedsiębiorstwo Robót Telekomunikacyjnych /PRT/ podlega Zjednoczeniu Budownictwa Łączności i obejmuje zasięgiem swego działania kilka województw. Podległymi mu jednostkami wykonawczymi są: rejonowe kierownictwa robót telekomunikacyjnych, posiadające w zasadzie siedziby stałe oraz kierownictwa grup robót i kierownictwa robót mające charakter ruchomy.

Do zadań przedsiębiorstwa między innymi należy:

- montaż central telefonicznych, nadawczych urządzeń radiowych i telewizyjnych, elektroakustycznych, zasilających i sygnalizacyjnych;
- budowa anten, miejscowych linii kablowych oraz na powietrznych liniach stałych.

Przedsiębiorstwo Budowy Linii Kablowych /PBLK/ podlega Zjednoczeniu Budownictwa Łączności i działa na terytorium całego kraju. Podległe jednostki wykonawcze analogiczne jak w przedsiębiorstwie Robót Telekomunikacyjnych. Do zadań przedsiębiorstwa należy budowa i remont dalekosiężnych i okręgowych linii kablowych oraz montaż urządzeń teletransmisyjnych.

2. Współpraca terenowych organów resortu łączności z terytorialnymi sztabami wojskowymi w okresie pokoju

Przygotowanie łączności dla potrzeb organów i sił ukladu terytorialnego przez resort łączności w okresie pokoju polega na opracowaniu odpowiednich planów oraz wykonaniu określonych przedsięwzięć w ramach sieci telekomunikacyjnej i w zakresie struktury organizacyjnej terenowych organów tego resortu na okres wojny. Opracowanie planów opiera się na odpowiednich aktach prawnych oraz w oparciu o nieustalone porozumienia międzyresortowych regulujących zakres wykonania określonych zobowiązań i powinności.

Za zabezpieczenie współpracy z terytorialnymi sztabami wojskowymi odpowiedzialny jest dyrektor okręgu poczty i

telekomunikacji, posiadający kolektywny organ fachowy, składający się z odpowiedzialnych pracowników dyrekcji i dyrektorów innych przedsiębiorstw łączności znajdujących się na obszarze dyrekcji. Organ ten nosi nazwę Wojewódzkiej Komisji Koordynacyjnej Łączności. W tych województwach, gdzie nie ma siedziby dyrekcji OPiT, dyrektor wyznacza podległego sobie pełnomocnika wojewódzkiego /zazwyczaj dyrektora RUT-u/.

Dla zapewnienia ciągłej i bieżącej współpracy z terytorialnymi sztabami wojskowymi, dyrektor OPiT wyznacza i uprawomocnia do działania swych przedstawicieli. Wydział wojskowy spełnia w tej organizacji rolę fachowego organu organizacyjno-mobilizacyjnego dyrektora OPiT.

Udostępnienie danych i materiałów wojewódzkim sztabem wojskowym z zakresu sieci telekomunikacyjnej na obszarze województwa odbywa się przez szefów wydziałów wojskowych DOPiT, a powiatowym sztabom wojskowym bezpośrednio przez właściwe terenowe organa resortu łączności /RUT lub OUPiT/.

Do udziału w bieżącym wykonywaniu prac związanych z planowaniem łączności organów układu terytorialnego, dyrektor OPiT może wyznaczyć odpowiednich fachowców.

3. Organizacja i zakres działania terenowych organów i sił resortu łączności w okresie wojny

Zasadnicza struktura organizacyjna terenowych organów resortu łączności na okres wojny nie ulega zmianie. W celu wykonania określonych zadań, podstawowe służby resortu łączności zostaną zmilitaryzowane zgodnie z ustawami obowiązującymi w państwie.

Kierowanie i zarządzanie siecią telekomunikacyjną przez organa kierownicze DOPiT i RUT odbywa się z określonych stanowisk kierowania łącznością /dyrekcyjnych, wojewódzkich i rejonowych/, rozmieszczonych w wytypowanych obiektach telekomunikacyjnych i posiadających bezpośrednią łączność z terenowymi komitetami obrony. Poszczególne stanowiska kierowania łącznością posiadają uprawnienia dysponowania określonym

potencjałem łączy bez prawa wykorzystywania środków i kanałów łączności zastrzeżonych przez szczeble nadrzędne, a szczególnie szczebel centralny. W zakresie swoich uprawnień, stanowiska kierowania łącznością realizują potrzeby organów układu terytorialnego.

W celu zapewnienia ścisłej współpracy pomiędzy terenowymi organami resortu łączności a wojewódzkimi i powiatowymi komitetami obrony, w skład działów komunikacji tych komitetów obrony wchodzi przedstawiciele odpowiednich terenowych organów resortu łączności /DOPiT, RUT lub OUPT i NT/.

W miastach zagrożonych uderzeniami jądrowymi, na okres wojny przewiduje się pozostawienie tylko niezbędnej obsady stacjonarnych urządzeń telekomunikacyjnych znajdujących się na ich terenie oraz kolumn eksploatacyjno-remontowych dla zabezpieczenia ciągłości pracy miejskich sieci telefonicznych. Pozostałe kolumny eksploatacyjno-remontowe wraz z całym zapleczem technicznym zostaną ewakuowane poza obręb miasta. Kolumny te będą wykorzystywane do wykonywania bieżących napraw linii i stacyjnych urządzeń teletechnicznych. Odbudowę miejscowych sieci telefonicznych mogą zajmować się one w ograniczonym zakresie przy wykorzystaniu lokalnych zasobów materiałów budowlanych.

W poszczególnych okręgach poczty i telekomunikacji założono sformowanie zmilitaryzowanych oddziałów odbudowy łączności /ZOOŁ/, których zadaniem w pierwszym etapie będzie odtworzenie naruszonej międzymiastowej przewodowej sieci telekomunikacyjnej za pomocą urządzeń przewoźnych, a następnie odbudowa /w ograniczonym zakresie/ zniszczonych obiektów i linii przy pomocy urządzeń stacjonarnych. Zakres i kolejność zadań wykonywanych przez oddziały odbudowy łączności będzie określał Dział Komunikacji KOK. Oddziały te będą dysponowały między innymi zamontowaną na samochodach aparaturą łączności, jak: stacjami wzmacniakowymi, urządzeniami telefonii nośnej i telegrafii wielokrotnej, centralami telefonicznymi i telegraficznymi, przełączalnikami, agregatami spali-

nowo - energetycznymi, stacjami linii radiowych itp. Organizacja oddziału jest tak pomyślana, aby poszczególne pododdziały /kolumny/ mogły wykonywać samodzielnie specjalistyczne zadania w terenie.

Oprócz tego na obszarze województwa mogą działać centralne oddziały odbudowy łączności o różnych specjalnościach.

Dla uzupełnienia bieżących strat w urządzeniach i materiałach łączności, tworzy się zapasy w magazynach rezerw państwowych resortu łączności, które na okres wojny zostają odpowiednio rozśrodkowane.

4. Ochrona i obrona obiektów i linii telekomunikacyjnych resortu łączności

Możliwości wewnętrzne resortu łączności w zakresie ochrony i obrony obiektów linii telekomunikacyjnych w okresie wojny są ograniczone i obowiązek ten spada w dużym stopniu na organa i siły układu terytorialnego. Wymaga to ścisłej współpracy i współdziałania między zainteresowanymi organami.

Na dużych i szczególnie ważnych obiektach telekomunikacyjnych i radiofonicznych, oddalonych od większych skupisk ludności, ich ochronę i obronę sprawują specjalnie wyznaczone pododdziały wojsk OTK.

Ważniejsze obiekty telekomunikacyjne i radiofoniczne są ochraniające i bronione przez Straż Pocztową lub Straż Przemysłową /na obiektach radiofonicznych/ podległą resortowi łączności. W wypadku ich zagrożenia ze strony grup dywersyjnych nieprzyjaciela, do wzmocnienia obrony tych obiektów należy przewidzieć pododdziały obrony terytorialnej.

Pozostałe małe i średnie obiekty telekomunikacyjne, jak np.: międzymiastowe i miejsowe centrale telefoniczne, w zależności od stopnia zagrożenia mogą być ochraniające i bronione przez stałe posterunki lub patrole wydzielone z terenowych /zakładowych/ oddziałów samoobrony.

Ochronę linii telekomunikacyjnych należy zapewnić przez obserwację personelu eksploatacyjnego resortu łączności podczas wykonywania zadań konserwacyjno-remontowych na tych liniach oraz przez nałożenie zadań obserwacji na stan osobowy terenowych i zakładowych oddziałów samoobrony, rozmieszczone w pobliżu tych linii. Dla ochrony szczególnie ważnych linii telekomunikacyjnych mogą być wyznaczone specjalne patrole /na motocyklach, rowerach, koniach itp./ z pododdziałów obrony terytorialnej. Wymienione siły obowiązane są przeciwdziałać ewentualnemu zniszczeniu tych linii lub alarmować najbliższe organa i siły układu terytorialnego lub wojska OTK.

Wszystkie siły układu terytorialnego podczas prowadzenia działań przeciwdywersyjnych /przeciwdesantowych/ powinny uniemożliwić nieprzyjacielowi zniszczenie obiektów i linii telekomunikacyjnych znajdujących się w ich rejonach działań.

Wykonano w 250 egz.

Egz. nr 1-220-B.Tajna ASG

Egz. nr 221-250-Bibl. OSOR

Wyk. płk dypl. H. KITKOWSKI

Druk J.D., dn. 29.I.1970 r.

nr ks. 02851/03707/WW.1/03708/WW - załączniki

Kor. EŁ i LS

T R E Ś Ć

str.

ROZDZIAŁ I - CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU TELEKOMUNIKACYJNEGO PAŃSTWA

1. System łączności Ministerstwa Łączności	7
2. System łączności Ministerstwa Obrony Narodowej	15
3. System łączności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych	20
4. System łączności Ministerstwa Komunikacji	26
5. System łączności Ministerstwa Górnictwa i Energetyki	31
6. System łączności Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej	34
7. Wewnętrzzakładowe i inne sieci łączności	35

ROZDZIAŁ II - PODSTAWOWE ZASADY ORGANIZACJI ŁĄCZNOŚCI ORGANÓW I SIŁ UKŁADU TERYTORIALNEGO

1. Rola i zadania łączności	40
2. Przeznaczenie i rozmieszczenie punktów kierowania /dowodzenia/ i ich wpływ na organizację łączności	43
3. Możliwości realizacji potrzeb organów i sił układu terytorialnego w zakresie łączności	47
4. System łączności	50
5. Pododdziały łączności	56
6. Zaopatrywanie w środki i materiały łączności	59

ROZDZIAŁ III - KIEROWANIE ŁĄCZNOŚCIĄ

1. Organa kierujące łącznością	62
2. Praca organów łączności w zakresie planowania i przygotowania łączności w czasie pokoju	68
3. Dokumenty planu łączności	73

4. Praca organów łączności w zakresie uruchomienia i kierowania łącznością w okresach zagrożenia i w toku wojny 79

ROZDZIAŁ IV - WĘZŁY ŁĄCZNOŚCI 87

1. Ogólna charakterystyka węzłów łączności ... 87

2. Organizacja, skład i wyposażenie węzłów łączności 89

3. Ochrona i obrona węzłów łączności 103

4. Maskowanie węzłów i pracy systemu łączności 105

ROZDZIAŁ V - ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI MIEJSKICH, DZIELNICOWYCH, GROMADZKICH I ZAKŁADOWYCH KOMITETÓW OBRONY 107

1. Zasady ogólne 107

2. Łączność miejskiego komitetu obrony w średnich i dużych miastach 107

3. Łączność miejskiego /osiedlowego/ komitetu obrony w małych miastach i osiedlach 114

4. Łączność dzielnicowego komitetu obrony 116

5. Łączność gromadzkiego komitetu obrony 120

6. Łączność zakładowego komitetu obrony 123

ROZDZIAŁ VI - ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI POWIATOWEGO KOMITETU OBRONY 131

1. Zasady ogólne 131

2. Łączność przewodowa 132

3. Łączność radiowa 135

4. Przesyłanie pisemnej korespondencji 139

ROZDZIAŁ VII - ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI WOJEWÓDZKIEGO KOMITETU OBRONY 141

1. Zasady ogólne 141

2. Łączność przewodowa i radioliniowa 142

3. Łączność radiowa..... 157

4. Przesyłanie pisemnej korespondencji 167

ROZDZIAŁ VIII - ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI POWIADAMIANIA I ALARMOWANIA NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA 171

1. Zasady ogólne 171
2. Wykorzystanie łączności radiowej 173
3. Wykorzystanie łączności przewodowej 177
4. Wykorzystanie radiofonicznych i telewizyjnych stacji nadawczych 180
5. Wykorzystanie sieci radiofonii przewodowej 182
6. Scentralizowane systemy alarmowe za pomocą syren 186
7. Zdecentralizowane systemy alarmowe za pomocą akustycznych środków sygnalizacyjnych 191

ROZDZIAŁ IX - ŁĄCZNOŚĆ DLA POTRZEB KIEROWANIA ROZŚRODKOWANIEM LUDNOŚCI 193

1. Zasady ogólne 193
2. Łączność organów i sił kierujących i zabezpieczających rozśrodkowanie ludności 194
3. Łączność dla potrzeb powiadamiania ludności o rozśrodkowaniu 196

ROZDZIAŁ X - ŁĄCZNOŚĆ W SYSTEMIE KIEROWANIA I KONTROLI RUCHU ORAZ Z SIŁAMI ZABEZPIECZENIA KOMUNIKACYJNEGO 198

1. Zasady ogólne 198
2. Wykorzystanie łączności przewodowej 199
3. Wykorzystanie łączności radiowej 202
4. Przesyłanie korespondencji służbowej ... 204

ROZDZIAŁ XI - ŁĄCZNOŚĆ PODODZIAŁÓW OCHRONIAJĄCYCH OBIEKTY 205

1. Zasady ogólne 205
2. Łączność w ochronie i obronie obiektów typu płaszczyznowego 206
3. Łączność w ochronie i obronie obiektów typu punktowego..... 209

	<u>str.</u>
4. Łączność w ochronie i obronie obiektów typu linearnego	210
ROZDZIAŁ XII - ŁĄCZNOŚĆ SIŁ UKŁADU TERYTORIALNEGO W DZIAŁANIACH PRZECIWDYWERSYJNYCH	
1. Zasady ogólne	214
2. Łączność radiowa	215
3. Wykorzystanie łączności przewodowej	218
4. Przesyłanie korespondencji bojowej	220
5. Zastosowanie sygnalizacyjnych środków łączności	221
6. Łączność z samolotami /śmigłowcami/ rozpoznawczymi	222
ROZDZIAŁ XIII - ŁĄCZNOŚĆ DLA POTRZEB KIEROWANIA AKCJĄ RATOWNICZĄ W REJONIE PORAŻENIA	
1. Zasady ogólne	224
2. Łączność grupy operacyjnej kierującej akcją ratowniczą	225
3. Łączność dowódcy sektora rejonu porażenia..	233
4. Łączność oddziałów i pododdziałów prowadzą- cych akcję ratowniczą	238

WYKAZ SCHEMATÓW I RYSUNKÓWstr.

1. Struktura międzymiastowej sieci telefonicznej ruchu publicznego	9
2. Organizacja przewodowej sieci telefonicznej ruchu publicznego na obszarze powiatu /przykład/	10
3. Układ miejscowej sieci kablowej resortu łączności na obszarze dużego miasta /fragment/	12
4. Ideowy schemat wewnątrzwojewódzkiej przewodowej sieci telekomunikacyjnej MSW /przykład/	22
5. Łączność miejskiej komendy milicji obywatelskiej na obszarze miasta wojewódzkiego /fragment/	23
6. Sieć radiowa kierowania jednostkami straży pożarnej województwa /przykład/	25
7. Łączność miejskiego punktu alarmowo-dyspozycyjnego straży pożarnej na obszarze dużego miasta /fragment/	26
8. Schemat ogólnoeksploatacyjnej sieci telefonicznej kolejnictwa /fragment/	28
9. Ogólna struktura kierowania łącznością w układzie terytorialnym	67
10. Wykorzystanie urządzeń i środków łączności na DSK PKO, z którego realizuje się kierowanie działalnością powiatu /przykład/	92
11. Rys. 11. Wyposażenie pomieszczeń stanowiska kierowania zakładowego komitetu obrony w środki i urządzenia łączności /przykład/.....	95
12. Schemat zasadniczych połączeń w systemie węzła łączności GPSK WKO /przykład/	96
13. Blokowy schemat łączności przewodowej miejskiego komitetu obrony w dużym mieście /przykład/	109
14. Schemat łączności radiowej miejskiego komitetu obrony w dużym mieście /przykład/	112

15. Schemat łączności przewodowej miejskiego komitetu obrony w małym mieście /fragment/	114
16. Blokowy schemat łączności przewodowej dzielnicowego komitetu obrony /przykład/	117
17. Schemat łączności gromadzkiego komitetu obrony /przykład/	120
18. Schemat łączności przewodowej zakładowego komitetu obrony /przykład/	127
19. Schemat łączności przewodowej powiatowego komitetu obrony /przykład/	134
20. Schemat łączności radiowej powiatowego komitetu obrony /przykład/	136
21. Możliwości zapewnienia łączności przewodowej między WKD a PKO	143
22. Schemat łączności przewodowej WKO /przykład-fragment,	147
23. Blokowy schemat łączności przewodowej dla potrzeb DSK WKO /przykład/	150
24. Możliwości zapewnienia łączności przewodowo-radioliniowej dla potrzeb grupy operacyjnej WKO, kierującej działaniami przeciwdywersyjnymi /przykład/	156
25. Schemat łączności radiowej WKO /przykład/	158
26. Sposób wykorzystania środków radiowych garnizonowego węzła łączności w mieście wojewódzkim	160
27. Sposób zapewnienia łączności WKO za pomocą radiotelefonów /variant/	162
28. Schemat łączności radiowej grupy operacyjnej WKO, kierującej działaniami przeciwdywersyjnymi /przykład/	166
29. Schemat łączności pocztowej WKO /przykład/	170
30. Kanaly radiowe organizowane wyłącznie dla celów powiadomienia i alarmowania	176

	<u>str.</u>
31. Schemat alarmowania za pomocą stacji radiofonicznych	181
32. Sposób wykorzystania publicznej sieci radiofonii przewodowej dla celów alarmowania /fragment/	183
33. Schemat jednocentralowego systemu alarmowego za pomocą syren elektrycznych	187
34. Schemat wielobocznego systemu międzycentralowych linii sterujących	188
35. Schemat wielocentralowego systemu alarmowego za pomocą automatycznej aparatury sygnalizacji dźwiękowej	189
36. Schemat łączności przewodowej wykorzystywanej dla potrzeb systemu kierowania i kontroli ruchu/fragment/	201
37. Schemat łączności pododdziału ochraniającego obiekt gospodarczy /przykład/	207
38. Schemat łączności pododdziału ochraniającego odcinek drogi kołowej /przykład/	211
39. Schemat łączności radiowej dla potrzeb kierowania akcją ratowniczą na terenie dużego miasta/przykład/	227
40. Schemat łączności przewodowej i radioliniowej grupy operacyjnej WKO kierującej akcją ratowniczą w rejonie porażenia /przykład/	230
41. Schemat łączności radiowej dla potrzeb kierowania akcją ratowniczą na terenie średniego miasta /przykład/	232
42. Organizacja łączności przewodowej w sektorze rejonu porażenia /przykład/	236

Załącznik: Organizacja i zadania terenowych organów i sił resortu łączności.

236

